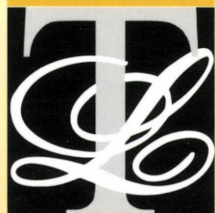

FORRÁS MEGYEI ÖNKORMÁNYZAT KÖZLEMÉNYEK

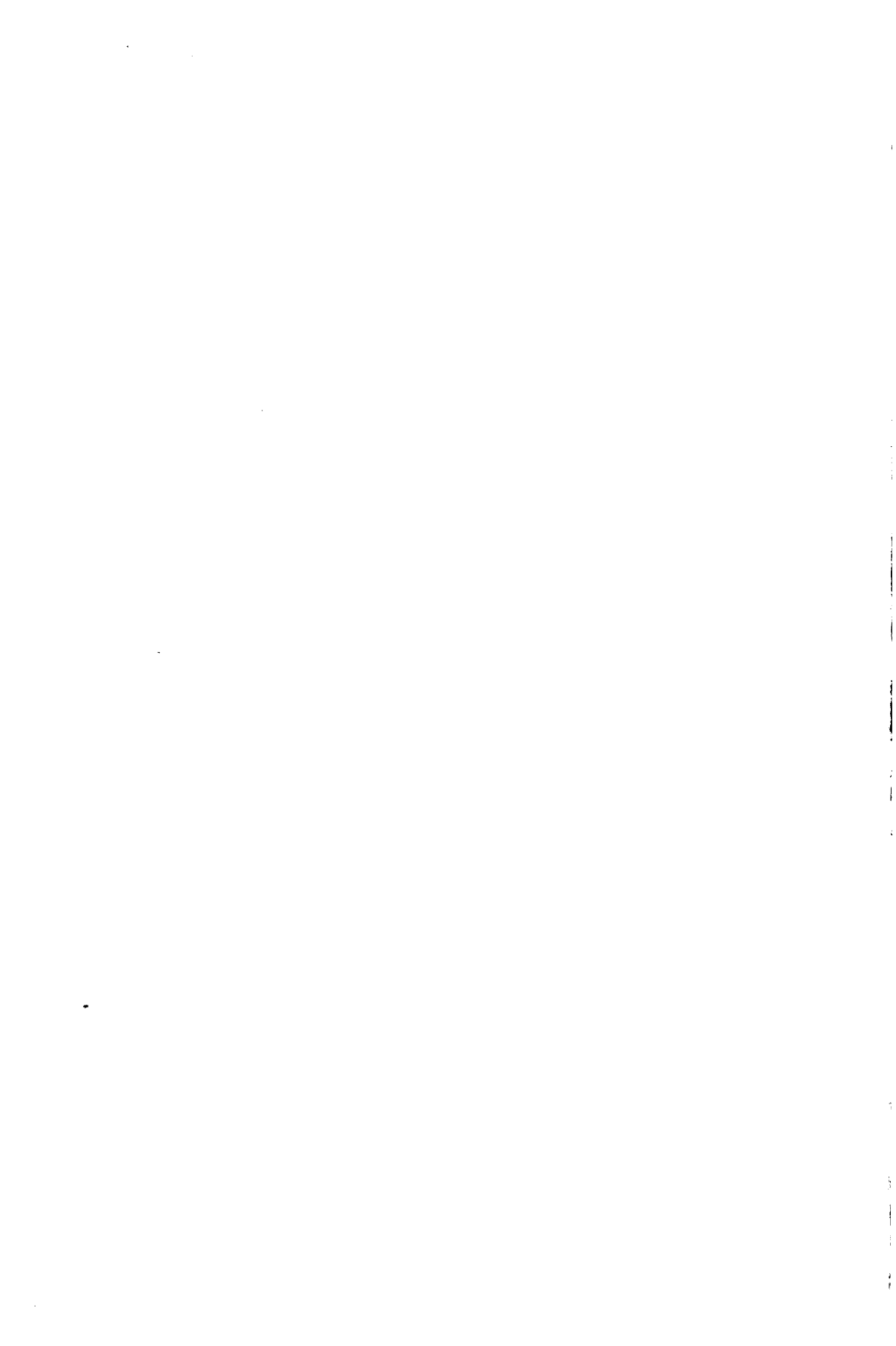
LEVÉLTÁRA

**A kecskeméti
magisztrátus
jegyzőkönyveinek
töredékei**

(1591-1711)

I.

FORRÁSKÖZLÉSEK

I.

A Bács-Kiskun Megyei Önkormányzat Levéltárának kiadványa

FORRÁSKÖZLÉSEK

I.

A KECSKEMÉTI MAGISZTRÁTUS JEGYZŐKÖNYVEINEK TÖREDÉKEI

I.

(1591-1711.)

Összeállította,
a bevezetőt írta és jegyzetekkel ellátta:

IVÁNYOSI-SZABÓ TIBOR

Kecskemét, 1996

A borítót tervezte:

ZALATNAI PÁL

Tipográfia:

SZÖLLŐSI BÉLA

ISSN 1219-8412
ISBN 963 7236 33 3 (Összkiadás)
ISBN 963 7236 34 1 (I. kötet)

Megjelent a Bács-Kiskun megyei Önkormányzat
és a Nemzeti Kulturális Alap anyagi támogatásával

A kiadásért felel
a Bács-Kiskun Megyei Önkormányzat Levéltárának igazgatója

ELŐSZÓ

A levéltárak egyik alapvető kötelessége, hogy az őrizetükben lévő iratanyag mindazon részét közzétegyék, amelyek szélesebb körű érdeklődésre tarthatnak számot. Ennek a gyakorlatnak nemcsak Európa nyugati részében, hanem nálunk is több évszázados hagyománya van. A magyar történettudomány is több mint 200 éve szorgoskodik annak érdekében, hogy legfontosabb forrásaink könyv formában és így minél könnyebben hozzáférhetőek legyenek. Ezt megköveteli a mind szélesebb körű oktató és tudományos tevékenység, mind pedig az iratok védelme.

Intézményünk jogelődei, az egykori városi levéltárak is 140-150 évvel ezelőtt megkezdték legfontosabb irataik forráskiadványokban történő közzétételét. Ezen rendkívül igényes és távolról sem hálás munkának elvégzésén jeles levéltárnokok, helytörténészek és kiváló tudósok egyaránt fáradoztak. Régiókon belül elég csak Szerelemhegyi, Hornyik, Gyárfás, Szilády és Szilágyi nevére, munkásságára utalnunk annak bizonyosságául, hogy még a Magyar Tudományos Akadémia tagjai is következetesen fáradoztak a vidéki levéltárak anyagának az országos történetírásba való beemelésén, hisz ők tudták igazán, hogy ezek nélkül lehetetlen a magyar történelem több korszakának hiteles feltárása.

Megyénk levéltára jó időn át nem tudta folytatni ezt a nagyon figyelemre méltó küldetését. Egy évtizeden át részben a háborút követő szegénység, részben pedig az államosítás után a tudományok bizarr ideológiával történő átítatása tette lehetetlenné a történelmi valóság hiteles bemutatását. 1956 utáni évtizedben pedig a nemzeti múlt iránti talán még betegesebb averzió bénította a szakma ezirányú tevékenységét.

Közismert, hogy a munkásmozgalom és a "felszabadulás" évfordulói törték meg ezt a jeget, oldották valamelyest azt a hideg elzárkózást, amely a Kárpátmedencében élők történetének tárgyilagos feltárásával szemben érvényesült. A hatvanas évek derekától kezdve már nemcsak a jól kézben tartott és ellenőrzött központi intézetek munkatársai kaptak engedélyt, lehetőséget arra, hogy "haladó hagyományaink" történelmi forrásait közzétegyék, hanem egy-egy vidéki ideológiai titkár is összeszedhette bátorságát ahhoz, hogy "felszabadulásunk" vagy a Tanácsköztársaság eseményeiről valamilyen válogatás megjelenését szorgalmazza.

Mivel a történelmi tények és az ideológiai "elvárások" között mindig jelentős volt a távolság, a tudományos igénnyel dolgozó szakemberek, illetve kiadványaik körül nem volt ritka a mesterségesen szított "botrány".

Intézményünk munkatársai 1970-ben kaptak megbízatást a megye "felszabadításával" kapcsolatos dokumentumgyűjtemény összeállítására. A korrekt válogatás "Így történt ..." címmel 1972-ben jelent meg, de terjesztése csak igen szűk körben vált lehetővé, mivel a megyei pártbizottság megtiltotta annak könyvesbolti árusítását.

Ennek ellenére néhány évvel később, a diktatúra kétségbe nem vonható olvadása következtében lehetőség nyílt arra, hogy Dokumentumok az 1918/19-es forradalmak Duna-Tisza közti történetéhez címmel mindenekelőtt intézményünk egykori jeles levéltárosa, Romsics Ignác munkássága révén egy vaskos kötet kövesse azt egy igényes bevezetővel. Ennek forgalomba hozatalát ugyan nem akadályozták meg, de a vele szembeni rosszallást jelzi, hogy a megyei pártbizottság organuma, a Petőfi Népe elzárkózott attól, hogy bármiféle ismertetőt vele kapcsolatosan megjelentessen.

A merőben új viszonyok között is nyugodt lélekkel fogalmazhatjuk meg, hogy bár intézményünk is kénytelen volt annyiban alkalmazkodni a politikai elvárásokhoz, hogy témaválasztásban és a forrásközlések megjelentetésének időzítésében (évfordulók) a szükséges hajlékonyságot mutatta, de igényessége révén sorra olyan köteteket jelentetett meg, amelyek közül egyet sem kell megtagadnia, hisz valamennyi korrekt formában tartalmazza mindazokat az iratokat, melyekhez egy vidéki levéltár azokban az évtizedekben hozzáférhetett.

Fenntartónk figyelemre méltó, de nagyon is esetleges anyagi támogatása miatt talán az indokoltnál is kishitűbbek voltunk, és nem mertünk egy olyan forráskiadvány-sorozatban gondolkodni, amely egy megyei levéltártól kötelezően is elvárható. A negyedszázad alatt megjelent féltucat forrásközlés nemcsak a fel-fel bukkanó félelmeinkre cáfolt rá, hanem azt is érzékelteti, hogy időközben levéltárunk számottevő tudományos műhellyé is vált.

Intézményünk korábbi és újabb kiadványai szakmai szempontból gyakorlatilag azonos szinten állnak, ezért semmiképpen sem tagadjuk azokat meg, de indokolt hogy legalább most formát és nevet adjunk ennek az egyre rangosabbá váló sorozatunknak is. Éppen ezért ez az összeállítás a *"Bács-Kiskun megye történelmi forrásai"* sorozatnév nyitó kötete lesz.

Felsoroljuk azokat a forrásközléseket, amelyek intézményünk kiadványai, és így e sorozat előzményének tekintünk:

I. Így kezdődött. (Dokumentumgyűjtemény Bács-Kiskun megye 1944-45. évi történetéhez. Szerkesztette BÁLINTNÉ MIKES Katalin. Összeállította és bevezetővel ellátta BÁLINTNÉ MIKES Katalin és SZABÓ Sándor.) Kecskemét, é.n. (1972.)

II. Dokumentumok Kecskemét történetéből I. 1944. október 31-1945. május 8. (Az anyagot gyűjtötte, összeállította és jegyzetekkel ellátta: IVÁNYOSI-SZABÓ Tibor.) Kecskemét, 1975.

III. Dokumentumok az 1918/19-es forradalmak Duna-Tisza közti történetéhez. (A dokumentumokat gyűjtötte: ROMSICS Ignác és SZABÓ Csaba. A kötetet szerkesztette, a bevezetést és a jegyzeteket írta: ROMSICS Ignác.) Kecskemét, 1976.

IV. A mai Bács-Kiskun megye az 1848-49-es forradalom és szabadságharc idején. (Szerkesztette és a bevezető tanulmányt írta: IVÁNYOSI-SZABÓ Tibor.) Kecskemét, 1988.

V. Kecskeméti Szabályrendeletek I. (1659-1849.) (Összeállította és jegyzetekkel ellátta: IVÁNYOSI-SZABÓ Tibor.) Kecskemét, 1991.

VI. Iratok a Rákóczi szabadságharcból. Kecskemét város és környezete I-II. (Összeállította és jegyzetekkel ellátta: BÁNKÚTI Imre.) Kecskemét, 1992-1994.)

BEVEZETŐ

Legtöbb területi levéltárunk rendelkezik olyan irategyűttesekkel, amelyeket különleges becsben tart, mivel a magyar történetírás számára megkülönböztetett fontosságuk van. Intézményünkön belül a XVI. századtól a XVIII. század derekáig-végéig keletkezett iratokat kell e tekintetben elsődlegesen említenünk. Ezek ugyanis nemcsak a magyar politikai, gazdasági és társadalmi fejlődés folyamatának tudományos igényű feltárásánál váltak megkerülhetetlenné, hanem egy világbirodalom belső növekedésének és megtorpanásának természetrajzához is alapvetően fontos adatokat szolgáltatnak, illetve dokumentálják azt a rendkívül fontos folyamatot, amely a magyar rendi társadalom válságának elmélyülését jelenti.

Két kiváló történészünk, a múlt században Salamon Ferenc, újabban pedig Szakály Ferenc mutatott rá, hogy a hódoltság területén "világtörténelmi curiosum" figyelhető meg, amennyiben itt a magyar állam, a nemesi vármegye és a magyar földesurak jogainak az érvényesítése a hódítók akarata ellenére fennmaradhatott¹. Ehhez az alapvetően fontos megállapításhoz jelentős mértékben a Kecskeméten keletkezett írásos emlékek elemzése alapján jutottak el.

Mások is érthetően igen nagyra becsülik ezeket az iratokat. Hegyi Klára, a hódoltság kori török és magyar források kiváló ismerője és feldolgozója ezzel kapcsolatosan így nyilatkozik. "A hódoltsági peremvidéki vármegyék közgyűlési jegyzőkönyvei és iratanyaga rengeteg olyan érdekességet tartalmaznak a hódoltsági nép életviszonyairól, kapcsolatairól a török és magyar szervekkel, amelyek semmilyen török forrásban nem bukkannak fel. Különösen értékesek azok a vizsgálatok, amelyeket a megyék a török hódoltságokról, adó- és rabszedésről, robotról, bíraskodásról, különféle megnyomorító visszaélésekről készítettek...", majd így folytatja: "... az Oszmán Birodalom városai közül Kairótól Budáig csak Kecskeméten, Kőrösön, Debrecenben, Miskolcon, Gyöngyösön és Rimaszombatban maradtak jegyző- és számadáskönyvek. Ha ehhez azt is hozzávesszük, hogy ezeket más hitű alattvalók a saját ügyeikről saját maguknak a saját nyelvükön írták, a dolog egyedisége még erősebb hangsúlyt kap. A birodalom városaiban még a török lakosság sem alakított autonóm szervezeteket, nemhogy a "hitetlen" alattvalók."

Ezeknek a forrásoknak a közzétételével érthetően az egész magyar történetírásnak szolgálatot teszünk, mivel újabb és újabb adatsorokat tudunk nyújtani ezen évtizedek jobb megértéséhez, megismeréséhez. Ennek ellenére e kötet anyagának az összegyűjtése és publikálása feltétlenül indoklást igényel. Elsődlegesen azért, mivel az e kötetben

¹ SZAKÁLY Ferenc: 1981. 10-17.

lelhető forrásanyag távolról sem szokványos, a megszokottól több tekintetben is eltér. Az okok ismertetéséhez az átlagosnál hosszabb bevezetőre van szükség.

Vidékünket ért igen súlyos háborús pusztítások és az e tekintetben nem kevésbé katasztrofális elemi csapások következtében a XVI-XVIII. századi írott emlékeink rendkívül hézagosak. Megyénk városainak többsége, bár sok száz esztendő múlva tekint vissza, nem rendelkezik XVIII. század előtt keletkezett saját irattal, és még a szerencsésebbeknek mondhatók is az elemi csapások következtében még a szabadságharc előtti másfél évszázadra vonatkozó irataik többségét is elvesztették. Éppen ezért közülük nemegyenek írott emlékei alig mutatnak túl századunkon. A kisebb települések sorsa e tekintetben még lehangolóbb eredményeket hozott.

Kecskemét város szerencsés kivételnek mondható e tekintetben, de sajnos a második világháború ennek levéltárában is pótolhatatlan károkat okozott. Ugyanis a város vezetői a kormányzervek kívánságát is figyelembe véve, és a légitámadásoktól való félelem miatt 1944-ben úgy döntött, hogy a városból biztonságosabb helyre kell menekíteni a legfontosabb kulturális értékeit. Ennek értelmében részben a Múzeum, részben a Levéltár legfontosabbnak, leginkább értékesnek tartott anyagát eredeti tárolási helyükről kiemelték és biztonságosabbnak vélt helyre szállították, ahonnan azok soha nem kerültek vissza. Tekintettel arra, hogy ezekkel kapcsolatosan a megfelelő tájékoztatás hiányában a város lakossága körében különféle értesülések keletkeztek, és kaptak szárnyra már 1944-45-ben, majd később ezek újabbakkal tovább bővültek, indokoltnak látszik, hogy az iratok sorsával kapcsolatos legfontosabb dokumentumokat teljes terjedelmükben itt közzétegyük.²

"Kecskemét thj. város polgármesterétől."³
7715/1944. V. sz.

Tárgy: A Kohárymajor-i vadászháznál bővítési és átalakítási munkák elvégzése.

H.⁴

A kohárymajori vadászháznál bővítési és átalakítási munkák elvégzését vettem tervbe. A munkák elvégzéséhez szükséges összeg fedezetéről gondoskodással kapcsolatban szükséges előmérleti terv és

² Tudtommal az itt idézett iratok jegyzéke nyomtatott formában teljes terjedelmükben még nem jelent meg. E jegyzék egy részét közzétette: BÁLINTNÉ MIKES Katalin: 1987. 161-162.

Az itt idézett iratok levéltári jelzete: IV. Kecskemét Város Levéltára 1910. Kecskemét Város Polgármesteri Hivatalának iratai 1944. 3301. sz., illetve XXI. 605. Kecskemét Város Polgármesteri Hivatalának iratai 3074/III./1947. A később idézett iratok is nagyrészt Kecskemét Város Levéltárából valók. Ezért az egyes fondok teljes nevét nem tüntetjük fel csak az ettől való eltérés alkalmával, hanem csak a szám és betűjeleket adjuk meg.

³ Az iratok közzététele levéltártörténeti szempontból is indokolt.

⁴ Határozat.

költségvetés készítése. Ezeket a th. mérnöki hivatal elkészítette és bemutatja.

Az iratokat a fedezet biztosítása céljából szükséges intézkedések megtétele végett a pénzügyi osztálynak adom ki azzal, hogy a fedezet biztosítása után tegyen jelentést, hogy a munka folyamatba tétele iránt az intézkedéseket az V. ügyosztály előadásában mielőbb megtehessem.

A kohárymajori vadászháznál tervezett bővítési és átalakítási munkák elvégzését több fontos körülmény indokolja. Esetleges légó. fellazítás esetén itt kerülnének elhelyezésre a legfontosabb levéltári és anyakönyvi anyagok, de ebben az épületben történnék gondoskodás egyes hivatalok és intézmények elhelyezéséről is. Épen ezért a meglévő pincéket át kell alakítani, azokat hézagmentes burkolattal kell ellátni, a pincefalakat megfelelően szigetelni kell, de gondoskodni kell megfelelő biztonsági felszerelésükről is. Mivel a meglévő férőhelyek nem elegendők a kívánt célokra, a már meglévő épület egyes részeit a célnak megfelelően át kell alakítani és bővíteni is kell. Az átalakítási és bővítési munkák elvégzése következtében megfelelő pince-részek állának a feltétlenül megőrzendő anyag elhelyezése céljára rendelkezésre, de gondoskodni lehetne e munkák elvégzése következtében arról is, hogy a fellazítás miatt ide kihelyezendő hivatalok és intézmények megfelelő helyiségekkel legyenek ellátva.

Értesítendő: a pénzügyi osztály.

Kecskemét, 1944. március 7.

Laczy előadó

Dr. Liszka polgármester⁵

Az ügyben kb. öt héttel később az alábbi végzés született:

"Kecskemét thj. város polgármesterétől.

8951/1944. V. sz.

Tárgy: A koháriszentlőrinci vadászháznál szükséges átalakítási és karbahelyezési munkák egy részének elvégzése.

H.

A koháriszentlőrinci vadászháznál a múlt évben végzett átalakítási munkákra beillesztett költségvetési fedezetből 10646 P felhasználatlanul maradt, miért is 40961/1943. V. sz. alatt kiadott határozattal utasítást adtam arra vonatkozóan, hogy ez a fel nem használt összeg az 1944. évi miniszteri tárgyalás alkalmával mind bevételként mind kiadásként illesztessék be. Ez az összeg a már régen tervbe vett munkák fedezetül szolgál. A légó. fellazítással kapcsolatban azonban szüksége merült fel, hogy a vadászháznál sürgős átalakítási munkák foganasittassanak. Miután ezek a munkák halasztást nem szenvedhetnek, utasítom az építési ügyosztályt, sürgősen hozassa karba a vadászháznál lévő mind a három pincét, valamint a melléképületben

⁵ Az előadó teljes neve Laczy Pál, a polgármesteré pedig Dr. Liszka Béla.

lévő konyhából és szobából álló helyiségeket, hogy azok a kívánt célra azonnal felhasználhatók legyenek.

A sürgősségre tekintettel a munkák azonnali folyamatba vételét rendelem el és kimondom, hogy a kifizetéseket rendeletre fogom teljesíttetni. Egyben utasítom az építési ügyosztályt, hogy a munkák befejezésével tegyen jelentést a felmerült költségekről és tegyen előterjesztést arra vonatkozóan, hogy a légő. lazítással kapcsolatos kiadások fedezete miképpen biztosítható.

A karbahelyezési munkák elvégzése után a főépület alatt lévő II. sz. pince belső elkerített részét az erdőhivatal, külső részét a vadászháznál lakó Kulman Pál használatába adom, a melléképület alatti pincét és a két helyiségből álló raktárt pedig a közellátási ügyosztály rendelkezésére bocsátom.

Miután pedig a munkák elvégzéséhez megfelelő méretezésű keményfa anyagra is szükség van, utasítom az erdőhivatalt, hogy a vadászháznál lévő és félig kidőlt akácfát haladéktalanul termeltesse ki és annak törzsét, valamint az ott raktározott régivágású akáctörzseket bocsássa az építészeti ügyosztály rendelkezésére. Utasítom az erdőhivatalt arra is, hogy a palatetőzetet rongáló fák koronájának tavaszi visszanyesését sürgősen végeztesse el.

E határozatom kibocsátásával felhívom Dankó Sándort, a szentlőrinci malom bérlőjét, hogy az általa nem bérelt, de elfoglalva tartott pincét azonnal bocsássa a karbahelyezési munkák elvégzésével megbízott építészeti ügyosztály rendelkezésére.

Értesítendő: az építészeti ügyosztály, erdőhivatal, m. kir. városi számvevőség, városi levéltár, a VII. ügyosztály, Kulman Pál és Dankó Sándor (Koháriszentlőrinc.)

Kecskemét, 1944. április 14.

Laczy előadó

Dr. Liszka polgármester"

A polgármester által a határozatban megjelölt munkákat rövid időn belül elvégezték, és számottevő múzeumi anyag (a képtár és a régészeti anyag egy része) és a levéltár jelentős anyaga ezek után került a vadászkastély pincéjébe.⁶ Itt Kecskeméten is az történt, mint az országban oly sok más helyen: a városháza épületében hagyott iratok kivétel nélkül sértetlenül megmaradtak, csak a belső rendjük sérült, míg a légítámadások elől "biztonságba helyezett" iratok és egyéb értékek a háború áldozatává váltak.

⁶ Az előkészületekkel kapcsolatos polgármesteri határozatok a múzeumi anyagról nem szólnak, de ennek az intézménynek az értékeiből is szállítottak ki a vadászkastélyba. Dr. Nagy Györgynek, az akkori városi tisztifőorvosnak a felesége szóbeli közlése érdekes adalékként szolgálhat e tekintetben. Nekik szülőjük volt a vadászház közelében, és májustól három gyermekével állandóan kint tartózkodott az ott lévő tanyaépületükben, mivel a légítámadások közvetlen veszélyt jelenthettek. Nyár elejétől Liszka Béla polgármester felesége és gyerekei pedig a vadászkastélyban laktak. Mivel régi barátok voltak, gyakran felkereste őt. E látogatások során megtekintették a pincékben elhelyezett képanyagot is, amelyben helyet kapott az un. Nemes Marcell-féle hagyatéka is.

A magyar történettudomány számára katasztrófával felérő veszteséggel, vadászkasztályban tönkrement felbecsülhetetlen értékű kulturális anyag sorsával⁷ a város Polgármesteri Hivatala csak 1947-ben foglalkozott hivatalosan. Az ezzel kapcsolatos határozat szövegét azért is szükséges itt közreadni, mivel elfogadható pontossággal rögzíti a kiszállított és elpusztult iratokat, illetve a tanácsi jegyzőkönyvekről, a különféle nyilvántartásokról és az un. Zárt levéltár anyagáról több hasznosítható tájékoztatást is ad.⁸

"Kecskemét thj. város polgármesterétől.
Közművelődési, társ. pol. és katonai ü. o.
Városháza I. 13.

Tárgy: A levéltár történeti anyaga megsemmisülésének hivatalos megállapítása.

3074/1947. III.
Határozat.

Az 1947. február 14-én tartott számonkérő szék elrendelte, annak hivatalos megállapítását, hogy a légiveszély miatt a levéltárnak 1944. április havában a Koháryszentlőrinci-major pincéjében elhelyezett anyagából az 1944. október hó végi harci esemény során mi semmisült meg.

A 8.951/1944. V. sz. határozat a Koháryszentlőrinci vadászház pincéjénél a veszélyeztetett levéltári és egyéb kiürítés alá vont anyag elhelyezése céljából sürgős átalakítási munkálatok befejezése után az átalakított helyiségeket azonnal fel kellett használni a lego. fellazítással kapcsolatos elhelyezésekre. A főépület alatt lévő I. sz. pincét a levéltár részére jelölték ki.

⁷ A vadászházba kiszállított felbecsülhetetlen kulturális értékek pusztulása fölött érthetően sokak nem tudtak nyugovóra térni. Bár az őrzést az utolsó hetekben egy kisebb magyar katonai egység látta el, a katasztrófának, az épület megsemmisülésének közvetlen szemtanújáról nem tudunk. A különféle jelentések és elbeszélések arra sem térnek ki, hogy a vadászkastély az 1944. október 10-i Kecskeméti hatoló szovjet ék támadása során pusztult-e el, vagy október végén a város közelében kialakult frontharcok áldozata lett-e.

Dr. Rusvai Kálmán, a város akkori állatorvosa, aki e mezőváros állattenyésztésének történetével is behatóan és eredményesen foglalkozott, évekkel később a kastély területén kisebb ásatást is végzett. Elmondása szerint a pincékben volt ugyan kisebb mennyiségű hamu, amely az épület összeomlása alkalmával keletkezett tűzre utalt, de távolról sem olyan mennyiségű, amit a 30 ládába zárt papírtömeg indokolt volna. Külön felhívta a figyelmet arra is, hogy a feltárás során sem a jegyzőkönyvek rézvereteivel, sem a múzeum népvándorlaskori anyagában lévő réz, bronz, vas, ezüst és arany tárgyak összeolvadt, vagy rongálódott darabjaival nem találkozott. Bár a korai és a késői kőkorszak tárgyai közül is több volt eredetileg a kimentett anyagban, nem akadtak egyetlen ilyen eszközre sem. Ennek alapján ő, és vele együtt többen olyan véleményt fogalmaztak meg, hogy az anyagot vagy az őrzésre kirendelt magyar katonaság, vagy a német egységek, esetleg a szovjetek szállították el, hisz annak rendkívüli értékéről bárki azonnal meggyőződhetett.

⁸ Joggal feltételezhető viszont, hogy dr. Garzó József főlevéltárnok néhány jelentős iratot vagy a csomagolás miatt felmerült nehézség miatt, vagy egyéb indokból nem rakott a ládába, és ennek köszönhető, hogy a lajstromban feltüntetett iratok egy-egy kisebb része fennmaradt. Pl.: a fémdobozba zárt céhírat.

Az átalakítási munkák végrehajtása után szóbeli utasításra 1944. április havában a város fogataival és autóval, összesen 30 ládával megtörtént az anyag kiszállítása.

A főlevéltárosnál megmaradt leltár-másolati példány szerint a kiszállított és megsemmisült anyag a következő volt.

1./ láda: Kecskeméti Lapok 1868-1904. évekből.

2./ láda: Kecskeméti Lapok 1905-1923. évekből.

3./ láda: Kecskeméti Lapok 1923-1942. évekből.

4./ láda: "Zárt Levéltár" következő anyaga:

1./ Vay-Ottlik-Bónis-féle Szentkirály,

2./ Szentkirály, Borbás, Alpár,

3./ Szentkirály, Borbás, Alpár,

4./ Szentkirály, Borbás Alpár,

5./ Szentkirály, Borbás, Alpár,

6./ Szentkirály, Borbás, Alpár,

7./ Vay László és Vay Ábrahám,

8./ Szentkirály, Borbás, Alpár,

9./ Szentkirály, Borbás, Alpár,

10./ Ágasegyháza I-

11./ Ágasegyháza II-

12./ Ágasegyháza III-

13./ Ágasegyháza IV-

14./ Páhi és Ágasegyháza,

15./ Páhi és Kolontó, gróf Csáki-féle birtokrész I. megszerzésére vonatkozó iratok.

5./ láda. "Zárt Levéltár" következő anyaga:

16./ Páhi és Kolontó gróf Csáki-féle rész II,

17./ Monostor 1723-1799. I,

18./ Monostor 1800-1822. II,

19./ Monostor 1824-1847. III,

20./ Gyalu puszta,

21./ Bugyi és Ürbő I,

22./ Bugyi II,

23./ Bugyi III,

24./ Bugyi IV,

25./ Ürbő I,

26./ Ürbő II,

27./ Bugyi urbariális per,

28./ Báró Bánfiakkal csere azok adósságai dolgában (Bugyi, Ürbő),

29./ Péteri I,

30./ Péteri II,

31./ Péteri III. megszerzésére vonatkozó iratok.

6./ láda. "Zárt Levéltár"

32./ Péteri IV,

31./ Vacs I,

- 34./ Vacs határvillongás Mikebuda miatt Czetharasztja földrész végett,
- 35./ Vacs és Szentlőrinc (Z. L. 33.),
- 36./ Koburg-család földesuri jussainak megváltásából származott követelések (Z. L. 45),
- 37./Földesuri jussok megváltására fordított összegek (Z. L. 44),
- 38./ Bankháza, Szent Iván, Hernád (Z. L. 43.),
- 39./ Szentlőrinc (Z. L. 34.),
- 40./ Földesuri jussok I (Z. L. 46.),
- 41./ Földesuri jussok II. (Z. L. 46),
- 42./ Szank, Bugac, Bócsa, Orgovány határa (Z. L. 72),
- 43./ Földesuri jussok III (Z. L. 46),
- 44./ Puszták,
- 45./ Baracs - megszerzésére vonatkozó iratok.

7./ láda. Tanácsi jegyzőkönyvek:

1./ 1591-1601 Jegyzőkönyv,	2./ Számviteli könyv 1598-1602,
3./ 1625-1627,	4./ 10627-1629,
5./ 1629-	6./ 1632-1634,
7./ 1638-1639,	7./ 1640-1643,
9./ 1647-1650,	10./ 1648-1655,
11./ 1653-1654,	12./ 1654,
13./ 1657-1659,	14./ 1660-1661,
15./ 1660-1665, szolg.	16./ 1662- Szolg.
17./ 1656-1676,	18./ 1677-1690,
19./ 1694-1702,	20./ 1691-1698,
21./ 1702-1708,	22./ 1708-1713,
23./ 1713-1718,	24./ 1718-1727,
25./ 1727-1731,	26./ 1731-1747,
27./ 1737-1742,	28./ 1743-1747,
29./ 1746-1758,	20./ 1749-1754,
31./ 1756-1761,	32./ 1761-1767,
33./ 1767-1775,	34./ 1775-1783,
35./ 1783-1786,	36./ 1788-1991,
37./ 1786-1790,	38./ 1791-1794,
39./ 1794-1796,	40./ 1796-1798.
41.6 1798-1800,	

8./ láda. Tanácsi Jegyzőkönyv:

42./1800-1803,	43./ 1803-1805,
44./ 1805-1807,	45./ 1807-1809,
46./ 1809-1810,	47./ 1810-1811,
48./ 1812-1813,	49./ 1813-1814,
50./ 1814-1816,	51./ 1817-1818,
52./ 1819-1821,	53./ 1821,
54./ 1822,	55./ 1823,
56./ 1824,	57./ 1825,
58./ 1826,	59./ 1827.

9./ láda: Tanácsi Jegyzőkönyv:

60./ 1828,
62./ 1830,
64./ 1832,
66./ 1834,
68./ 1836,

61./ 1829,
63./ 1831,
65./ 1833,
67./ 1835,
69./ 1837,

Török oklevelek: 25. és 26. sorszámú könyvek a Hornyik-csoportból.

10./ láda: Tanácsi Jegyzőkönyv:

70./ 1838,
72./ 1840,
74./ 1842,
76./ 1844,
78./ 1846,
80./ 1848.

71./ 1839,
73./ 1841,
75./ 1843,
77./ 1845,
79./ 1847,

11./ láda: Tanácsi Jegyzőkönyv:

81./ 1849,
83./ 1851 kettő kötet,
85./ 1853,
87./ 1855,
89./ 1857,
91./ 1859.

82./ 1850,
84./ 1852,
86./ 1854,
88./ 1856,
90./ 1858,

12./ láda: Tanácsi Jegyzőkönyv:

92./ 1860,
94./ 1862,
96./ 1864,
98./ 1866,
100./ 1868,
102./ 1870,
104./ 1872.

93./ 1861,
95./ 1863,
97./ 1865,
99./ 1867,
101./ 1869,
103./ 1871,

Közgyűlési Jegyzőkönyv:

1./ 1848-1849,
3./ 1862,
5./ 1864,
7./ 1866,
9./ 1868.

2./ 1861,
4./ 1863,
6./ 1865,
8./ 1867,

13./ láda: Közgyűlési Jegyzőkönyv:

10./ 1869,
12./ 1871,
14./ 1873,
16./ 1875,
18./ 1877,
20./ 1879,
22./ 1881,
24./ 1883,
26./ 1885,
28./ 1887,
30./ 1889,
32./ 1891,

11./ 1870,
13./ 1872,
15./ 1874,
16./ 1876,
19./ 1878,
20./ 1880,
23./ 1882,
25./ 1884,
27./ 1886,
29./ 1888,
31./ 1890,
33./ 1892,

34./ 1893,

36./ 1895.

14. láda: Közgyűlési Jegyzőkönyv:

37./ 1896,

39./ 1898,

41./ 1900,

43./ 1902,

45./ 1904,

47./ 1906,

49./ 1908,

51./ 1910,

53./ 1912,

55./ 1914,

57./ 1916,

59./ 1918.

35./ 1894,

38./ 1897,

40./ 1899,

42./ 1901,

44./ 1903,

46./ 1905,

48./ 1907,

50./ 1909,

52./ 1911,

54./ 1913,

56./ 1915,

58./ 1917,

15. láda: Közgyűlési Jegyzőkönyv:

60./ 1919,

62./ 1921,

64./ 1923,

66./ 1925,

68./ 1927,

70./ 1929,

Kisgyűlési Jegyzőkönyv:

1./ 1930,

3./ 1932,

5./ 1934,

7./ 1936,

9./ 1938,

11./ 1940,

13./ 1942,

61./ 1920,

63./ 1922,

65./ 1924,

67./ 1926,

69./ 1928,

71./ 1930.

2./ 1931,

4./ 1933,

6./ 1935,

8./ 1937,

10./ 1939,

12./ 1941,

14./ 1943.

16. láda:

Születési anyakönyvek másodpéldányai: 1895-1902. nov.
28-ig.

17. láda:

Születési anyakönyvek másodpéldányai: 1902. nov. 28-1914.
évig.

18. láda:

Születési anyakönyvek másodpéldányai 1915-1938. évig.

19. láda:

Születési anyakönyvek másodpéldányai: 1939-1942. évig.

20. láda:

Házassági anyakönyvek másodpéldányai. 1919-1942. évig

Szabályrendeletek: 1-116. sorszámig, kettő dobozal.

Katona József kéziratai kettő táblával.

Bánk bán színlapjai (1 tábla).

Színészeti gyűjtemény (egy táblával).

Id. Katona József kéziratok könyvei három darab.

21. láda:

Halotti anyakönyvek másodpéldányai: 1895-1906 július 26-ig
(960. sorszámig).

22. láda:

Halotti anyakönyvek másodpéldányai: 1906. július 26-1936.

23. láda:

Halotti anyakönyvek másodpéldányai. 1937-1942. évig.
Utólagos anyakönyvi bejegyzések Jegyzéke: Születési
1895-1898. 601-1200. sorszámig.

24. láda:

Utólagos bejegyzések jegyzékei: Születési 1898. év 1201-1901.
évi 1200. sorszámig.

25. láda:

Utólagos bejegyzések jegyzékei: Születési 1901. évi 1201.
sorszámától 1904. évi 1200. sorszámig.

26. láda:

Utólagos bejegyzések jegyzékei: Születési 1904. évi 1201. sor-
számtól 1905. évi 1801. sorszámig.

Utólagos bejegyzések jegyzékei: Születési, házassági, halotti
1907-1943. évi III. negyedig.

Házassági 1896-1904. évig.

Halotti 1895-1904. évig.

27. láda:

B. (Koháryszentlőrinci) anyakönyvi kerület másodpéldányai:
1901-1938. évek.

C. (Bugacmonostori) akvi ker. másodpéldányai: 1924-1938.
évek

D. (Lakiteleki) akvi ker. másodpéldányai. 1932-1938. évek.

B. (Koháryszentlőrinci) akvi ker. Utólagos bejegyzései
1907-1941. évig (kettő dobozzal).

C. (Bugacmonostori) akvi ker. Utólagos bejegyzése.
1925-1943. (egy dobozzal).

D. (Lakiteleki) akvi ker. Utólagos bejegyzései: 1925-1943- (egy
dobozzal).

28. láda:

Céhiratok.

29. láda:

Céhiratok.

30. láda:

Céhszabályzatok plüsskötésben, hozzájuk való kettő darab
bádogtokkal.

Közigyűlési Jegyzőkönyvek 1931-1943. évig.

Közigyűlési Jegyzőkönyvek mutatója 1848-1887 és 1881-1901
évekről.

Katona József kéziratai.

Híres emberek kéziratai.

Kecskeméti színlapgyűjtemény.

Kecskemét város birtokszerzéseire vonatkozó összeírás és
kimutatás.

A bejelentést tudomásul veszem. Megállapítom, hogy a felsorolt anyag előre nem látható háborus behatások folytán pusztult el. A koháryszentlőrinci elhelyezést kormányhatósági rendelkezésen alapuló intézkedésre, utasításra hajtotta végre a főlevéltáros. A jelentésben foglalt és közismert tények ismeretében a felsorolt levéltári anyag megsemmisüléséért a főlevéltáros felelőssé nem tehető.

Utasítom a főlevéltárost, hogy a fenti felsorolásban foglalt levéltári anyagot jelen határozatra hivatkozással Kecskemét thj. város levéltári nyilvántartásából törölje.

Értesítendő: a III. ü. o. és dr. Garzó József főlevéltáros 2 határozattal.

Kecskemét, 1948. február 19.

polgármester.⁹

Fennmaradt a kiszállított anyagról az a másik jegyzék is, amelyet a főlevéltárnok 1944-ben készített, és amely alapján a fenti határozatot lajstromát összeállították, és amely így tartalmilag megegyezik az itt idézett szöveggel, de más formában gépelték azt.¹⁰ Ennek elején Garzó főlevéltárnok két ceruzával készített bejegyzése található: "1944 év ősszén a légitámadások elől Koháryszentlőrincre kimentett és az ottani harcokban megsemmisített levéltári anyag." illetve a ládák tartalmának pontosítására vonatkozó, igen nehezen olvasható néhány sora, amelyek minden bizonnyal ugyancsak Garzótól származnak de más alkalommal és az előzőtől eltérő nagyságú betűkkel íródtak: "Nincsenek felsorolva a protocollum currentalium 1737 előtti kötetei, elenhusok, számítási könyv".¹¹

Kétségtelen, hogy egy mezőváros történetének kutatása, feltárása során az egyik legjelentősebb forrás, irattípus a település jegyzőkönyveinek sora. Ezekben rögzültek ugyanis nemcsak a város jogállására, a központi kormányzervekkel, a nemesi vármegyével való kapcsolattartására, a mezőváros lakosságának egészére vagy annak jelentős hányadára vonatkozó feljegyzések és utasítások, szándékok, sérelmek és panaszok, hanem számtalan egyedi kérelem, elbírálás és büntetés is, és ugyanakkor ezek biztosítják leginkább, hogy a rövidebb vagy hosszabb folyamatok nyomon követhetők legyenek.

⁹ A szöveg közreadása alapjául szolgáló példányt Tóth László polgármester helyett más írta alá, akinek a neve kiolvashatatlan.

¹⁰ A szövegközlés alapjául szolgáló határozat az iratjegyzékkel együtt három sűrűn gépelt oldalt tesz ki, míg a másik változat csak a ládák tartalmát rögzíti és 8 gépelt oldalon készült.

¹¹ Ez az utólagos bejegyzés minden bizonnyal azért kerülhetett ide, mivel a kecskeméti harcok során és az azt követő hetekben a városháza épületének többszöri katonai átkutatása alkalmával sok iratot lelökdöstek a polcokról, azok belső rendje meg bomlott, az iratok jelentős része elkerült egykori helyéről. A főlevéltárnok valószínűleg nem emlékezhetett pontosan, hogy a 30 ládába milyen iratok kerültek, és valószínűleg egyfajta bizonytalanság érzete miatt jegyezte e sorokat fel, hisz a körlevelek jegyzőkönyvei 1683-tól 1848-ig nagyjából rendezésünkre állnak, és a mostani hiányok már korábban is valószínűleg léteztek.

A kecskeméti jegyzőkönyvek adatai azért is rendkívül jelentősek, mivel tucatnyi puszta bérlőjeként a város a mai megye területének közel felét bérelte vagy birtokolta évszázadokon át, és azokról más forrás alig-alig maradt fenn. A még töredékes anyag is sok fontos adatot tartalmaz Jakabszállás, Páka, Szentkirály, Szentlőrinc, Mizse, Szabadszállás, Fülöpszállás, Lajos és még sok más környező település hódoltság alatti létére, életére vonatkozóan, sőt a még távolabbi települések mint pl. Sükösd, Uszód, Baja, Kalocsa, Tatárszengyörgy stb. is gyakorta szerepel ezen feljegyzésekben. Mivel pedig a várost kereskedelmi, katonai és politikai kapcsolatai igen sok szállal kötötték össze a Tiszántúllal, Baranyával, sőt Pozsonnyal, Győrrel és a Felvidékkel is, így az ezeket fenntartott gazdasági, kulturális és egyéb kapcsolatokra vonatkozóan is érdemi adatok lelhetők itt fel.

Az eredeti jegyzőkönyvek egy-két kivételtől eltekintve, miként erre történt már utalás, sajnos elpusztultak. A város levéltárnokainak és kutatóinak ügybuzgalma révén viszont jelentős számú másolat maradt fenn ezen jegyzőkönyvekből hol erősen töredékesen, hol pedig jelentős terjedelmű iratok másolata formájában. Tekintettel arra, hogy ezek sok helyen és szétszórtan lelhetők fel, a különféle nyilvántartásokban csak részben történik rájuk utalás, és a két háború között készült feljegyzések ráadásul sok esetben elég rongáltak és ma már nehezen is olvashatók, mindenképpen célszerűnek látszott ezek összegyűjtése, publikálása és jegyzetekkel történő ellátása.

Teljességre nem törekedhettünk. Eslődlegesen terjedelmi okokból mellőznünk kellett Balla János főlevéltárnok másolatait, kijegyzéseit. Ezek mutatóval ellátva, még jó fizikai állapotban vannak, tehát kezelésük viszonylag könnyű, a kutatók így gyakorta hasznosítják is. Ettől függetlenül ezek mielőbbi publikálása is indokolt lenne.

Mellőzni kellett ugyancsak terjedelmi okokból az 1690-1699 közötti eredeti jegyzőkönyvet, amely több más bejegyzést is tartalmaz. Ugyancsak mellőztük az 1754-1758-as évekből fennmaradt jegyzőkönyvi másodpéldányt is. Ezek szövegének közlése, vagy a közlésig legalább regesztáinak közreadása is indokolt lenne.

A kötet anyagául szolgálnak Hornyik János kijegyzései, töredékes megjegyzései között található jegyzőkönyvekből származó adatok, feljegyzések, melyeket a város monográfiájának megírása során keletkeztek.¹² Ezek az 1591-1601 közötti jegyzőkönyvekből való kivonatok, idézetek és a hozzájuk kapcsolt magyarázatok. Ezeket Hornyik minden bizonnyal a monográfiához szükséges anyag gyűjtésének megkezdésekor maga számára készítette. Tekintettel arra, hogy az egyes fogalmakat, eseményeket magyarázó megjegyzésekhez különféle idézetek is társulnak, és az eredeti jegyzőkönyvi szövegeket nehéz lenne róluk leválasztani, célszerűbbnek látszott teljes terjedelmükben történő közreadásuk. Amennyire csak lehetett itt is követtük az időrendet, de néhány esetben ettől el kellett tekintenünk, mivel a viszonylag szorosan összetartozó részeket sem lett volna célszerű egymástól önkényesen elválasztani.

¹² XV. Gyűjtemények. 9. Hornyik János Kecskemétre vonatkozó feljegyzései. 1860.

Hangsúlyozni kell itt is, hogy Hornyik ezeket a feljegyzéseket nem kívánta publikálni. Csak az eredeti jegyzőkönyvek pusztulása után váltak ezek rendkívül fontos forrássá. Mindezt feltétlenül figyelembe kell venni a szövegezés, a központosítás és az egyes szavak helyesírásának elbírálása során. Egyébként Hornyik, ha szükségét látta igen gyakran betű szerint is rögzített hosszabb szövegeket is, mégha ez fárasztó és időigényes volt is. Ezek a részek csaknem egyedüli források a XVI. század végi azon "helyesírásnak", írásmódnak, amelyet vidékünkön használtak.

Bár nem lett volna teljesen felesleges, terjedelmi okokból semmiképpen sem gondolhattunk arra, hogy a Hornyik-kötetekben fellelhető jegyzőkönyvi szövegeket itt is közreadjuk, mivel ezek a munkák egyre inkább könyvritkaság számba mennek.¹³ Remélhetőleg reprint formában mihamarabb kiadóra találnak ezek a kötetek.

A másik igen jelentős forrásanyagot Szilády Károly könyvtáros feljegyzései szolgáltatják. Másolatainak egy kötete az 1656-1664. évi jegyzőkönyvek anyagából készült. A kiváló történeti érzékkel rendelkező könyvtáros igen szerencsésen emelte ki azokat a témákat, amelyek a város lakosait és annak vezetői leginkább foglalkoztatták ezekben az években. Csak sajnálni tudjuk, hogy nem jutott több ideje további pótolhatatlan forrásanyag megmentésére.¹⁴

Lényegesen terjedelmesebb, két kötetet kitevő anyag az a további másolata, amit a XVII-XIX. század közötti jegyzőkönyvekből, levelekből és egyéb dokumentumokból gyűjtött össze. Ebből az ugyancsak rendkívül hasznos, sok esetben kuriozitás iránti érzékét is bizonyító gyűjtésből érthetően csak a jegyzőkönyvekből kiemelt részeket vettük be ebbe a kötetbe.¹⁵

Célszerű utalni arra, hogy Szilády Károly másolataiban általában gondosan követi az eredeti írásmódot. Rögzíti a szövegolvasattal kapcsolatos bizonytalanságokat is. Csak igen ritkán található eltérés az általa és Szabó Kálmán által kimásolt szövegek között.

További rendkívül fontos forrásnak bizonyult Szabó Kálmánnak, a kiváló néprajzi kutatónak kijegyzései, másolatai. A történeti néprajz jeles művelőjének az egykori jegyzőkönyvekből készített igen bőséges feljegyzéseit részben azért érdemes közzétenni, mivel szakmunkáiban az ezekben fellelhető adatoknak csupán töredékét rögzítette, részben pedig azért, mivel sok olyan feljegyzése maradt fenn, amelyek felhasználására nem is keríthetett sort.

¹³ Néhány esetben indokoltnak látszott viszont egy-egy státutumra, vagy egyéb olyan szövegre, amelyik közérdekű volt legalább egy-egy regesza erejéig utalni.

¹⁴ IV. 1504. a/ A forrásszöveget követő jelzeteknél erre a Szilády K. m. (másolatai) A. kitétel utal. A kötet utolsó lapjait más kézírás tölti ki.

¹⁵ XV. 22. Szilády Károly könyvtáros kecskeméti vonatkozású feljegyzései. A szövegek közlések alatti jelzetei: Szilády K. m. (másolatai) B.

Bár terjedelmi okok miatt a könyvkötő két önálló kötetre választotta szét az anyagot, annak tartalomjegyzéke egységes anyagként, egy kötetként kezeli az egész szöveget. Annak ellenére, hogy csak az egyes témákat jelölik a Szilády által használt római számok, megmaradtunk a tájékozódást nyújtó eredeti forma mellett, mivel a kronológiai jelölések minden alkalommal biztos eligazítást nyújtanak.

Szabó Kálmántól származó feljegyzésekkel, másolatokkal kapcsolatosan az alábbiakat szükséges még kiemelni. Ő sem publikálásra készítette elő ezt anyagot, hanem tanulmányainak megírásához, szakmai elemzéseikhez szolgáltak megfelelő támpontul. Ebből adódóan nem minden alkalommal törekedett a betű szerinti szövegmásolatra. Ugyancsak figyelembe kell vennünk azt is hogy az általa készített kéziratos jegyzetek nagyobb része későbbi gépirósos átiratban maradt ránk. Bár ő rendkívül gondosan másolta ki mindig a számára szükségesnek látott textust, a gépirók olykor nem ismervén egy-egy szó régi írásmód alapján rögzített formáját, ösztönösen is "korszerűsítették" azt, olykor pedig a latin szavakat olvasták félre. Külön gondot jelentett, hogy a gépirók egyáltalán nem törekedtek a hosszú magánhangzók pontos rögzítésére, egyiknél másíknál pedig nem lehetetlen, hogy az írógépe nem volt erre alkalmas, és a kézzel történő kiegészítés, javítás viszont elmaradt. Tehát az egyes szavak, kifejezések nem mindenben követik a korabeli formát, de tartalmuk feltétlenül hitelesnek tekinthető. A latin szavak esetében a helyes forma visszaállítása általában lehetséges volt, de több esetben olyan torzult formák is fellelhetők, amelyekkel alig lehet valamit kezdeni. A magyar szavak eredeti formáinak rekonstruálása ezek alapján lehetetlen, mivel az egykori szövegek rögzítői sem voltak következetesek, de az eredeti értelmén nem változtattak.

Szabó Kálmántól két intézményben is maradtak fenn feljegyzések. A megyei levéltárban őrzött kéziratai csaknem kizárólag a város egykori jegyzőkönyvei alapján készültek.¹⁶ Tekintettel arra, hogy a XVIII. század végéig Kecskeméten is a polgári perek, és a kisebb büntetőeljárások a tanács hatáskörébe tartoztak, a tanácsi jegyzőkönyvek szövegében bőségesen található a jogszolgáltatással kapcsolatos döntés, határozat. Mivel azonban a korabeli város külső megjelenésére, annak társadalmára, a közbiztonságra, a lakosság szokásaira, gazdálkodására stb. vonatkozóan ezek is elsőrendű források, érthetően bekerültek a szövegyűjteménybe. Nem lett volna célszerű mellőzni azokat a bírói jegyzőkönyvekből kimásolt részeket sem, amelyek forrásértéke vitán felüli. Ezért több esetben az onnan származó jegyzetei is fellelhetők.¹⁷

Külön kell szólnunk a Szabó Kálmán hagyatékaként a Múzeumban őrzött igen jelentős mennyiségű kéziratról, jegyzetanyagról. A sok ezer cédulának csak egy részét jegyezte le Szabó Kálmán, annak jelentős hányada további három-négy kéztől származik. Egy részük ezeknek is gépelt szöveg. E kijegyzéseknek csak egy része készült az egykori jegyzőkönyvek anyagából. A kötet anyagának összeállítása során érthetően csak ezeket vettük figyelembe. Ha nem is Szabó Kálmán jegyezte ki ezek számottevő részét, minden bizonnyal az ő irányításával végezték a másolók munkájukat, mivel csaknem ugyanolyan

¹⁶ Jelzete: XV. 37. Szabó Kálmán jegyzetei. A szövegközlés során: Sz. K. j.

¹⁷ A tanács közigazgatással kapcsolatos jegyzőkönyveiből származó szövegek végén Tjk. jelzés utal a származási helyre, a büntetőeljárás során keletkezett jegyzőkönyvek szövegeit a Bjk. jelzés rögzíti.

következetesen jártak el mind a szövegek kimásolásában mind a jelzettek rögzítésében.¹⁸

A több mint félezer határozatból, rendeletből, tájékoztatásból és levélből álló közlésre szánt anyag belső szerkezetének kialakításánál meghatározó szempont az időrend volt. Az adott szövegrészek ily módon a város történetének folyamatát leginkább tudják követni, és az eltérő feljegyzési technikák, módok, esetleges pontatlanságok, hiányosságok ellenére is mind forrásértékük megőrzésére, mind a belső tájékozódás biztosítására, gyorsítására ez az eljárás volt a leginkább megbízható.

Olyan szövegrészeket, amelyeknek legalább a keletkezési éve nem volt egyértelműen megállapítható, célszerűnek látszott mellőzni. Ezek száma igen csekély volt.

Szerencsére az egyes évek eseményeire vonatkozóan több, vagy akár több tucat feljegyzés is összegyűlt. Amennyiben lehetséges volt, a pontosabb dátumok alapján állítottuk össze a sorrendet. Tekintettel arra, hogy a kigyűjtők, a másolók nemcsak a forrás származásának idejét, hanem a jegyzőkönyvek lapjait is rögzítették, a hónapok, illetve napok ismerete nélkül is lehetőség nyílt a sorrendiség egyfajta követésére. E téren viszont már jelentkeztek bizonytalanságok, és éppen ezért néhány esetben nem lehetett egy meghatározott éven belül a sorrendiséget teljes pontossággal megállapítani, de az esetek aránytalan nagy részében igen jó támpontnak bizonyultak a jegyzőkönyvek oldalszámai. Abban a néhány esetben, amikor az egyes éveken belül sem az időpont, sem az oldalszám nem lelhető fel, a szöveg az adott év legvégére került.

Csak Hornyik János feljegyzései esetén kellett ettől az eljárástól néhány esetben eltekintenünk, mivel igen fontos kritikai észrevételei, az idézett forrással kapcsolatos megjegyzései egymástól távol lévő lapokra is utalnak, és a szöveg érthetőségének, az igen hasznos megjegyzések felhasználhatóságának megőrzése érdekében sem lett volna célszerű a jeles történész jegyzeteit lapszámok szerint szétszabdalni. Tekintettel arra, hogy Hornyik feljegyzései a tematikus kigyűjtés miatt sem választhatók oly formában szét mint az anyag aránytalanul nagy részében, ezeknél nem követtük mindenben a kötet többi részében érvényesülő tipográfiai formát.

Az egyes forrásrészek közlésekor tehát az alábbi eljárást követtük. Minden különálló résznél fel van tüntetve a keletkezés (megállapítható) időpontja, a tanácsi jegyzőkönyv (Tjk), illetve a büntetőjegyzőkönyv (Bjk) évköre, az esetleges kötetszám, és az oldalszám. Ezt követően rögzítettük a kijegyző, illetve a másoló személyére illetve a szöveg helyére vonatkozó jelzéseket.

Miként utaltunk már rá, 1810-től a jegyzőkönyvi másodpéldányok lényegében teljes értékűen helyettesítik az eredeti példányokat.

¹⁸ A Katona József Múzeumban őrzött, Szabó Kálmán hagyatékából kikerült szövegek jelzete a kötetben belül a következő: Sz. K. h.

A tematikusan rendezett anyag pontosabb jelölésétől eltekintettünk, mivel a különféle sallangoktól, hivatalos formuláktól mentes, lerövidített szöveg tartalma erre úgyszólván tájékoztatásul szolgál.

Eredetileg úgy tűnt, hogy egyetlen kötetbe fogható össze a több mint két évszázadot átfogó töredékek sora. Tekintettel a kéziratos és sok helyen szétszórta, más jellegű kiejegyzésekkel vegyesen kezelt anyagra, a várható nyomtatott terjedelem felbecsülése nem lehetett pontos. Szerencsére az előzetes vélekedéssel szemben a jegyzőkönyvi töredékek olyan tömegben maradtak meg, hogy azok teljes feltárása után csak két vagy több kötetben célszerű azt közreadni.

Az időbeli határok megvonása mindig gondokkal teli, és csak ritkán mondható vitán felül sikeresnek. A kezdet legalább nem lehet kérdéses, mivel a legkorábbi jegyzőkönyvből is maradt fenn több figyelemre méltó töredék. Mind a terjedelem, mind a magyar politikai-katonai események alakulása azt tette indokolttá, hogy a Rákóczi szabadságharc utolsó éve zárja az első kötetet. Ez annál inkább indokolt, mert a következő évtizedek, ha nem is mentesek még a katonai eseményektől, és Kecskemétet is erősen sújtották a délvidéki harcok kihatásai még éveken át, de kétségtelen, hogy egy békésebb fejlődés, és merőben új polgári igazgatás következett be, épült ki ezt követően. A külső keretek változásai pedig számottevően, több téren pedig gyökeresen módosították e mezőváros és a két folyó közének életét, gazdálkodását és igazgatását egyaránt.

Bár kétségtelen, hogy az eredeti jegyzőkönyveknek csupán néhány százaléknyi része kelhet itt életre, és az így összeállt kép is még Hornyik kötetének feigyelmebe vételével is töredékes maradt, mégis remélhetőleg a város múltjával, a tájegység fejlődésével, változásaival foglalkozó szakemberek számára újabb és igen fontos segítséget tudunk nyújtani. Még az itt megjelent anyag több részletét ismerő, azt régtől fogva kutató szakember számára is meglepő lesz az így összeállt forrásanyag viszonylagos bősége. A tartalom lényegesen többet nyújt mint a terjedelem alapján gondolhatnánk. A jegyzetek készítői ugyanis az esetek nagy többségében elhagyták ezen évtizedek sokszor hosszadalmas és cikornyás fogalmazását, és csak a leglényegesebb adatokat és annak közvetlen szöveggörnyezetét rögzítették. Tekintettel arra, hogy több tucat tanácsi "determinatio" és "statutum" szövege maradt fenn teljes terjedelemben, mód nyílik arra is, hogy a korabeli közigazgatás és jogszolgáltatás formai sajátosságait is lehessen tanulmányozni.

A forrásközlésben található szövegegyüttesek a kimásolt, kijegyzett anyagot betű szerint követik. Az idézőjelek alkalmazását nem láttuk indokoltnak, mivel csaknem kivétel nélkül kellett volna azokat használnunk. Kétségtelen, hogy különösen Szabó Kálmán jegyzetei között vannak tartalmi kivonatok is, de ezeket az olvasó maga is azonnal felismeri. Az ezekben fellelhető rövid idézetek rögzítését sajnos a következtelen és pontatlan gépelés sok alkalommal nem tette lehetővé. Ahol erre mód volt, érthetően jeleztük az idézet tartamát. Ha egyértelműen megállapítható volt, a tartalmi kivonatokot zárójelbe tettük, és idézőjellel rögzítettük ezeken belül az eredeti szövegből történő kiemelést.

A kötetben közreadott szövegrészek kivétel nélkül olyan időszakban születtek, amikor Magyarországon a hivatalos nyelv a latin volt. Érthető, hogy a szakkifejezések, a különféle közigazgatási és jogi formulák sorra latinul rögzültek. Éppen ezért a gyorsabb használhatóság elősegítése érdekében külön jegyzékben foglaltuk össze azokat a kifejezéseket, amelyek leggyakrabban fordulnak elő. A ritkábban fellelhető terminusok, szavak magyar megfelelőjét lábjegyzetben rögzítettük. A latin nyelven írt levelek elé magyar nyelvű regesztákat illesztettünk, illetve a szövegben található hosszabb latin nyelvű betétek, megfogalmazások magyar megfelelőjét ugyancsak lábjegyzetbe helyeztük.

Célszerűnek látszott a korabeli mértékegységekről és pénzekről is egy rövid összeállítást mellékelni.

Tekintettel arra, hogy a több mint egy évszázadot átfogó forrásközlés rendkívül sok települést, témát, fogalmat és tárgyat érint, hasznosnak látszott egy átfogó mutató elkészítése is. A személynevek esetében érthetően csak a város történetében jelentősebbeket vagy meghatározókat vettük figyelembe, mivel nem lett volna értelme a mutatót felduzzasztani, és ezáltal használatát nehézkesebbé tenni kis-stílusú lókupecsek, apróbb szabályszegek, vétségeket elkövetők névének sokaságával.

A szövegek közlés és szövegmagyarázat során használt munkák jegyzékét, legfontosabb könyvészeti adatait rövid bibliográfiában rögzítettük.

Abban a reményben fogtunk hozzá az anyag összegyűjtéséhez és gondozásához, hogy a város és a megye helytörténetével foglalkozókon kívül a néprajz, a gazdaságtörténet, a társadalomtörténet, a településtörténet stb. kutatói is hasznos anyaghoz juthatnak általa, és a kutatásra fordítandó idejük számottevően csökkenthető lesz. Joggal remélhetjük azt is, hogy a térséggel vagy a mezővárosi fejlődéssel foglalkozó, más településen élő kutatók számára is hasznos adatokat tud nyújtani a kötet.

SZÖVEGKÖZLÉS

Kecskemét jegyzőkönyvei 1591-ik éven kezdődnek,¹⁹ nevezetesen a leg első a mondott időtől 1601-ig terjedvén, tíz évi időszakot foglalván magában, formája hosszan hajtott negyedré, ²⁰ mint látszik eredeti kötése megbomlott s később van nagyából összeférczelve, -- táblája, melly ennek is mise-mondó könyvből készült pergamen levél, már egészen leszakadozott -- lapjai pedig jelenleg Városunk Tanácsnoka s TBíró Ist. (sic !) Kun István Úr, mint még Városi Jegyző által voltak számszerént megjegyezve; de hat első lapja később került elő, s én igazítottam eleiben, ezeket római szám jelekkel különböztetvén meg.²¹

Megjegyzésre méltó ezen Jegyzőkönyvben, melly az imént említett VI. lapokon kívül még 570. arab számjellel jegyzett lapokat foglal magában; hogy a 135. lap bevégzi az 1596. évet, ez után a 136-ik laptól a 151-ik lapig bezárólag 1591-1592-93-94-95-96-97-ik évekről vannak laponként, némelly évről egy lapnál több jegyzékek, s némellyeknek vétségeiket is említi, kiket a Török-hatóság fölvitetett.

¹⁹ A legrégebbi jegyzőkönyvi adatokat HORNÝIK János Kecskemét egykori kiváló történésze és levéltárnoka jegyezte ki maga számára, és legtöbbször egy-egy megjegyzést is rögzített velük kapcsolatosan. Tekintettel arra, hogy az eredeti szövegek és a megjegyzések szétválasztása nagyon nehézkessé tenné annak olvasását, célszerűbb az egész feljegyzést megszakítás nélkül közölni. A jegyzőkönyvek eredeti szövegei mind tartalmukat, mind írásmódjukat tekintve annyira eltérnek Hornyik hozzáfűzött megjegyzéseitől, hogy megkülönböztetésük nem jelenthet gondot.

HORNÝIK kijegyzései az 1591-1600 közötti évekre vonatkoznak. A korábban jelzett okok miatt ezen rész tipográfiai szempontból valamelyest különbözik a későbbi évtizedekből származó forrásrészek nyomdai megjelenítésétől.

²⁰ A Kecskeméten fennmaradt XVII. századi adókönyvek, robotlajstromok és számadáskönyvek is hasonló formátumúak, és kötésük is több esetben megegyezik az itt jelzettekkel. Minden bizonnyal ezekben az évtizedekben közkedvelt forma lehetett.

²¹ Hornyik János egy másik feljegyzése alapján: "Ezen Jegyzőkönyvnek első Hat Lapja későbbben, akkor t. i. mikor már a többi arabszámokkal volt jelezve, tállatván meg, az első hat lapon I. II. III. IV. V. VI. számjelek vannak; ebből a négy első lap 1591-hez tartozik, mind a mellett, hogy az 5-ik lapon 1592-ki Jegyzőkönyv eleje, 1592 eztendőben pynkosd Hawanak 5. napian, fölírast viseli - különösen azért, mert itt azt mondja 1592-ről hogy: Wegh Márton Uram fő Byróságában; - amott pedig a III. lapon azt mondja, hogy Horváth Ágoston fő Byróságában: tehát amaz csakugyan az 1591-ről szól.

1591.²²

1. Ez évben Bizony Benedök volt a Kecskeméti Fő Bíró (lap 136) de ez Szent Katalin asszony napján²³ meghalván, Horváth Ágoston tételt helyébe (lap 137).

2. Ezen első évekről, a Jegyzőkönyvek pusztja jegyzeteken kívül alig mutatnak egyebet, – csak úgy csillámlik imitt, amott, mint szikra a hamuból, hogy ítéletet mondottak,²⁴ bírságot fizettetvén, még pedig holmi csekélynek látszó vétségért, az akkori pénzkelet becséhez képest igen nagyot; de e Jegyzőkönyv azt egyszerű jegyzet (Nota) képében tünteti ki, sőt imitt amott a feljegyzésnek is *Nota* czime van;²⁵ egyébiránt a vétségek büntetésén, és bírságok fizettetésén kívül, legtöbb említés van a bitangokrúl, azok legitimáltatásárúl, lábas jószágok eladásárúl ezek akkori folyó árrárúl, és – hogy a Töröknek talán még a levegőtül is adót fizettek. Lássunk néhány pontot a Jegyzőkönyvi írást könnyebb olvashatás végett mai kimondás szerint írva:

136. lap:

Memorialle ez 1591. Esztendőben az Vaida möly Rabokat el vith tudny illk Bizony Benedök Wram fű Birosgaban 11. may Először

Szenasi Tamas witte feől Pap Istvant, és Szakall Seböstien szolgálaiát Jánost.

Szakai szolgálaiat Janost azért wittek feől, hogy az Tot Balázs tulkat el lopta wolt, és az Konia Palet is egi tulkot, az beöreth nem adhatta kitül weötte.

Pap Istvánt peniglen illien dologert hogy az Nagy(ság)os Passanak panaszlott Howen bekh Iszpahija hogy Eökreth Jobbagianak lopta volna ell.

²² HORNYIK János megjegyzése az 1591-1597. évi jegyzőkönyvi anyaghoz: "A nagyobb bűnösöket a Vajdák Subbasái elvitetik büntetés végett (lap 136-145.) ezek közt van lopás, háztörés, orgazdaság, tolvaj-rejtegetés; a marhákat 8-val is lopják; sodomia lap 139., gyilkosság, erőszakítétel az asszonyon mezei utában. Gyakran bírságotlatnak pörlekedésért, szitkolódásért, verekedésért."

²³ November 25.

²⁴ A rendi társadalmon belül a közigazgatás és a jogszolgáltatás nem különült el. Csak a XVIII. század végén történik erre kísérlet, a két terület teljes szétválasztása pedig csak a polgári forradalom győzelme, az 1848-as törvények elfogadása után ment végbe.

²⁵ HORNYIK János ezen megjegyzése abból a szempontból is igen fontos, hogy érzékelteti, a mezővároson belül éveken át nem volt még meg a szakszerű közigazgatás és jogszolgáltatás feltétele. Ennek elsődleges oka nyilvánvalóan az volt, hogy korábban a török igazgatás miatt nem kerülhetett sor magyar szakember alkalmazására. A hódoltság területén fokozottan érvényesülő lélbizonytalanság miatt nem lehetett könnyű megfelelő jogi végzettséggel rendelkező nótárius alkalmazása. Hogy meddig tarthatott ez a viszonylag kezdetleges állapot, pontosan nem határozható meg.

Az Vaida Szubasaia Ibrahim Waidae az Na(gyságo)s Szinan Passanak Es az Pest Waar Megienek Waidaia: Szubasaia Oszman Szubassa.

Ante Pensecosten die 3.

Witte el Olthiai (Olcsai) Mártonnéth illen dologért, hogy az Molnar Istűan buszaiat el hordotta wolt loptta eiel.

Az Caspar Deak szolgáljat Palt is megh illen dologert hogy az Szakal szolgáljanak wolt walamy Tulok wegeth wetkeök az Tulok, egik Konia Pale az mint feölleb is meög irtuk.

Ezöket Pinkeösd elöt ualo szerdán az ketteöth.

A rabokat lopásért, orgazdaságért, háztörésért a Pest Vármegyei Vajda viteti el -- a Subbasa által.²⁶

137. lap.

Horuat Agoston Wram fű bjrosagaban: Merth Bizony Benedeók megh holth Sz. Katalin asszonj napban, with el Warasunkbol bjro Wram hazatul Raboth Aly Waida Bassiaja

1. Szűchy Ferenthne Rakonath Gasparth.
2. Egy Miszei embert Szabo Giörkenek az apiath.
3. Ismegh egy legienth.

Wyzes Janost wytte el Az Pesty wayda Illyen Dologert Hogh Az Cyny Embeor 8 Dyznayat Atta wolt kezeben Zaraz Gasparnak Ig loptak ketten. Zaraz Gaspar meg waltozot.

Zent Kyraly nagh Gyerghyelth Illyen Dologert wytte el az wayda Hogh Zalonnat lopot wolt.

Kovac Borrobasnak ket zolgayat egyik Balas masyk Orban ezeket Azert wytte el Az Wayda Hogy Az Belos Myhaly tehenet meg wagták volt.

Zwt ferentyet Azert wytte el Az Wayda Hog meg asta wolt az Hazat es Marton Petornek Marhayat es penzet el lopta wolt belole.

Botos Boldysarnak az Annyt Ismeg Azert wytte hog Az fya Dyznokat lopot wolt, es az Annyat el Zoktetty wolt ű maga el zalat es Az Annya kotystul kezbe Akat.

²⁶ HORNYIK megjegyzése: így tart ez 1597-ig, lap 136, 137, 138- usque 145.

Fady Kowath fu lopot el wytte az wayda Zubasaya Illen Dologert Hog Zent Kyrallrol Komor Albertnak okreyt lopta wolt myndonostul Nolt okrot De Komor Albertnak Harom wolt Benne Az tőby mase.

138. lap.

24. Marty – Maios Leorinth szolgálait Antalt megh wertek wolt. Kis Tamas es Gekhen Demen: Kiutas szolgália egi Germok; Harman.

Witte az Kadiara az Antal az Maios szolgália: wket es birsagra irta űketh. Szerzeőttek megh az ket bunes ft. 6. egenleőben de ez penszbeől megion az hűczeth ky mind az ketteon Marad benne Vraknak es Warasnak²⁷ f. 3. d. 44.²⁸

Tőbbszer fog előfordulni a Hűcseth, vagy Hűczegh-pénz, – szitil-pénz – és Dsindselat-pénz, – mellyek mind annyi díjak voltak, s az illető Török Tisztviselőnek, mint főnebbi pontban a Kadianak,²⁹ vagy közönséges helybeli Török bírónak, a 6 fr. bírságból 3 f. és 56 pénzt.³⁰

Most jerünk a Jegyzőkönyvnek meg csonkított elejére s nézzük néhány pontjait.

1. lap:

Pesti Janos Vram legiene hajtott ky egi bittangh tinot f. 3. d. 50.

Egy orv legyenek az louat Foktűy Orban nevű: Szana Benedókeőth szolgálta az kinek attak az legyenek f. 5.

Szana Wram leőth kezes eorőtte es az ű kegelme penzebeől wotteők feől nagy Csörteörteőkeőn.

Egy tinó 3 f. 50 d.

Egy nyereg és egy fék 1 for. 70 d.

²⁷ A város földesurainak és a város magisztrátusának, tanácsának.

²⁸ A magyar pénzviszonyok a XVI. század végén, a XVII. század elején a háborúk és később a pénzrontás miatt nehezen áttekinthetőek. A magyar forint egykor azonos értékű volt a körmőci arannyal, de fokozatosan számítási pénzzé vált. Egy forintba ekkor is száz dénárt számoltak, ami évszázadokon át ezüst aprópénzként szolgált. A forint jelzése igen sok formában történt: f., fl.(florenus), flo., fr., F., Fr., Fl., Flo. stb.

A dénár rövidítéseként a d., illetve a den. a leggyakoribb.

²⁹ A kadi mint török tisztviselő elsődlegesen bírói feladatokat látott el. HORNYIK megállapítása szerint 1591-től Kecskeméten nem tartózkodott. Nyilvánvalóan ezzel függött össze, hogy a mezőváros ügyeit magyar tisztségviselők irányították, és jegyzőkönyveit ettől az évtől kezdték vezetni.

³⁰ A 'pénz' kitétel dénárt jelent.

II. lap.

Az terek hattak wolt itt egy kek kechiel lowatt, az lo penigh miszei embere wolt bodogh Istvané az mely legjen elj witte inet az lowatt newe Orszwarth Gergelj es Kechkemetten lakozo Kakas Orban lett az legenerth kezes; huswet mas napjan attuk az lovat az ember kezeben Die 27 Marty.

Balogh Ferenchnel walo Toth Andras Maradoth birságon, Illyen dologert hogj az Ciaplarral ben lwokkal meg haborodoth: adot birsagoth fr. 6.

Ebbeól megion ky az Hwchet pensz palcia pensz szitil pensz is ... (a sarka el van szakadva) Vrak es Waros szamara.

Husvét más napján, melly 27. Marty esett, Mizsei lakos Balog István lovat legitimál.

6 forint birságból verekedésért ki megyen hücset és csingelat 2 f. 56 d., marad az urak és a Város számára 3 f. 44. d.

Korcsmai garázdálkodásért birság 6 for., ki megy belőle a hücset, pálczapéNZ, szitil péNZ.

III.³¹

Wylakony lakozó Zombathy ferentz megh Holt wtabany Az Cyato Balas marhay mellett maradot wolt Keckemeti Zabo Balasnal Hat tallere mellyet my Keckemety Byrak megh Adattunk az Battya Zombaty György felesegenek Annos Azzonnak Horwat Agoston Wram fű byrosagaban Illyen okaly Hogyh az Zombati Györneert lettek kezesek az Jámborok labadon lakozok Hagyo Petor és Azzony Györgh ezekert Ismegh kezesok Keckemety Jamborok Valy Janos Cyato Balas es wgh Attak kezokbe az Hat tallert.

Pestj János Vram Adott Beles Istwannak egy bittangh kechjel lowatt f. 3. d. 50.³²

³¹ HORNYIK János egy másik feljegyzésében, amit ugyanezekről a lapokról készített, a III. lap első soraként azt rögzítette, hogy "Horvát Agoston volt a Kecskeméti fő Bíró 1591-ben."

³² HORNYIK János egy újabb feljegyzésében rögzítette: "A Bitangokat maguk kezelik, s el-el adják, vagy jární a lakosoknak ki adják.
A ki a Marhái közt lévő bitangot be nem jelenti, birságot fizet.
A Bírakat és a Tizedeseket gyakran megszidogatják.
A Lakosok egymás közt igen gyakran perlekednek.
A tilalmas legeltetés igen gyakori.
A Nyíri Erdőben több lopásokért birsagok.
A város szénája közönséges erővel rakatik be, az engedetlenek és rakni nem menők sajtra büntettetnek.
A Vásárbíró, Lőrincz és Gergely napi Vásár említettnek.

Egy ló ára 4 for.

IV. lap.

Pataj Mihali Marhaianal uolth egi Tulok, barna tarthia, behaitotta s meg weotte Pesti Janos bjro Wramtul hasitoth az fwle az Ara megh nala Wagion Sz Giorgi mas napian.

1592.

V. lap.

Bitangok beadása, és kezes állítás mellett a pertendesnek (?) kiadása – legitimatio³³ helyett – itt jönnek elő adósságok is s e néhány pontban ezen kifejezés "megh fogtatta erotte" aligha azt nem jelenti, hogy 4 fkért ekkor becsukták az embert.

VI. a ki a bitang marhát megveszi a kadiánál beiratja ...

1. lap.

Dinnyés János 5 f. birságot fizet azért hogy futtatván kocsijával a Vásár birót elütötte,³⁴ ebből ki ment a Hücset, és csincselát, maradott az Urak és a Város számára 3 f. 72 denár.

Kaloda váltság.

2. lap.

Karay János fizetett birságot ilyen dologért hogy Orbán Jánost megszidogatta mind feleségestől azért irta az Kadia birságra fizetett f. 4. den. 24. ebből ment ki hücset pénz maradott benne f. 3.

Két meddő tehén árra 9 for.

A Kadia azon kívül, hogy az adásvételkor hücset és csincsilat pénzt húzott, a talált holmiknak és caducitásoknak egy részét huzta, valamint a birságokban is osztozott. A bírói pecsét folyvást szokásban van, és birságoltatik a ki arra meg nem jelen.

Marha vagy ló vételkor a hücset 24 den. megkellett fizetni.

A birságokból járt a Hücset 1 f. 24. den.

Csincsilat 24 pénz, fizetődött az eladott marháktúl.

24 pénz volt a hitpénz is, melyet fizetett a ki megesküdtetvén hitletétel által nyert igazságot."

"Némelly esetekben csincsilat mint bírói taxa fizetett a panaszos fél által."

³³ Tulajdon igazolása, törvényesítés.

³⁴ Más helyen HORNÝIK az alábbiakat jegyezte ki: 1592. lap. 1. Vásárai voltak (a városnak), mert Pintér András 5 f. birságot fizet, hogy kocsijával nyargalván, a Vásárbirót elütötte.

Egy újabb helyen : "Pintér János 5 forint birságot fizet, hogy a Vásárban nyargalóznán elütötte kocsijával a Vásárbirót."

(Beírátták a marhavételt.) Két meddő tehén árra 9 forint.

3. lap.

A kik Budarul haza szöktének az fahordasbúl és bírságra írta az Kadia 19-en 2 f., 3 f., 3 f. 10 d., 5 f. kinek mi bírsága lett.

7. die Novembris.

Süvegh István szolgálja György fizet 3 f. bírságot azért hogy Sárközy Lukács házánál öszve vesztek és Kecsegés Mátét megsértették, György szolgálja fizetett 3 f. ebből ment ki a hücset.

4. lap.

Szűcs Benedek ugyanazért (verekedésért) fizet 3 f. 79. den., ebből is kiment az hücset.

Borbély Istvan fizet három ezüst tallért³⁵ ugyan ezért (verekedésért), ebből is kimegy a hücset.

Torkos István nyert törvényel Szellő Pál, Szűcs Tamás juhásza 1 ftot, meg fogtatta érette.

Oláh István nyert a Pálkay birón 16 ftot.

Thatár Miklósné 1 for. bírságot fizet azért hogy Csebe Jánost meg szidta hogy nem hagyta őtet a malomra³⁶ fogni.³⁷

5. lap.

Sotra Miklós 3 f. bírságot azért hogy az felesége tized népét³⁸ megszidalmazta, ebből ment ki a Kadiának den. 128. Kaloda váltság den. 48. ezen kívül a mi maradt az Városnak és az Uraknak.

7. lap.

Ismét 2 f. bírság a malom sorért meg verekedőre (?).

³⁵ Nagy formátumú és értékű ezüst pénz, amely a XVI. században nálunk is igen népszerű lett.

³⁶ Kecskeméten megfelelő víz hiányában még hosszú ideig kizárólag ún. szárazmalmok voltak használatban, amelyeket lovak, ritkábban ökrök igénybevételel működtettek. Bővebben I.: IVÁNYOSI-SZABÓ Tibor: 1994. 181-188.

A megfogalmazás arra enged következtetni, hogy a város malmát saját igaerővel működtethették a gazdák. Ebben akadályozhatta meg Tatárnét Csebe János.

³⁷ Ipar, mesterség cím alatt HORNÝIK az alábbi formában is megörökítette ezt az esetet feljegyzéseiben: "Thatár Miklósné bírságban marad, hogy a malom sorra jutni őt nem engedő Csebe Jánost megszidja, emez viszont azért, hogy amazt megverte. - Malmaink voltak."

³⁸ A tizedest, aki a városrészt a tanács megbízásából ellenőrizte.

Kozma Dánielnek kiadatik egy fehér kurta bitang ló, a ki keresi ott találja meg.

(Akkor tán a jószág vételt is beirták.)

Egy tehén ára 3 f. 30 pénz.

Csiszár Gergely három szolgája verekedésért fizetnek hárman 17 f. 86 den., mivel Olcsai Gergelt megverték, kiknek nevük Turi Tamás Nagy Tamás és Huszár Mátyás.

Kürti Miklós fizet 6 forint birságot azért, hogy Juhait a Nyírben³⁹ találták a Város Végzése ellen.

Egy tehén ára 3 f. 30 d.

Kürthy Miklós 6 f. birságot fizet azért mert Város Végzése ellen a Nyírben tartotta -- tilalmas volt (ti. a legeltetés).

Egy kancza (négy fő) ló árra 5 for. 50 d.

Egy tavalí Tino ára 5 f.

VII. lap.

Elő jő a Szatócs szó így Zatocycok, szatócsok.

8. lap.

Karai Buzgán Mihályon nyert Horváth János Kecskeméti törvénnyel⁴⁰ f. 36. den. 50. megfogatta érette.

Hanga Péter Nyírben mint tilalmasban legeltetésért fizet 3 f. 50 pénzt, ebből kiment hücsetpénz 1 f. 24 denár, kalodaváltság 48 den., maradt az urak számára 16, a Varos számára 1 f. 58 denár.

Fodor Szabó János fia Szabó Tamás Disznos Mihály fejét betörte fizetett 3 f. 48 den. ebből kelt ki a kaloda váltság is.

Tóth Demeteren nyert fő Biró Wégh Márton úr 22 f-ot meg fogatta érette.

Ugyancsak a Biró Uram Rátz Farkast, Tar Ferenczet és Kis Andrást vitte a Kadia elébe, nyert rajtok 44 f. 50 d. megfogatta őket.

Megítélnek 29 forintot, és megfogtatták az adóst.

Megítélnek 36 forintot és megfogtatták az adóst.

³⁹ Ma is meglévő erdő a város közelében.

⁴⁰ Kecskemét bírái előtt pert nyert.

A felírások mutatják: Bitang, bírság, adosságorul való rendtartás, hogy a bíró leginkább ezekkel vesződött.

Hangyás Péter 3 f. 30 d. fizet ugyan a nyíri tilalmas legelőért.

VIII. lap.

Pörlekedésért és szitkozódásért bírság 4 f. 50. d. ebből ki megyen hűcset és csingalat.

IX. lap.

Szapanos György háza szélén kutat ás, de mivel Város akarattya és a Bíró hire nélkül tétette, s rosz helyre is tétette, nem engedik; hogy azonban fáradsága hijjába ne essen meg marad, de megparancsolják, hogy a kut gém az udvarára járjon, a kocsik pedig ott mint ez előtt eljárhassanak, a mit Szappanos György kész engedelemmel elfogad.

9. lap.

Kovács Barnabás a szolgáján Gergelyen nyert törvénnyel 4 forintot, ebből kifogtak adajára 3 f. 17 d., Tized pénzre 40 d., Fa pénzre 43 d.

X. lap.

Hazasság törésért bírság 16 forint hűcset és csingalat 1 f. 24., marad 14 f. 76. d.

10. lap.

Cseh Andrást 3 forint bírságra büntetik hogy kaszásoknak több napszámot adott, mint a Város végezte -- limitáltak 20 pénzt, s Cheh András 24-et ígért.

A Tinó párja 12 f. 25 d.

Három tinó árra 25 f.

Egy üsző árra 9 for.

Kovács Sebestény szolgája Mihály rabbá esvé, hogy az urának Marháját levágta, maradt 7 tinaja.⁴¹

11. lap.

Fő betörésért bírság 8 f. 72. d. ebből megyen ki a hűcset, kaloda váltság és a pálczipéz, többi a Városi és az Uraké.

... egy csődör ló 2 f.

... egy 3-fű csődör ló 4 for.

⁴¹ HORNYIK János megjegyzése: "tehát ez derék szolgálta volt akkor".

13. lap.

Elő jön a levélváltás hűcset helyett.

15. lap.

A Barom Vásár említettik.⁴²

Tilalmas legeltetésért a kadia birságol.

Sotra Miklós maradoth birságon Illyen dologérth: hogy az felesége tized népeth a (tizedeseket) megh szidalmazta: fizetőth fl. 3. ebből költh ki a kadiának den 128. kaloda váltáság den 48.

Verekedésért 10 f. birság.

Megszidásért és megütésért 6 f. 72 d. ebből megyen ki a hűcset, pálcza pénz, kaloda váltáság.

16. lap.

Innep törésért többeket megbüntetnek egy egy forintra, azok között magát Süveg István Fő bírót is, Szécsi Jánost nevezetesen azért, mert lóháton ment akkor.

Inneptörésért birság egy egy forint..

149-150. lap.

Nyíri és Talfái erdőből fát hordanak.⁴³

1593.

17. lap.

Sem bíró, sem Tizedes szavára nem engedelmeskedő Cseh András birságot fizet. A Kadia 4 f. 50 d. birságra írja.

18. lap.

Tilalmasban legeltetése az ökröknek ... Kadia birsága által fenýítettik.

⁴² Kecskemét régtől fogva rendelkezett vásártartási joggal. L. bővebben: IVÁNYOSI-SZABÓ Tibor: 1994. 233-244.

⁴³ Az 1592. évi jegyzőkönyv feljegyzése, bár az oldalszámok a többinél nagyobbak.

19. lap.

Említett Nagy Lukács, kőrösi utcza lakos; többször is elő jő a Kőrösi utsza.

20. lap.

Kövér Máténak Jakabszállási szállásán (tanyáján) a törökök megvertettek és holmijaik, mellyek ott maradtak Kecskemétre hozattak⁴⁴

21. lap.

Baromvásárban a tilalom ellen az Vásár előtt marhát vevő Biró Pál birságot fizet.

22. lap.

Kurta Korcsma⁴⁵ birság 8 forint, kimegy hücsset, csincsilla...

Hamis mértékkel mézet áruló Marton Péternét a kadia 8 forintra bünteti.

23. lap.

...wiz körözt⁴⁶ vtan walo zombaton.

Az nags Basa és Kench Tarto Parancsolattya Zerent moly 39 lowat az Kewyek Itt Hattanak, azokat kiknek oztotta az Byro Wram Sweg Istvan.

1594

26. Januarj Anno 94.

Két hét mulva a hely változván:

Masodszor Ismet az Kyknek oztotta ket ket hetig ezek rend zereit.

Ismét más Szállásra helyezvén:

Az harmadyk el oztasban kiknek Vannak az Passa Szamara walo lovak.

Az elosztás szerént kinek kinek neve, s nálla hány ló lete fel vagyon jegyezve, de mindeniknél csak egy van, neve után lévén kinek kinek írva *egh wagyon* valamint az is kitéve a 23. lapon: az első osztás ideje alatt Boros Sebestén-nél volt ló *megh holt*. Halasi Imrénél (24. lap.) *megh holt*.

Második osztásban Toszeghy János neve mellett: ennel meghholt Tószeghy Mihály neve mellett: ennel meghholt. 25. lap.

⁴⁴ HORNYIK János megjegyzése: 'ekkor tehát már birták a Kun Pusztákat.'

⁴⁵ Nem folyamatosan, illetve nem hivatalosan működtetett kocsmá.

⁴⁶ Január 6.

27. lap.

Karácsony Tamás Szent Lőrincz napi Vásárban mielőtt a Vásár felszabadított volna, barmot vett, birság 6 f.

A Jegyzőkönyv szavai ezek:

Karacsony tamas maradoth birságon Illien dologertt hogi Zent lőrincz Napban asz wasar elöth weth barmoth fiszeteth f. 6. ebből menth ky asz hücheth pensz.

Tőszegy Janosnal asz melj legien megh halth attol maradoth f. 71. d. 10. egj szold karasia mente, belleth, egj hittwan Nadragh, egj dolman, egj paripa lo, 2 Neregh. Ennek eggiketh atta el Mate Wram f. 2. asz belljetth mentteth attja elj Matte Wram f. 4. d. 50.

Myhaly Wram az predikator nyert Torwennyel f. 8. megh fogatta Erötte.

Beddy Mathenenal holth egi legien megh. Annak marat 1 hitvan zöld menteje, 1 nadraga. Ezt atta el Mathe Wram asz Wasar bironak f. 2.

Szent Lőrincz napi Vásárban,⁴⁷ Vásár előtt barom vételért Karácson Lukács 6 f. birságot fizet.

Nagy Lukácsnál kőrös ucainál Holt megh egy legény Dobszai fi, ki nek Tót mátté volt a neve, attya volt ennek tót György. Ennek az megh maradt marháját Ezeknek adta kezében az kadia: Dobszai Thót Györgynek, ennek az tót Györgynek az feleségével egy volt az tót mat-té, az falu atta volt melléje Dopszai Király Mihált tót Györgynek. Ennek Bizonsági, hogy ezök kezében Adatta én Velem az kadia, Dopszai Király Mihály, másik Bizonság Varga mátté.⁴⁸

Nyíri fa lopásért birság.

27. lap.

Emlittetik Sz. Lőrincz napi Vásár.

28. lap.

Bizony Pal maradoth birsagágon illien dologerth hogj az biraknak aszt monta hogj nem Jamborwl hanem hamissan zedik asz arpath fiszeteth f. 10.

... egy bitang tavali kancza ló ára 3 f.

⁴⁷ Augusztus 10. 1676. augusztus 5-én a város kérésére az uralkodó felfüggesztette a vásártartási jogot és kényszerít a rendkívül gyenge vagyon és létbiztonság miatt. A város 1696. július 19-én kapta vissza a Gergelynapi, a Lőrincznapi és a Katalin napi vásártartás jogát.

⁴⁸ HORNYIK János megjegyzése: "Ime itt a díjjakról említés nincs."

... egy fekete paripa ló árra 3 f. 50 d.

29. lap.

Kis Imreh maradoth birságon illien dologert hogj az tabor sora walo lowat nem atta asz tized wegeszese szerenth, fizeteth eszert asz dologerth f. 10.

Wargha Ferencz wey Istwan maradoth birsagon Illien dologerth hogj asz Wargha ferencz felesegeth parasznanak montha fizeteth eszert f. 8.

30. lap.

40 for. adósság megítéltetik.

31. lap.

Hosztanak Süwegh Istvan wramtol Én hoszszam Toth Mattyashoz walami teorók partekayath, 1 hitwan zór pokrozoth, Ismeth egi hitwan folseo ruhat, 2 Tarisznyakath, Wngeóth es gatyath, egi kest, egi czakanth, egi szekerczeth, egi szablia hüwelth.

Manchjok gjorgerth letth keszes Kis balassj akar hogj mikor kelj mindenkoron elő atatta: asz keszessegh penigh d. 25 forintban.

32. lap.

1594. Pünkösd előth walo masodik vasárnapon.⁴⁹

Az rácznak vallása az mellyet az parton wagdaltak es az megiet le wagtak.

Teth illien wallast, hogj keczkemetről ky mentek Eyel mynd reszegek voltak de ő nem tuggia hogi ha török wolthe magyar wolte rácz wolte az ky őket wagdalta es megh ölthe, de mynd gyalogok woltak de nem tuggia mynnen woltak de sokan voltak, eök penigh ti-zen ketten woltak.

Ez wallas tetelnek halgatny voltak ferencz szállási wayas Mihály Atel (?) Albert, Ihaz myhaly; Vaczy Nagy tamás, Nagi sebestien, Palkay Ba-ka Mathe Nagi Marton, Zrencs (?) tamas előtt es az keczkemeti biro előth Toth Mattias előth Zabo balas előth es horvat Agoston előth Isaky markus⁵⁰ előth Pap benedek Előth Kis balas es olaz marton előth.⁵¹

⁴⁹ Az alábbi dokumentum nem Hornyik jegyzetei közül való

⁵⁰ Utána egy szóhely üresen hagyva, valószínűleg olvashatatlan szó lehetett.

⁵¹ Az eseményre vonatkozó feljegyzést Hornyik János is kijegyezte: 32. lap. Pünkösd előtt való másodnapra virradó éjjel 12 rátz részegen elindul Kecskemétről, a pusztán megtámadtnak, négy leváгатik s azt vallyá: hogj sokan támadták meg őket, mind gyalogok, de nem tudja magyar volt é, török volt é, rátz volt é, csak arra emlékszik, hogj sokan voltak.

38. lap.

Említettik a *Város barma*.

Tilalmas legeltetésért birság.

33. lap.

Több panaszok jönnek elő, melyek után írva van: törvény nélkül nem hagyja, mihelyt törvény szolgáltatik.

Bizony Pál szolgája egy fajszi ember 5 f. 40 d. nyer, a kadia itthon nem létében a kaloda váltságot és Szinszil pénzt a Kecskeméti bírák veszik fel.

34. lap.

Beke Lukács panasza, hogy hogy őt Hegedűs János össze szidta – ez birságba kerül, mert a *bíró pöcsítire sem jelent meg*.

Varjas Lőrincz Igön verte Csebe boldisárt, kéköt mutatho, még azt monta hogy veszítsük el a véréth az bestia kurvafiának,⁵² tartozik birsággal, szörzödöt mögh Varjas lőrincz fr. 6. d. 60. tartozik vele, löt kezes Hegedűs Imrő, töt Máthé érte, Az csincsilat pénzzel is adós.⁵³

Elő jó, hogy meg kövessék a szitkozódók egymást.

Ismét sajtot vesznek birságba.

37. lap.

Úr rétin az Város füvéből való kaszálásért 6 fr. birság.⁵⁴

Egy másik feljegyzésében betű szerint rögzítette ő is a jegyzőkönyv ezen részét. A két feljegyzés mindenben megegyezik.

⁵² HORNYIK János megjegyzése: a 34. és a 37. lapokon "elő jó a szidalmak közt a bestie kurva fi, tehát csakuqyan nem Karaffa Vezértől származik e Magyar szitok, mert ez 1693-ban halt meg, s halála előtt kevéssel volt az Eperjessi Mészárszék." A 197. lapon is "Bestie kurvafi" és a 230. lapon is.

⁵³ HORNYIK János megjegyzése: "A Csincsilat járta a birságból akkor is, ha nem csupán vétkes hanem csak hibás voltáért birságotlatott valaki. Csincsilatot fizettek a Marhák legitimatijakor is."

HORNYIKNAK egy másik kijegyzésében is fennmaradt ugyanezen jegyzőkönyvi részlet. Azonban a betűszerinti másolat löbb helyen eltér. "Warias lórinch Igön werte Chibe boldisarth kekeoth muttatho meogh azt monta hofi weziswk el az werwth az bestia kurvafianak tartozik birsagal zerszodot meogh warias lórinche f. t. d. 60. tartozik wele leöt kezes hegedws Imrő tot mathe érte Az Zinchilat penszel is ados – mindenth meogh fizettoth." E sorokat az egykori írásmód érzékeltetése érdekében volt célszerű idézni, bár a nyomtatott szöveg nem képes követni pontosan az egykori kéziratot. Az "ü" hang rögzítését "w" felette két pont helyettesítette.

⁵⁴ HORNYIK János megjegyzése: "ekkor tehát az Ur réti kaszáló már meg volt."

38. lap.

Nagy Márton Czipán Mihályt lopónak mondván 6 tallér birságot fizet.

39. lap.

Szarka Osváth maradoth birságon ilyen dologerth, hogy boros mihállyal meg szidogatták egymásth, fizeteth birságot fr. 4. tartozik kaloda váltsággal den 48.

40. lap.

Márki Berta az *lelkét* elmondotta, fizetett birságra 2 sajtot.

... egy deres ló árra 5 tallér.

... egy kancza ló árra 6 tallér.⁵⁵

41-42. lap.

Többen birságoltatnak hogy a Város szénáját rakni nem voltak.

Olasz Ferencz szolgája András maradoth Birságon ilyen dologérth, hogy az Szarka Osvárt szolgáját megh verte az nyaralón.⁵⁶ Azért Irta birságra az Kadia, fr. 9. den. 50. ebből attunk megh Hügyet és pácza pénzt fr. 2. den 28. maradot ettül fr. 7. den 22. -- Tehát a hücset lévén 1 f. 28 pénz, a páczapénz volt 1 for.

Nyíri fa lopásért birság.

41. lap.

Szabó Ambrus 15 kéve nádat fizet birságnak, hogy Város szénáját rakni férfi embere nem volt.

49. lap.

Egy disznó ára 50, 60, 70 denár.

... egy malacz árra 30-35 denár.

51. lap.

Gyóni Lukácstól az mely János nevű legény el vezett, attól maradt 68 1/2 tallér: fejr pénz fr. 8, den 76. Ismét maradt 5 ökör,

⁵⁵ HORNYIK János megjegyzése: "hücsetet fizetnek a ló vételekor".

⁵⁶ A gulyák, ménesek, juh nyájak nyári legelőhelye, ahol nem készítettek semmiféle tartósabb létesítményt, és nem halmoztak fel takarmányt a jóság számára.

egy Paripa nyergestől fékestől. Ebből attunk az kadiának 15 tallért. Ismét attunk az tolmácsnak 1 tallért. Ismét vettünk az tizedpénzre fr 7. den 72. Ismét attunk az atyafiainak meg fr. 56, den. 25 1/2. Az 5 ökröth megh atták az Attyaffiak.

59. lap.

Márton deákné szolgálja holth megh. Ennek maradoth 100 : 8 talléra mind avval egyetemben az kit az kadia el vetth Belőle.

Járfás Mihálynál holth egy legény megh Márton, Ennek maradoth fr. 155. Egy kék kisznicér mente bellésestül, egy hitván csuha, Ezt atták el fr den 25. Isméth egy hitván szür csuha. Ez fellyül megh lrt 155 forintból vett az kadia fl. 18. Ismét költh el temetésére és minden költségére fl. 9. den 87. Maradoth az bíró Uramnál benne kész pénz fl. 128. d. 38.

66. lap.

... (?) 4. f. 27 d. fizet, hogy az ötsét késsel kergette.

68. lap.

László Demeter hamis mértékért hatodfél forintot fizet.

69. lap.

Szitokért 3 sajt birság.

*144. lap.*⁵⁷

Hücsset pénz összpörlésért 1 f. 24 d.

148. lap.

A kik Úrrétre nem mentek szénát rakni fizettek 1 f. vagy 50 d. vagy egy-egy sajtot.

⁵⁷ HORNYIK 'Birságok' címmel ellátott feljegyzéseiben egyértelműen az 1594. évvel jelölte a 144. lap ezen feljegyzését, míg a következő sor 1597. év alatt a 145. lap egyik adatát rögzíti, de az ezt követő sorban a 148. lap ismét az 1594. évi dátummal van jelezve.

A későbbi évtizedek számadáskönyveinek, adókönyveinek és robotlajstromainak ismeretében teljességgel hihető, hogy Hornyik ezen jegyzetei maradéktalanul pontosak, mivel a jegyzők vagy a tisztségviselők az esetleges kisebb bejegyzéseket gyakran rögzítették üres oldalakon, illetve féloldalnyi helyeken, figyelmen kívül hagyva az időrendi folyamatosságot. A bejegyzések keltezésének időpontját viszont a legtöbb esetben rögzítették.

1595.

71. és 72. lap.⁵⁸

birság azért, hogy a kivetett ember a kocsiját lovát elő nem állította birák Szavára.

72. lap.

Zelevényi ember ács Antalón nyer 115 frtot a Biróság ítélte.

4. lap.

Nagy Jánoson vett bíró uram 4 ezüst tallért Illyen dologért, hogy az város Rétét el kaszálta. Ebből költ ki az hűcset pénz és Kaloda váltság den 48.

75. lap.⁵⁹

Barom vásárból hír nélkül kihajtotta az vett Marhát, birság, tehát cédula kellett már akkor is.

Bakos Jeremiáson⁶⁰ Illien dologért wettek birságot fr. 4. hogi az Wamoth el kerülte wolth.

80. lap.

Szabó Boldisár kurtakorcsmáért fizet fr. 4. d. 20.

82. lap.

Elek István 17 fr. birságot fizet azért, hogy Doldornéval vétkezett.

85. lap.

Egy Szabó Legény 4 fr. birságot fizet azért hogy Szablyás késsel találták.

⁵⁸ HORNYIK János 'Birságok' címmel ellátott jegyzetei között a 71-től a 177. lapig terjedő jegyzetek is az 1594. év alatt találhatók. Egyéb feljegyzéséből nyilvánvalóvá válik, hogy itt kisebb pontatlanság történt, mivel más jegyzetében már a 72. lapon is az 1595. év során keletkezett feljegyzések találhatók.

⁵⁹ Kisebb pontatlanság az évek jelölésénél minden bizonnyal máshol is előfordul. Hornyik egyik jegyzetében a 72. lap már az 1595. év alatt található, másik feljegyzésében pedig a 72. lapot is 1595. évre tette. Ez utóbbi 75. lapon rögzült feljegyzést jegyzetében az 1594. évben keletkezett feljegyzések között sorolta fel.

⁶⁰ Ez a feljegyzés HORNYIK jegyzeteiben ugyancsak a 75. lapon, de az 1595. évben van feltüntetve.

86. lap.

Berényi Kovács Gergely adósságot keres Ujszászon lakozó Simon Istvánon, ez meg esküszik, hogy nem tartozik s hit pénzt fizet 24 denart.

Szűrszabók voltak = Szür mives Szabó Péter említettik.

90. lap.

Kis Péternek veszet Pénze El, Gyanakodoth Andrásra az kivel együth lakoth, az András megh bizonította 2 legénnyel hogy akkor az Városon sem volth mikor az pénz el fogyoth, az egyik bizonyságh bíró János, az másik nagy Pál Varga Balázs szolgája, András fizeteth den 24.

1596.

94. lap.

Czigányok már 1596-ban voltak a Városban. Frusina nevű Czigány asszony birságotatit a rágalomért az ő rokona Fülöppel a Kamrába zárkozott.⁶¹

98. lap.

Kalász János fizetett birságot f 6. Illyen dologjért, hogy Csákán Jánost igön vagdalta: ebből költ ki az Hücst pénz, az pálcza pénz fr. 1.

104. lap.

Egy Takács legény 10 fr. birságot fizet azért, hogy éjjel Szablyás késsel járt, és más Tehenét megvagdalta.

111. lap.

5 fr. birság azért, hogy a Vásárból pecsét nélkül akarja a Marhát ki-vinni, ez több helyen előjön. pl. 112. lap.

6 fr. birság azért, hogy nem igazán vallott meg a marhatul a vásár-ban, ezt három emberen veszik meg egyszerre, külön külön.

5 fr. birság azért, hogy egy szekér hallal a mint bejutott, mindjárt eladta egyszerre.

⁶¹ Rájuk vonatkozóan l. bővebben: IVÁNYOSI-SZABÓ Tibor: 1993. 7-56.

112. lap

4 fr birság azért, hogy Vásár előtti csütörtökön, Város tilalma ellen Mákos Benedek a nemü egy falka barmot megveszen.

124. lap.

Volt Mészárszék, még pedig a Város adminisztrálta, mert íratik, hogy vettünk 23 darab Marhát a Mészárszékre, mellynek árrából még adósok vagyunk 50 f-tal.

127. lap.

Ismét 70 darab Marha a Mészárszékre.

126. l.

A Berényi kertek közt a Törököket megverték, portékájukat ide hozták be a szekeresek.

A Budai Basa Kecskeméten volt.

128. lap.

Szabó János fiát lopásért megfognak, 100 forintját lefoglalják, mellyből Husuain Subbasa elvesz 31 f. 50 d. a Városnak marad 68 fr. 50 d.

1597.

145. lap.

A ló legitimálásáért⁶² csingelatot fizetnek.

153. lap.

Varga János és Szigeti Boldizsár 4 fr. birságot fizet a malom mérték kicsiny voltáért.

Tizenhatan fizetnek efféle büntetést a 153- és 154-ik lapon a Malomvéka kicsinységéért, mi alkalmasint azt jelenti, hogy 16 privát malom volt már akkor Kecskeméten legalábbis, mert a kié kicsiny nem volt nem fizetett, itt csak 16 birság jó elő.

154. lap.

A Marhákat már billegezték, egy lovon elő jó illy billeg.⁶³

⁶² Tulajdonjog elismertetése.

⁶³ Hornyik János itt két billegformát rögzít, amit nyomtatott formában körülményes len-

156. lap.

Szücsök voltak, mert a Biró azt mondja Jegyzékében, hogy egy Farkas bőrt adott csinálni (kikészíteni) a Szücsöknek, Szücs Baláshoz. Ezt mutatja a mai Szücs Czéh Pecséte, mely 1591-ből való.

159. lap.

Felvallás.⁶⁴

161. lap.

Említették a Város Vágó barma.

162. lap.

Midőn István Vajdáné nyelve miatt 28 fr. birságot fizet -- említették, hogy a törvény könyvben meg vannak minden dolgai irattatva. Volt tehát ezen kívül más Jegyzőkönyv is.

Kerekegyházi Meszaros János Baratnak Geörgi Hazánál vagot w maga szabad Akarattiból penszen el adnj teheneth es birsagon maradot fizettót d. 124. Ennek penig 24 penze cincilat pensz, es az 100 pensze az varase az vrakkal egiwth.⁶⁵

164. lap.

Hentes György tehenet Vág a Város tilalma ellen s azokis birságot fizetnek, kik belőle vesznek.

Említés a nemességről.

165. lap.

Horváth Gergöly az Aratoinak ígért volt egj keörösztöth az arató részre, és az aratoknak meg nem akarta adny; az teörvény hitire szoritotta Gergeölth: ű pedig meg nem esküt raita: hanem meg adta az den. 24. Gergeoly. (Itt csak a birságot veszi számba -- tartott tehát a Kecskeméti Tanács törvényt.)

Szabo Mathias Farkas Gergely Haios Janos Hogi varas tilalma ellen Hegedöltettek magokat fizettenek birsagot f. 3.

Egy aszódi öreg ember hozott körtvélyt, és hamar eladta öszveséggel a piaczon, azért birságot fizetett.

ne érzékeltetni.

⁶⁴ Ingatlan adás-vételével kapcsolatos hivatalos feljegyzés.

⁶⁵ Az 'ű' hang jelzését 'w' fölötte két ponttal végezték, amit nyomtatott formában rögzíteni nem lehet.

166. lap.

Ugyanezrét Hajós Gergely birságot fizet.

167. lap.

A Mészáros Legények egy bitang marhát levágtak a nélkül hogy tudták volna hogy ilyen.

168. lap.

Makay labadj Janos fizeteth Illien dologert Birsagoth: hogi az Szabo Mattyas hazaban puskawal lövöldözöth es oth egi alpary embernek misi albertnak wngej az löwes miath megh gywlattanak: Ezert fjeteth f. 6. Ebbeól menth az Kadia szamara az Hüczet pensz 124 pensz. Ismeth vgian akkor hogi az lelketh el mondotta Ennihanyzor Azert wteóttek rayta kyrenceth az pelengernel.

Zondos Balas fizeteth birsagoth Illien dologerth hogi woth eg Bytang lo nala, myrol hogi az biraknak hirt nem teth azert vettek rayta f. 4.

Ebbeol menth ki az Chinchilat pensz az 24 pensz.

Bitang lovat ha hozzá vetődik, fel nem adó birságotlatik.

Szabó Mátyás⁶⁶ házában puskával lövöldöző Makay Jánost 6 fr. büntetik, ebből hűcset 124 pénz. Sz. K. j.

169. lap.

Egy Szenttamási Ember 1 fr. birságot fizet hogy a Dinnyét drágán adta.

Több helyt jó elő hogy az olyan házi gazda birságot fizet, kinek szellére valamely vétket követ el, hogy házához mért fogadta.

Czigányok már 1597-ben voltak Kecskeméten, még pedig Mihály Czigány úgy fordul elő mint lócsiszár.

Halasi Antal 3 tallér birságot fizet azért, hogy a tizedest hamisnak mondotta.

170. lap.

Sűcs Jakab 3 fr. birságot fizet azért, hogy a Tizedest, Könyves Andrászt meg szidta és üstökét vonta.

⁶⁶ A következő néhány soros dokumentum nem Hornyik jegyzeteiből való.

171. lap.

Szöllők már voltak. Sánta Sebestény 2 fr. birságot fizet azért, hogy Varga Péter szöllőjébe ment.

177. lap.

A bordézmát igazán be nem adó 8 f. 20 d. birságot (fizet).
Amint a birsággal számol a Jegyző, a
kaloda váltság 48 pénz volt,
Hucset 1 f. 24 d.
Csencselet 24 d.
hitpénz 24 d.
pecsét pénz 48 denár

Vásárhelyi Szarka György 2 fr. birságot fizet, hogy a sót öszveséggel adta el.

181. lap.

A Caducitást⁶⁷ a Város foglalta el.

Szerényi Gergel szolgáját a Tatárok meg ölték s a Biró a Város képeben kerestette, maradt é valamije a megöletett szolgának.

182. lap.

A Széktő említettik: midőn több Szabadszállási 5 lovat és 14 ökröt Vásárra hajtván, nem a Vásártéren, hanem a Széktőn kívül állottak meg vele, és ott árulták, ezért ökröstül behajtották őket.

184. lap.

A Bácskai Törökök Bégje ezen nyáron a város marháit elraboltatja.

184. lap.

Oláh István tartotta megh Kis Petört 200 forintérth teorveny napigh: akkorra mind kettő eleő allassa bizonyságit; addig az 200 fnt. itt le teögje.

185. lap.

Kőrösi utzai Imrehet fogatták megh az harminczadért fr. 24. d. 75.

⁶⁷ Az örökös nélkül elhalt személy vagyonának birtokba vétele. Később, a XVIII. században a város leghatalmasabb földesura maga számára próbálta megszerezni ezt a jogot.

A Kecskeméti Előjáróság sequestrál,⁶⁸ több száz f-tos summákat le tartat.

Árvák javait adminisztáltat.

1597-98-ban a Tatárok gyakran rablanak.

1598.

204. lap.

A heti Vásár Pénteken volt: Tamási Tóth János a péntöki Vásárban találja föl egy ökrét, tehát barom vásáris volt a heti vásárokon.⁶⁹

210. lap.

Törő János találta meg egy lovát Barbély Jánosnál: Törő János meg eskütt Bizonyági Szőnyön lako Varga Marton, városunkbeli Tisztösségbeli szömélök Nagy László Egyed Pál: Az kitül penig vötte Törő Janos, Móre Miklós szőnyi, azok is mind bizonyági, Barbély János penig vötte Döbröcönben Kerekes Jánostul, ilyen Jámbor szömélyök előtt úgymint Szabó Gáspár, Szélös Pétör, Tóbiás Uram az prédikátor Vargha Balázs.

A lónak az farán bal felől billeg illen 8 vagon az csípön hátul, kabla ló, és az város elöt reá eskütt Törő János, és hitivel vötte el az Várass Gyűlésében.

László Ferenc Főbiróságában Varga Balás volt Praedikator (Saator Uram írása).

211. lap.

Április 22-én a Tatárok a Kis Balázsi földről a Szénátul elrabolnak 26 darab Marhát.

212. lap.

Ugyan ez évben gyümölcs oltókor a Tatárok siket Bálint Tanyájára ütnek, és elrabolnak 79 darab Marhát.

213. lap.

A Város tartott Juhászatot (Barma is volt!)

⁶⁸ Lefoglal, záról.

⁶⁹ A heti vásár több tekintetben eltért az országos vásároktól. Bővebben I.: IVÁNYOSI-SZABÓ Tibor: 1994. 244-256.

Szent György napkor, midőn az új Birónak László Ferencznek kezéhez számlálják a Város Juhát, volt az mindössze a Fejőssel egyetemben 209 darab.

A Sajt nyomónak szegődsége volt 6 f. 5 pénz, egy ümög, egy gatya.

214. lap.

Megítélnek 100 fr. és 75 pénz adósságot.
... az ökörnek párja 28 és fél forint.

Bors Tamás Szegedrül hajt 42 darab ökröt, s jöttében a Tatárok ökröstül elrabolják.

215. lap.

... a nád kévéje három pénz.

218. lap.

Vaj pintje 65 pénz.

223. lap.

160 fr., azután 85 fr.

225. lap.

280 fr. megítélnek.

226. lap.

A Marhát billeg vassal és élő tanúkkal legitimálják.

238. lap.

...birság azért, hogy a Vámot nem fizetve akart két vett tehenével az ember a Vásárból ki menni.

240. lap.

S több helyen pecséttel hívják elő a panaszlottat, ha meg nem jelen, elő hozatják, és birságot adják.

246. lap.

217 f. bor áraban (megítélték az összeget).

Nyilas Gergely Szegedi lakos ide jő, és Kőrös Lászlónál egy *Sertés marháját* megtalálja, mikor már meg van ölve és meg van *pörzsölve*, látván fül jegyet, rá esküszik hogy *üvé*, és *magáivá tőtte*.

247. lap.

147 f. bor áraban (megítélnek).

251. lap.

... a Méz pintje 70 pénz.

261. lap.

Midőn Boros Tamáson az adótartozást megítélik, a Kőrösi bírák⁷⁰ közül 3, Pántos Balázs, Könczöl Ferencz, Papp Péter vannak a Törvényben a Kecskeméti bírák mellett.⁷¹

Sok helyütt említették a Város Gyűlése.

Mondatik, hogy Törvényt tettek, tartottak.

A Városi Elöljárók Jurati assessores nevezettel említettnek.

A pusztaszállások Talfájában és Úrrétjén elosztatnak.⁷²

Szalonnának fontja 5 pénz.

270. lap.

Az Déllő mellett való kis házban lakik két asszony állat... stb⁷³

283. lap.

Wég Lukács fás kertét testamentumban Soós Jánosnak hagyja, lábas marháját pedig Szőri Mihálynak.

297. és 298. lap.

A Város pecsétére meg nem jelenők birságoltatnak.

⁷⁰ HORNYIK János megjegyzése: NB. Több helyen csak fölületesen említettnek a szomszédhelyi Elöljárók, p.o. lap 32. az össze vagdalt Rátz kihallgatásánál s egyebütt 1594-ben.

⁷¹ HORNYIK János megjegyzése: utána van írva Actum Triduo ante Nativitatem az Város akarattából és Tanácsából.

⁷² HORNYIK János megjegyzése: "nevenként jó lesz kijegyezni." Sajnos nem történt meg.

⁷³ HORNYIK János megjegyzése: "a Déllő említettik..."

301. lap.

Szöllőpásztor.

A *Sorompó* említettik.

302. lap.

Szöllőbe lopni mentek négyen.

355. lap.

Pecsét pénz 48 dénár.

352. lap.

Kelemen Balint és Ferenczi Simon vesznek egy Verem búzát; de a város eltartja, és a Szegénységnek egy egy negyedenként adja el.

353. lap.

Kurta korcsma és kurta szék (henteskedés) büntettetik.

368. lap.

A szidalommal becsstelenítő, minthogy a jámbort nyelvével megölte és holt elevenné tette, nyelvét kell kimetszeni, ennek váltsága 20 for.

A Nyír tilalmas erdő volt.

Talfái erdő Csösszei említettnek.

266. lap.

Szabó Ábrahám a szalonnát Város rendelése ellen a piacon nem fontra, hanem darab számra adta, ezért megfogták, mert fontja így 14 pénzre jött, a város pedig 5 pénzre limitálta fontját.

A Szöllőkről említés van több helyen ... a szöllőbeli pincze felől egyez 2 f-ban Fabian Deák Miklós Sz. Lászlónéval.

A földmivelés: a Vetésben marhákkal tett károkért több helyen birság.

Talfája többször előjő.

1599.

283. lap.⁷⁴

A Vásár bíró meghagyja hogy a borsót olcsóbban mérje, mégis Túrós László 12 pénzön mérte, fizetett 5 f. birságot.

296. l.

A Czeplédiek Kecskeméten vesznek borokat -- 230 forint árút -- a bortermesztés tehát jó lábon áll.

355. lap.

Kovács Péternét azért, hogy a kertekben káposztát lopott, arra ítélik, hogy a káposzta nyakára köttetvén, a pelengérhez kikötetett.

Káposztás kertek említettnek.

363. lap.

Gyóni Lukácsot 6 f.-ra birságozzák, mert a búza fertályát 6 forinton adta, pedig a Város 5 f.-ra tette.

368. lap.

Sz. Lucza napján ó szörént Pál János és Contra András pöri.

Az birságot hatta meg Chun János bíró uram fr. 8. új Karácsony napján predicator Uram Tobias Uram Kúti János, Kis György és Méhes Mátyásék kezesök.

370. lap.

Ismét birság azért hogy a buzat 5 f. 75. pénzön adja Kovács Pétör, holott a Város 5 f.-ra limitálta.⁷⁵

371. lap.

A Meszet öszveséggel megvevő, úgy az eladó is birságoltatik.

Kaloda válttság volt 48 pénz.

⁷⁴ Ez alkalommal is bebizonyosodik, hogy egykoron az üres lapokat kihasználva, jóval későbbi, illetve korábbi eseményeket is rögzítettek, nem ragaszkodtak a jegyzőkönyv folyamatos vezetéséhez. Nem valószínű, hogy HORNÝIK vétette volna el a lapszám kijegyzését.

⁷⁵ HORNÝIK János megjegyzése: 1599. 371. lap: ismét ezért birság; 372. lap: ismét ezért birság.

372. lap.

Keresztes Mihályt előbb a Hajduk Pelengére kötik, az után levágják onnak, a Tatárok pedig megvagdadják, és sebében elhal.

Czigányok verekedésért birságoltatnak.

373. lap.

Burgundia volt a Város egy részének neve; tizedek voltak.

374. lap.

Egy Imre Nevű Szegedi legénytis a tatárok megvagdadják és Sebében elhal.

390. lap.

Cincilat Denár 24.

393. lap.

Miklós Czigány ... N.B. a Czigányok mint csalók, varázslók és lócsi-szárók ...

395. lap.

Vermet életeket rabolnak a hajdúk.

397. lap.

Tized pénz 2 fr.⁷⁶ , Cincilat 24 pénz.

398. lap.

... alul mátkázó kedd, húsvét utáni héten.

400. lap.

... alul mátkázó szerda, húsvét második héten mert előbbi pontban azt mondja: actum post pasca 9 die.

411. és 417. lap.

(Mindketőné!) Statutum.⁷⁷

⁷⁶ HORNYIK János megjegyzése: "... a tized pénz tized része volt a megítélt adósságnak...."

⁷⁷ Sajnos a tartalmára nincs utalás.

419. lap.

... hitpénz 24 Denár.

A Tatárok rabolnak, 61 ember oda van.

424., 425. és 442. lap.

Ballószegben, Talfájában, Úrrétjén és Városföldén az elhagyott tanyaföldeket és füves kerteket osztják.

Pünkösöd előtt való szerdán két gyermek Csönkös Jánosé és Árva Baka Diénesé -- bele halt a Széktóba, s Városi Elöljárók, Török tisztviselők és az őrző Tatárok jelenlétében vonták ki őket a vízből.

Szent Lőrinczen alúl a Törökök megverik az hajdukat. -- 1599-ki őszön.

451. lap.

Ezen ... év aligha igen nyomorult szűk esztendő nem volt, mert az 358. lapon Kelemen Bálint és Ferenczi Simon által megvett egy verem buzát a Város eltartja, és szegénységnek adja részenként 4 forintjával fertályát -- (ugyanitt) említettik hogy a szegénységnek buzát osztanak pénzért.

1600

433-434. lapokon

egy halálos ítéletet hozott Városi közgyűlésben a két predikátor.⁷⁸

438. lap.

Szentgyörgyi János elleni törvényszéken Gergely pap elnököl.

491. lap.⁷⁹

Chun Gáspár Alpári Takács Házában Gellének mellett lakó foglalt ell volt egy leánt Móre Miklósnéjét, Szabó Pétör házánál való Kalárát.

⁷⁸ HORNYIK János megjegyzése: "Két Prédikátor Buzás Mihály és Gergely pap más rëndön".

⁷⁹ HORNYIK János megjegyzése a pontosabb időbeli behatároláshoz: "1600 végén, mert utána 4 lappal van Sz. János napján ó szerint, előtte hat lappal pedig van írva: Anno 1600. in festo S. Nicilai." Azaz december 6.

Ennek penig ellene szóló volt hogy más mátkája is vagyon Jegyében, sőt azon kívül is mással is szöllják, feleségével, az Predicator uram Búzás Mihály, Bírák uraim, és tanácsbeli Jámbor szömélök akarattából elszakasztották.

Első Búzás Mihály Predicatorunk
Gergöly Pap más rëndön
Scola mestör mind kettő
János és György földvári
Biró Uram János uram Szána
Méhes Mátyás, Egyházfiai
Szabó Pétör, Pap János,
Szabó Pál, Mészáros Jakab,
Hívizi Gergöly, Komos János,
Móre Kelemen az leánnak báttja.

Kit mind ez Jámbor szömélyök előtt elválasztották Predicator Uraink és az egész tanács várasul is tüle, mört tisztátalan életünek találatott.

Azt mondották hogy az Sotváné lányát is vötte volt ell Léván; sőt maga is nem tagatta. hanem azt mondotta, hogy igaz hogy van, de nem tudgya, ha tatár vitte ell, vagy hol van.⁸⁰

1591-1602.

Nagy utcza (a mai Vásári nagy utcza) Szent Lörinczi utcza (a mai Csongrádi utcza) Körös utcza (a mai Nagykörösi utcza) Pálkai utcza (most Halasi utcza).

Tjk. 1591-1602. -- Sz. K. j.

1655. szeptember 28.

Par literarum.

Mi gróf Bathyani Ádám, az fölséges 3-ik Ferdinánd római császár és koronás király urunk öfelsége tanácsosa, komornyikja, Magyarország Duna innenső részének és Kanizsa ellen vettetett végvárainak főgenerális kapitánya etc. Adjuk tudására mindenkinek, az kiknek illik, hogy ez levelünk mutató Nagy Jánosnak az minemű pöre volt Komáromban Mészáros Mátyással Csapó Andrásnak néminemű kereskedése miatt. Az mely dolog mi előnkbe jöven, mindenképpen végét szakasztottuk. Azért ennekutánna a kecskemétieknek szabad lészen, ha

⁸⁰ Itt ér véget HORNYIK János jegyzeteinek sora. Ettől kezdve az egyes dokumentumok keletkezési idejének és a rögzítés helyének jelölése minden egyes esetben szükségessé válik.

miben kereskednek és más dolog végett járnak s feljönni akarnak, mindenütt szabadon és békességese járhatnak.

Érsekújvár.

Tjk. 1658-1664. 99. o. -- Szilády K. m. A. 60. o.⁸¹

1656. augusztus 25.

Véletlen eseteknek és történendő dolgoknak rendtartása és feljegyzése Kecskemét városában ab anno salutis humanae 1656.⁸² Kezdetet Thok Máté uram főbiróságának idejében, adószedő Biró György, polgárok Möncsör Gáspár, Sárközi Pál, Pethes Gergely, notárius György deák.

Die 25. Augusti. Vigh Mátyásnak, esküdt embernek ökrei elbujdosván, melléje véve városunktól Hagymási Lukács vejét, Miklóst, által akarván menni az Tiszán, vizeknek nagy áradások lévén, Ányas táján az kocsijokat viz felfordította, Vigh Mátyás kiszabadult, a társa peniglen, Miklós, belé holt a vízben, kinek teste mind addig az vízben volt, miglen Szegedi Emingtől czédulát nem váltott Vigh Mátyás. Egynek s másnak fizetett tall. 10.

Annak utánna pesti uraink eleiben czitálttatott és fizetnie kellett Vigh Mátyásnak.

Executio. Vigh Mátyás és Hagymási Lukács controversiájokra,⁸³ Hagymási Lukács vejének halála miatt *fogott esküdt személyek*.⁸⁴ Szabadszállási nemes és nemzetes Herpei Máté, rhimaszombati nemes, nemzetes Ferenczi Miklós, Költő András, Kazai János, Szukay János, kun-szent-miklósi Kovács Gergely, Tok Máté főbiróságában tettenek ilyen deliberatiót egész Tanács instantiájára két személy között, mind az két parsnak értvén befejeletét, mint s hogy történt legyen halála Miklósnak.

Deliberatum.

Vigh Mátyás infra dies 15, suo juramento approbet,⁸⁵ hogy az vízben holt Mikost pénzéért fogadta útitársának. Annak fölötte mint-hogy Vigh Mátyás más uton akart menni elrendelt helyre, Miklós peniglen szavát nem fogadván, a lovakat neki hajtotta holt Tiszának, víznek mélységét meg nem próbálván, mig ha Vigh Mátyás bele holt volna is, Miklós lött volna oka halálának, megbizonyítván Vigh Mátyás, hogy Miklós béres útitársa volt, bérét adja meg feleségének. Hogy penig Hagymási Lukács hóhérnak mondotta Vigh Mátyást, tartozzék

⁸¹ Szilády Károly megjegyzése: "Bathyan Ádám ezen levelét a kötet 100. oldalára ismételtelen lemásolták."

⁸² Az emberi üdvösség, az emberiség megváltásának 1656. évétől.

⁸³ Viszálykodás, pereskedés.

⁸⁴ A hódoltsági városok lakosainak peres ügyeit a szomszédos településekből meghívott, felfogadott, "felfogott" jogi ismeretekkel rendelkező személyek, "fogott bírák" döntötték el.

⁸⁵ 15 nappal korábban eskü alatt elismerte.

őkegyelmét tizedmagával házánál megkövetni és ha nem supersedeál, tities quoties diffamaverit, cum poenam a civitate impositam luat.⁸⁶

Ab eisdem deliberatum.⁸⁷

Ad instantiam civitatis adversus uxorem Michaelis Borbély propter solutionem ob mortem M. expositam d(omi)no Nazur.⁸⁸

Az mely 66 tallért fizetett Thok Máté uram városéból Nazur béknek Borbély Mihály haláláért, tanúkból és az asszonymak maga nyelve válásából halálának minden circumstantiáit⁸⁹ értvén, estve egészséges volt, éjjel véletlenül megholt. Az asszony szokáson kívül mindjárt hirt tött bíró uramnak. bíró ur hozzá küldvén esküdt személyeket, oly kék helyeket láttanak rajta, melyek miatt lőn halála. Az asszony kediglen nem szomszédokhoz, hanem távollevő atyjafiaihoz futott hirt tenni. Török megtudván, az asszonyt megfogta és váltságon elbocsátotta. Ebben vétkesnek tette magát az asszony, annak okáért az mely 66 tallért fizetet böcsületes város, minthogy az asszony lőn ura halálának az oka, tartozik a maga jószágából, nem az árvééből városnak 15 nap alatt satisfactióval.

Tjk. 1656-1664. 2-4. o. – Szilády K. m. A. 1-2. o.

1657. június 9.

Ágoston György úr főbíróságában decreta et lata sententia super Emericum Kovács de Szent-Lőrincz.⁹⁰

Böcsületes *fogott esküdt* személyek: kőrösi Boros János, Erdős Mihály, János Kovács, czeplédi Kőröss Péter, Balogh Mihály, szentkirályi Székely Máté, Nagy Miklós.

Feljebb megírt böcsületes esküdt személyek értvén nemcsak tanúkból Szentlőrinczi Imre Kovácsnak nyilvánvaló tolvajságát, de maga nyelve vallásából is, töttek ilyen deliberatiót felőle szent István és szent László decretoma szerint, hogy tudniillik a lopó felakasztassék és a ki ellopott jószágot tudva megveszi, puniatur ut fur,⁹¹ lelkök ismereti szerint azt találták, hogy bűne szerint felakasztassék és akasztófán vegye cselekedeteinek jutalmát.

Testes.⁹² Ipse reus juramento praemisso fassus est, (a lap szélén írva: annorum 30)⁹³ az mely Sera István marhákat vett Kerek István szolgájától, Simon Istóktól, azokhoz társ volt ugyan szent-lőrinczi Tóth

⁸⁶ Ha nem áll el véleményétől, valahányszor rágalalmazni fogja, a város által megszabott büntetéssel fog lakolni, bűnhődni.

⁸⁷ Határozat ugyanazoktól.

⁸⁸ A város kérésére hozott határozat Borbély Mihály feleségével szemben a M. haláláért a Nazur úrnak kifizetett összeg ügyében.

⁸⁹ Körülményeit.

⁹⁰ Részletes vélemény és határozat szentlőrinczi Kovács Imre ügyében.

⁹¹ Mint tolvaj bűnhődjék.

⁹² Tanúk.

⁹³ Maga a bűnös, aki harminc éves eskü alatt vallotta...

Ferencz fia, mint szintén maga és mikor az több marhák közül kiszakgatták azokat az lopott marhákat, Tóth Ferencz is segítette.

Ugyan maga jóakarattjából, kényszerítés és kinzás nélkül azt vallotta, hogy Précséni szolgájával, Istókkal Kathona János tehenét adta Ellisi rácz Silkónak Sztoján vejének.

Kerek István szolgája, Simon Istók juravit et fassus est Emerici capitū superpositis manibus, quod illa pecora scienter emerit Emericus, filiusque Francisci Toth. (A lap szélére írva: a. 25.)⁹⁴

Stephanus Engedi juravit et fassus est, se pecora Stephani Sera invenisse et cognovisse ante filium Francisci Thot, Joanne socium Emerici. (A lap szélére írva: (anorum) 27.)⁹⁵

Uxor quondam Georgii Ianionis vidva juravit et fassus est superpositis manibus capitū Emerici.⁹⁶ Midőn mesterségének életét kereste volna az ura Szentkirályon, vett volt egy tehenet kőrösi Csaldi Geczitől, mely tehen után feljött csongrádi Bán György és megismerte bőrét, húsa is jelen lévén, hogy az övé volt volna és tőle lopták el, melyért más tehenet kellett adni Mészáros Györgynek és Imre kovács azt fogadta, hogy György mészárosnak az ő tehenét meghajtja. Ezt Imre kovács sem tagadta. (A lap szélére írva: (annorum) 23.)

Mathias Szőke qua fide obstrinxit se civitati, ea fide fassus est,⁹⁷ midőn reá akadt volna Imre kovácsra vásárkor, kérdé tőle szappanosok előtt, micsoda ember légyen. Imre felelé: nem ismersz-e, hiszen én vagyok Tolvaj Imre. Szőke M.: miért mondod azt. I(mre) k(ovács): hiszen valamennyi marha elvész, mind rám fogják. Szőke M.: azt hallottuk, hogy lopott marhát vész. Imre: vettem, ezután is veszek.

Tjk. 1656-1664. 4-6. o. -- Szilády K. m. A. 2-4. o.

1658. január 8.

Ágoston György főbiróságában.

Városunkban lévén böcsületes fogott esküdt személyek, úgymint kőrösi Fruttus Pál, Cziriák Dömötör, Szivós János deák (az utolsó három szó kihúzva, s fölibe írva: evocatus) és Gari János, czeplédi Kőrös Péter és Kállai Tamás, szentkirályi Szél András, Tóth Mihály, szentlőrinczi Szekeres János történek ilyen deliberatiokat rendszerint:

Pörösek Szabó Mihály és Fejir Mihály. Hogy Fejir Mihály Szabó Mihály házához ment éjszakának idején, mikor mindnyájan lefeküdtenek volna Szabó (Gergely lehúzva s felibe írva:) Miklós peniglen vigyázásban lévén, Fejir Mihók jelen létét megérezte, felkölt, akarván világosságot gyújtani, de világosság előtt Fejir Mihók elfutott, kit

⁹⁴ ... 25 éves, megesküdt és tanúságot tett arról, ilyen jószágokat vett tudván Imre rab és Tóth Ferenc fia...

⁹⁵ Engedi István, 27 éves, megesküdt és vallja, hogy Sera István marháit megtalálta és felismerte Tóth Ferenc fiánál Jánosnál, Imre segitőtársánál.

⁹⁶ A néhai György mészáros felesége, az özvegy megesküdt és tanúsítja Imre rab gonosztetteit.

⁹⁷ Szőke Mátyás, aki hite alatt elkötelezte magát a városnak és hite alatt vallotta ...

megragadván Szabó (Gergely lehúзва) Miklós, dolmányát levonta és ingének az újját elszakasztotta, akkor sem mentette magát F. Mihók, mely cselekedetiért, noha nem tudják, miért ment oda, latornak itéltetett, de az asszony egyik sem sentenciáztatott,⁹⁸ nem is találtatott bűnössé.

*

Potok veje Molnár János jószágá felül deliberatum.⁹⁹

Akinek mit hagyott, hagyása szerint kinek-kinek megadassék, felségének is 4 vagy 5 marha álljon ki, annak fölötté minden jószágának negyed része, az többi jószágának peniglen legyen gondviselője Molnár Bencze, valámig az apjok kijön Baranyából, az kijövé, szabad leszen kinek adni és kivel közleni.

*

Pánczély Benedekné költéséről, hogy verés miatt gyermeket vesztett volna.

Az mely fekete jelt adott egy kis ruhácskán, hogy az lött volna tőle elment gyermek, éléhvátván kőrösi becsületes bábákat, Nondó Istvánné Darkó asszonyt, Boros Balázsne Ilona asszonyt; ittvalókat Baranyai Ilona asszont, Kondor Vinczéné Kathus asszonyt, Kántor Jánosné Ilona asszonyt; ezek megesküdvén, vallották, hogy semmi emberi ábrázatot rajta nem ismerik, nem is tudják, mi állat légyen.

Pánczelné vallása, hogy két hét után ment el tőle a gyermek verés után.

A leányáé peniglen, hogy harmadnap után.

Deliberatum:

Pánczély Benedek hamis költéséért és hamis cselekedetéért bíró uram és az egész tanács kegyelmében légyen, akar verést s akar bírságot vehessen rajta. Annak fölötté tartozik egész tanácsot megkövetni feleségestől és hazugságát visszahazudni. (Későbbi beírás: megkövette.)

*

Kerek Bálint lovai felől, melyeket rabok elvittek Kalocsa András göbelyesi elől.

Deliberatum:

Minthogy Kalocsa János mindjára hirt adott Kerek Bálintnak, hogy törökök raboknak adták a lovait és Kalocsa lovain vitették el magokat az törökök, mely göbelyesé volt, Kerek Bálint penig nem ment mindjára utánok, hanem másnap Kőrösíg, ott is lovai után igazították őtet az bírák, de utánok nem ment, annak okáért restségének vallja kárát.

Deliberatio.

Hogy Herczeg Péterné árváitól az atyjok jószágát és szőlőt senki atyafiai közül el ne vehesse.

*

Deliberatio.

⁹⁸ Nem találták bűnösnek, nem ítélték el.

⁹⁹ Szabó Kálmán jegyzetei között is fellelhető ez a részlet. Nála Potok helyett Latok szerepel. A két szöveg tartalmilag teljesen megegyezik, a másolásban néhány kisebb eltérés található.

Nagy Jánosnak az mely lovát elvették Szered mellett 7 ló eltagadásáért az vámon, kárát keresse azokon, kik eltagadták a 7 lovat. Fejir Mihók legyen segítője.

Tjk. 1656-1664. 6-9. o. -- Szilády K. m. A. 4-6. o.

1658. március 21.

Én Kecskemét városában lakozó Möncsör János adom értékre mindeneknek, az kiknek illik, hogy az mely mezei kertem (Kerekes István és Szana István ugyan mezei örökségök között) az én eleimtől maradt volt, az atyafiakal megosztóván, azon kertet adtam bizonyos áron, úgy mint 25 tallérokön azon esztendőbeli adószedő birónak, Benkő Gergely uramnak örökben, úgy hogy az én maradékim, sem vérség soha ne pörölhessenek érette, ne is kaphassanak azon örökségben, hanem őkegyelme birhassa és birja mint sajátját és fiariról fiaira szálljon, valamig kedvek és akaratjok lészen, ha penig másnak el akarndja adni, szabad légyen mindenkör. Az mely örökségben semmi vér ne kaphasson, melyről lött törvény szerint való deliberatio ilyen becsületes szemlyek által: Kőrösön lakozók: Boros János, Karay Ferencz és Sághy János. Czeglédi Forintos Albert és Biró János. Kecskeméti uraimék Czirkátor Mihály, Borsos András, Varga András, Zagh Balázs, Kis Nagy János, Nagy Miklós, Csebe András, Szentkirályi Pál, Tok Máté, Kalocsa András, Szabó István, Boros János, Méhes Gyorgy, Kovács Balázs, Szabó János.

Tjk. 1656-1664. 9-10. o. -- Szilády K. m. A. 6. o.

1658. április 29.

Az mely mezei kert örökséget birt Burgondián¹⁰⁰ lakó Kis István, azon kerthelyet az böcsületes tanács adta és deliberálta Nagy Jánosnak de Gyarmat úgy, mint város földét.¹⁰¹

Főbiró U. Szabó István őkegyelme.

Anno eodem die 28. May.¹⁰²

Az mely controversia volt István kovács és Szabó Benedek között az tizennyolc tallérok miatt, azokat becsületes *fogott törvény* Szabó Benedeknek megítélte, de Szabó Benedek maga jó akaratjából 9 tallérral contentus akar lenni; ezt felfogadta becsületes fogott személyek előtt, rendszerint czeglédi Kovács János, Balogh Mihály; kun-szabadszállási Herpay Máté, Szabó János; izsáki Kalmár Mihály, Király István;

¹⁰⁰ Kecskemét egyik részét Burgundiának neveztek, melynek emlékét Burga utca hosszú időn át őrizte.

¹⁰¹ E szövegrész fellelhető a Szabó Kálmán hagyatékban is az alábbi megjegyzéssel: "Oldalt odairva: varos adomany kert." Tjk. 1658. április 29. 11. o.

¹⁰² Ugyanazon év május 28.

szentlőrinci Szekeres János, Tót Ferencz; szentkirályi Sánta Mihály, Szél András.

Deliberatio 2-da.

Az mely summa pénzt, úgy mint 120 tallérokat fizettenek Szívós János deák és Erdős Mihály szubasáknak Szabó Jánosnéért Ilonáért, az feljebb megirt deliberatio szerint. Minthogy Fejir Mihók éjszának idején ment Szabó Mihály házához és idegen nemzetség¹⁰³ előtt megvallotta hiti szerint, hogy Szabó Jánosné kedvéért ment volt oda, mint-hogy szándékát végbe nem vihette, mi az asszonyt nem sentenciázzuk, nem is itéljük tisztalannak (tisztátalannak) lenni, de minthogy Fejir Mihók volt mindezeknek az oka éjjeli járással, mikor dolmányát levonták és ingének újját elszakasztotta Szabó Miklós, magát nem mentésével, mi közönségesen, lelkünk ismereti szerint azt találtuk, hogy Fejir Mihály tartozék Szívós János deáknak és Erdős Mihálynak satisfactioval¹⁰⁴ teljességesen az töröknek fizetett pénzrül.

Tjk. 1656-1664. 10-12. o. -- Szilády K. m. A. 6-7. o.

1658. június 29.

Convocatus becsületes szabadszállási Herpai Máté, György deák; nobiles kőrösi János deák, Fekete Márton; nobiles szentlőrinci Tót Péter, Magó István; szentkirályi Szabó Máthé, Tót Mihály.

Primus actor¹⁰⁵ Rhimaszombatiensis Martinus Sós, Attractus¹⁰⁶ Georgius Ágoston. Sufficiens testimonium non habens.¹⁰⁷ Translatum.¹⁰⁸

Megértvén az emberséges ember tanúvallásiból az mezei kertről való igazságot és mind az két félnek befeleletét, minthogy az néhai Biró János város elpusztulása után¹⁰⁹ örökös lévén azon az kerten, tehetsége szerint építvén és telkesítvén azt, sok esztendők múltván városunkban jöven lakóul Nemes János, idővel Biró János leányát elvévén, mint jövevényt és leánya után édes fiát maga mellé fogadta az kertre, ideig rajta lévén, az ipa is Biró János és leánya megholtak és Nemes János más feleséget vett és az kertről el nem akart állani, silljér (zsellér !) Biró Jánosné megvette az kertet Győrét (?)¹¹⁰ 1630. esztendőben; értvén azt hogy Szabó Mártonné ökegyelmére mint bátyjára bizta volna, másfelül kerülvén Nemes János Újvárbán, azon kertet Szabó Mártonnétól megvette flo 40. 1631. esztendőben, item másszor

¹⁰³ Tötök bírák.

¹⁰⁴ Elégtétel.

¹⁰⁵ Első felperes.

¹⁰⁶ Alperes, vádlott.

¹⁰⁷ Megfelelő bizonyítvánnyal (igazoló papirokkal) nem rendelkezik,

¹⁰⁸ Átvitel.

¹⁰⁹ 1602.

¹¹⁰ Győrött.

flo 60 anno 1632; ezt csak bosszúságból való cselekedetnek itéljük, hogy feljebb verte az árát.

Deliberáltum:

Mi azt találtuk felőle, hogy az 40 forintokat Biró György letegye Nemes Jánosné asszonynak, kertet birja mint örökségét és az édes atyjáról maradtat, Nemes Jánosné peniglen kert nélkül ellégyen.

Controversary Mihael Czirkator et Joannes Kis super hortum campestem.¹¹¹

Deliberatum:

Mivel Czirkator uram megbizonyította, hogy az asszony, a ki kertet ökegyelmének ajánlotta, vér szerint való atyjafia; a kertet úgy mint vértől el nem vesszük, hanem Kis János legyen a nélkül és ennek után Czirkátor uram birásában légyen.

Tjk. 1656-1664. 12-15. o. -- Szilády K. m. A. 7-9. o.

1658. július 23.

Az mely levelet irtanak halasiak városunkra, hogy Kun Istók városunk levelével tolvajkodik rajtok, második levelekkel megvalloták, hogy azzal a levéllel vétettek ellenünk nem igaz írásokkal, sőt megvalloták, hogy nem egész tanácsból lött, nem akarván az egész várost, úgymint Halast, kárban ejteni, hogy az ártatlan a vétkessel ne szenvedjen, város könyörgő levelére kegyelem adatott nekik az böcsületes tanácstól, úgy hogy ha jövendőkben városunk búsíttatnék, írásokért tartozzanak városunkat megmenteni. Ez végzésben voltak jelen halasi uraink Bán István, Szatyor István (keresztül húzva), Czuni István, Aranyi István, Piacz Ferenc, Tegzes János, Aranyosi Miklós, Balcsi Miklós, Modok János, Szabó Miklós.

Dies ejusdem.¹¹²

Deliberatio Csaba Tamás és halasi szolgák verekedésekről.

Értvén Csaba Tamás szolgájának befeleletét, hogy gazdája adott okot az verekedésre, meghagyván neki, hogy halasi szolgákat megverje Bodogháti pusztán, meg is cselekedte. Halasiak peniglen kimenvén, hogy Csaba Tamás szolgáját megfogván, Halasra, vagy Kecskemétre bevigyék, mely szolgálta bosszú szóval illetvén Kis Mihályt, az szolgát megverte, kezét megrontván. Törvény azt találta, hogy Csaba Tamás tanácsadásért, vagy inkább parancsolatért annak a pénznek felét letegye, melyet fizettek az Nazurnak, úgymint tall. 10, felét peniglen halasi Kis Mihály, mivel társai ellen maga kezével tött hatalmasságot az Csaba szolgáján.

Tjk. 1556-1664. 15-16. o. -- Szilády K. m. A. 9. o.

¹¹¹ Czirkátor Mihály és Kis János mezei kerttel kapcsolatos jogi vitája, pere

¹¹² Ugyanazon a napon.

1658. október 9.

Bertodi Sigmond Füleki kapitány jöve hozzánk biztat bennünket bár eő k(e)g(ye)lmét az kecskeméti piarczon keresztül vonnyák nyársban, ha az idén Tatár Rablás leszén itten. Semmi egyéb hirt nem tud.

Tjk. 1658. III. 361. – Sz. K. j.

1658. november 20.

Convocalván kőrösi Dús Jánost, Cziriák Dömötört; czeplédi Kőrösi Pétert, Szántó Jánost; szentkirályi Székely Mátét; szentlőrinczi Szekeres Jánost urainkat, őkegyelmek eleiben terjesztvén 200 tallérokat, melyeket kell fizetnünk Varga Péterné Erzsébet asszonynak békességnek okáért, az sok időbeli háborúság letétetvén urunk önagsága fileki székin, töttenek ilyen igazítást, minthogy az asszony törvény alá vetvén magát ithon, békességnek okáért mindenekben eleget tenni kész volt, de Bán Gergely nyelvével felpiszkálta őtet, mely miatt békesség elmúlt és 200 tallért kellett conventionaliter¹¹³ igérni emberséges embereknek, azt találtanak, hogy Godan (?) 50 tallérat tegye le, az másfél százat szenvedjenek ecclesiául, mivel egyenlő voxból, communi consensu¹¹⁴ praedicator uram szavának engedvén, perscipiáltanak (?) az asszonyt kikötésre.

Második törvények, die eodem, per se eosdem.¹¹⁵

Kis-Nagy János Kötő Péter káros ellen.

Értvén becsületes károstól, hogy Kis Nagy Jánosnak és társának régtől fogva adós lévén Csapó Miklós, melynek eligazítására volt terminus¹¹⁶ napja praefligálva¹¹⁷ Légrádon, arra nem mentek, annak utánna Posonban hurczoltatott azon adós és ott sem szakasztották végét annak, 10 hétig volt fogházunkban nagy erős hideg időben, melyet megtudván földesura, váradi kapitány Gyulai Ferencz, pártját fogta és levél által kezekből kivette, kívánván (kihúzva: maga, felibe írva:) fejedelem székére az ő adósát és ha adóssá tétetik, satisfactiót¹¹⁸ tétet; böcsületes város levelét látván földesurának, az adóst kezeiben adta Kötő Péternek, küldvén őtet Váraddá, levélnek contentia(ja)¹¹⁹ szerint, emberséges városi emberrel; oda sem ment, semmi módon sok idő alatt végét nem akasztotta, mi bűnösöknek itéljük, de városnak semmi vétke nincsen, szenvedjék károkat.

¹¹³ Megegyezésnek, szerződésnek megfelelően.

¹¹⁴ Egyenlő szavazattal, megegyező véleménnyel.

¹¹⁵ Ugyanarról, ugyanazok által...

¹¹⁶ Határidő.

¹¹⁷ Kijelöl, kitűz.

¹¹⁸ Elégtétel, kielégítés.

¹¹⁹ Vetélkedés, civakodás.

Az mely törvénye lett annak előtt Kovács Pálnak Szana Jánossal, tudniillik az mely hét tinókat vett volt szolgájától, eset után bíró uram és tanács hire nélkül, Kovács Pál azokról Szana Jánost eltiltotta, el is vette tőle az ő kezét. Szana János absolvitur,¹²⁰ a ki akaratjából Kovács Pál cselekedte, azt vegye melléje társul 40 tallérokra.

Tjk. 1658-1664. 16-19. o. -- Szilády K. m. A. 10-11. o.

1659. január 28.

Jövén törvényünk székire patai asszony, az néhai Garai János özvegye, mostan Szijártó István felesége, proponálván, hogy Garai Bertalan tútora lévén az ő árváinak, gyümölcsös kertét eladta és az árát elköltötte, sok emberséges emberek tanúbizonyosságai lévén, azon kertet az árva a magok pénzén, úgymint ft 20 visszaváltotta, minthogy Garabont Mihály felesége Garai Bertalan lánya volt, kinek javai reá szállottanak, lelkünk ismereti (szerint) azt tanáltuk, hogy Garabont Mihály feleségéről reá szállott jókból Garai János árváit az 20 f. contentálni,¹²¹ mely 20 forintokért az mely kertet birt Garai Mihály odaengedte az árváknak és azok maradékinak örökben, melyről levelek is vagyon.

Tjk. 1658-1664. 20. o. -- Szilády K. m. A. 11. o.

1659. április 21.

Kis Péter az öccsével akarván osztolni az jószágokkal, compareáltanak¹²² törvényszékre. Godan Dömötör, Vig Mátyás és Kis Nagy János bizonyoságot tőtenek, hallották Kis Pétertől, midőn az öccse házasodni akart, őkegyelmek kérői voltak, az vallotta akkor, hogy őneki az öccsével mind egy erszényük és keresetök vagyon, az okáért törvény azt deliberálta, hogy egyenlő osztás legyen köztök az ingó-bingó jószágban.

Csebe Pál főbiróságában, egész tanács.

*

Die eadem.¹²³

Csók János és Sárközi János az mely kárt vallottanak katonák által elhajtott s marhájok között találtatott marhák miatt törököktől, azon kárról, hogy a szolgák, kik akkor azon a pusztán voltak, hir nem adásért tartozzanak az gazdájokat károkról contentálni,¹²⁴ becsületes tanács nem ellenzi.

¹²⁰ Feloldoztatott.

¹²¹ Kiegészít.

¹²² Megjelenik.

¹²³ Ugyanazon a napon.

¹²⁴ Kielégíteni.

Tjk. 1658-1664. 22. o. -- Szilády K. m. A. 12. o.

1659. április 28.

Csebe Pál főbiránk őkegyelme törvényünk székére czitáltatván Szabó Jánost, proponálván¹²⁵ előnkben, hogy ő kegyelmét méltatlanul ördögnek valónak, törökösnek mondotta lenni. Az első mondását, a mi azt illeti minthogy megbizonyította őkegyelme adószedőnk s kisbiránkkal és notáriussal, kik akkor jelen voltak, Szabó Jánost nyelvén marasztottuk, az másik mondásával peniglen hogy főbiró urunkat megmocskolta, hattuk időt neki, hogy őklme rakja meg (?), ha meg nem bizonyithatja, ha szintén főbiránk el akarná szenvedni is, de mi egész tanácsul erős büntetéssel megbüntetjük Szabó Jánost.

Ez törvénynek kimondója volt Czirkátor urunk őkegyelme substitulus in locum judicis caeterique jurati cives Aegopolienses.¹²⁶

Az második *fogott törvényben* második mondását meg nem bizonyithatta Szabó János, hogy Csebe Pált törökösnek mondotta, azt találtuk, hogy Szabó János megkövesse Csebe Pál urunkat; ha ennek utánna ezen szókat mondand(ja) csak gyermek előtt is, toties quoties semper solvere tentatur judici f. 24.¹²⁷

Deliberatum 11. Novembris Anno 1659.

Fruttus Pál, Rigó János, Kőrös Péter, Sánta Mihály.

Tjk. 1658-1664. 21. o. -- Szilády K. m. A. 11-12. o.

1659. április 28.

Az mely mezei kertet birt Börze Ferencz, minthogy Város adománya, az böcsületes tanács azon kertet adta Lovas Jánosnak, míg szolgálhat tőle, minthogy Börze Feri(nek) más kertje is vagyon.

Csebe Pál főbiróságában.

Tjk. 1658-1664. 23. o. -- Szilády K. m. A. 13. o.

1659. május 9.

Czirkátor Mihály uram főbiróságában némely executióknak feljegyzése.

Fogott személyek voltak városunkban: kőrösi Dús János, Jó Mátyás; czeglédi Balogh Mihály, Kis István; szabadszállási Herpai Máté, Kovács György; szentkirályi Sánta Mihály, Nagy Bálint; szentlőríci Szerkes (lehúzva. György, utána irva:) János.

¹²⁵ Javasol, előterjeszt.

¹²⁶ Kecskemét város főbirájának megbizottja és a többi esküdt együttesen.

¹²⁷ Valahányszor megpróbálja, mindig fizessen a bírónak ...

Actio prima.¹²⁸

Czecze György megesküdtetvén városunkbeli Mihály deákot, Mihály deák fateált, hogy Czecze Györgynek kezében nem volt, mikor az ura ő általa el akarta volna vitetni; semmi adománnyal és ajándékkal meg nem szabadult, csak az Isten szabadította őkegyelmét. E fassiót kezében adtuk pecsét alatt Czecze Györgynek.

Secunda.¹²⁹

Az mely 52 tallérokot fizetett az város 3 kutaknak megh csináltatásáért, felét szenvedgye az város közönségessen, minthogy módgya nem volt akkori fő birónak Ágoston Györgynek, hogy az szegénységet reá vesze a tábori nagy félelem miatt, felét peniglen Farkas Mihály, hogy fát ellenzette az erdejéről hozni.¹³⁰

3. Deliberatio.

Compareálván¹³¹ törvényszékre Bozó János Szőke Mátyás és Szőke Imréné árvái képiben Szabó Mátyás, litigálván az mezei kert örökség felől.

Deliberatum:

kibocsátván bíró uram emberséges becsülő embereket, a kert becsültessék meg és adassék el és kinek-kinek az ő részeért a mi jut, vegye fel, ha ki pengi magához akarja váltani, a többit contentálni¹³² tartozik.

4. Az mely kertet birt Szabó István 35 esztendőktől fogva, pénzén vevén, úgymint 12 forintokon Onghi (vagy Orghi) Ambrusnétől, mint-hogy vérek, úgy fia és leányi találkoztanak előnkben, az eladott kertet visszakivánván, azt találtuk lelkünk ismereti szerint, hogy Szabó István az vérektől¹³³ 12 forintokat felvegye és az kertet adja meg nekik; a mi öröksége rajta vagon, sövények, kútban rovas, vetések, azt elviheti róla és eltakaríthatja, de az élőfákat, melyek az kert földén nevedkedtenek, azokat le ne vágassa és helyben hagyja.

Tjk. 1658-1664. 24-25. o. -- Szilády K. m. A. 13-14. o.

1659. június 6.

Möncsör Andrásné, Böddi Kathus, annorum circiter 80, megesküvén szentháromság egy istennek nevére, azt vallotta, hogy mely házhelyet megkért János kovács az várostól Nagy György és Bán Gergely házok mellett, régenten is, az égés előtt, házhely volt, jól tudja, az mely házban lakott Szabó Dávidné, jól ismerte, szoknyát is csináltatott az szabóval az házban, de az háznak udvara meddig volt, megmutatni nem tudja. Ez fassiojában voltanak jelen akkori főbíró

¹²⁸ Első ügy.

¹²⁹ Második (ügy).

¹³⁰ A második döntést Szabó Kálmán is kimásolta egykoron a jegyzőkönyvből. A két szöveg csupán néhány betűvel tér el egymástól, tartalmuk mindenben megegyezik.

¹³¹ Megjelenik.

¹³² Kielégíteni.

¹³³ Rokonoktól

Czirkátor Mihály és Nagy Miklós, város notáriusa György deák, közemberek, Nagy György, Gergely kovács, János kovács, adószedő bíró Deák Pál.

Tjk. 1658-1664. 26. o. – Szilády K. m. A. 14-15. o.

1659. június 7.

Kőrösi Kövér István letartotta az meg(?) Koncz Mihály szőlejét, mind adós volt az ipának, Kövér Jánosnak, letevéen az 40 pénzt, az szőlő becsültetett 15 tallérra.

Tjk. 1658-1664. 27. o. – Szilády K. m. A. 15. o.

1659. június 30.

Törvény székin deliberatiók.

Godan Dömötör A(ctor), Siha György de Szöged Attractus¹³⁴. Godan Dömötör vett tiz terhe bort Siha Györgytől, 2 átalagot; az ötét el vitte bizonyos áron, azonban Siha más felől az öt terhet egy átalagot másnak elatta, holott Godan D. számára voltak, adós levét is kiatta Siha Györgynek. Törvényre kelvén dolgok, az törvény azt találta, mint-hogy Siha eladta egyszer a borokat, Godan szerencséjére voltak, mennyivel felyebb attá el az 5 terhe bort, azzal az nyereséggel tartozék Siha György Godán Dömötör U(ramnak) és az átlag bor árával is tall. 8, in summa tall. 29.¹³⁵

Die eodem. ¹³⁶

Vig Mátyás A(ctor), Hegedűs Andor I(ncattus). Vettek nyereségre 2 lovat, melynek egyike megholt, másikat az András elcserélvén, eladta tall. 19, maga költségén tartván az cserélt lovat.

Deliberatum.

Az megholt csikónak mindketten szenvedjék kárát, az másiknak kediglen, minthogy Andor adta el, a mint vették, az Hegedűs András tegye le az árát; a mit rajta nyert, minthogy ő tartotta, legyen az Andrásé.

Tjk. 1658-1664. 28. o. – Szilády K. m. A. 15. o.

¹³⁴ Szilády Károly zárójelbe tett megjegyzése: "vagy Incattus?"

¹³⁵ E részlet fellelhető Szabó Kálmán jegyzetei között is. Minden a bizonnal a gépiró hibája a rossz központozás és a néhány értelemzavaró félreolvasás is. A két szöveg és a korabeli feljegyzések összehasonlítása viszont azt jelzi, hogy Szabó Kálmán ki-jegyzései az egykori szöveget pontosabban rögzítették.

¹³⁶ Ugyanazon a napon.

1659. július 10.

Mi convocatus becsületes esküdt fogott személyek becsületes kecskeméti tanácsbeli urainktól az ökegyelmek törvényes székire, előnkbe hoztanak egy Csorba István nevű tolvajt, melyet mi examinálván,¹³⁷ maga nyelve vallása előttünk, hogy ő ásta meg Hegedűs János uram házát és jószágát ellopta és maga megmutatta annak utánna, hova tőtte, úgymint ház fedelében úgymint a pénzt, ezüst jószágot penig a város árkának az partjában elrőjtette volt. Maga nyelve vallása után, kezeket fejére tévén, Hegedűs uram, Szabó György és Sárközi János uraiam hitőkkel megerősítették, hogy nyilván ő volt a tolvaj, maga adta elé az ellopott pénzt. Mi lelkünk ismereti, Isten szerint azt deliberaltuk felőle, noha az házmegásáért országunk törvénye szerint, megtöretvén, kerékre tételt érdemelne, de romlott hazánkknak állapotját meggondolván, kötlessék fel akasztófára, vegye gonosz életének jutalmát, annak előtte is sok gonoszságot cselekedett, szalonnát, káposztát, kolbászt (igy ugyanazzal az irással és tentával) (lopott).

Tjk. 1658-1664. 19. o. -- Szilády K. m. A. 16. o.

1659. október 15.

Fogott személyek. kőrösi Szabó Mihály, Pecsök János; czeglédi Balogh Mihály, Singellyér István; szentlőrinczi Szekeres.

Deliberatio.

Kalocsa János conquerálván¹³⁸ bírák ellen, hogy dézmában nem igazán hozták el egyik méhét,¹³⁹ melyet magnak hagyta volt; ezt az mondását nem akarván eltűrni, az böcsülets tanács ezt végezte felőle, minthogy odaérkezvén házához az dézmás emberséges emberek, az anyját hívták egynehányszor, nem ment megmutatni a méheket, a fia is vakmerőképen, nem választván az időt, reájok ment az város házához, több gondjok lévén katonák miatt, ott pörlett bíráinkkal, mindeknek csudájára; azon cselekedetéért bíró uram kegyelmében maradtott.

Tjk. 1658-1664. 30. o. -- Szilády K. m. A. 16. o.

1659. október 16.

Az mely lovat hozott város házához Kincös István vörös döröst, azt vitte el vásárhelyi városi Lukács, Pap Sámuelnél lakos, tartásért adott d. 80. Kezes érte Vörös János.

Tjk. 1658-1664. 30. o. -- Szilády K. m. A. 17. o.

¹³⁷ Kivizsgálván.

¹³⁸ Panaszkodván, panaszt tevén.

¹³⁹ A méh-tizedet rosszul vették ki.

1659. november 11.

Az törvény tételekben voltak böcsületes *fogott személyek* körösi Fruttus Pál és Rigó János; czeplédi Körös Péter; szentkirályi Sánta Mihály.

Első törvény.

Csebe Pál és Szabó János között leiaratott ante folio 6.¹⁴⁰

Masodik.¹⁴¹

Palatinus¹⁴² Urunk eö N(agysá)ga Commissióját¹⁴³ látván. Az mely személyek szófogadatlanságban találtattanak megh vetven az Ur parancsolattyat csavargok kergetésére ki nem mentek , fogházat ki törtek, valamennyin az töréssel ki mentenek mindnyájan vétkessé tévén magokat. Minthogy az idegen Uraink kezekben az üstekünk azok ellen nem oltalmazhattuk őket, de azok büntetésekön kívül tartozzanak az fogház rostélyát megcsináltatni, valamint annak előtte es város akarja, magok fájaból és vasából, kovácsoknak és ácsmestereknek is fizessék az eö munkájokat. De a kik a fogházban megh maradtanak ki nem menvén az töréssen, azok mentek.

Tjk. 1658-1664. 31. o. – Szilády K. m. A. 17.

1659. december 6. ¹⁴⁴

Gróf hadadi Wesselényi Ferencz, Murány várának örökös ura, Magyarország palatinusa,¹⁴⁵ kunoknak bírása, Gömör vármegyének főispánja és a fölséges Leopold római császár, Magyar-, Német- és Csehország királyának titkos belső tanácsa, komornyikja és Magyarországon helytartója. Adjuk tudtára mindeneknek, az kiknek illik, kiváltképpen Kecskeméten lakozó biráknak és polgároknak, hogy ezen levelünk praesentáló Jolsvai városunkban lakozó varga, szölcs, csizmadia és timár mesterek hozzánk folyamodván, panaszképen jelenték, miként ez elmúlt időkben mind magok, mind penig elejek szokott mesterségeket üzvén, szabadon és békén mindenüt Magyarországon bőroket vettek volna és más arra rendelt emberek által is magok számára gyűjtögettek és hordattak volna. Mostanság kediglen némelyek nem tudatik mitől viseltetvén, kiváltképen kecskeméti szölcsök mind magokat a jolsvaikata, mind peniglen azokat, a kik számokra afféle bőroket gyűjtegetnek és hordanak, az illetén bőroknak vásárlásokban és megszerzésekben háborgatni bántani s azokat erőszakkal hátokról

¹⁴⁰ Az előző lapon. Itt az 1659. április 28-i bírói végzéssel együtt található.

¹⁴¹ A második határozat szövege is fellelhető Szabó Kálmán feljegyzései között. A gépiró itt is több esetben félreolvasta az eredeti kézírásos kijegyzéseket, és ismét több értelemzavaró hibát is ejtett. A korabeli egyéb feljegyzések alapján ismételtlen meg kell állapítanunk, hogy Szabó Kálmán pontosabban jegyezte le az egykori jegyzőkönyv anyagát.

¹⁴² Az ország nádora.

¹⁴³ Meghagyás, megbízás.

¹⁴⁴ Innentől kezdve ismét az első kéz írása. Szilády Károly megjegyzése.

¹⁴⁵ Nádora.

levonni, tilalmazni és másféle alkalmatlanságokat az ország törvénye ellen cselekedni és próbálni ne merészeljék nem kicsin kárával és praejudiciomjával¹⁴⁶ ezen querulansoknak.¹⁴⁷ Kikhez képest mink nem akarván ez illetén hatalmaskodásokat és inconvenientiákat¹⁴⁸ tovább henyélő szemmel néznünk. Annakokáért mindenfelől megirt rendeket ez levelünk által requiráljuk,¹⁴⁹ sőt az kiknek illik, nevezet szerint pedig kecskemétieknek tisztünk szerint hagyjuk és parancsoljuk, hogy senki az megnevezett jolsvai vargákat szőlcsöket, csizmadiákat és tímár mestereket s azoknak emberit se személyekben, se szokás szerint való bőrek vásárlásában és megvételében sehun, semmi lett okon háborgatni ne merészelje, hanem mint annakelőtte, úgy most is mindenütt szabad vásárlások és gyűjtések lehessenek, ezt hozván a közönséges igazság is. Egyéb eránt valaki ez parancsolatunk ellen fog cselekedni, szoros igazság szerint való érdemlett büntetést el nem kerüli.

Pozsony.

Tjk. 1658-1664. 93-94. o. -- Szilády K. m. A. 56-57. o.

1659. december 9.

Leülvén az böcsületös tanácsbeli uraink városunk törvényes széki-re, compareáltak Kis Péter és Varga Istvánné alpörös, proponálván, hogy Kis Péter vött házat hozzávaló földivel és istálóva Varga Istvánnétól, melyet Varga Istvánné contradicált,¹⁵⁰ azt mondván, hogy istáló nem volt az házhoz kötve az megvételben. Előállítván Kis Péter tanúit, kik az alkuban jelen voltak, Kemény Andrást és Ágoston Mártont, harmad magával megesküvén, megbizonyította, hogy az alakuban az istáló az szobához és udvarhoz volt foglalva és csak az szobának és udvarnak az ára lött volna tall. 60, de minthogy az istáló Varga Istvánnak volt 10 tallérjában, öszvességgel volt és ment az ára 70 tallérokra.

Deliberatum.

Kis Péter az alku szerint az 70 tallérokot tartozik letenni Varga Istvánnak és az megvett házat istálójával és udvarával birja, mint sajátját, éljen és lakjék benne nagy jó egészségsben.

Czirkátor uram főbiróságában.

Tjk. 1658-1664. 32. o. -- Szilády K. m. A. 18. o.

¹⁴⁶ Kárával.

¹⁴⁷ Panaszt tevők.

¹⁴⁸ Illetéktelenség.

¹⁴⁹ Megkeres, felszólít.

¹⁵⁰ Ellenmondott, szembeszegült.

1660. január 9.

Par aliarum.¹⁵¹

Köszönetem és magam ajánlása után, Istentől jót kívánok fejé-
ként ez új esztendőben.

Tisztem szerint az ország végzéséből és vármegyém parancsolatjá-
ból ezeket a dolgokat akarnám értésekre adnom. Mindneknek előtte
amaz Istent káromló, pokolra vivő szitkokat eltávoztassátok mert azt
végezte az nemes ország, valaki ezután abban a rettenetes vétekben
találta, elsőben és másodszor megveretessék botokkal és
pálczákkal, harmadszor megöletessék.

Továbbá senki közületek katonától, hajdútól, rabtól marhát semmi-
félét ne vegyen, s etudva ne tartson, ne lappangtasson, mert valakin
ezután rajta éri vice ispán uram, az olyan orgvazda halállal fog fizetni.

Azt is végezte az nemes ország, hogy az én járásombeli városok és
faluk ezután ne kézi és szekerbeli munkával szolgáljanak az magyar
király mivére, hanem minden portátul f. 1 d. 75 jó pénzül fizessenek
Nógrád várának épületire. Senki azért ezután Nógrád várában ne szol-
gáltassa az olyatén pénzt, hanem az én kezemhez hozzák itt való pén-
zül f. 2 d. 10 minden egy portátul, ha nem tudom hány izben és
micsoda fenyegetésekkel kéri is az nógrádi tisztek az olyan pénzt,
oda ne vigyék, mert elhigyjétek, hogy nagy kárát valljátok.

Azt is végezte az nemes ország, hogy ebben az Pest vármegyében
az mely faluk akár okból fogatkozásra pusztulásra hanyatlottak volna,
azoknak portájokat viceispán uram alább rója és írja biráival együtt.

Az mellett az is igen illetlen dolognak látszott az nemes országnak,
hogy az kilak, mérők, ölek, singek, iczék és fontok egymástól külön-
böznek. Azt is károsnak ítélte, hogy az mesteremberek igen felette
drágán adják az ő munkájokat, ezeknek azért eligazítására
viceispán¹⁵² uram rendelte az jövő böjtelő hónap 22. usque ad diem
28 Február.¹⁵³

Parancsolam azért minden városi és falusi birónak külön külön 24
négy forintok birságával, hogy az mely hittel istenéhez és tisztihöz kö-
teles, ezután mind maga s mind esküdt polgári az hadnagyokkal és
tizedesekkel vigyázásban legyenek és az kiktől ezután afféle Istent
káromló szitkokat hallanak, azokat kimelés és személyválogatás nél-
kül megpálcázzák vagy lapátózzák az plengér¹⁵⁴ alatt elsőben és má-
sodszoris, ha pedig harmadszor hallatik valakitől, azt el ne titkolják
birák, esküdtek, hadnagyok és tizedesek, hanem viceispán uramnak,
vagy nekem bejelensétek hitetek kötelessége és az megirt birság
alatt. Az kik pedig valakitől olyan Istent káromló szitkokat meghalla-
nak és eltitkolják s másképpen nyilatkoztatik ki, az olyan személy el-
len 12 forint birságot rendelt az nemes ország és annyira büntessék
azokat az birák.

¹⁵¹ Másolat.

¹⁵² Alispán.

¹⁵³ Február 22-től 28-ig.

¹⁵⁴ Szégyenoszlop.

Annak fölötte az nemes ország azt is végezte, hogy ezután a nyűzók fosztók, kóborlók, sanczoltatók, tolvajok, lopók és egyéb gonosztevők ellen ezután is oltalmazhassa magát fegyverrel az község és ha valamely káros és megkinoztatott ember panaszára az paraszt kapitányok, hadnagyok és tizedesek paraszt vármegyét hirdetnek, valaki fel nem kel az olyanoknak üzésére, kergetésére és megfogására, minden személy az szófogatatlanságért 12 forinttal büntethessenek. Az parancsolja azért a nemes vármegye, hogy ezután a megirt birság alatt felkeljete, valamikor az paraszt kapitányok és tizedesek benneteket hirdetnek az felkelésre afféle latrok ellen.

Kegyelmetek pedig kőrösi, kecskeméti és czeplédi birák uram harmad-harmad magával az felől megirt napra feljöjjon kegyelmetek. ti is az három városban lakó czéhmeterek feljöjjetek másod-másod magatokkal 24 forint birság alatt az végre, hogy az eladandó portékáknak és váltó műveknek árát szabhassa viceispán uram becsületes mellé rendelt biráival és esküdteivel. Az mérők, singek, fontok és itzék akkor igazítottnak el. Az porták is ugyanaz feljebb megirt napokon igazittatnak és szállittatnak le.

Az mely faluk és taxa¹⁵⁵ fizető emberek még Szécsényben fel nem szolgáltaták az porta- és taxapénzt 24 forint birsággal immár ide hozzatok, elhidjétek, ha Szent Mátyás napjára fel nem hozzátok, nagy kárban estek.

Az három városokból az kalmárok közül is ketten ketten feljöjjenek, sub poena frt. 24.

Továbbá minden város és falu, valamelyeknek az feljebb megirt dolgok miatt fel kell küldeni az ő biráikat, asztalpenzt, ötven-ötven pénzt és egy egy kila árpát küldjenek, vagy ha valamely falu birája nehezeli az árpát hozni hozzon helyette d. 75.

Kőrösi Kövér István és kecskeméti Bán Gergely uramnak hatalmat adtam az nemes vármegye exmissionalissa¹⁵⁶ mellett, hogy kiszedhesék az ott lakos nemeseken az taxát és a ki meg nem adná, kőrösi és kecskeméti birák uraimék segítségével 24-4 forintokig zálogjokat vehessék s addig vissza ne adják, mig duplán meg nem adják az ő taxájakat, úgy értvén amennyit most kérnek kétannyit. Isten velünk.

Fülek.

Pápai János Pest megyének szolgabirája.

Tjk. 1658-1664. 94-98. o. -- Szilády K. m. A. 57-60. o.

1660. február 7.

Az böcsületös tanács eleiben compareálván az néhai Szana Mihály fia Szana János, követvén adósságot Tóth Pál Jánosné asszonyunkon, úgy mint 36 tall., mely reversalist¹⁵⁷ is mutatott, nem lévén mivel

¹⁵⁵ Egy összegben meghatározott szolgáltatás, adó.

¹⁵⁶ Bizottsága.

¹⁵⁷ Kötelezvényt.

fizetni, az házát neki vallotta volna, de ahhoz nem állott, hitivel sem elégedett meg, hogy más jószága nincsen. Annak okáért mi tanácsul az asszonyt Szana János kezébe adtuk, hogy más büntetlen ne szenvedjen érette. Jelen lévén substitulus főbíró¹⁵⁸ Vig Mátyás, adószedő Deák, esküdt személyek. Ágoston György, nemes Nagy János, Godan Dömötör, Borsos András, Tót István, Szabó György, Biró György, Méhes György, Csaba János, Kamarás Ambrus és pápista Tóth István és kisbíró Sárközi János.

Tjk. 1658-1664. 33. o. – Szilády K. m. A. 18. o.

1660. február 26.

Halasi Mihály főbíró képe.

Városunk törvényes székire confugiálván¹⁵⁹ kürti Szabó Benedek, Kamarás Ambrus és Méhes György urainkkal ellenkezvén sön jött nyereség felől, minthogy Kamarás Ambrus az ő derék pénzét felvette és haszon volt tall. 30, arra vette fel 20 söt és öt tallért, társai peniglen nyolcadfél-fél fél tallért, egyéb igazítást a böcsületös tanács nem tehetett, hanem kiki az ő részét tegye le, melyet felvett haszonra és újonnan legyen osztás köztök.

Tjk. 1658-1664. 34. o. – Szilády K. m. A. 18. o.

1660. március 4.

Pereghi János praedikator urunk és néhai Nemes Jánosné tartották le Borsos András mezei kertét, miglen az őkegyelmek és árvák adósága ki nem telik, mellyel adósa maradott, Nemes Jánossal marhájjával kereskedvén; letévén az város asztalára d. 40, substitulus főbírák Halasi Mihály, nemes Bán Gergely, Szűrszabó István uraik előtt, közbenjáró akkori egyházfia Szőcs János.

Tjk. 1658-1664. 34. o. – Szilády K. m. A. 19. o.

1660. április 2.

Borsos István feltalálván temető mellett veremben egy testet, látására mentenek főbíránk Czirkátor Mihály, Halasi Mihály, Hegedűs János több tanácsbeli és külső urainkkal, újvári katonák Kerek András másodmagával; volt pedig Kun Istók nevű katonának a teste; azon veremben eltemettetett.

¹⁵⁸ A főbíró helyettesítő.

¹⁵⁹ Menedékül fut, oltalmat keres.

Tjk. 1658-1664. 35. o. -- Szilády K. m. A. 19. o.

1660. április 11.

Az mely adóslevelet adott volt nagyszombati Latos István Kun Jánosnak 1652. esztendőben urának halála után, kiadta kezéből az felesége tanácsa előtt. Czirkátor Mihály uram főbiróságában, in praesentia juratorum assessorum¹⁶⁰ Ágoston György, Nagy Miklós, Nagy János, Szentkirályi Pál, Sárközi Pál, Halasi Mihály, Decsi János, Császár István.

Tjk. 1658-1664. 36. o. -- Szilády K. m. A. 19.

1660. május 10.

Decreta tempore judiciis primary Andrea Csebe.¹⁶¹

Törvény székére compareálván Benkő Gergely egy János nevű szolgálával, proponált őkegyelme, hogy számon adván eleiben az marháját, az után egy tehenét elvesztette, melyről szolgáljának semmi mentsége nem lévén.

Deliberatum:

hogy a szolgál Benkő Gergely urunknak keresse kedvét, tehen árát adja meg.

Tjk. 1658-1664. 36. o. -- Szilády K. m. A. 20.

1660. július 14.

Elküldvén városunkbeli urainkat az pusztákra tolvajoknak keresésére, nyertenek tolvajoktól számos marhákat, melyek között volt 60 marha egri püspök őnagsága Békés vármegyében levő kamuthi jobbágyinak, mely marhákat megismervén, hitökkel megbizonyították, hogy saját jószágok és tolvajok hajtották el, reájok, úgymint az marhákra esküvén az megirt falubeli emberek, úgymint Halász István, Nagy János, Tot Mihály, Csomorkáni János, Pap Mihály, Agyaras Pál uraink, fogadást tévén, hogy ha valamikor kívántatik és városunk háborgattatnék azon marhákért, készek mindenkor előállani.

Actum die et anno ut supra,¹⁶² Csebe András.

Tjk. 1658-1664. 37. o. -- Szilády K. m. A. 20. o.

¹⁶⁰ A bíróság esküdteinek jelenlétében...

¹⁶¹ Csebe András főbíró bírósága alatt hozott határozatok.

¹⁶² Kelt, évben és napon mint fent ...

1660. július 15.

Leülvén az mi törvényes székünkre az böcsületess tanács közönségesen, compareáltak adversarii nemes Bán Gergely actor, attracti Szabó János és Szabó Gergely atyafiai. Propositio attracti.¹⁶³ Ennek előtte sok esztendőkkel nemes Bán Gergely vött volt egy mezei kertet újvári Takó N., az mely kerten minthogy Szabó Balázs p...cus attractorum volt, tanács kérésre az kertet neki engedte, az árát felvévén és azon Takó N. mely levele volt róla, kezében adván, melyet megbizonyította emberséges emberekkel; Maga Szabó János sem tagadta, mert volt hirével, hogy az atyja az néhai Szabó Mihálynak adta, hogy Újvárbán felmenvén, Takó maradékinak megmutassa, minthogy azon kertért háborgattatanak őkegyelmektől és az levél ugyan nála vészett el, most újonnan Takó Ferencz az kert árát megvette Szabó Geczin Érsekújvárbán és Szabó Gergely Bán Gergely fiát maga mellé fogtatván, fizettetett vele kert árában 20 tallérokot nolle velle, ezt nem akarván, szenvedni Bán Gergely urunk, törvényünkre apellálta¹⁶⁴ dolgát.

Deliberatum:

Minthogy Szabó Balázs kezéhez vötte volt az kertről való testimonálist,¹⁶⁵ mellyel Takó maradéki előtt megmenthette volna magát és fiait, és Bán Gergely igazságot kezekhez adta, ő töllek vészett el, tartoznak Bán Gergely urunknak az 20 tallérokot megadni egy pénzig.

Csebe Anrás főbiróságában.

Tjk. 1658-1664. 38. o. – Szilády K. m. A. 20-21. o.

1660. július 17.

Mindszenti Kis Geczi attrahálta azon helyben lakó Reczi Gyurkát, gyanakodván, hogy lovát vonta vagy lopta, vagy eladta volna, melyről hitivel megmentette magát, törvényünk székin, megesküdvén, hogy noha kifogta volt az falu ménese közül, de el nem adta, sem el nem vonták tőle, hanem azon ménesre eresztette vissza.

Item.¹⁶⁶

Kiküldvén embereinket tolvajok kergetésére, szabadszállási mezőről hajtottak marhákat n(umer)o 59, melyekre megesküvén martonosi ördög Máté, Szécsi István, Sándor András és Radoviczán, hogy saját jószágok és tolvajok hajtottották el töllek, visszaadtuk nekik, ha kívántatik tartoznak felkelni mellettünk azon marhákért.

Die 16. July Anno eodem, Judex idem.¹⁶⁷

¹⁶³ Az alperes előterjesztése.

¹⁶⁴ Törvényszékünkre fellebbezett.

¹⁶⁵ Bizonyáglevelet...

¹⁶⁶ Továbbá, azután.

¹⁶⁷ Ugyanazon év július 16-n, a bíró ugyanaz.

Az tolvajok ezek voltak veszprémiek Tolvaj András, Csató Andor, Rácz Balázs, Tolvaj Andrásnál lakozó Gyurka. Az orv gazda izsáki mézárós és társa Kántor Istók.

Tjk. 1658-1664. 39. o. -- Szilády K. m. A. 21-22. o.

1660. augusztus 26.

Mi fogott esküdt személyek: kőrösi Szabó Mihály, Cziriák Dömötör és Dús Mihály; czeplédi Biró János és Kis István; szentkirályi Fekete Gáspár és Nagy István; szentlőrinczi Szekeres János és Tót Ferencz.

Leülvén az kecskeméti törvényszékre, több ügyösök között compareáltak előttük Biró György és Kovács Miklós, proponálván, hogy körmöndi Csanádi János nem kevés summa pénzét megarestalta¹⁶⁸ Csapó Miklós adósságáért, ki ennek előtte fogva volt Kecskeméten, de hogy Csanádi János emberek kezébe nem adatott akkori tanács akartjából, senki nem contradicalván;¹⁶⁹ a mi az méltóságos palatinus urunk (Wesselényi Ferencz) őnagysága, mint földesurunknak protectióját illeti, őnagysága mandatoma¹⁷⁰ ellen törvényt nem teszünk, nem tettünk, de minthogy az nagy kárt az két személy nem magáért szenvedte, Isten s lelkünk ismereti szerint ez állapotban azt találtuk, hogy az böcsületes város el ne álljon őkegyelmek mellől, hanem egyenlő akarattal forgolódjanak az pénznek felszabadításában, fáradságot, költséget együtt szenvedvén, minden terhet szenvedjenek együtt.

Tjk. 1658-1664. 40-41. o. -- Szilády K. m. A. 22. o.

1660. szeptember 15.

Pap Pál, Mészáros Mihály, Rácz Andor, Mészáros János kecskeméti-ekkel levő törvényekben subsequat deliberationak¹⁷¹ párja.

Deliberatum est.

Megolvasván mind az két félnek beadott bizonyságit és ultro citroque¹⁷² tett feleletekkel együtt szorgalmatosan megruminálván¹⁷³ és calculálván,¹⁷⁴ mivel hogy az Ak(tor) által producalt bizonyságoknak vallásiból világosságra jön az, I(nkattus)oknak¹⁷⁵ az actióban¹⁷⁶ nevezett gonosz cselekedetek. Accedálván¹⁷⁷ az is, hogy ennek előtte már

¹⁶⁸ Börtönbe vettette.

¹⁶⁹ Senki nem ellenezte.

¹⁷⁰ Meghagyása, megbízása.

¹⁷¹ Követett határozat...

¹⁷² Innen is onnan is, mindkét fél részéről megtett...

¹⁷³ Megemészt.

¹⁷⁴ Kiszámít.

¹⁷⁵ Alperes.

¹⁷⁶ Az ügyben.

¹⁷⁷ Közélik, megenged.

az kecskeméti bíró tizedmagával az Iknak fejére tévén kezét, azon Ikra esküdt. Ez okokra nézve országunk törvénye szerint azon Ik. másoknak is röttentő példájokra elsőben csigára, annak utánna elevenen kerékre íteltetnek. Jaurini die et anno ut supra.¹⁷⁸

Extradatum per me Martinum Jagossich (olvashatatlan szó) jur. notar. mpria.¹⁷⁹

Tjk. 1658-1664. 41. o. – Szilády K. m. A. 22-23. o.¹⁸⁰

1660. november 19.

Császár István megismervén maga lovát Gere Jánosnál, ráesküdtött Becsületes Tanács előtt harmadmagával város házánál és mint sajátját elvitte. Testes judex Andreas Csebe, Georgius Ágoston, Joannes Hege-dűs, Michael Csaba, Joannes Decsi etc.

Tjk. 1658-1664. 102. o. – Szilády K. m. A. 62. o.

1661. június 24.¹⁸¹

Ez törvényt újobban revideáltatván¹⁸² Benkő Gergelyé Győrött, Szőnyi Márton szolgabírónak újonnan megirtuk akaratunk; az pénzt irtuk tall 528, emberi sérelmen, költségen, fizetésen kívül; ha ezt megadják, éljenek, ha nem haljanak meg. Bíró uram levele ezen kívül tall. 10.

Tjk. 1658-1664. 101. o. – Szilády K. m. A. 61. o.

1661. június 30.¹⁸³

Bíró György uram főbíróságában az mely emlékeztetes törvények esztendőit által lettenek, azoknak beírási.

Elsőben is azért. Városunkbeli Mihály kovács vött volt egy karikafa bort házához maga szükségére, azonban volt egy általagos bor házá-nál, az melyet hárman tartottanak, közös bor lévén, abból az mennyit megittanak, azt is egy karika fából megtöltötte. Tovább menvén háza-sodott meg egy legény házá-nál, annak is azon karika fából valamennyi bort kivántatott lakodalmára, rovásra szintén annyit adott, melynek ő

¹⁷⁸ A fenti évben és napon.

¹⁷⁹ Kiadva (hitelesítve) általam, Jagossich Márton, bírói jegyző, saját kezűleg.

¹⁸⁰ A határozat teljes szövege fellelhető az egykori jegyzőkönyv 101. illetve a Szilády fé-le másolat 61. oldalán.

¹⁸¹ E néhány soros bejegyzés a második kéz írásával készült. Szilády Károly megjegyzése.

¹⁸² A bírói döntést felülvizsgáltatván.

¹⁸³ Innentől kezdve más írással folytatódott a jegyzőkönyv. Szilády Károly megjegyzése.

az árát bevárta s várja azon felrovás szerint. Ismét ugyanott házánál lakos kovács legények is megházasodván, annak is lakodalmára hasonlóképpen azon karikafa borból rovásra gazdálkodott volna s úgy is lesz, az mint az maga nyelve mindezekre elégséges képpen előttünk tanúbizonyságot tett. Maga ismét az kit megívott cselédivel külön rovásolta fel, melyekre való képest az mi törvényünk Mihály kovácsot abbéli cselekedetiért 12 forinton marasztotta az elmúlt 1654. esztendőbeli tilalmas végzésünk szerint. Jelen lévén ilyen becsületes uraink Csebe Pál, Csaba Mihály, Hegedűs János, Czirkátor Mihály, Csebe András, Varga András, Aracsi János, Csaba János, Szabó Mihály, Nagy István, István kovács és Kalocsa János uraink.

Tjk. 1658-1664. 42. o. -- Szilády K. m. A. 23-24. o.

1661. június 30.¹⁸⁴

Köszönetem után adjon isten minden jót mindnyájotoknak. Vévén leveleteket, mit irjatok azok a tolvajok felől, kik az elmúlt esztendőben felverték volt, megértettem. Alkalmaztatván ezért magam leveletekhez, érette leszek, hogy az eránt vagy contenttiotok¹⁸⁵ legyen, s megelégedések vagy az eránt kerék sententia¹⁸⁶ szerént elégíttetek meg. Kis Nagy János Battyáni Ádám uram levelét kezeitekbe adta, kibén azt írja, hogy az ottvaló emberek szabadon kereskedhetnek s nem leszen rövidségek, ki ellen hogy újonnan Csanádi uram kárt tött, megháborgatott benneteket, szükséges az úr levelét hozza kegyelmetek fel. Én gondot viselek vagy az békességre és alkura, vagy ha úgy kívántatik az törvények útján az elégtételre, a nélkül pedig semmit nem végezhetni. Azért el ne mulasszátok, hova hamarabb felhozzátok azon levelet, hiszen vissza adom, vég lévén dolgotokban.

Győr.

Jóakarótok Farkas András.

Tjk. 1658-1664. 102. o. -- Szilády K. m. A. 62.

1661. augusztus 2.

Városunkbeli Szabó Mihály urunk birt árendában az köncsögi pusztta földet, az mely pusztta földdel határos lévén az ágasegyházi föld is, az szomszédságban, az mely ágasegyházi föld bérletben lévén akkori időben, noha mind sok szóval s mind haragképpen erős parancsolattal meghagyta az gulyásnak, hogy az ágaegyházi földre az marhát reá ne eressze, de azonban az vigyázatlanság miatt avagy csak

¹⁸⁴ A levelet a második kéz írásával másolták be. Szilády Károly megjegyzése.

¹⁸⁵ Civakodás, vetélkedés.

¹⁸⁶ Ítélet, végzés.

szaladásképpen az marhák reá találván menni azon ágasegyházi földre, az ispánok avagy hajtogató katonák ott találkoztanak lenni, kik az Szabó Mihály marháit, nem csak az övéit penig, hanem más embereket is elővévén, elhajtották, az melyeket sok könyörgéssel, nagy summa pénzen váltattanak ki, fizetvén érettek tall. 180., némelynek, az kiknek marhájok köztök volt és bérért őrzötték, nem akarnának fizetni ez summás fizetés közé, de az mi törvényünk azokat sem menti meg, mert ha az béres pusztán esett volna az marháknak bántások, az gazda vétke volna, de imez más pusztán az gazda marhája is olyan martalék volt, mint az sellyéré, az szolgálé is azon szerént. Ismét maradt volt meg kívül ötvenig marha, az ki ott az ágasegyházi földre be nem ért volt, ettől sem akarnának fizetni, de ettől sem menthették magokat, mert azok is mind oda valók lettek volna, együtt és egy se regben lévén, noha akkor benn nem találkoztak lenni, de ugyan bele mentek volna azok is azon ágasegyházi földben, határban. Az mi törvényünk azért ezt találta, hogy valamely embernek ott marhája volt s mennyi, marha számra vessék fel és fizessék egyaránt ez summás fizetést egy-egy marhára mennyi esik, akár szolgál, akár rideg legény, akár silyér és béresfizető legyen, senkit ebből ki nem rekeszhetni, az mint hogy száma nélkül esett illetén veszély ennekelőtte is sok jámborokon, de ugyan így szenvedőknek kellett lenni az illetén nyomorúságot. Ha az nyájpásztoroknak volna valami jószága, az ki gondviseletlensége miatt az kár lett, volna azon valami kerest avagy mindenestől, de ez mostani nyomorúságos időben arra sem ereszkedhetünk, csak kiki szenvedjen egyaránt, maga marhájától fizetvén.

Ez törvénytételben voltak jelen ilyen becsületes *fogott birák* uraink: Körösrül Dús János, János kovács; Czeglédről Balogh Mihály és Német András uraink; szentkirályi Székely Máté és szentlőrinczi Szeke res János uraink.

*

Eadem die et anno et eadem hora.¹⁸⁷

Koldús Istok fogatta vala meg Kis Nagy Jánost 9 tallér adósságért, melyet meg nem adhatott, hanem egy szegény, Tót János nevű legény adott érette 8 tallért borjú fejében, azt mondván, hogy vagon őneki 14 borja, annak négyét választva neki adja; kimenvén az borjúk látni, nem volt több négy borjúnál; az mint akkor összev czimborált Kis Nagy János Tót Jánossal, annak utánna ismét az borjúk ketteit adta Gere Györgynek Kis Nagy János maga adósságában. Kis Nagy János hogy eltávozott városunkból, kiment az borjúk látni s keresni, nem találta őket, holott György már elhajtotta volt őket. Az törvény azt találta, mivel vannak bizonyági Tót Jánosnak ez dolgokról, azok esküdjenek meg, hogy az borjúkat adta Gere Györgynek Kis Nagy János, az melyeket először Tót Jánosnak adott volt az 8 tallérokban és így mindjárt legyenek az borjúk Tót János számára, hajtsa vissza őket. Azután keresse pénzét Gere György Kis Nagy Jánoson. Kovács Péter és Kovács Jancsi megesküdtek Tót János mellett ez törvény szerint és az borjúkat haza hajtotta Tót János.

¹⁸⁷ Ugyanazon évben és napon, ugyanabban az órában.

Eodem die et anno, eadem hora.

Király István fogatta volt meg cserésnek (?) tinók mellé Ros Benedeket, az mely tinókat keze közé adott, ugyanazon tinókat adott ismét Czirkator Mihály urunk is keze alá négy tinókat magáéit, költséget is adván elegendőt Benedek kezében. Azonban Ros Benedek ez négy tinóknak ketteit elvesztvén, Czirkátor törvényre fogta érette és minekelőtte az törvényhez kezdettenek volna, ezen felyül említett törvénybírák uraink össze alkudtatták ökegyelmeket ilyen módon, hogy Ros Benedek adjon Czirkátor urunknak egy jó jármos ökröt, melyel contentus lévén Czirkátor urunk, imez is maradjon békével, melyre reá állván Ros Benedek s kezet adván róla, fogadást tett, hogy minden ellentmondás és háborgás nélkül Czirkátor urunknak ezen szerént faveal és eleget teszen.

Eodem die et anno.

Öreg Nagy János urunkat szolgálta egy tápió-szent-mártoni Örsébet nevű menyecske és ugyanott ökegyelménél lakott egy Szabados János nevű rideg legény is, ezek valamiképpe öszveközösültek és az menyecske terőben (sic !) esett. Mind az kettőt ezért az megnevezett *fogott uraink* eleiben beállitván, az menyecske azt felelé szemtül szembe Szabados Jánosra, hogy ötet hitivel csalta meg, ezt mondván, az ő lelke elkárhozzék, hogy ha vajda kocsiára rabságra ereszti, hanem ha tőle terőben talál esni, mindenekben gondját viseli s hozzá is veszi. Az legény is szemtül szemben ezekben semmi tagadást nem tőn, minden kényszerítés nélkül megvallá, hogy az ő dolga mind az cselekedet s mind penig azok a fogadástételek, melyeket a menyecske mond. Annak okáért az mi sententiánk¹⁸⁸ őfelőlök az lehet (az mi állapotunk vagyon), az uraknak keressék kedvetek, onnét szabadságot vévén magoknak, annakutánna magokra is viseljének gondot, mód lévén dolgokban: sőt ugyan tartozzék is az legény az menyecskét fogadása szerint mindenekben megmenteni és fizetése által az urak kezéből ki venni. (későbbi beírás ugyanazon kézzel:) Mely kiváltás meg is lett.

Tjk. 1658-1664. 44-47. o. -- Szilády K. m. A. 24-27. o.

1661. szeptember 10.

Rácz András fejős juhászának, Mihálynak a felesége bort hozott volt Kőrösről 2 általaggal, árulta pintit d(énár) 12 alattomban. Előszólitatván és megfogván abbeli cselekedeteiért, azzal mentette magát, hogy a kecskeméti juhászok hoztatták vele; mindazonáltal ez csak semmi mentség, az becsületes törvény ezt találta hogy az asszony, a ki bort hozta s árulta, az város kapujában kivonattatván, verettesék meg, minthogy adózó jobbágy nem volt, az városból is kimenjen ez tilalmas dolgoknak cselekedetiért; az juhászok penig, kik

¹⁸⁸ Ítéletünk.

erre kiszítették s költséget adtak neki, bíró kegyelmén birságon maradtanak.

Ugyanezen napon, minekelőtte ez dolog esett, lett ilyen végzése az becsületes tanácsnak, melyet az egész város előtt is megolvastanak és magyaráztanak:

Senki az városbeliek közül (az kik szőlős emberek) szőlőjüket megsződvén, annak mustját avagy borát az maga házánál el ne árulja, hanem köbölszámra az város pinczéjére város szükségére köbölszámra beadja azon áron, az mint a szomszéd városokon és Czepléden ára szakad, pintszámra is úgy árultassék, valamint azok árultatják, holott minden dologban egyetértvén, egyenlő értelemből függ az három város, ez dologban is egyetértőknek kell lenni kiknek-kinek az bor köbli-nek beadásán és pintinek kiárultatásán. Valaki ezen kívül fog cselekedni s ragadozni, az 12 forint büntetéseket el nem kerülök. De az magán való korcsmálkodás házanként senkinek meg nem engedettük jelen való sok nyomorúságos nyavalyáink, fizetésink és kárvallásainkra nézve, kiki azért ez végzéshez és rendeléshez szablya magát, ha az kemény büntetést el akarja kerülök.

Tjk. 1658-1664. 47-48. o. – Szilády K. m. A. 27-28. o.

1661. szeptember 26.

Dranyi Gergely vett volt két meddő tehenet tall 7, az melyeknek mindjárt megadta az árokat; ugyanazon teheneknek neki kerülvén Kerekes Imre, elhajtotta és eladta. Ez dolog miatt törvényen kelvén, az becsületes törvény ezt találta: valamint eladta az több marháit Dranyi Gergely az mely közé az két teheneket vötte volt, szintén annyit vegyen Kerekes Imrén az két tehénért a város birája, bizonyságokkal megbizonyítván Dranyi Gergely, hogy tizedfél talléron adta el bokrát¹⁸⁹ a marháknak, azért Kerekes Imre is tegye le az tizedfél tallért; hete legyen Dranyi Gergelyé, az harmadfelet a bíró tegye a város szükségire és így maradjanak békivel egymástól.

Tjk. 1658-1664. 48. o. – Szilády K. m. A. 28.

1661. október 2.

Egy lovát hozták volt el Kusz Tamásnak, az melyen hirmondani küldték Kovács Gergelyt Szolnokban rajta, az város birája megparancsolta, hogy az lovon éjjel járjon, éjjel menjen Szolnokban s éjjel jőjjön meg is. mert nappal elvonszák tőle az lovat. Gergely ezt nem fogadván, visszajövet nappal fényes délben elvonatta Kusz Tamás lovát Karán innen. Kusz Tamás az lovat keresvén, becsületes törvény

¹⁸⁹ Párját.

ezt találta, hogy Kovács Gergely szófogatatlanságra vetette magát s az lovat elvesztette, mindenestől tartozzék az ló árát megfizetni, de szegénységét tekintve s minthogy város dolgában is járt, fele árát adja meg s felét az város szenvedje. Minthogy Szabó István és Vörös Gergely Szolnaktól jöven, mindenütt utánna jöttek Kovács Gergelynek az úton napvilággal Karáig és bizonyoságot tettek Gergely szófogatatlanságáról, hogy nappal vonatta el az lovat.

Tjk. 1658-1664. 49. o. -- Szilády K. m. A. 28-29.

1661. október 31.

Néhai Dora Jánosné Ilona asszony néhai vejével Kasza (a kereszt-név nincs kiírva) építettek volt egy szőlőt, az vei meghalálózván, azon szőlőt maga költségével munkáltatta Dora Jánosné; az leánya férjhez menvén Kovács Jánoshoz, Kovács János azon szőlőt eladta Mihály kovácsnének tall. 15, melyet mindjárt ellenzett Dora Jánosné, de ellenére felvévén az szőlő árát, annak utánna törvényre citálta Mihály kovácsné.

Deliberatum est.

Az böcsületes törvény ezt találta, minthogy Dora Jánosnének keze költsége forgott az szőlőn, adattassék vissza Mihály kovácsnének az 15 tallér s a szőlő legyen Dora Jánosnéé, az szőlő haszna legyen Kovácsnéé, minthogy pénze rajta állott.

Tjk. 1658-1664. 49-50. o. -- Szilády K. m. a. 29. o.

1661. november 15.

Czirkos Mihály meghalálózván, életében holmi kevés jószágoskája vot, mindeneket élő nyelvével elhagyott, kinek-kinek mit akart abból nyújtani; az házról testamentumot nem irván az testamentumosoknak megmondotta, hogy az háza eladván, az árát osszák el négyfelé egyaránt. Holta után feltámadván ez ellen mostani Kerek Istvánné, Czirkos Mihály menyé, néhai Czirkos Mójzesné, azt állítja, hogy az házat az ő ura pénzével vették volt, hanem az ő árvái részekre kezéhez kívánja. Ez dologra kibocsátatott Kerek Istvánné, hogy tanúkat esküdtessen; esküdtetett valamelyeseket, de azoknak vallásokból semmi dolgok sem jönnek világosságra, sőt némely dolgait és mondásait néhai urának Mojzesnek hátra verik. Azonban élt az megemlített testamentumos két holnapig az testamentum tétel után, el nem ment hozzája Kerek Istvánné, hogyha valami nehézségre való volt a testamentumban, megigazította volna. Az öreg ember, Czirkos Mihály mondotta volna testmentumának utoljára, hogy az fiának Mojzesnek nem volt több a ház árában egy borjúnál, az többi magáé volt, melyre bizonyoságot tesznek a testamentum hallgatók. Ez végre azért Kerek Istvánnének

árvaival együtt az mint az házat eladták tall. 27, adassék ki elsőben az egy marha, avagy borjú ára, annak utánna az többi osztassék négy felé. Úgy is lett, mi előttünk megalkuván, az egy borjúért adtak tall. 4, az többit elosztották négy felé, közöttök lévén igazodásokban Benkő Gergely és István kovács esküdt polgártársaink.

Tjk. 1658-1664. 50-51. o. -- Szilády K. m. A. 29-30. o.

1661. november 23.

Az mi nemű kereseti volt Sallai Lukácsnének az catholica ecclesia ellen, az mindenekben annihilaltatott.¹⁹⁰ Melynek derekas kimenetele ilyenképen lett.

Ennek előtte elmúlt 1655. esztendőben Cseri András Istenhez készülvén, betegágyában emberséges, szavahihető hites emberek előtt minden javairól testamentumot tött, az kinek mit akar hagyni, elhagyta, az mint az testamentumlevél is bizonyítja, az kiket elhagyókat azokon kívül (birt), mindeneket Isten tisztességére az anyaszentegyházhoz hagyott. Az gyermekének hagyott volt húsz tinót s két meddő tehenet, hogyha az gyermeke meghalna, ez is mind az ecclesiáé lenne; hagyott volt ismét 32 sót az gyermeke táplálására. Ez huszonkét marhákat adtak el kész pénzen Cseki Miklósnak tall. 143, az melynek mindjárt három tallérát adta Sallai Lukácsné anyjának kezében az gyermek mellett való költségre, az száznegyven tallér fenmaradván, attól is adott uzsorát Csáki Miklós Sallai Lukácsné anyja kezében tall. 27, Deák Pál adott tall. 2, Császár István adott tall. 8. Az só ára is Sallai Lukácsné anyja kezében ment, egy sót féltallérban tudván, tett 16 tallért. Cseri András gyermekét tartván Sallai Lukácsné anyja, nem úgy mint idegent, hanem mint lányának gyermekét, unokáját négy esztendők alatt; az gyermek megholt, azonban az asszony is megholt, Sallai Lukácsné anyja; annakutánna költött el Sallai Lukácsné az derék pénzből 46 tallérokat, melyet nem akarván szenvedni az ecclesia, kerestek Sallai Lukácsnének, nemcsak azt penig, hanem az pénznek az derekát is, valamint az testamentum tartotta; Sallai Lukácsné is kereste az anyjának gazdálkodását. Az mi törvényünk azt találta. Sallai Lukácsné anyjának dajkálkodása az felyül megemlített summás pénzekből bőséggel s felettéb is kitölt minden költségekkel együtt, még reá sem menne, de mivel az ecclesia kegyes jóakarátját mutatja hozzá, az kik elköltenek uzsora, só ára és derék pénzbeli 46 tallér is, azt többé Sallainén nem keresik, csak az többit adja meg. Minekokáért ennek előtte fizetvén Sallainé az ecclesiának 36 tallért, még restal 62 tallér, ezt is tarozzék megfizetni s azon túl köszönje meg az ecclesiának hozzá való engedelmességét s jóakarátját.

Ez törvénytelen voltanak jelen körösi Nyiri Miklós, Czirják Dömötör; czeplédi Kovács János, Singelyért István; szentlőrinczi Szekeres János, Magó István, Szentkirályi Székely Máté és Tót Mihály uraink.

¹⁹⁰ Megsemmisítették.

1661. december 8.

Az elmúlt felső napokban érkezett vala hozzánk az tiszteletes, nemes és nemzetes vitézlő füleki Mikhael Miklós urunk őurasága levele, az melyben parancsolta vala őurasága, hogy az minemű keresti volna Csönkös Istvánnének néhai Kamarás János leányának néhai Kamarás Ambrus maradékin, mostani Kamarás Ambrus és Kamarás Gergely né-mely őstül maradt jókból, azt igaz törvény szerint igazításban ven-nénk, mely őurasága parancsolatyja szerint behivatván törvényszékünkre szentkatalin-napi vásárunkkor becsületes fogott törvénybírák urainkat, nevezet szerint szegedi Móra Ferencz; rima-szombati Répás Pál, Szuhai János, Gyarmati György; gyöngyösi Váczi Szabó András; füleki Szabó Pál Heves- és Külső Szolnok vármegye hi-tes assessora,¹⁹¹ Szabó Péter; kun-szent-miklósi Mar Gergely urainkat, mind az két félnek causájokat¹⁹² ökegyelmek eleiben terjesztvén, Is-ten szerint tette nek ilyen tövénybeli igazítást, az mint im következik.

Mi felyül specificalt¹⁹³ törvénybírák értvén Kecskemét városában lakos Csönkös Istvánének, Kamarás Ilonának keresetit néhai Kamarás Ambrus maradékin, Ambruson és Gergelyen őstül maradt jókból, hogy ő osztozatlan lett volna Kamarás Ambrussal egy lévén vele, az egy kiházasításon kívül, minden őstül maradt jókból részt kívánna. Kamarás Ambrus és Kamarás Gergely is elő állván, azt felelték, bizonyítsa meg az ő nénjek, Csönkös Istvánné, micsodák legyenek azok az őstül maradt jók s készek lesznek az elégtételre. Tisztartó urunk Mikhael Miklós őurasága levele is azt tartván, hogy az testamen-tum levelet adják elő, melyet Kamarás Jánosné tett, ebből kitetszik, ha hagyott-e az anyja lányának Csönkösnének valamely jókat, avagy nem. Ha (?) pedig az testamentum eltévedett volna oly bizonyos em-bereket esküdtessenek, az kik az testamentumban jelen voltak, avagy ez dologban mindent jól tudnak. Produkálván¹⁹⁴ az tanukat is, nem bizonyíthat semmit Csönkös Istvánné azokból, hanem az mint néhol behozzák, volt két ökröcske, egy pohár s valamely marhák harmadmagokkal vagy mennyire valók, melyet maga is Csönkösné asserál¹⁹⁵ előttünk, ez igen kevés volt, holott pedig azután lett az kiházasítás, mikor alájötte nek Újvárból és ezeket a jókat aláhozták ve-lek; az kiházasításkor az ki Csönkös Istvánnének jutott volna, igen könnyen rá kelhetett, az melyet quarta puellarisnak¹⁹⁶ neveznek és így semmi kereseti nem lehet Csönkös Istvánnének Kamarás Ambrus ma-radékin; tőrjön azzal, az melyet anyja nekie hagyott volt, kezénél hagy-ták. Minekelőtte pedig ez dologhoz avagy törvénylátáshoz fogtunk

¹⁹¹ Táblabíró, ülnök.

¹⁹² Per, ügy.

¹⁹³ Számbavett, megjelölt.

¹⁹⁴ Előállítván.

¹⁹⁵ Állit.

¹⁹⁶ Leány negyednek.

volna, mind két fél hitit, kezét adta, hogy azon megállanak, valamelyet mi az ő dolgokban igaz törvény útja szerint jó lelkiismerettel találunk. Isten legyen mindnyájunkkal. Amen.

Tjk. 1658-1664. 53-55. o. – Szilády K. m. A. 32-33. o.

1662. február 13.

Biró György uram főbiróságában az fejül megirt törvény szerint az mely hat ökrököt adtak volt Kis Péterék Vörös Gergelynek tall. 84. osztották fel az város asztalán Kis Péternek is 42 tallér, az öccsének, Kis Györgynek is jutván tall. 42.

Voltanak jelen Csebe Pál, Csebe András, Bodó Lukács, (?) Mihály, Sárközi János, Gera Mihály.

Tjk. 1658-1664. 22. o. – Szilády K. m. A. 13. o.

1662. február 28.

Az minemű darab föld vagyon Varga András és Császár István mezei kertje között, azon mind az két fél nagy háborúban vannak, minde-nik övének tartván azon darab földet. Azonban egyik sem mer hittel róla megmondani. Az mi törvényünk így deliberált felőle.

Hogy mind az két fél övének praetendálja azt az földet, tizenötöd napok alatt egyik, akármyleik bizonyítsa meg elegendő bizonyságokka saját földének lenni, avagy valamelyik esküdjék meg felőle, kit ha nem cselekednének ezen tizenöt nap alatt, elmaradnak az föld mellől, egyik se éljék, hanem azt az közben levő pörös földet adják egy szegény embernek s had éljen rajta.

Coram iudice primario Georgio Biró et ceteris juratis civibus.¹⁹⁷

Tjk. 1658-1664. 55. o. – Szilády K. m. A. 32-33. o.

1662. március 1.

Deák Mihók megházasulván, anyjától elment feleségehez, az melyen az anyja Deák Jánosné megháborodván, semminemű jókból nem akarta részeltetni fiát Deák Mihókot. Az melyért törvény eleiben költenek, *fogott törvénybirákat hozván városunkban*. Előállván azért Deák Mihók azt felelé, ő az atyja jószágából az anyjának az nyolczadrészt kiadja, azontúl az többbit kétfelé osztja az öccsével Deák Istókkal. Az anyja viszont azt mondá, az ő urával azokat az jókat egyenlőképpen kereste. Ura életében eleitől fogva az ő gondviselése volt rajta, azért ő azt nem engedi holtáig míg ura hire nevét viseli,

¹⁹⁷ Biró György főbíró és a többi esküdt jóváhagyásával, láttamozásával.

hanem jó akarátja szerént az mit akar adni fiának, Deák Mihóknak, ad mint édes anyja. Mind az két félnek feleleteket jól meghányván, vetvén az mi törvényünk ezt találta.

Jóllehet Deák Jánosné azon jókat együtt keresvén az urával, maga szabados jóakarátjában volna azoknak a fiaival való közlése. De mindazonáltal hogy az fia Deák Mihók megházasodott és a feleségéhez ragaszkodott, azon való haragjában az anyja ötöt az jószágból semmissé nem teheti, hanem osztassék három felé az jószág, az egyik rész legyen az anyjoké, Deák Jánosnéé, az másik kisebbik fiáé, az ki vele vagyon, Deák Istóké, harmadik rész Deák Mihóké, az búzából is harmadrészt kiadván, az földben levő búzát pedig egyenlőben takarítsák fel. Az ház közeli portékát pedig mind fehérruhát s mind egyebet az asszony magánál megtarthatja szabados jóakarátja szerint, valamelyek az ő gondviselése alatt vannak belől az házban. Hozzá tévén ezt is, az anyjok valamely marhákat vitt atyja és anyja házától, ajándékjáért mit adnak, azokat minden tenyészetével és hasznával együtt magának megtarthatja és osztályban egyikkel sem közölheti maga jóakarátja kívül. Az több osztálybeli dolgok is az asszony engedelmeiből lettenek, mindenek az maga szabados jóakarátja, miképen közösködik fiaival mind házból, kertből szőlőből etc.

Ez törvéntételben voltak jelen ilyen becsületes *fogott uraink*: kőrösi Sági János, Szabó Mihály, Fruttus Márton; Czeplédről Bóbis György, Daut (?) Ferencz; Szentkirályról Fekete Gáspár és Sánta Mihály és Szentlőrinczről Szekeres János és Magó István uraink.

Die eodem et anno.¹⁹⁸

Petes Gergely előállván törvényszékünkre ezen becsületes fogott uraink eleiben, adá előnkben, hogy az mely mezei kert öröksége vagyon, azt az atyja Petes Gáspár és az bátyja Petes János együtt vették volt; az atyjok meghalálózván és Petes János is, maradott Petes Jánosnak egy fia Petes János; ezzel is együtt birták a kertet, felét ő, felét Petes János. Petes János is meghalálózván, szállot az a kert örökség az leányira Petes Jánosnak, házas leányira, az kik egy testvérek voltak ifiabbik Petes Jánossal, de minthogy annak semmi maradéki nem maradtanak, az asszonynak az urok, minthogy ketten vannak, az kertnek felét kétfelé szakasztották és ketten szántják és ismét (?) Petes Gergely az felét maga bírja; de az szolgák rútul alkodoznak egymással, az melyen mind az gazdák és szolgák közt nagy háborúságok történnek, akarván azért kielégíteni a kertből Petes Gergely Petes János leányit.

Petes János leányi is előállván azt felelék, ők az kertről el nem állnak, sem az árát fel nem veszik, hanem az mely részt az ő atyjok birt abban az kertben, ők is azon megmaradnak és azzal megelégszenek. Mi mind az két félnek az feleleteket megértvén vizsgálván, mi ezek közt vértagadást nem tehetünk, sem egyik az másik jószágához valamelyiket nem addálhatjuk¹⁹⁹ s nem köthetjük, s az mint ennek előtt az

¹⁹⁸ Ugyanazon évben és napon.

¹⁹⁹ Hozzá nem tehetjük.

atyjok birtak, most is tudja kiki az ő részét, senkit mi attól ki nem rekeszthetünk, noha Petes Gergely ajánlja magát az kielégítéssel az atyafiaknak, de arra mi senkit erővel nem vihetünk s nem is illik, hanem mindenik félt intjük s kérjük az békességes tűrésre s csendességes atyafiúi szeretetre; ha ennek nem állanak, oly hatalmas urak eleiben terjesszék dolgokat, az ki mind egyik s mind másik fél között csendességet és békességet szerezhetnek, de mi kit-kit az ő fundusán²⁰⁰ ítélünk lenni.

Coram praenotatis juratis.²⁰¹

Eodem die et anno.

Ugyanezen becsületes törvénybírák uraink előtt jövének előnkben városunkbeli Darabos András és Szöcs Jánosné, pörleködvén néhai Szana Tamástul maradott jókon és örökségeken. Minthogy Szana Tamás holta után maradtanak ugyan jól lábas marhák, szám szerint 16 marhák, azonkívül 12 ökrök, az leányát pedig Szöcs Tamás vette volt Szana Tamásnak; az felesége is meghalálózván Szana Tamásnak, maradtott egy hajadon leánya, az ki most Darabos Andrásnál vagyon, az marhákat pedig áru és becsű szerint Szücs János vette volt kezéhez, tevéen az árok tall. 260, azonkívül az 12 ökör; Szana Tamás felesége után birt egy mezei kertet, amely kertnek annakutánna egy részét Szöcs János az több atyafiaktól vette volt meg, de minthogy azelőtt Bán Gergely is megárult volt ez előtt reá és adott volt az áraban egy tehenet s egy lovat, ezeket Szücs Jánosnak le kellett tenni, de azt is Szana Tamás javaiból fizette s adta meg, mely meg is bizonyosodott. Szücs Jánosnál meghalálózott Szana Tamás leánya, az ki őneki felesége volt, attul maradtott Szücs Jánosnak egy kis leánykája. Azonban más feleséget vett magának, attól is maradtanak gyerekek, minthogy már Szücs János is megholt, de minthogy sem az marhák áráról, sem az ökrök áráról eleget nem tett életében Szücs János Szana Tamás maradékinak, az mostani felesége tartoznék fizetni, ha volna miből, minthogy semmi nincs, az mit találnak, azt vehetik, az mezei kertet pedig hogy Szücs János Szana Tamás javaiból vette magához, ez csak egyedül Szana Tamás leányát és unokáját illeti, az mely unokája Szücs Jánosnak elébbeni feleségétől való volt, Szücs János mostani felségének és attól való gyermekeinek semmi rész adattatván belőle, minthogy az atyjok Szana Tamás javairól eleget nem tehetett.

Eodem die et anno.

Városunkbeli uraink ugyan felesen állanak be törvényszékünkre ezen becsületes fogott uraink eleiben; jelenték, hogy uszodi emberek hajtottanak volt disznókat eladásra, az melyeket városunk törvénye szerint harmadnapig nem árultanak, hanem az harmad napnak előtte neki került Garaczi Istvánné, megvette öszveséggel az disznókat miskolcziak számokra. Az disznókat eladó embert is hit szerint megfelleltettük s hit szerint megvallotta, hogy ő nem az miskolczi emberek

²⁰⁰ Telkén.

²⁰¹ A felsorolt bírák által láttamozva.

számokra, sem másoknak számokra nem hozta, hogy öszveséggel aladta volna, hanem az holott eladhatta volna, itt is szaggatóra vesztette volna, ha ezek bele nem kötötték volna magokat. Melyre nézve az becsületes törvény ezt találta: mivel az város régi rendtartása és törvénye kívül cselekedtenek mind az eladó s mind az vevők, hogy az harmad nap előtt ezt cselekedték, bíró kegyelmén maradtanak, büntetés nélkül ne maradjanak. Az disznókat viszont ha fel akarják osztani az városbeliek, azon áron osszák fel, de nyereségre ne adják s feljebb áron egymásra fel ne verjék az árokat, hanem szép egyenlőben cselekedjenek, többek is penig, az kik ezt cselekedték az adásban vevésben, ezen büntetés alá vettessenek.

Tjk. 1658-1664. 57-63. o. -- Szilády K. m. A. 34-38. o.

1662. március 28.

Egy néhai nemzetes kecskeméti jobbágy társunknak, úgymint Méhes Györgynek megmaradott ávái atyjok halála után kívánának törvényt tőlünk, kiváltképen penig Méhes György fiának Méhes Gergelynek felesége, hogy az ő ura is meghalálózván, az ő ura részére nézendő jókból öneki is adnák ki a nyolcadrészt, azonképpen az melyeket lakodalmi házasságokkor ajándékjáért neki mutatott marhákat is adnák meg. Ezért mi tehetségünk szerént jó lelkiismerettel megvizsgálván, felyül megemlített öreg Méhes Györgynek jószága és maradékja között így találtuk az osztályt.

Deliberatum est.

Az jószág akár pénz, akár ezüst portéka és egyéb ingó-bingó marhák osztassanak három felé, az melynek egyik része öreg Méhes Györgyné asszonyomé mint tőkéje (?), az másik öregebb fiáé, megholt Méhes Gergelyé avagy azoknak árváié, az harmadik kisebbik fiáé Méhes Györgyé legyen. Az mely rész penig jutand néhai Méhes Gergelyre, abból az részből az ő feleségének az nyolcadrész kiszolgáltassék, azonképpen az ajándokjáért adatott marhák is kiadassanak és az mely három árvái Méhes Gergelynek maradtanak, az többi azoknak adattassanak. Mivel penig ez három megmaradott árváinak kettei leányzó és egyik férfiú, az két leányzót az öreg Méhes Györgyné másikat anyjok és a bátyjok Méhes György szép tisztességesen elházasították, az fiú penig házasság nélkül való, az mi törvényünk ennek is házasságra való részét megítélte.

Tjk. 1658-1664. 64. o. -- Szilády K. m. A. 38. o.

1662. március 29.

Ez törvény után viszont Méhes Gergely felesége és Méhes György szépen öszvealkudtanak; Méhes György adott neki, úgymint az

ángyának, Méhes Györgynének egy meddő tehenet, egy meddő üszőt, egy borjas üszőt és egy billeges borjút. Az ángya is, Méhes Gergelyné ezzel mindenképpen megelégedett kezöket adván előttünk mind az két fél, ezemben megállván, soha ez végzés és alkumnak bontogatói nem lesznek. Isten mindnyájunkkal.

Tjk. 1658-1664. 65. o. – Szilády K. m. A. 39. o.

1662. április 22.

Kecskeméti Kusa²⁰² Mihály az várostól bocsáttatván füleki társával együtt Balogh Mártonnal, hajtván két söre ökröket palatinus urunk önagyága számára, az mellett szolgabíró urunk kezéhez is küldöttének volna tőle az kecskeméti uraink tizennégy aranyakat az nógrádi gratuitus laborra,²⁰³ az mely aranyakat kecskeméti bíró urunk suadeált²⁰⁴ neki dolmányában avagy egyéb gúnyájában varrani, avagy pálczájában tenni, vagy más egyéb helyre tenni; Kusa Mihály annak ellenállt, igérvén arra magát, az ő gondja legyen az, ha mindenekben az aranyaknak gondját nem viseli. Azonbam az uti járásban Félegyházánál Szelén²⁰⁵ felyül némely tolvajok reájok találván, az aranyakat elvetette-e avagy hova tette, ő azt mondja előttünk, hogy elvette, az melyet az többi társai sem láttanak, mutatott azért arra jelül, az utat az pálczával megpiszkálván, hogy az eránt vetette volna el az aranyakat, azonban az katonák visszahozták őket mind marhástól az czeplédi kertek köziben, annakutánna ugyanazon úton hajtotta el az marhákat Kusa Mihály, de semmiképpen az aranyaknak keresésekben nem munkálkodott s nem is fáradozott, hátra sem tért, hogy hirt adott volna birájának felőle, avagy más jóakaróinál kereste volna, hanem az társát Balogh Mártont küldötte haza hirt tenni, az ki ez dologban semmit sem tudott; ő maga elment az marhákkal szentén Fülekig, onnét megtérvén, akkor sem jött haza, hanem Berényben állott nyomtatni, onnét posta által hivatták haza az aranyak kereesni, azonban az aranyak oda vesztenek, mely cselekedetére Kusa Mihálynak az mi törvényünk ötet igen-igen sententiázza,²⁰⁶ az társát pedig Balogh Mártont büntelennek találja és hogy Kusa Mihály az egész város kegyelmén maradott, szabadok legyenek vele, mert mindenekben az maga gondviseletlensége és szófogadatlansága miatt esett az kár és szerencsétlenség.

Tjk. 1658-1664. 66-67. o. – Szilády K. m. A. 39-40. o.

²⁰² Szabó Kálmán kivonatos jegyzetében Rusa Mihály lelhető.

²⁰³ Ingyen munka, robot.

²⁰⁴ Javasolt, tanácsolt.

²⁰⁵ A mai Tápiószéle.

²⁰⁶ Elitéli.

1662. július 24.²⁰⁷

Jövén törvényszékünkre Ebedi Benedek, praetendálván²⁰⁸ valami juhokat Kovács Mátyáson, az tanúkból kitetszett, hogy azokat az juhokat nem Kovács Mátyás, hanem Kántor István adta el, neki adván Móra Gyurka az adósságban.

Az delibéráltatott,

hogy Ebedi Benedek nem keresheti Kovács Mátyáson, hanem Kántor Istvánon a ki eladta. Judicis primarius et supra.²⁰⁹ Halasi Mihály, Biró György, Szabó István, Szabó György, Szabó János, Farkas Balázs, Csaba Mihály, Varga András. Kiadatott törvénylevele.

Tjk. 1658-1664. 68. o. -- Szilády K. m. A. 40. o.

1662. augusztus 24.

Kovács Pál kisbiróságában elszökvén városunkból, fizetett miatta az város 500 tallérokat; utánna menvén Györré két lóval, fizetet és az mezei ketjét zálogban adta 47 tallérig; becsületes tanács adta Tóth Istvánnak és az árában vette fel tall 20. R. tall. 27 úgy, hogy mindaddig legyen őkegyelméé és utánna való maradékjáé miglen Kovács Pál kezéhez nem válthatja tall. 47, az mely kerthez való földeket eladta Kovács Pál, tartozzék visszaadni, minthogy város hire nélkül cselekedte, városunknak zálogban lévén.

Tjk. 1658-1664. 68. o. -- Szilády K. m. A. 40-41. o.

1662. szeptember 1.

Hit után való vallástétel.

Én Gyolcs Jancsi, megesküdtetvén, vallom igaz hitem után, Mikor Kelemen Máténé férjhez ment Nagy Balázs Jánoshoz, én voltam gulyása; akkor adtak előmben Szent György napkor számos marhát numero 157, az asszony s az árva és Bakos Kata részére valót apróstól cseprőstől. Nagy Balázs János hajtott volt hozzájuk 20 marhát.

Ez vallástétel lőn főbíró képe Szabó György, öreg Nagy János, Szabó István, Hegedűs János, Sárközi Pál, István Kovács uram előtt. Szabó Mihály, Nagy István adószedő bíró.

Deliberatio.

Kelemen Tamás elő állván törvényünk székire proponálván²¹⁰ Nagy Balázs János ellen, hogy Kelemen Mátétól megmaradott leány árvára,

²⁰⁷ "Innentől kezdve ismét az első kéz írásával." Szilády Károly megjegyzése.

²⁰⁸ Követel.

²⁰⁹ A főbíró és a többiek.

²¹⁰ Javasol.

úgy mint hűgára jószágát kiadná, követvén akkor időbeli summa szerint való 157 marhát, mely propositiójára felelt Nagy Balázs János, hogy ő sem az anya, úgymint Bakos Erzsébet, sem az árva jószágában részes nem volt; Bakos Erzsébet, a felesége s árvának az anyja volt gondviselő benne, az mely marhát eladott is, az árát kezében adta, drága öltözetekre, magára és leányára költette, a mint ládabeli ruhákból meg is tetszik. Mind a kettőnek befeleletét megértvén és megruminálván,²¹¹ tehetségünk és lelkünk ismereti szerint az találtuk.

Deliberatum:

Minthogy Kelemen Máténé Bakos Erzsébet férjhez menvén Nagy Balázs Jánoshoz, senki az árva atyafiai közül az jószágának megbecsülésére nem kényszerített, hanem mind édes anyja, mind maga s mind leánya marhájának gondviselője volt mind holtaiglan, háznak is viselte gondját, a mint költött, magára és leányára költette. Kelemen Tamás megesküdtheti Nagy Balázs Jánost, hogy minden ingó-bingó, akár-mely névvel nevezendő jószágot, mely maradt Kelemen Mátétól és feleségétől, az árvának igazán kiadja, melyről meg is esküdtetett, de az testamentumnak folyása szerint a mit neki hagyott az felesége, legyen őkegyelméé. Az 43 fertály²¹² búzából pedig, minthogy az ökrök magáé voltanak, maga szántott vetett, maga költségén takarította be is, de az árva részére volt az bérres szolgál, tartozzék az árva leány tartására kiadni 13 fertály búzát.

Anno 1662. die 12. 7-bris. In praesentia főbiró Csebe Pál öreg (fölibe irva: nemes) Nagy János, Biró György, Zag Balázs, Decsi János, Nagy János, Hegedűs János, Benkő Gergely, Sárközi János, Szűcs Máté, Nagy István, Csaba János.

Tjk. 1658-1664. 68-70. o. -- Szilády K. m. A. 41-42. o.

1662. szeptember 24.

Hegedűs János az becssületes tanács előtt proponálván, hogy Garaczi István borát hozván, két ökre vezett el és és boros gazdákon követte volna az árát, de az mi törvényünk azt találta, hogy nem az boros gazda, hanem az kisebbik béres, a ki az ökrök mellett volt, tartozik őkegyelmének elégtétellel; az béresnek penig a neve Jancsi, Hagyó Jánosnak az öccse.

Kovács Pál kertének eladása.

Kovács Pál kisbiróságában elszökvén városunkból hiti ellen felmenvén Györré, kinek elszökése miatt az város sokat fizetett és felmenvén utánna Györré, nemes törvény városunknak megítélte az kárt, hogy Kovács Pál tartozzék megadni. Egyéb jószága nem lévén, az ménését az városnak adta, az mezei kertet is 47 tallérig, az mely kertnek megadta Tóth István az becssületes városnak, numero tall. 47.

²¹¹ Végiggondolván.

²¹² Vidékünkön használt gabonaürmérték, kb 180-200 liternek felel meg.

Azért úgy birhassa, mint sajátját, valamig Kovács Pál avagy maradéki az 47 tallérokat le nem teszi. Anno 1662. die 9. Oktobris. Csebe Pál főbiróságában adfuerunt²¹³ Nagy János, Halasi Mihály, Csaba Mihály, Szabó György, Biró György etc.

Tjk. 1658-1664. 71. o. -- Szilády K. m. A. 42-43. o.

1662. november 2.

Az mi törvényes székünkre compareálván A(ctor)²¹⁴ Harkai Pál, I(ncattus)²¹⁵ Pathai András. Az A. proponálván, hogy ötlet tavalyi esztendőben Pathai András urunk megcsonkította és sérelmét, fájdalmát ökegyelme keressi. Az I. az ellen azt felelte, hogy tisztí s hivatalja lévén, minthogy bíránk volt ökegyelme, az őzőkkel húsz avagy harmincad magával város kerülni ment és Harkai Pál álnok korcsmán, nagyobb bosszúságért mind a városnak mind bírának, kívül az udvaron leült és úgy részegeskedett, szóba esvén az város kerülőkkal, dörögök lévén nálok, történet szerént úgy sértette meg kezét. Az két parsnak²¹⁶ feleletét értvén, tettünk ilyen deliberatiót:

Minthogy Harkai Pál az városunk tilalma ellen járt és Pathai András urunk tisztí s hivataljában járván, álnok korcsma bort nála találván, engedetlenkedett, a mit kereste s találta, tulajdonítsa magának, Pathai András ökegyelme egy pénzével sem tartozik, még az mely kilencz tallérokat fizetett borbélynak, azzal sem tartozott volna ökegyelme, csak jóakarattjából cselekedte.

Ez deliberatióban voltak jelen főbiró képe nagyághi Szabó János, Czirkátos Mihály, Godán Dömötör, Halasi Mihály, Biró György, Varga András, Csaba János, Szentkirályi Pál, Csaba Mihály, Hegedűs János, Bodó Lukács, Kamarás Ambrus, Tót István, Farkas Balázs, Tok Dömötör, Kovács Miklós, Kalocsa János, Csete Gergely, Csordás György.

Tjk. 1658-1664. 72. o. -- Szilády K. m. A. 43. o.

1663. április 13.²¹⁷

Az mely kertet az szegény városunk adott volt tanács engedelmeből Szűcz Miklósnak, azt az kertet más emberek is kérték, de mivel Csete Györgynek azon földön volt munkája, azért az szegény város minden kérése ellen adta Csete Györgynek, hogy szabadossan birhassa, de másnak pénzen el ne adhassa.

Benkő Gergely uram biróságában.

²¹³ Jelen voltak.

²¹⁴ Felperes.

²¹⁵ Alperes.

²¹⁶ két fél.

²¹⁷ Szilády Károly megjegyzése: "innentől kezdve ismét a második kéz írása".

1663. április 14.

Mi Kőrösön lakozó Dús János, Fruttus Márton és Czegléden lakozó Móricz János és Vörös János; szentkirályi Sántha Mihály; szentlőrinci Szekeres János és Magó István *convocaltatván* az tiszteletes Kecskemét várostól néminemű szükséges dolgoknak eligazítására, több dolgok között jövének személyünk eleiben ugyan Kecskeméten lakozó Kálmán István, Szabadszállásosn lakozó Sötét István és kecskeméti Balogh István, Kálmán István vei fölpörösök lévén; alpörösök ugyan kecskeméti Mészáros István. Az fölpörösöknek ilyen igyek, hogy ennek előtte való régi esztendőekben Sötét Istvánnak az atyja, Sötét Mátyás adott volt egy mezei kertet zálogba ugyan kecskeméti Simon Mihálynak tizenhat tallérokban, id est.²¹⁸ tall. 16. Sötét Mihály sok adósságok miatt az városról eltávozván s minden jószágától megfosztatván, bujdosóban ment, odabujdosván meghalálozott és szállott ezen kertre egy Bakos Miklós nevű ember, kecskeméti, ez is meghalálozván, úgy szállott azon kertre kecskeméti Mészáros István, atyjafia lévén Bakos Miklósnak. De itt (memorie dignum)²¹⁹ Bakos Miklós betötte volt az 16 tallért Simon Mihálynak, az kiben zálogul volt. De mivel sem Mészáros Istvánnak nincs azon semmi vérsége ahhoz az mezei kerthez, Bakos Miklósnak sem volt, sem pedig Sötét Istvánhoz nem volt s nincsen is semmi vérségek, ezek is csak zálogképpen birták Simon Mihály után, Sötét István pedig igaz vér lévén azon mezei kerthez és Kálmán István is azon vér szerént való atyjafia Sötét Istvánnak, Kálmán Istvánnak viszont vei Balogh István, Kálmán István leánya lévén nála házastársul. Ezt tudakozták tőlünk, hogy az elzálogosított kertnek illik-e az vérre visszaszállani, az pénzt letévén. Értvén ezért ez megemlített személyeknek dolgokat, istenesen megvizsgálván, így találtuk, hogy mivel Balogh Istvánné igaz vér Sötét Istvánhoz, azonban az kert örökséghez is, Mészáros István pedig idegen, csak atyjafia után birta zálogképen. Jure legitime²²⁰ Balog Istvánnét illeti az mezei kert örökség, nem Mészáros Istvánt és csak visszaszálljon az mezei kert örökség Balogh Istvánra, mint vérre. Mely úgy is lett, mert ezen törvény kimondása után mindjárt Balogh István előttünk az város asztalán leolvasta az tizenhat tallérokat Mészáros István részére, az mely által zálogban esett volt az mezei kert. Mi is adtunk szabadságot Balogh Istvánnak, hogy ennek utánna az mezei kertet úgy birhassa és olyan örökösen élhesse, mint igaz vérről reá szállott örököt és jószágot mindnek ellen.

Jelen lévén ezen törvénykiszolgáltatásnak idején akkori esküdt főbíró Benkő Gergely urunk, esküdt tanácsbeli uraink Halasi Mihály, Nagy János, Farkas Balázs és több becsületes uraink. Melynek

²¹⁸ Azaz.

²¹⁹ Jó emlékű, néhai.

²²⁰ Törvény szerint.

nagyobb bizonyására s örökének emlékezetére s erősségére adtuk ez bizonyos pecsétetes levelünket, ugyanaz becsületes város pecsété alatt confirmáltatván.²²¹

Datum die et anno ut supra.²²²

Tjk. 1658-1664. 73-75. o. -- Szilády K. m. A. 44-45. o.

1663. június 12.

Csaba Mihály uram főbiróságában az minemű törvények lettenek.

Ez elmúlt felső esztendőben Szabó Miklós othon nem léteben találkozott volt Kőrös János az házához menni Szabó Miklósnak és haza érkezőt ott találta az legényt az ágy alá bujván, Szabó Miklós mindjárt gyanuban esett feleségéhez, az mely gyanuban felesége ellen támadván Szabó Miklós, mentenek egymástól és azóta külön laktanak, kinek már negyedik esztendeje, az idők (óta?) sok czihódás visszavonás volt közöttök, mind az legény, Szabó Miklós és felesége között, melyet ugyan nem szenvedhetvén tovább egymás között, törvényszékünkre jötenek, *fogott törvénybiránk uraink hoztanak és őkegyelmek eleiben beállván, elsöben is az békességre kérték az fogott uraink őket minekelötte az törvényhez kezdettenek volna, holott sem egyiknek sem másiknak méltó causája nem volt, sem bizonyos tanúja, s más az mikor Szabó Miklós haza ment, az legényt ott találta, mind nap leánya othon volt, az asszony nem egyedül volt, mindazonáltal hogy az asszony urától való távol léteben más hitre hajlott volt, Szabó Miklósnak azért az volt kívánsága, hogy ha az felesége előbbeni vallására visszaáll és hitvel viszont megigazítja magát, hogy ő tiszta személy és férfiat nem ismert ő előtte, tehát hozzáveszi, megköveti és vele holtig minden szemrehányás nélkül, békével tisztességesen lakik. Az asszony is mindezekre reá állott, erős fogadással hit alatt azt kívánta Szabó Miklós urától, hogy ez fogadástételét erős hittel bizonyítsa és ő is kész leszen mellé állani és holtig tisztességesen vele lakjék, melyet erős hittel, kötés alatt cselekedjék mind az két fél és így lévén az dolog, mind az két fél az békességre mentenek, egymást megkövették, erős kötés és hit alatt összeállottanak, hogy holtig egymás között szép csendességben lagnak. Hasonlóképpen az legényt is, Kőrös Jánost, mind atyját Kőrös Ferenczet, anyját megkövette ebbeli cselekedetéről Szabó Miklós; Szabó Miklóst is hasonlóképpen megkövették Kőrös Ferencz, fia és minden házanépével, ennekutánna fogadástételek egymás között, hogy úgy lagnak ezután is, mint jámbor szomszédok s atyjafiai, melynek erős kötelét is vettük, hogy az mely fél felbontja az kötelet, negyven forint legyen, az mely fél felbontja, avagy ennek utánna ennek háborgatója s indítója lenne. Ez törvény avagy békesség tevére (?) voltak jelen kőrösi Tót Mátyás és Fruttus*

²²¹ Megerősít.

²²² Kelt a fenti évben és napon.

Márton; czeglédi Bóbis György és Pánczél István; szentkirályi Fekete Gáspár és szentlőrinci Szekeres János, Magó István etc

Die et anno eodem.

Kincses János az bátyjával Kincses Istvánnal pörben indulván némely jóknak kereseti fölött, jóllehet az atyjoktól maradott jókon nem pöröltének, hanem Kincses István keze alatt az mely lovak voltak, azokon volt az egyeneltenség, ezt mondván Kincses István, hogy másik atyjától maradott jókból, mely az ő anyjának atyja volt, vett volna egy lovat az ő számára még gyermek korában, az mely az ő számára az idő alatt szaporodván, arról valók azok a lovak, azért ő abból öccsének, Kincses Jánosnak semmit nem ad, mivel külön anyától való tőle és semmi közi hozzá. Az atyai jókból nem tiltja együtt való osztozását öccsétől. Ez így lévén, törvény előtt examenre²²³ fogván Kincses Istvánt, mennyi számuk lehetnének az lovak s hogy-hogy szaporodtanak, azt felelé, hogy húsz szám ló és hitivel megfelel róla, maga szaporította és atyja javaiból semmit sem szaporított közülök. Mindazonáltal sok könyörgésünk által arra birtuk Kincses Istvánt, jóakaratajából ígért öccsének, Kincses Jánosnak négy öreg lovat, ezzel Kincses János is megelégedvén, békével váltak meg egymástól. Viszont ugyanezen jószághoz más rendbeli atyafiak is szólottak, Börze Ferencznek fiai négyen, ezeknek az anyjok egy volt Kincses Istvánnal mind atyával és ahoz az egy lóhoz szintén annyi közi volt az ő anyjoknak, mint Kincses Istvánnak, őstől maradt jószág lévén ezek hasonfélét kívántak volna az lovaknak, mely az egy lótól szaporodott. De mivel Kincses István sem az anyjok, sem más atyafiak régi időtől fogván meg nem keresték, ő szaporította, nevelte, mindazonáltal halálos ágyában hagyott volt Kincses István az négy árváknak négy tavalyi csikót testamentumában, ezt jól cselekedte az jámbor, hogy vértagadást nem tett, keresztyéni módon cselekedvén; ezen meg is elégedhetnek az árvák s több sem itéltetett nekik, szép engedelmességgel egymással össze alkudván, ezenben nyugodtanak meg.

Eodem die et anno.

Kecskeméti Király István és Godán Dömötör beállván törvényszékünkre, Király István jelenté, hogy ezelmúlt ősszel Godan Dömötör szolgálait küldvén ki Adacsra széna rakni, estvére kelvén tüzet gerjesztének önnivalót főzni. Azonban az szél elragadván az tüzet, vitte Király István szénájának, az mely két asztagban lévén berakva, az melyben 80 boglyára felelt (!), azok mind megégtek; Godan urunk is nem tagadja, hogy az ő kegyelme parancsolatajából nem mentenek volna oda szolgálak, noha az az tűzrakást nem parancsolta. Hozza elő az szolgát Godan Dömötör, az ki az tüzet gerjesztette, maradjon békével, hol pengig elő nem adhatja, ő maga lakoljék róla, avagy keresse kedvét Godan Dömötör Király Istvánnak.

Tjk. 1658-1664. 76-81. o. – Szilády K. m. A. 45-48. o.

²²³ Vizsgálatra, kihallgatásra.

1663. november 12.

Az egész tanács, tizedösök és mind az egész város gyűlésében történek ilyen végzést.

Akárminémű kereskedésben indoljon meg a kecskeméti ember, az ki Kecskeméten lakik, s adót ad, szabad legyen annak mindennemű kereskedésbeli eszközökkel élni, az városra behozni, árulni s eladni, akár szűr, ködmen, domány, nadrág, süveg, saru, gyolcs, vászon, az mivel életét keresheti, marhák és akármí nemű névvel nevezendő jószágok, barmok és eszközök legyenek, abból adaját, költségét kiteremteni s az után élni. Semmiféle mesterember, szabók, vargák, kovácsok, csizmadiák, szappaonosk és semmiféle mesterek, se azoknak czéhmesterei, szolgáló mesteri, dákányi beléjök ne kaphassanak. Hol pedig vidéki emberek, avagy mesteremberek hoznának afféle jószágokat be az városra, az ki az mestereket illeti, azok ellen és azoknak hírek nélkül semmit ne árulhassanak, hanem keressék kedvet az czéhmestereknek, szolgálómestereknek és azokhoz tartozó s vigyázó mestereknek, secus non facturi. Isten mindnyájunkkal.

Voltanak nevezetessen az végzésben akkori esküdt főbíró képe Ágoston György, az bíránk Budára lévén, esküdt tanácsbeli személyek Czirkátor Mihály, Nagy János, Hegedűs János, Varga András, Csaba János, Kamarás Ambrus, Deák Pál, Kalocsa János, Szürszabó István, Szabó Mihály, Haygató János, Császár István, Sárközi János, Tót István, Nagy Pétör, Bodó Lukács, Király István, Nagy István, Szabó Máté, Dóczy András, Dora János, Sera Mihály, Möncsör Gáspár, Kecskés István etc. Közönséges emberek: Pál Márton, Szabó István, Szabó János, Oláh Pétör, Katona István, Kollát Pétör, Kenéz István, Bak Mihály, Pap Máté és az egész városnak lakosi.

Tjk. 1658-1664. 81-83. o. – Szilády K. m. A. 48-49. o.

1664. január 1.

Az elmúlt felső napokban feles tatárok jöven városunkban, eloszlottanak házanként és az mely házakban szállottanak telelni, azokból az gazdákat ki is küldötték; hasonlóképpen lévén dolga Deák Pál atyánkfiának is, házára szállván az tatárok, abból ki kellett menni; akarván más házat venni, úgymint néha Kecskeméten lakos Tót Györgyét, az mely házban mostan szentkirályi Nagy István lakik, de ezen házat Csani István nevű legény vette volt meg Tót Györgytől és az Nazur bek urunknak is minekelőtte megárulta volna az házat Deák Pál atyánkfia, előnkben szállította Nagy Istvánt, megkérdezve előttünk, hogy vagyon-e kedve házvételre avagy nincs; előttünk azt felelé Nagy István, ő jövevény lévén, örökös házat nem vehet, merthogy más jobbágya, az idő nyilván, őneki kelletik menni Szentkirályra. Minthogy Deák Pál urunk s atyánkfia örökös jobbágya a mi földesurunknak s az ház is az őnagysága fundusán vagyon, az házat a mi törvényünk Deák

Pálnak ítélte, azért csak szabadon árulja és vegye meg, és bele
menvén, lakjék benne mint örökében, az ház árát letevén.²²⁴

Tjk. 1658-1664. 83-84. o. – Szilády K. m. A. 49-50. o.

1664. január 8.

Enneklőtte elmult felső esztendőekben Borsos Mihály eltávozván az városról, ment Győrré lakni és az mi egymás hun valója, zabja maradt volt, azt az akkori birák adajára elhordották, az melyért ő Vég Mátyásnak Győrött 35 tallérát eltartotta. Vég Mátyás is Győrré menvén lakni, ezen 35 tallérokat megvette Kalocsa Jánoson; minthogy ezt az városért szenvedte Kalocsa János, noha egyetlen cselekedte Borsos Mihály, azért az jó város Kalocsa Jánosnak hajtsa s térítse adajára az 35 tallért, ez idén felét bevévén s az felét viszont esztendőre. E törvénytételben *voltanak jelen* nagykőrösi Duss János, Tót Mátyás; czeglédi Biró János és Bizony Imre; Szentkirályiak Sánta Mihály és Nagy Miklós; szentlőrinczi Magó István.

Tjk. 1658-1664. 84. o. – Szilády K. m. A. 50. o.

1664. január 9.

Enneklőtte elmult felső esztendőekben Kalocsa Jánosnak hajtották volt el ménését az pusztaszeri földről; az lovak voltak Kalocsa Jánosé száz ló és Pál Jánosnak is volt közöttük 19 lóva. Utánna fáradván és költvén, az lovak után való költség esett 125 tallérokban és így esik egy-egy lóra egy tallér, marad fenn hat tallér, ez végre hagyott volna magánál egy csikót Kalocsa János Pál Jánosét, az melyet maga is oda hagyott akkor Pál János; mostan ismét törvény után követi Pál János Kalocsa Jánoson az csikót, avagy az árát, ezt mondván, hogy Kalocsa János őrzette az ő lovait s nem tartozott volna az kárra fizetni. Törvénnyel ezt meglátván, az mi törvényünk azt találta: Kalocsa János lovait, ha bérletlen pusztáról hajtották volna el, nem tartoznék fizetni semmit Pál János nekie, de minthogy az hatalmas avagy tolvaj béres pusztájáról indította el az lovakat, az pásztort megköötöztvén, úgy hajtotta bérletlen pusztára s onnét hajtotta el és így szintén úgy tartozik Pál János az ő lovai után való költséget megfizetni mint Kalocsa János, valamire egy-egy ló esik, szintén annyit ő is lefizetni és így semmi kereseti nem lehet Pál Jánosnak Kalocsa Jánoson, még inkább ő tartoznék fizetni Kalocsa Jánosnak, kiről az egy-más között való jóakarát s Kalocsa Jánostól való engedelem teszen igazítást.

²²⁴ Egy további másolat kiegészült az alábbi sorokkal: "Hozzá van írva két megjegyzés: NB. A Varosba SztKirályi Jobbagyok Mint által subrapalt (?) a Pasztohai (?) usus. NB. Jövevényeknek örökséget venni nem szabad."

1664. január 22.

Az elmúlt felső napokban Barko alias²²⁵ Szabó Benedek az mostani főbíró Csaba Mihály urunk feleségét rút illetlen és gyalázatos szókkal illette, ő magát is főbíró urunkat; főbíró urunk felesége valamelyeket replicalt,²²⁶ visszadott azon szókbán szemrehányásképen. Az mely dolgokra *fogott birák* urainkat hozván törvényszékünkre, minekelőtte az törvény dolgaihoz kezdettenek volna, annakelőtte mind az két félt sok szép intéssel s beszéddel az békességre kérték őket, melyre rá is állottanak s egymást szépen megkövették, Barkó Benedek megadván illendő becsületét főbíró urunknak s mind feleségének követség által. Hasonlóképpen főbíró urunk is Barkó Benedeknek és kézfogás által tettenek ilyen fogadást, hogy ennekutána aféle dolgok nélkül, minden szemrehányás nélkül el lesznek. Mi is vetettünk ilyen kötelet, hogy valamelyik fél ennekutánna megindítja s elkezdi, büntetésen maradjon, az város büntetése f. 12, az uraké f. 50, melyet minden kedvezés nélkül meg is vegyenek, ha valamelyik fél megindítja. Ez dolog elvégzésében voltak jelen kőrösi Debreczeni János kovács és Boros János; czeplédiek Szücs Mihály, Pantos Lőrincz; szentkirályiak Sánta Mihály és Nagy Miklós; szentlőrinci Magó István.

Die eodem et anno.

Ugyanazon becsületes uraink jelenlétekben beállának törvényszékünkre Tót Ferenc és (a vezetéknévnek üres hely van hagyva) János; adák elő, miképpen vettek el tiz szám marhájokat Kormos Gyurka és Sajtos Mihók nevű katonák Almáson, az melyekről neveket is mutatnak, hogy azon megemlített katonák Szivós Pál adósságáért veszik el az marhákat 36 tallérig. Az melyet törvény szerint meg is láttanak ökegyelmék, jelen lévén Szivós Pálné asszonyunk is. Minthogy ennekelőtte ezen katonák parasztul lakván Kecskeméten, mentek volt oda be Sümeg felé, az hol őket meg akarták arestalni,²²⁷ az mint ők mondták Szivós Pál adósságáért, de másfelől megbizonyosodott, hogy csak megijesztették őket, hogy tudnák, hol laknak s bemondának az török iszpaianak; ezen való megijedésekben elhagyván két paripájokat, elfutottanak mellőlök; azoknak az áratat követték Szivós Pálon paraszt korokban is, de semmit Szivós Pálon törvénnyel el nem érte; ezeknek az megnevezett embereknek is marhájokat ugyanazért dolgokért csak hatalmasul vették el katona korokban, kiről törvényben fogván Szivós Pál Kormos Gyurkát katona korában az törvényben Kormos Gyurka rajta maradott és megfogván ruháját Szivós Pál Kormos Gyurkának, úgy adta kezekben ez megnevezett embereiknek, ezt mondván: ihol jó atyámfiak, az ti tolvajtok, az ki marháitokat elvette,

²²⁵ Másként.

²²⁶ Feleselt.

²²⁷ Letartóztat.

ezen kereskedjetekek ennekutánna. Azonban más tolvajság is érvén Kormos Gyurkát, minthogy böldi embereket fosztott volt meg, megfogták és az kecskeméti fogházban vetették, hogy az magyar uraknak felvigyék; míg oda volt Kormos Gyurka, addig az marhák árában megadott tizenkilencz tallért ez emberekeknek. Jelőjárva, (sic) elszaladott, az fogházat kitörvén. Immár mostan Szívós Pál maradékin keresnek ismét az káros emberek az marhák árát, az mely lehetetlen dolog, mikor kezekben adták az kártevő avagy marha elvevő tolvajt, és Szívós Pált az törvény kezektől megmentette, hogy nem vették meg az marhák árának is az többit rajta, mikor az 19 tallérokat megadta, azért most is azon keressék pénzeket, marhájok árát, az kitől az elejít felvették; Szívós Pál feleségéhez és maradékihoz semmi közök nincsen; ha Kormos Gyurka megholt, él az másik társa s kereskedjenek azon.

Tjk. 1658-1664. 87-88. o. -- Szilády K. m. A. 52-53. o.

1664. február 4.

Az minémű háborúság és utálatos visszavonás volt szentkirályi Szabó Györgyné és Sánta Mihályné között régtől fogván, még Szentkirályon laktokban majd harmincz esztendőök elforgási alatt, az időtől sokat fáradtanak, költötenek, az hatalmas uraknak is fejeket untalanul fájlalták, még is semmi módon nem lehetett megbékéltetés közöttök, melyre való képezt az törvény is sententiázta²²⁸ Szabó Györgynét mind az nemes vármegyén s mind egyéb helyeken is, kiről fogságot is szenvedett Szabó Györgyné Füleken. Mostan ismét levelét bocsátván nemes és nemzetes iváni(?) Fekete László viczeispán urunk, azt parancsolta, hogy Szabó Györgynét megfogjuk és mindekben eleget tétessünk Sánta Mihálynak vele. Tetszett azért minékünk, hogy ez megnevezett két fél peres személyeket az jó békességre vinnénk, az mely meg is lett sok fáradtságaink után. Szabó Györgyné ígért Sánta Mihálynak f. 50. Sánta Mihály is az mi kérésünkre azzal megelegetett és egymást szépen meg is követték, Sánta Mihályt feleségéstől, fiastól Szabó Györgyné fiaival együt, Sánta Mihály is feleségével, fiával együtt Szabó Györgynét mind fiaival egyetemben. Azonban tettenek ilyen fogadást, hogy ennekutánna szép csendes békeségben élvén egymás között, egyik a másiknak illendő becsületét megadja minden szemrehányás nélkül. Mi is vetettünk ilyen kötést eleikben, hogy valamely féle ennek bontogatója lenne ennek utánna, ezt megindítván, valami szemrehányás lenne, valamennyiszer azt cselekedné, mindannyiszor tartozzék letenni negyven negyven magyar forintot minden kedvezés nélkül, másképen sem cselekedvén. Ez végzésben és alkuvásban voltak jelen akkor esküdt főbíró Csaba Mihály urunk, adószedő bíró Kovács Miklós, esküdt tanácsbeli személyek Ágoston György, Czirkátor Mihály, Nagy János, Szabó György,

²²⁸ Ítélté.

Csaba János, Kamarás Ambrus, Dora János, Szabó János, Szabó Mihály, Császár István; kisbírák Borbély György, Tok Dömötör, Könyves András, Kis István, Dallos István vásárbíró etc.

Tjk. 1658-1664. 89-90. – Szilády K. m. A. 53-54. o.

1664. március 29.

Ez elmúlt felső napokban perlekedvén János kovács napával Balogh Györgynével együtt Pallos Gergellyel, néminemű dolgok felől, alkumra mentek becsületes *törvénybírák* uraink előtt, igérvén Pallos Gergelynek tall. 20. Azonban erről levelet is adtanak egymásnak, de János kovács és napa felbontották az kötéslevelet, mely dolgról, idő járván, az nyelvét megesresztvén Balogh Györgyné, azt m(ondotta) az kecskeméti városházánál az katonáknak: katonák, olyan hamisak az kecskeméti esküdtek, hogy engemet mind leányostul tatár kézben adnának. Ez dolgot az becsületes tanács nem akarván elszenvedni, minket törvényszékre beszóllittatanak, befelelvén az asszony is előttünk, fülünk hallatára nem tagadta, hogy ő nem mondotta volna azt a szót az kecskeméti tanácsnak. Törvényre kényszerítvén az asszonyt, nem adá törvényünk alá magát, csak himel hámol, nem igaz beszédében, földesurára appaellálván²²⁹ dolgát, ott is készek leszünk mindennemű helytelen beszédről bizonyágot tenni. Viszont János kovácsot is reá kérdvén, ha ő igérete-e az 20 tallért Pallos Gergelynek; ez is megvallá, hogy ő igérete az napa kérésére; a napa is utánna vallá előttünk, hogy ő kérte reá az veit s az ő akaratjából ment az alkumra, s így igérete meg is az 20 tallért. Ez dolgok hallásában voltanak jelen ilyen becsületes uraink: kunszentmiklósi Bolyo János; rimaszombati Vaszari Márton, Puskás Gergely, Váczi Mátyás s a fia György, tolnai Hajdú János és Hideg Gergely uraink.

Eodem die et anno.

Ugyanezen becsületes uraink előtt beállván törvényszékünkre kecskeméti Pál kovács és körösi Csöker Mátyás, Pál kovács így kezdé beszédét: Körössé által menvén, ment Csöker Istvánhoz, tűzre való fát kérvén tőle. Csöker István is igért neki, mikiéi budai erdön, nem pénzért, hanem maga szekeren hozasson Pál kovács őneki két szekérel, azután magának is Pál kovács 2 szekérel. Arra mondott kovács Pál, ha igen törös hely, fél kárvallástól. Arra mondott Csöker István: én magam elmegyek az szekér mellett, mindenütt vele leszek, felelvén mindenek felől, hogy nem leszen kárvallásod. Ezen szókat és beszédeket Csöker István sem tagadta előttünk azok mind az ő mondásai. Elmenvén az erdőre Pál kovács szekere, hozott két szekérel Csöker Istvánnak; akkor Csöker István mindenütt vele volt az szekér mellett és kárvallás sem következett. Annakutánna maga számára akarván hozni Pál kovács, el nem (ment) az szekér mellett Csöker István

²²⁹ Fellebbez.

fogadása szerint és Pál Kovácsnak minden ökreit elhajtották az katonák. Melyre való képezt az mi törvényünk azt találta, Csöker István minden káraitól, költségiről tartozzék megelégiteni Pál Kovácsot; ezután az mit költend, arról is hasonlóképpen, mert ha elment volna Csöker István az szekér mellett fogadása szerint, Pál Kovács sem vallotta volna az kárt, az mint annakelőtt is (egy szó olvashatatlan), hogy semmi nyavalyája nem lett.

Tjk. 1658-1664. 90-92. o. -- Szilády K. m. A. 54-56. o.

1664. április 30.²³⁰

Az mely mezei kerten pörlekődött elitől fogván Czirkátor Mihály Kis Jánossal, azon mezei kert örökség felől most is pört üzvéen, az urat önagságát untalanul futották, hol egyiknek, hol másiknak ítélte az úr is, Kis János is hol elállott róla, s hol reá ment, az urat az mint néha leveleit kiadta. Azonban Czirkátor Mihály vérséget mondván ahoz, az kerthez egy sellyér, Csaplár Máténé nevű asszony után, hogy ugyan semmi által ellene nem állhatott Czirkátor Mihály Kis Jánosnak és nem állithatta róla; megizente oda fel az rokoninak Czirkátor Mihály, ez az sellyér rokonni vötteenek az kertét az kecskemétiekre tall. 50. ezen megesküdt Czirkátor Mihály hogy hirt adott Kis Jánosnak, hogy ha az kertről el nem áll, megírja és megüzeni oda fel az rokoninak s ha mi kárt vall, őreá ne vessen, hogy azért hatalmasul rajta élt Kis János és az pénzt elvöttek, tartozzék Kis János azokat megelégiteni az 50 tallérről, az kiktől elvették és birja mindörökre az kertet. Ez törvény tételben voltanak jelen kőrösi Boros János, Varga Mátyás; czeplédi Füle Miklós, Dercze (?) János, túri Vászson Pál, debreczeni Somody János uraink.

*

Ugyanezen becsületes uraink jelenlétekben beállván néhai Kovács Jánosné és Annok Asszony és Kovács Gergely, a ki egy test és egy vér volt Kovács Jánossal. Atyai jókról pörlekedvén, minthogy ezeknek atyjok Balázs Kovács volt, attól maradott ház, szőlő és mezei kert örökség; meghalálózván, ez két fiaira szállott, Kovács Jánosra és Kovács Gergelyre. Kovács János is meghalálózván, maradtanak árvái ugyan felesen, de az szőlőörökségnek egy részét az Pátereknek hagyták volt testamentumban, az melyet Kovács Gergely feleségének pénzével váltottanak vissza kilencz tallérokkal. Hasonlóképpen Kovács Jánosné is hozott volt atyjától pénzt fl. 12, az melyet együtt költötteenek el és így az kilencz tallér tészen fl. 14 d. 40, az tizekét forinton felyül az ő részét fizesse ki Kovács Jánosné Kovács Gergelynek az mely az 9 tallérokhoz kívántatik, úgy mint f. 1. d. 20. annak utánna mind szőlőnek, háznak, mezei kertnek hasonfele legyen Kovács János árváié és feleségéé, fele viszont Kovács Gergelyé, minthogy hitivel felelt meg róla Kovács Jánosné, hogy ami pénzt hozott az atyjától s

²³⁰ Szilády Károly megjegyzése: "E bejegyzés a második kéztől származik."

együtt költ el, az házbeli eszközök is valaminemű jók és portékák találtak, akármicsoda jószágok legyenek azok, mind kétféle osztassanak; ha valamelyik fél pedig ezt ennekutánna bontogatná s törvényi igazításon meg nem állaná, tartozzék lefizetni és letenni f. 20, különben nem cselekedni.

Tjk. 1658-1664. 103-104. o. -- Szilády K. m. A. 63-65. o.

1664. április 30.

Ugyanezen becsülets *fogott törvénybírák* uraink jelen léteekben. Ennek előtte elmúlt régi időkben néhai Ormándi János birt és árendált egy nyaraló²³¹ helyet a kerekegyházi pusztán, meghalálózván Ormándi János, szállot volt az maradékira, vejire Péter Jánosra, azok birták; az is meghalálózván, az maradéki igen elfogyatkoztanak, szegénykedtenek, mely miatt elégtelenek lévén annak bírására, szállott reá arra az nyaraló helyre városunkbeli Patai András urunk s atyánkfia, az melyben visszat vonának némelyek s Péter Jánosnak maradéki, törvényközésben jutottanak. Az melyről az mi törvényünk így deliberalt.

Holott az árvák megfogyatkoztanak, annak bírására elégtelenek, Patai András reá szállván s fel fogván az nyaraló helyet, birja mindörökké árendásképpen az Uraktól, de másnak ne adja, sem peniglen mást reá ne fogadjon, hanem ha kívántatni fog, ugyanazon nyaraló helyen az árvák is mellette megmaradjanak, vele együtt éljék, az mind elégségesek lesznek hozzá, de azonkívül senki reájok ne szállhasson s ne is kötekedjék Patai András ellen. Ennek pedig indító eszköze, hogy Patai András reá szálljon azon az nyaraló helyre, lött az kerekegyházi nyaralót bíró emberséges emberek által, kik előttünk fateáltak,²³² hogy hogy az árvák annak bírására elégtelenek, ezért ökegyelmét fogadják melléjük nagyobb segítségnek okáért.

Die et anno eodem.

Ez elmúlt felső esztendőekben Böröczki Mihály meghalálózván, az felesége Gellért Margit Asszony ment volt férjhez Kerekes István nevű emberhez, az is meghalálózván, Kerekes István öccse, Kerekes Dömötör nagy pörlekedésben voltak egymás között; Margit asszony is akarván kivonni előbbeni urától maradott és attól hozott jókat. De mindezekről szépen öszvealkudtuk őket, együtt lévén az fia is Kerekesnének Böröczki Mihók, úgy hogy minden költség, pénz és egymás maradék, az kít eddig elköltöttek, adjon neki Kerekes Dömötör tall 40. Ismét maradott volt 2 ló, annak is egyikét megadja. Viszont mikor öszve költenek, Böröczki Mihálytul maradott árváinak maradott volt 28 körösztt búzája, az melyet elköltvén, ilyen kötést tött Kerekes Dömötör, mihelyen az aratás ideje eljön, legelsőbbben is az huszonnyolcz

²³¹ Nyári legelő.

²³² Tanúskodtak.

köröszt búzát learatván, megadja neki. Maradott volt ismét hatodfél fertály²³³ árpa, azt is mindjárt késedelem nélkül megadja Kerekes Dömötör. Mely fogadás és kötés kezadás által lött ilyen becsületes uraink előtt, úgymint Biró György, Szentkirályi Pál, Patai András, Szabó György, Deák Pál és Szabó Mihály uraink előtt, jelen lévén Gellért János és Körös Ferencz atyánkfia is. Az mely fél pengig ezen dolgot bontogatná, avagy meg nem állván rajta és háborúság indittatnék felőle, tartozzék lefizetni f. 50.

Tjk. 1658-1664. 105-107. o. – Szilády K. m. A. 65-67. o.

1664. augusztus 19.

Szentkirályi Pál uram főbiróságában.

Decreta.

Kecskemét várososának csordása Zólyomi István és Kalocsa János juhásza Gábor való eligazítás *vidéki arbiter*²³⁴ által.

Zólyomi István befeleleti: Isten, úgymond fejem felett. Egy borjút kerestem Csalános tónál csordás lévén, felmentem egy hegyre, láttam hogy Juhász Gábor vétkezett egy ebbel, térdén állván, háromszor taszitotta meg fertelmesül; hogy eszében vette, hogy én reá nézek, oldalra könyeklett s az ebet elrúgta mellőle, úgy költ fel, de nem láttam, hogy gatyáját felkötötte volna; akkor én felije sem mentem, csak elfordultam, azután reá találván s kérdeztem, ki juhásza legyen, felele: Kalocsa János uramé, akkor megfenyegettem őtet, mondván aha eb anyájú.

Tanúk.

1. Én Szőke András megesküvén, vallom, hallottam Zólyomi Istvántul, azt beszéllette, hogy Rác Gábor nyilván vétkezett az ebbel, és azért ment el mellőle, hogy szemére ne vethesse, de ha katonákra akad, megmondja nekik és ha fát rá rakják, maga rá gyújtja; azt is hallottam tőle, hogy látta volna, mikor Gábor az gatyáját fel kötötte és ez dolog lött volna az Csalánosi tónál, Strázsa hegy alatt az völgyben.

2. Kamarás Ambrus juhásza Mihály, megesküdtetvén, vallom, mikor Gábor hozzám jött az pusztán, mondtam neki, hogy rossz szél fujdogál felőle mert Patai András juhászától hallottam, halotta, hogy az csordás rossz hirt mond felőle, tudni illik, hogy az ebbel vétkezett volna. Mingyár kezdé sopánkodni hogy ő nem cselekedte, szidta az csordást; az előtt is hallottam, hogy szidták egymást, hogy csordás az ő csordáját Gábor juhaira eresztette; azt is mondta, hogy ő immár az városra szegyenli bemenni, hanem az juhait előmbé szakgatja, haza megyen és gazdájának számot ad.

3. Én Fazekas János megesküdtetvén, vallom, az elmúlt napokban kiküldetvén Birák uraimtul juhászok után, negyed napig oda bujdos-tam, találtam Kalocsa János uram juhászára Majsán, úgy mint

²³³ Öt és fél fertály kb. 10-11 zsák árpának felelt meg.

²³⁴ Döntőbíró.

Gáborra, tudakoztam tőle, hol legyenek az több juhászok, felelé, Szank fele mentek, ő utánok ment, én juhok mellett maradtam, visszatérvén nagy szomorú kedvvel, kérdém tőle, mért bánkódik, mondá, hogy Kamarás uram juhászával beszéllett, de az csordás Zsolyom István fejét vette, mondván az te állapotod Biráknak is hirekkel vagyon, míg messze vagy, elkerülhetnél az várost, felele, hogy ő az előtt el nem mégyen; az Zólyomival úgymond, sokszor szidalmaztuk egymást és veszekedésben voltunk.

Deliberatum.

Mi *convocatus Birák* az becsületes Kecskemét városának Főbirájától, Szentkirályi Pál urunktól és becsületes Tanácstul Gyöngyös városában lakozó Váczi Szabó András, nemes Szabó Péter, Szabó János és Szabó Sámuel és catholica religion lévő szabó uraiméknak czéhmestere Vizi Miklós; Rimszombat városában lakozók Boka István és Bok János; Mező Szeged városában lakozó Tot Simon, Halason lakozó Gaidon Máté, Miklós Kovács, czeplédi Dura Mihály.

Ez felyül megirt napon leülvén egy részről Zólyomi István Kecskemét városának csordás pásztora, másrészt Kalocsa János juhásza Rác Gábor.

Mivel az jelen való esztendőben csordával az mezőn járván, ideje eljövén, tisztí szerint az csordáját hajtotta az vizre itatni, azonban az vizről kiindítván csordáját, találkozott egy tehene megelleni, mely mikor az ő borjat kereste volna, azon csordás azon a nyomon visszafordult, egy helyre fel menvén, azonban látta ez felyül megnevezett juhászt egy völgyben fekünni egy kutya kölekkel és egy komondorral, az mely kutya kölekkel ez felyül megirt csordás vádolta Isten s országának törvénye ellen vétkezni; melyek mikor személyünk eleiben folyamodtanak volna, szorgalmatosan voltunk azon, hogy elégséges szavahihető emberséges emberekkel ebbéli vádlását bizonyítsa Rác Gábor ellen. De mivel hiteltetésünk után elégséges bizonyság nem találkozott, így deliberáltunk.

Rác Gábor nevű juhászt hírében nevében megölte, gyalázatját kívánván Rác Gábornak, Zólyomi István tartozzék az díját minemű urak keze benne forog letenni és hetedmagával böcsületét Gábornak, úgy mint sérült félnek, megadni, hozzá adván azt is, hogyha valaki ennek utánna az megnevezett Gábornak szemére veti ezen dolgot, negyven forintokon maradjon.

Tjk. 1658-1664. 109-111. o. -- Szilády K. m. A. 67-69. o.

1664. szeptember 15.

Mi *fogott törvénybirák*, Kőrös városában lakozó Fruttus Pál és Fruttus Márton; czeplédi Vörös János és Pantos Lőrincz; szentkirályi Tóth Mihály és Boldizsár; kecskeméti nemes Bán Gergely, Benkő Gergely, Kalocsa János és Nagy-Úlvedi Gellért György leülvén a felyül megirt napon Kecskemét városának törvény székire, compareáltak

Császár Mátyás fölpörös és Sallay Lukácsnak meghagyott özvegye Kathus asszony alpörös. A. proponálván, hogy Sallay Lukácsnak adott volt 16 ökröt életében, az mely ökrök nem kevés ideig Sallai gondviselése alatt voltak és elunván az árát várni, Mátyás az ökröket visszahajtotta No 13 és Duna mellett Szécsi Andrásnak adta, most az árát Sallainé asszonyunkon kérné urának holta után. Ezen dologra megesküdtetvén Domokos Tamást, Tön ilyen vallást. Hallotta Sallai Lukácstól, mikor Császár Mátyástul az ökrök miatt busittatott, kérek, ugymond az Istenért, ne búsíts engemet, ihon az ökröket Széchi Andrásnak adtam, ihol az ember, várj az árát tölle, ha nem győzed kívárni, ihon az marha, viseld gondját. Sallai ott hagyta, Mátyás az marhákat elhajtotta Duna mellé, ott adta el Sécsi Andrásnak 24 talléron bokrát. Szécsi András nem tagadta előtte. Ezeket értvén, lelkünk ismereti szerint tettünk ilyen deliberatiót.

Mínthogy mezőbeli tanú elég az maga nyelve vallása és Császár Mátyás maga mondá, az ökreit maga szakgatja ki Sallai marhái közül és Duna mellé hajtván, maga adta el Szécsi Andrásnak, akkor az ökröket magáévá tötte; az tanu is ezen dolgot confirmálván,²³⁵ így deliberráltunk, hogy Császár Mátyásnak Sallai Lukácsné asszonyunkon, az urának már holta után semmi kereseti nincsen, mert az ő kereseti alól az asszony felszabadult; a kinek adta az ökreit keresse. De az mely két ökröt kifogta volt járni Sallai, tartozik az asszony Mátyásnak megadni; az egy ökör, mely meghallt Sallainál, deputáltassék²³⁶ teletetésére és esztendeig való gondviselésére, annak Mátyás szenvedje kárát.

Tjk. 1658-1664. 112-113. o. -- Szilády K. m. A. 69-70. o.

1664. szeptember 21.

Az egész becsületes Tanács végzése: Halasi Mihály és Farkas Balázs uraink emlékeztvén, hogy Fülekbén az nemes vármegyén lett volna emlékezet az város földén való nyaralókról és hogy csak ingyen élők, nem javalloták. Ezért az becsületes Tanács deliberrált felőlük így, hogy minden nyaralótól az rajta élők, mely város földén vagyon, fizessenek város közzé 6 tallért a singulis annuatim.²³⁷

Tjk. 1658-1664. 1. o. -- Szilády K. m. A. 1. o.

1665. május 6.

Hegedűs János uram főbiróságában meglőtt törvények.

²³⁵ Megerősít.

²³⁶ Kiutal, kiküld.

²³⁷ Évenként.

Benkő Gergely uram szolgájával pörlekedvén, töttenek ilyen befeleleteket: az István szolgálatjának jutalmát követvén, nyolcz forinttal tötte volna adóssá Benkő Gergely uramat; őkegyelme ismét az szolgáján egy ökörnek az árát kívánta, melyet elvesztett, 16 forintokra becsülvén. Ezt értvén egész tanácsul, látván szegénységét az legénynek, kértük Benkő uramat engedelemre; kérésünkre 8 (?) forintját elengedte, fele pediglen az szolgája bérből teljék ki és ennekutánna soha ne háborgassa az István Benkő uramat. Jelen voltanak ez deliberatioban főbiró uram Hegedűs János, Szentkirályi Pál, öreg Nagy János, Aracsi János, Sárközi János, Szűcs Máté, Császár István.

Tjk. 1665. 115. o. – Szilády K. m. A. 71. o.

1665. június 5.

Kőrösi Fruttus Pál, Fruttus Márton; czeglédi Vörös János, Mód András; szentkirályi Fekete Gáspár, Tot Mihály; szentlőrinczi Tót Márton, Magó István töttenek ilyen deliberatiókat.

Szöke Jánosné, sok tanú lévén, hogy egy tyúkjáért szitkozódott, ördöghitűvel, ebhitűvel, pogányhitűvel dühödtével etc.

Megszententiáztatott,²³⁸ hogy három vasárnapokon kétszer-kétszer kikötessék az plengérhöz, utolszor megveretessék és annakutánna a köven kövesse meg az eklézsiát, lelkipásztorának és az ecclesiának grátiájában²³⁹ lévén.

*

Die eodem.

Csaba Mihály uram főbiróságában megütögette volt székbiráját István kovácsot engedetlenségéért, mely dologért igen nagy haragban volt őkegyelmek és sok veszekedéssel egymással. De az becsületes *fogott törvény* békességre vitte őkegyelmeket sok törődéssel és fáradsággal úgy, hogy megkövetvén egymást, ennek utánna szeretettel legyenek egymáshoz, aki pedig őkegyelmek közzül az Tanácsban avagy másutt ezen gyűlölséget renoválná, kötele száz tallér.

Tjk. 1665. 116. o. – Szilády K. m. A. 71-72. o.

1665. június 9.

Az mely kertért pörlött Süke Nagy Jánosné Faragó Jánosné (ellen?), város adománya lévén, az asszony nem szolgált tölle, annakelőtte is Faragó János város engedelméből birta és szolgált tölle, most is az becsületes Tanács Faragó Jánosnak adta, birja még él és szolgálhat tölle. Hegedűs János főbiróságában.

²³⁸ Arra ítélték...

²³⁹ Jóakarát, kegyelem.

1665. június 9.

Becsületes *fogott törvénybírák*, kőrösi Czirják Dömötör és Varga Mátyás; czeglédi Horvát György és Hencze János; szentkirályi Faragó István, Faragó Balázs; szentlőrinczi Tot Márton leülvén az böcsületes Kecskemét városának törvényes székire, töttenek ilyen deliberatiokat:

Első.

Bíró János attrahálván²⁴⁰ az törvényre az édes anyját és mostoha apját, így felelt be, hogy az ő édes atyjától néhai Bíró Jánostól sok javai mardtanak és az anyját feleségül vévén Paksi István, azokból élt, meg sem becsültette az marhát, most azokból csak igen kevés vagyon az kezeknél az öccsével Bíró Palkóval együtt. Melyre Paksi azt felelte, hogy az ő jószágok mellett csak olyan volt, mint egy szolgál, az édes anyjok volt a gondviselőjek, az ő pénzök kezében sem járt. Az édes anyjok mindezekre felelvén, hogy tékozlója nem volt jószágoknak, hanem mint édes anyjok az üvékből tartotta, skolákban taníttatta őket asztaloktól Györett, Gyöngyösön és ruházatjokra s költségökre sokat költött. Most sem juttatta volna ilyen szegénységre őket, mint édes fiait, de hogy az Úr Isten elvette tőlek, arrul nem tehet, ami kevés vagyon minden pör nélkül örömost nekik adja.

Ez befeleleteket értvén becsületes fogott bírák töttenek ilyen deliberatiót:

Minthogy az jószág becsületlen volt az édes anyjoknál és azokból táplálta s taníttatta az ő édes fiait Bíró Jánost és Bíró Pált, de mivel az Úr Isten nagy tél és tolvajok és sok kárvallások által feles marhájokat ("elvesztették" vagy ilyesmi szó kimaradt), az mi kevés jószág most nálok vagyon, légyen a két fiáé ezüst poharakkal együtt, mint édes atyjoktól maradott jók, de az pártá övet minthogy saját jószágából szerzette, legyen az anyjoké. Az mely hat ökor vagyon Paksi István mostohájoknál, minthogy az árváké mellett tartotta meg és az több jókból az anyai rész ki nem állott, légyen három felé, a kettei Paksié, kettei a feleségéé, a kettei pediglen Bíró Jánosé és Palkóé; egy közös lovok vagyon, azt is adják el és osszák három felé az megirt mód szerint; Az vetésből pedig Paksi István tartozik, meg is ígerte, két fertály buzával Bíró Jancsinak. Ut supra.²⁴¹

Die et anno eodem.

Ugyanezen becsületes *fogott bírák uraink* jelenlétekben előállván Király István, proponála, hogy Kakasné fiával Kakas Pállal az ő sogorát nyelvekkel meggyalázták, mely befeleletét tanúkkal is megbizonyította. Mely befeleletet és tanubizonyásigit értvén az becsületes fogott bírák, töttenek ilyen deliberatiot.

²⁴⁰ Perbe fogta.

²⁴¹ Mint fent.

Mivel a mint az bevádlás vagy az hatalmas urak előtt, noha Balassa Istók volt nevezetben, de Kecskeméten több Balassa Istók is vagy, nem is tudhatik melyik és mi okért, hanem Kakasné Kakas Pállal Király István sógorát keverték az gyalázatban, az természet ellen való vétket mondván reá Takács Mihálylyal, az mely mondás, itéjük, nem egyébért cselekedtenek, hanem arra való haragjokból, hogy Nagy István urunk leányát kéretvén, neki nem adták, hanem Balassa Istóknak; ők ezt gyalázatnak tartván, azért igyekeztenek gyalázatjára Balassának és atyjafiainak. Mi azért értelmünk és lelkünk ismereti szerint így deliberaláltunk.

Kakasné mind fiastól köttessék ki az plengérhöz egy vasárnap kétszer és sérelmes félnek adja meg tisztességét és ennek utánna ha ezen dolgot megújítják magok avagy más házok népe közül, toties quoties²⁴² száz-száz tallér a kötele.

Tjk. 1665. 117-119. o. -- Szilády K. m. A. 72-74. o.

1665. június 9.

Fogott törvénybirák Cziriak Dömötör etc.

Beállván az törvényhelyre fogott személyek eleiben az néhai Kis Gergely leánya, most Bán János házastársa, praetendálván²⁴³ a bátyján Szabó Jánoson az ő atyjától maradt jószágot, mint tutora volt, melyet Szabó János sem tagadhatta, sőt azt felelte, hogy ő az öccsének, Kis Gergelynek halála után az maga pénzéből az árváknak marháit szaporította tehetsége szerint és az árvát becsületesen fel tartotta mindenekben, egész házasságig pénzét nem kimélette tőle, mint atyjafiát drága szép öltözetekben járatta, de az Úr Isten marháját erős tél s tolvajok, kárvallások által elvette tőle.

Deliberatum.

Szabó János esküdjék meg azon az Kis Gergelytől maradott jókból valamely jószág vagy birtokában, akárminémű legyen, tudniillik pénz, ezüst jószág, lábas marha etc. azokat igazán kiadja Erzséknek és azon is legyen hiti, hogy az ecclesia kertjét micsoda pénzen vette, magáén avagy az árváén. De azonkívül valamely jószága vagy házbeli, kilső ingó-bingó marhája, melyet maga erejével és költségével szerzett Szabó János, senki el ne vehesse tőle.

Tjk. 1665. 121. o. -- Szilády K. m. A. 75. o.

1665. június 10.

Coram Senatu nri. Oppidi.²⁴⁴

²⁴² Ahányszor, annyi alkalommal, valahányszor...

²⁴³ Követel, állít...

²⁴⁴ A nevezett város szenátusa által láttamozva, elfogadva.

Elő állván az atyafiak, Szőke László maradéki Bozó János és Kalocsán lakó N.N.

Pörlöködvén az mezei ősoktól maradt kerten, minthogy ennekelőtte meg lött az törvények, hogy azon kert megbecsültessek és az ára elosztassék közöttök, mely becsültesett 75 forintra, töttünk ilyen igazitást közöttük:

Szőke László maradékinak cédáljon²⁴⁵ egy rész, Vig András fiainak két rész, minthogy fiúi ág, Bozó Jánosnak egy rész, Kalocsán lakó atyjokfiának egy rész, minthogy kediglen Vig András fiait két rész illet, azok elégithessék ki az több atyafiakat belőle. Főbiró képe Csaba Mihály és mind az egész becsületes Tanács.

Tjk. 1656-1664. 120. o. – Szilády K. m. A. 74-75. o.

1665. június 29.

Fogott törvénybirák, kőrösi Fruttus Pál, Bocz István; czeglédi Biró János, Kovács János; szentkirályi Fekete Gáspár, Tot Mihály, Nagy István; szentlőrinczi Tot Márton, Magó István; ráczkevei Péter András nemes személy.

Kovács Miklós úgy mint felperes, Csomor Máté alpörös között az mi törvényünk ilyen képen deliberált.

Megértettük feleleteket az pörösöknek, voltaképen azért a mi törvényünk ez iránt azt találta Kovács Miklós az mi fizetésbe esett az maga részéről, sibi imputet,²⁴⁶ az mi penig az 50 tallér uzsorás²⁴⁷ pénzt illeti, maradjon hittel arról, midön öszve löttének az mi költ el közönséges szükségre, egyenlő jókból tartozik felvenni, avagy kiállani, ha penig maga részéről való jókból interesével²⁴⁸ együtt tartozik az actornak restitálni,²⁴⁹ az minemű fejér ruhákat szerzőtt az alpörös feleljenek ekképpen, megbecsülvén mind a kétféle öltözetöt, az melyik rész többet ér egyik az másiknál, az több részt tartoznak kétféle osztani; ezen kívül valami megbizonyosodik, hogy az közönséges keresett jókból szereztesett, mindenek kétfelé osztassanak.

Második, per eosdem, die eodem.²⁵⁰

Fejér Bálintné elő állván felpörös, Kovács Miklós alpörös.

F. B. befelelé, hogy a tőle Kovács Miklós pártá övet hozott el, el lo-patta. Kire felele Kovács Miklós, hogy ő az adósságban vitte el és ugy lopták el tőlle.

Deliberatum.

Fejér Bálintné adja meg az mennyivel adós Kovács Miklósnak és Kovács Miklós adja elő a pártáövet, mert tartozott volna gondját

²⁴⁵ Essen, jusson...

²⁴⁶ Magának számitsa, magának köszönje...

²⁴⁷ Kamatra kiadott pénz. A hivatalosan elismert legmagasabb kamat 6 százalék volt.

²⁴⁸ Kamatával.

²⁴⁹ Visszaad, megtérít...

²⁵⁰ Ugyanazon a napon, ugyanazok által (hozott határozatok).

viselni, avagy a pártaövet még akkor visszaküldeni, mikor elhozta, többet érvén a pártaöv az adósságnál.

Harmadik. Die eodem.

Elő állván Kovács István az öccsével Kovács Jánossal, proponálná, hogy ők még Szentkirályon összeállottak és mind ekkoráig együtt s egy kenyeren voltak, most egymástól elválván, egymás között egyéb jószágból szépen megegyeztenek és megosztottnak, de az vetéstől meg nem egyeztenek. Értvén ezért öccsének befejeletét, hogy mint-hogy együtt lakván, ő szántott vetett magának, külön vetése nem is volt.

Mi így deliberáltunk:

Mint-hogy egy kenyeren voltak, együtt keresték ételeket, az mi vetések vagyon. feltakarítsák együtt egyenlő költséggel és kinyomattatván, az szemmel egyenlőképpen felosztottnak.

4. Die eodem.

Möncsör Gáspárné attrahálván²⁵¹ Farkas Mihálynét mezei kert vétett, az *fogott törvény*, min-hogy testamentom intervenialt, az melyek felbontása az sz. széket illeti, ahoz nem nyúl, hanem az testamentomot helyben hagyta.

5. Die eodem.

Actor Csaba Mihály akkori főbíró lévén, alpörösök Méhes György, Barkó Benedek több complicesekkel²⁵² együtt, az mi törvényünk ilyen képen deliberalt.

Mi *fogott személyek* és ezen pörnek bírái, jól meghányván vetvén elménket, jó lelkünk ismereti szerint s tehetségünk szerint is azt találtuk: mivel az alpörösök szükségképpen ki bocsátotta bírói tisztj szerint az dominus actor,²⁵³ hogy a minemű tolvaj latornak kergetésére, de az mellől elmentenek és magok hasznát vigyázták, hét ökröknek elhajtásában elegyítették magokat, mely ökröket akkori bíró Csaba Mihály urunk és becsületes tanács város hasznára azon ökröket nem fordította, hanem ugyanazon hajtók uraságában maradott, melyre nézve a mi ítéletünk fele kárnak megfizetését méltán reájok vetette ilyen ratoria nézve, mivel azon hajtókat az városnak azon ökrökkel fel kellett volna kergetni erőszakkal is, midőn Barta Mihály levele érkezett, ha az ökrökért nem pöröl, avagy másképpen azon dolognak eligazítására nem ment. Így lévén, azért consensualni²⁵⁴ látatik az város, ha pedig pört indít Barta Mihály ellen, az igazság, az törvények folyása szerint ha mi fordul jövendőben, az szerint két részre oszlassék, minthogy az pörnek is költsége az két részről lészen.

Tjk. 1665. 121-125. o. -- Szilády K. m. A. 75-78. o.

²⁵¹ Bepelervén...

²⁵² Bűntárs.

²⁵³ Felperes úr.

²⁵⁴ Egyetért, megegyezik.

1665. június 29.

Ez előtt való esztendőben Csuka István vött volt vásárhelyi Baranyi János nevű embertről egy lovat, az mely Csuka István adott volt kecskeméti Simon Mátyásnak, az ismét adta Kis Györgynek, az bocsátotta Deák Pál ménesére és az lovak alámenvén Ráczországra, egy kelebesi rácz kifogta, sajátjának tartván, Kis György eleget járt utánna, de semmiképpen kezéből ki nem vehette, hanem Csuka István(t) küldették Vásárhelyre Baranyi Jánosért, az ott tanúkat szedvén, elment ugyan velek Kelebeljre, de az rácz valami ijesztő szöket szólván, elfutott, mondván, ha tudta volna, hogy ez dolog így legyen, az lóért oda nem ment volna. Mely dologért hívta Kis György törvényre előnkben, hogy az ő kárát kin kereshesse, mivel már az ló negyedmagánál volt, őrzésért is fizetett, parancsolatot is váltott az töröktől egy tallérban, az ló 13 tallérban volt. Azért sok kérésünk után Kis Györgyöt arra birtuk, megengedte az lovat tall. 18, az mely 18 tallért az mi törvényünk úgy találta, hogy Csuka István fizesse meg és ő az vásárhelyi emberen kereshesse, mivel nem ment elő igazságában, hanem elfutott.

Jurati cives²⁵⁵ Biró György, Csaba János, Patai András, Csete Gergely, Nagy Péter, Tot István, Kincös György, Tar György, László Deák, Vida István, Dóczi András, Takács István.

Tjk. 1665. 126-127. o. -- Szilády K. m. A. 78-79. o.

1665. július 28.

Mi *convocatus fogott törvénybírák* Körösön lakozó Sági János, Fruttus Márton; czeplédi Szücs Mihály és Horvát György, Mező Szegezen lakozó Biró Balázs; Halason lakozó Parcsi István leülvén Kecskemét városának törvényes székire, előttünk compareáltak az néhai Istenben elnyugodott Ágoston Pál unokái körösi nemes Szabó Mihálynak házas társa és kecskeméti Nagy Jánosné Susánna asszony, kiknek az anyjok volt Ágoston Pál leánya Ágoston Kathus, e világból kimúlt Ágoston György nénje, praetendálván²⁵⁶ törvény úttal az Ágoston Páltól, úgy mint másik atyjoktól maradott jókból részt az Ágoston György özvegyén, Anna asszonyon. Mi annak okáért elolvastván és megértvén az néhai Ágoston Pál tételét, azt is tudván, hogy okos, értelmes, törvényekben peritus személy volt és böcsületes személyek előtt tött testamentumot, mely testamentum tételét helyesnek itéljük és nem is bontogatjuk, sőt lelkünk ismereti szerint így deliberáltunk.

Ágoston Györgyné az urának halála után is az Ágoston Pál testamentumának satisfaciálni²⁵⁷ valami nemű jószágot hagyott az ő leányának Ágoston Kathusnak, azokat adja meg éppen az ő leányinak,

²⁵⁵ Esküdt polgárok.

²⁵⁶ Követel, állít.

²⁵⁷ Elegettenni, kielégíteni.

Nemes Szabó Mihályné és Nagy Jánosné asszonyinknak, az mely nyolczvan talléroktról vagyon emlékezet az testamentumban, hogy fizetett érette, azért nem illő az nekik hagyott jókat elfordítani; hanem ha bizonyoságot vagy adóslevelet adhat Ágoston Györgyné, hogy Ágoston Kathusért fizetett az törököknek kétszáz söt, úgy jure procedalhat²⁵⁸ káranak megtérítésében. Főbíró képe Csaba János.

Tjk. 1665. 127-128. o. -- Szilády K. m. A. 79. o.

1673.

Nemzetes Kamarás Ambrus uram bíróságában lött ilyen törvény, ennek előtte való esztendőben lévén böcsületes megemlitett bíró urunknak ilyen keresete ugyan maga juhászn Bab Mihályon, hogy az ő kglme juhainak lön számos hja, az kitől Bab Mihály nem adhatván számot, hogy hova löttenek ell, az kik sem menydörgésben sem vilámlásban át nem szakatanak, hanem maga gondviseletsege miatt; söt mikort az kár megesvén, küldött ki bizonyos embert Kamarás uram a végre, hogy Bab Mihály elmenjen az eltévedt juhoknak keresésére, de el nem ment; azért az böcsületes Tanács így találta, hogy az mely juhokról Bab Mihály számot nem adhatott, tartozzék ő kglmének megfizetni.

Tjk. 1673. 130. o. -- Szilády K. m. A. 80-81. o.²⁵⁹

1675. június 22.

Rácz Gábor nevű juhász instantiájára²⁶⁰ való tanúk.

Primus testis²⁶¹ Fejes Gergely annorum. cir(citer) 25.²⁶² Bán János juhásza, megeskettvén és szorgalmatosan examinálván,²⁶³ vallja hite után, akkori időben Kamarás uram juhai mellett lévén, hogy Ónodi Engi Imre Kamarás uram juhain rajta menvén, Kis Andocz Engi Imre az fák szárával megütötte, kérdezvén az juhokat, hogy ki juhai volnának úgy mond ezek, felelt Kis Andocz, hogy Kamarásé, azonban parancsolta, az juhokat a strázsára hajtani, maga is segedelemmel lévén az strázsára való hajtásban, midőn a strázsára érkeztek volna, Rácz Gábornak hatalmasul hatvan egy juhait kihányatta, jelen lévén ezen fatens; végezetre felelt Engi Imre, hogy nála vagyon Boza levele és azért cselekszi, mivel avégre adta Boza az levelet kezében, hogy elhajtja.

²⁵⁸ Joggal perli.

²⁵⁹ Ezen ügy szövegét is Szilády Károly kezdte másolni, de nagyobb része már más kéztől ered.

²⁶⁰ Folyamodvány, kérelem.

²⁶¹ Első tanú.

²⁶² 25 év körüli.

²⁶³ Kivizsgálván, kivallatván.

2-dus testis Kis György annorum cir. 28. Sárközy Pál uram juhásza, megeskettetvén és szorgalmasan examinálván, per omnia²⁶⁴ hasonlóan vall mint az első, sőt azzal affirmálván,²⁶⁵ hogy jelen volt és hűtre is kénszerítette azon juhászt Engi Imrét, hogy Rácز Gábornak hány juha legyen.

Tertius testis²⁶⁶ Kánya János megeskettvén és szorgalmasan examináltatván vallja hiti után, hogy midőn ezen fatenssel²⁶⁷ hajtotta volan Engi Imre Rácз Gábor hatvanegy juhait az tassi révig, hallotta Engi Imre szájából testi füleivel, hogy Rácз Gábort Boza János árolta el és azért hajtattja el a juhait.

Lőn ez hitelesítés Deák Pál uram által. Kamarás uram és Gábor Deák jelenlében. Kalocsa János uram főbiróságában.

Tjk. 1675. 137-138. o. -- Szilády K. m. A. 81-82. o. ²⁶⁸

1676. (circa) február 28.²⁶⁹

Kimenvén a vármegye a sok rossz hír hallására nézve a kertek közé és a pusztákra, találtak egy gulyás legényre, úgymint Szijártó György szolgáljára, kit vádoltak némely rossz cselekedetiért. Azonban a vármegye Szőke János, Ros Benedek és többen behozták: ide a Tanács eleiben szólítván, kérdezkedtek tőle az emberséges emberek, micsoda gonoszt tött. És maga kényén és maga jóakaratóból sem verésből, sem erőtetésből nem lött, hanem maga megvalotta, hogy ő adta el Kemény Péter tehenét Jutó Istóknak fl. 2; háromszor megfelleltették és mindenkor azt mondotta, hogy ő adta el azt a tehenet. Annak felette azt is maga jóakaratóból megvallotta, hogy a Sió Bálint tulkát ő adta el baranyai embereknek. Ezt pedig vallotta Szentkirályi Pál, Király István, Nagy István, Biró György, Custos András, Horváth Péter uraimék előtt és több emberséges ember előtt.

Tjk. 1676. 129. o. -- Szilády K. m. A. 80. o.

1676. november 2.

Mi kecskeméti főbiró Tóth György és az egész tanács, alább declarandó (így !) személyek, úgymint n(emes) Kamarás Ambrus, n. Pathai András, Biró György, Szentkirályi Pál, Hegedűs János, Nagy István, n. Kalocsa János, Sárközy Pál, Bede Lukács, Nagy János, Biró János, Szeles György, Barkó Benedek, Nagy Péter, Kőrös János, Markó

²⁶⁴ Mindenről.

²⁶⁵ Megerősítvén.

²⁶⁶ Harmadik tanú.

²⁶⁷ Vádlott.

²⁶⁸ Ezt a jegyzőkönyvi részt sem Szilády másolta, más kézírással készült.

²⁶⁹ Szilády Károly bejegyzése: "Az eredeti jegyzőkönyvben áthúzva lelhető: Anno 1666. Pathai András uram főbiróságában".

Miklós, Dékány György etc. és több böcsületes tanácsbeli uraink együtt lévén kecskeméti törvényszéken.

Adjuk tudtára mindeneknek, a kiknek illik, hogy mi midőn látnánk a kecskeméti szappanos czéhbeli mesterembereknek az ő cselekedeteiket, és ő eleikben szabott, rendelt némely articulusoknak²⁷⁰ által hágását és hogy mézszárszékből a faggyút rendeletlen elhordván, a városnak kára tapasztaltatott, meg egyéb fogvatkozásokat is, a melyeket benne megtapasztaltunk, azokat nem akarván a város és az egész tanácsbeli uraink henyélő szemmel nézni, előnkbe hivatván az egész czéhbeli szappanos mesterembereket, úgymint akkori szappanos czéhmester Szappanos István és a több szappanosokat, öreg Szappanos Miklós és a másik Szappanos Miklós, Hagymási Gergely, Kerekes Szappanos Gergely, Jobbágy Jakab, Kálmán Mihály, Szeles Szappanos István és a másik Ötvös György veji Szappanos István, Horváth György, Tóth János, Korsós Péter, Tóth Márton, Tar János, Szappanos György etc. jóakaró atyánkfiait. Kiknek mikor eleinkben számláltuk volna a városnak nagy kárát ő miattok lenni, akartuk a mi kegyes földesurunk, úgymint tekintetes Kohári István urunk ő nagysága törvényszékire húzni. De minthogy az egymással való controversiát és fáradságot, költséget el akrván távoztatni, velünk az alább megírt mód szerint megegyeztenek, és tőlünk az eleinkben adatott reguláknak elkövetésére ígérték magokat mind közönséges akaratból.

A megegyezés pengig a felyül megírt böcsületes tanácsbeli uraimék előtt lött eképen:

1. Elsőben is arra igérvén magokat, a szappanos mesteremberek, hogy ők a székből való faggyú elhordásával a városnak kárára nem igyekeznek, hanem kelletekorán a székből a faggyút elhorják.

2. Hogy a mely szappanosoknak a mennyi pénzek és csak a mennyi értékek vagyon, csak annyi faggyút adjanak a székbírák nekik; ellenkező dogot ebben sem a czéhmester, sem más szappanos mesterember nem teszen, nem is kényszerítik a székbírákat arra, hogy faggyút adjon az olyan szappanosnak, kiknek pénzek nincsen és értékek is nincsen reá.

3. A mikor meggyűl a székből a város faggya, megintetvén a szappanos mesterek vagy főbíró urunktól, vagy pengig székbíráinktól, hogy a faggyú meggyűlt, tovább tartani káros, mindjárt az szappanos mesterek minden zúgolódás és magok mentegetése nélkül készek lesznek a székből a meggyűlt faggyút elhordani a fellyebb megírt regula szerint, akinek mint értéke léssen reá, elhordják. Az mely regulákat²⁷¹ előttök közönségessen megolvastattuk volna, mind a szappanos emberek rajta megegyeztenek, melyet kéz beadással is confirmáltak. Az felyül megírt becscületes tanácsuraink előtt.²⁷² In oppido Kecskemét.

Tjk. 1677-1678. -- Sz. K. h.

²⁷⁰ A szabályzat pontja.

²⁷¹ Szabályzat.

²⁷² A másoló megjegyzése: "14 név felsorolva".

1677. február 18.

Elenkbe hivatván az Egesz Csehbeli mesterembereket ugy mint akkori Szappanos István es a többi szappanosok: Eöreggh Szappanos Miklos es a masik Szappanos Miklos, Hagymási Gergely, Kerekes Szappanos Gergely, Jobágj Jacab, Kalmár Mihály, Szeles Szappanos Istvan es a masik Eötvos György veji Szappanos István, Horvath Györgj, Toth Janos, Korsos Peter, Toth Márton, Tar János, Szappanos Györgj jo akaro Atyánkfiait ...

Tjk. 1677. 7. o. -- Sz. K. h.,.

1677. február 23.

Praesidio Filekiensi et comitatu Nograd et existenti et habito.²⁷³
Mi Menethi Pál Nemes Nograd Vármegyének ordinarius²⁷⁴ Vice Ispánya, Papai Péter, Nemes Heves és Külső Szolnok (osilat ?) Vármegyének substitulus Vice Ispánya. Ebeczki Menyhért azon (miatt) vármegyének szolgabirája és Nograd vármegyének substitulus Vice Ispánya, Eöreghebik és Ifjabbik Micsalek Miklos, Kürtösi István, Olaj Pál, Csemniczki Gáspár Pest Pilis Solt Vármegyének hites Notarius, Bologházi Kis Péter, Runyai Nagy Márton Taksony György, Bertothy István és Bozsicz János Recognoscallyuk Per Praesentes²⁷⁵ -- Hogy az midőn anno Die leva (?) Supra Notatis²⁷⁶ tz. Tekintetes és Nagos Kohari Istvan Ur Eö Nga Klmes Urunk Eö Felséghe Füleki Praesidin²⁷⁷ Főkapitánya Justantiojara²⁷⁸ ugyan az Naga hazahoz ugmint Földes Uri Szekire az eö Nga Kecskemeth várossaban Lakozo Jobbagy között valo contraversiaknak és casusuknak²⁷⁹ eligazitasara.

Tjk. 1677. 10. o. -- Sz. K. j.

1677. február 23.

Koncs Lukács ezelőtt kbelül 70 esztendővel elszökött a városból s két mezei kertet eladott, mely összeget most ivadékaik le akarnák tenni a vevők ivadékaiknak, hogy a kertekhez visszajussanak. (Az uriszék a Koncs ivadékokat elutsítja, mint hogy Koncs Lukács) mint akkori szökött jobbagy a kertet el nem adhatta volna de viszont a másik felet is ki kell vetni a kertekből mivel következendőkép azok se vehettek volna mert szököt jobbágnak semmie sincs.

²⁷³ A Füleki kapitányság és Nógrád vármegye irányítása alatt lévő helyek.

²⁷⁴ Törvényes, megválasztott.

²⁷⁵ A jelenlévők által elismerjük.

²⁷⁶ A fentebb jelzett évben és napon.. (?)

²⁷⁷ Őrség, vár.

²⁷⁸ Bíraskodására.

²⁷⁹ Vitáknak és ügyeknek.

(A birtok t.i. a földesuré) azé lett Koncs Lukacs elszökesével: mivel azonban a mostani birtokosok "helyes adófizetők" és a kertek örök áron való (jóhiszemű) vételét is megbizonyították, a birtokban őket meghagyják.²⁸⁰

Tjk. 1677. 10-11. o. – Sz. K. j.

1677. június 21.

Törtenth ilyen dologh, hogy az el mult esztendőben innet az Alföldsegről Györi kis Aszszony napi vásárra menven a vásárra menő Töser emberek kivaltkeppen Kecskeméti és körösi Uraimek edgyüt levén egy úton es egy tarsaságon. Azonban ugyan azon utban a Tolvajok rajok ütvén, kárt akarván tenni; mint egy tarsasagon levő emberek hozzát kiáltván egy más mellet fel tamadtanak azon Tolvajokra. Azonban azon viadal közben szerencsetlenségből Nagy György lovat Szücs Istvan Ur nem akaratyával által talalta löni ... (miért is kárát keresi rajta Nagy György. A magisztrátus úgy ítélkezik, hogy a tőzsérek közösen fizessék meg a kárt.)

Tjk. 1677. 13. o. – Sz. K. h.

1677.

Oláh János székbiro panaszt tesz a tanács előtt, hogy a Derék utcában Produ Szücs István haza curiáján²⁸¹ hat verme van, melyeket 30-40 év óta atyja és ő használtak, az égés előtt különben a ház is az övék volt, de aztán Szücs Istvánnak átadván, máshová költözött s most Sz. I. bérfizetést kér a vermek után, különben azoknak beavatását igéri.

... Azt talália a Böcsületes Tanács, hogy senki it a mi Varosunkban Ház helyet pénzen el nem adhat, mert az Földes Uré a föld, hanem az rajta valo épületet adhattya el ...

(Igy Proda Szücs István, aki Oláh Jánostól házat vett, tartozik tűrni, hogy Oláh a ház curiáján levő hat vermet bérfizetés nélkül tovább is használja. S ha Szücs bevágtatná azokat, Oláh őt "migh az kárt helyre nem csináltattya Fogházban tarthattya".)

Tjk. 1677. 23. o. – Sz. K. h.

²⁸⁰ Szabó Kálmán megjegyzése: "Ennyi vehető ki az eléggé értelmetlen, zavaros bejegyzésből."

A másolatból nem követhető pontosan nyomon mely szövegrészek az eredetivel megegyezők, és melyek a tartalmi kivonatok.

²⁸¹ Telkén, udvarán.

1677.

Jövén Előnkben Egy Foldozó Varga Mester Ember Contar panaszt tőn hogj az Csizmadia Mester emberek ötet tilalmazzák az foldozastol, hogy senki csizmajának sarakot ne csinallyon se Egesz talpat akarkinek csismájára ne vessen mert minden portekajat el veszik.

Szabadsagot engedet a Böcsületes Tanács az felyül megh irt Varga mester embernek hogj szabadosan a Piaczon foltozhasson a kinek kivantatik a Csismajoknak sarkat csinalthasson es az Csismakra egesz talpat vethessen, es minden modon igaz kett kezi munkajaval mestersegevel kenyeret kereshessen, mivel a Csizmadiak az Varostol Eleikben adatot Regulakban Articulusokban nem maradtanak megh.

Tjk. 1677. 23-24. o. – Sz. K. h.

1677.

Kecskemet Varosanak b. Tanátsi considealvan pro Tribunali adiuenialtatot,²⁸² hogy Matyás Kovác az mely kert földet Lajos felöl Kis Mihály kertyetől szakasztva az Böcsületes Tanácztol megh kért, jól lehet Kis Mihály penzessenek Praetendállya lenni, s tilalmazza is megh szantastol és élesetől Matyás Kováczt. De mivel accedalt²⁸³ ez iránt juramentuma²⁸⁴ b. Hegedüs János Urunknak esseralvan (?!)²⁸⁵ hogy a ki mutatot határozasnal ő kglme sem birta azon mezei kertet kit most Kis Mihály bir tovább el sem adta. Ehez kepest mint Varos adományát Mátyás Kovác Atyánkfiái azon földet szabadon birhattya szanthattya.

Tjk. 1677. 24. o. – Sz. K. h.

1677.

... Eözvegy Kovác Mihályné a fiával megh osztván ... lévén egy darab Szőlőjök az Banumban ... azon szőlőt is tavaszra ketve osszák két felé az Pallaqjával edgyütt ...

Tjk. 1677. 25. o. – Sz. K. h.

1677. november 15.

Biro György Ur Feö Biroságában történt dolog. Hogy Kelemen Peter a kurvat a fattya vetet leánt Varjasi Barbala Jánosnak Ilonka leanyat

²⁸² Ülésezvén, az ítélőszéken előmozdította...

²⁸³ Hozzájárul.

²⁸⁴ Eskü.

²⁸⁵ Állitva (?).

mind fattyaval edgyütt hazaban tudva be fogadta, minek előtte a Szubasaktól ki sem változott a mikor befogadta sem Feó Biro Uramnak, se a V. Gondviseleknek pizt nem adot. Azért azt találta a B. Tanács, hogy Kelemen Peter szinte olyan lator azért viselnye gongyát azon kurvanak adgyon ő maga szamot rola mind az idegen nemzet előtt, mind egyebüt az holott kivantatni fogh vala meddiglen el nem igazodik dolga.

Tjk. 1677. 561. o. – Sz. K. j.

1677. november 16.

Biró György úr főbiróságában lött deliberatio.

(Özvegy Kovács Mihályné megosztozik a gyermekeivel.)

Ezen végez(és) közben szorgalmatosan eleiben adatott Kovács Mihálynénak főbiró urunktól és a b. tanácstól, hogy harmadnap alatt ki-menjen a városról, itt ne lakjék mivel a fogott törvény birák oly tisztátalannak sententiázták mind éktelen káromkodásaiért s mind p(edig) másrendbeli ördögi praktikájáért, melyeket a tanúk behoztak, hogy elsőben kövezést érdemel a káromkodásért, annak utánna ége-tést; mi ilyen tisztátalan személyt városunkban nem szenvedünk s nem tartunk ...

Tjk. és Bjk. 1677-1690. 25. l. – Szilády K. m. B. LI.

1677. november 20.

Biro György Uram Feo Birosagaban lött
Deliberatio.

Egész Tanacs akarattyából végeztetett dologh, hogy minden esztendőben Budara és Pestre a Hatalmas T. Urak szamara a mennyi Pasztorma Tehen jár az Székbirák vigyék megh ő kglmek szerezzék megh minden esztendőben mivel ő kggk abban job modgyok is vagon.

Tjk. 1677. 26. o. – Sz. K. j.

1677. december 2.²⁸⁶

Tekintetes Kohári Imre Urunk ö Nga levelének párja. ²⁸⁷

Isten aldgyon meg benneteket jo Atyámfiak.

Vettem leveleteket mihez nézve értem hogy Gabor Deák állapotját Isten tudgya mire nem magyarazzatok; ennekem melto az

²⁸⁶ A levél 1677. december 4-én érkezett Kecskemétre.

²⁸⁷ A másolat készítőjének megjegyzése: "Hornyik nem beszél róla".

szegényseget es az igassagot tekintenem, magam kárát is abban nem hagyom. Jo Atyamfiai ne ércsetek ugy a dolgot, hogy az egymás közt levő egyezseget gatolni vagy peniglen Testamentomban az mit masnak hagjasa miatt nem hagyhatna, vagy peniglen az elöt Földes Uri Szekünkön approbalt²⁸⁸ dolgokat fel bontaná. Isten ne adgya oly szandokomat. Mert el hitessetek magatokkal Isten s az igassag ellen semmit sem kivanok cselekednem, hanem illendő tudnom, sok okra nezve kerteit ki ki mi mellet birja, ha igassagosan éli, senkitül ne tarcson, ha penigh igassagtalanul valami hamis practica által az olyat nem jo szenvedni. Azon kívül latroknak büntetesere is ot lakos embe- reknek lehet vigyázni, egy szoval ő csak oda valo szemem, Aki engem illető állapotokra vigyaz es igy mivel sok fele helyeken törtenhetik affele állapot mindenüt hogy jelen legyen szükségese oly bizonyosnak tarcsátok ha valami bajja lesz bizony remenségtek küvül romsolom (!) megh. Nem kicsiny discursusomra²⁸⁹ eset, hogy Gratiam²⁹⁰ teven velet- tek hasznot is megh mentvén benneteket kölcségtől uti veszedelemtől s faratcságtol a mint mondgyatok szokastokat is megh tartván, adotokat nem kívánván aranyul, az fel Penzt²⁹¹ is nem kívánván, megh is oly kicsiny parancsolatomat megh változtattatok, mert nem a szényegh árrát, hanem magat az öszeget hoztatok megh. El gondolha- tom nagyob parancsolatomat mint tartanatok; mikor ezt a kicsit is nem tekintven Gratiamat megh változtattátok. Mely nehezen eset, megh mondhattyak hozzam küldöt Atyatokfiai. Voltak ugyan az után Honorariummal²⁹² böcsülettel hozzám küldött embereitek. De se azt se a vitatásban levő Paplant, vagy is annak árrát nem kívánom; hanem respectalván gratiamot, s megh külditek en is kedveskedessel lehetek, mutathatom jövendőben is Gratiamat hozzatok. Honorariumotok is Tatae (?) meg van tartva, addig nálam, Jó akaratomat sok okra nezve megh mondhattják Atyátok fiai nektek mely hasznos.

Ezzel Isten veletek. Datum in Prdio Fülekiensis...²⁹³

A Ti Földes Uratok

Kohári Imre.

Tjk. 1677-1690. 68-69. o. - Sz. K. h.

1677.

Irtam egy levelet, mellyet ennel talan kesőben fogtok venni, kik- ben parancsoltam vala szász pár Madarnak megh szerzését, pro 10 Jan. mivel az Terminus sem hosszu, az szám is feles pro 15 a mennyit szereztek kedvesen veszem.

²⁸⁸ Jóváhagyott, helyeselt.

²⁸⁹ Tárgyalás, megbeszélés.

²⁹⁰ Jószándékot, kegyelmet.

²⁹¹ Az ezüst aprópénz folyamatos romlása miatt "felpénzt", azaz értékkülönbözetet kel- lett fizetni a városnak, ha nem az értékállóbb aranyban küldték a földesúri taxát.

²⁹² Ajándék, ami a földesúrnak csaknem kötelezően kijárt.

²⁹³ Kelt Füleki várában.

Bakos Panna Törvényt a ki it Szekünkön approbaltatot melyet mi is confirmaltunk mennyen executioban; mert mi haszon volna Törvényt tenni, ha vegben soha sem menne; Hogj ha peniglen valami protectioja volna Demeter Mártonnak azon kerten valo szantasa veget keressen a Város Füstín valo béli Törvényen es ha valamely Parsnak²⁹⁴ a Füstín valo Törvény nem tetszik szabad legyen appellani.²⁹⁵

Kohári Imre.

Tjk. 1677. 71. o. -- Sz. K. h.

1677. december 26.

Midőn ez utolsob Parancsolattya Kohari Imre Urunknak eo Nganak megh olvastatot volna, die 26 Xbr.²⁹⁶ ugy mint Karatson masod napjan az Egész Tanats előtt es mind az kett rendbeli kösseg előtt.²⁹⁷ Akkoron approbaltatot javaltatot az egesz Tanacstol (Toth Györgj Uramon kívül mivel ő Kglme jelen nem volt) Hogj az mezei kertről valo leveleket es kinek kinek mi nemű igassaga vagyon kertyei mellet N. Gabor Deák Uramnak mint Kohári Imre Urunknak eö Nganak Hitös Gondviselőienek producallya; mivel Ezer Arany birság alat Parancsolattik.²⁹⁸ Az mint hogj ugan azon napon melyek coram nobis producaltak is.²⁹⁹

Tjk. 1677-1678. 70-105. o. -- Sz. K. h.

1677.

Vidéki szűrszabók és szabómesterek ha potékájokat a városra hozzák eladni, tartoznak a városnak és a helyi szabómestereknek 25-25 pénzzel, a régi ariculusok szerint.

Tjk. 1677. 525. o. -- Sz. K. h.

²⁹⁴ Peres félnek.

²⁹⁵ Fellebbezni.

²⁹⁶ December.

²⁹⁷ A katolikus és a református egyházközség képviselői előtt.

²⁹⁸ A földesúr fenyegetésének súlyát érzékelteti, hogy az esetleges engedetlenség megtorlásaként kilátásba helyett ezer arany értéke két és fél évi földesúri taxa összegével volt egyenlő. Még inkább érzékelhetjük a kilátásba helyezett büntetés súlyát, ha figyelembe vesszük, hogy ez az összeg 2666 juh, vagy 400 tehén vagy 182 ökör átlagárával volt egyenlő. L. IVÁNYOSI-SZABÓ Tibor: 1986. 28-29., 220-223. o.

²⁹⁹ A jegyzőkönyvi részt kimásoló megjegyzése: "A bemutatott leveleket Gábor Deák elviszi a földesúrhoz, aki maga sem lévén bátoros uton, visszaküldi azokat, és kiosztják a birtokosok között. E levélváltás és a mezei kertek egyenkénti igazolása beírva: 1677- 1778. 70-105. o." Jóváhagyásunkkal meg is tettek.

1677.

Kecskeméthy Csismadia Mester embereknek a Csismakrul valo Limitatiojarol valo perceptio.

A mint mas mező Kulcsos varosokban es Mező Varosokban vagyon a Rendtartás es szokas a Csismadia Mester emberek között az szerint igyekezet megh a Varos ö Kglmekkel.

Ugy mind azon által tilalmaztatik a Kalmároktol a Szattyán Csismáknak arulasa, hofi ha a varasnak kara benne nem tapasztatatik.

A Karmasin csismaknak arulasa a mint egyeb kulcsos es Mező Varosokban megh engedtetik a Kalmaroknak.

Hogy fogadas teteleknek meg felellyenek a Csismadia mester emberek annak tudni illik: hogy egy Boltban mindenkor elegendő szattyán Csismak öregek es kicsinyek el adni valok talaltassanak nalok ha különben hogj magok munkaja csismakkal a Varast el nem tarthatnak Török munka Szattyán Csismakkalis el tartyak mert egyeb keppen a Kalmarokkal valo Contractus fel bomolhat.

Limitatio Coturnor.

Az Eöregyh Szattyán Csismanak árra Firfinak valo flo 1, den 40.

Az Asszony embernek valo leg öregeb szattyán Csisma es az 14 esztendősöknek valo. flo 1 den 20.

Az tiz vagy 8 Esztendős Gyermeknek valo 50 vagy 60 penz.

Az Eöregyh Firfinek valo Kordovany Csismanak árra Tall. 1 a legjavanak.

Az Asszony Embernek valo Karmasin Csisma Sikkkel kötöt fl 3.

Az Asszony Embernek valo sikatlan karmasin Csisma flo 1 den 20.

A maga karmasinnyabol aszszony embernek flo 1 den 20

A Sikatlan karmasin Csismat Aszszonynek magaebol flo 1.

Az Eöregyh fejeles Csismat Eöregyh firfinek valot flo 1.

Az Aszszony embernek valo fejeles Csisma den 80.

Az 8 esztendősnek valo fejeles csismát den 40.

Az Aszszony embernek valo fejeles csismát den 40.

Az Aszszony embernek valo kordovany csisma Sikatlan 160 penz.

A Török csinalta Férinak valo szattyán Csisma fl. 1 den 20.

Tjk. 1677. -- Sz. K. h.

1678. január 26.

Balogh Istvany házánál levő Also parton valo Hajduknek egyik Hadnagya Nagy Mihály (két puskát ad az utca tizedesének, hogy a lakatoshoz vigye el kijavításra. Útközben több legény elkéri tőle a különös formájú francia puskákat s az egyik véletlenül elsül s halálosan találja Haczoka Istvannét.) Az idegen nemzetnek (fizetendő) ember díjat (66 tall. , minthogy az egyik puskát forgató legény megszökött, három emberen, közöttük a tizedesen veszi meg a fogott bíróság.)

Tjk. 1678. 28-29. o. -- Sz. K. j.

1678.

Valaki az Isten ellen való karomkodásokat szitkozódásokat, az mellyek már ennekelőtte is szokszor tilalmaztattak, nevezett szerint: Ördög adta, Teremtette, ödög lelkű, eb lelkű és ezekhez hasonló Istent haragra indító, eget földet reszkettető szitkokkal szitkozódik stb. száz pálcza a büntetése.

Tjk. 1677-1690. 502. o. -- Sz. K. h.

1678. január.

Memoriale.

Jancoi Töröknek kocsia Matkon el töröt, mellyet vissza hozvan Borbély Mihály ugyan akkor valami portekat is hozot vissza a Töröt kocsival Ugyan ezen Portekat ki adtuk az Jancoi Halim Aganak die mens. Apr. Pajarit Aga it volt. Ilyes Istvan és Czirkator Matyas Kis Biraknak jelen letében. A Porteka penig nevezet szerint ez volt:

Egy köz által vető

Egy ruha által vető.

Egy Fekete Hati bőr.

Egy kantar, Kett Sakban Arpa. Egy csobolyo.

Egy kopiajat el vittek a Francziak.

Jancoi Pajazit Aga es a másik Halim Eöreg Agan ugyan ezen napon it levén városunkban a seregevel es a Szegedi uton fel üzven egy valamely katonakat Rác kocsikkal edgyüt a lovasok valamely az szánto föld vegiben az uton hogy vissza menteneke azon Törökök ismet elő kérték azon portekakat megh eskükdtetven azon szantokat hit szerint megh vallottak hogy ök mind elő adtak azon Portekakat csak egy Tarisznyaig is. De megh is fortelyoskodvan ezeket a Portekakat keresik rajtunk.

9 köpönyegh, 10 Szür csuha, 12 sebesi pokroc, 10 Sak, 3 Fejir Lasnak avagy Pokroc, 5 Tarisznya egyik nagy Sak szabasu Tarisznya.

Item. 30 Sakot hantak volna el a katonak ezoknak hetet mongyak hogj ök magok hoztak volna el...

Tjk. 1678. 548. o. -- Sz. K. h.

1678. március 8.

Végeztet dolog a Böcsületös Tanács akarattyából, hogy most a Böjtön a Aszszu Gyümölcsöt akit Baranyáru, Sárközrü és egyebünnen

behoznak a Városra eladni az árrát im a következő mód szerint limitálta a B. Tanács.

1. Aszszu szilvának egész negyedgye árultassék Per flo. 2.³⁰⁰
2. Az körtvély gyümölcsnek negyedgye árultassék per flo 1 d. 60.
3. Az mogyorónak is negyedgye szinten a szerint.
4. Az diónak is negyedgye szinten a szerint.
5. Borsonak negyedit flo. 1 dn. 80, Pintit pr. dn. 8, Itczejet dn. 4.
6. Lencsének is negyedit szinte e szerint mint a borsót.

Megnézvén itcze és Pint számra egynegyed borsót lött mérésen 22 pint. 8 Pénzen Pint 2 facit flo. 1 den. 78. Mivel egy meszszely maradt megh, az borsóban 22 pinten felyül, ehez képest el lehet adni az fel negyed borsot Pr. den. 90.

Ha ezen felyül jár az ado ember, birsága flo 12 a többi a Biro kegyelmen áll.

Tjk. 1678. 26. o. -- Sz. K. j.

1678.

(Piroskáné és Csabányi István saját vallomásuk szerint kétszer paráználkodtak, de a fogott birák nem itélkeznek felettük, hanem) ... a megh nevezet személyeket az Idegen Nemzetnek mint Földes Urnak birságlásától meg nem menthettyük.

Tjk. 1678. 50. o. -- Sz. K. j.

1678.

Király István feleleti lön ez: ... ennek előtte 28 vagy 29 esztendő tájban vett sogorával 9 tinokat Kormos Györgytől és Jákó Jánostól ... de nem is a kapolna mellett ... hanem a varoshoz majd egy mely földel a Csiszar völgyenel ...

Tjk. 1678. 54. o. -- Sz. K. h.

1678.

Mivel pedig Csaki Miklos Ur Érsek Urunk Jobbagya volt el vitet volt innét, de ő klgme megh váltotta magát egy Jobbágyot vött maga

³⁰⁰ A magyar pénzrendszer legkisebb egysége az ezüsből vert dénár volt. Ebben az időszakban számítási pénzként használt magyar forintba száz dénárt számítottak. Egy (magyar) pint 1,415 liternek felelt meg. Egy pint két iccét tett ki. Így a 22 pintnek megfelelő negyed kb. 31 litert jelentett, ami minden bizonnyal a kassai kőből negyedét jelentette.

A 12 forintra történő büntetés igen súlyos elmarasztalás, hisz a város jegyzőjének éves bére 36 forint volt.

helyet s annak 6 ökröt vasas szekeret advan minden készségével azon kívül egy borjas tehenet s esztendeig valo kenyeret adott azon Jobbágyság alol.

(A mezei kertek igazolása során így Csáki Miklos megmarad kertjében.) A Felesége is Csaki Miklos Urunknak mivel Sutus Mihály leánya az is vér a kerthez.

Tjk. 1678. 83. o. – Sz. K. j.

1678.

Kovacz Janos mezei kertjét vettek Komaromi Kovács Matyastol per Tall. 28. a talpfajanál.³⁰¹ In anno 1657.

Tjk. 1678. 99. o. – Sz. K. h.

1678.

Vasárnapon kufárságrul, pinczén és háznál valo bor és egyéb részegítő ital ivásáruul és árulásáruul déleesti harangozásig semmiféle gyümölsnek boltban valo berakásáruul, vasárnapon valo szekerezésrül és káromkodásrül. Másünnen ide jött Emberek hirtételérül. Biró Uram nélkül Épületnek valo el kezdésérül. Ridegnek, özvegynek egy házban ketten valo maganos Lakasukról.

Tjk. 1678. 502-507. o. – Sz. K. j.

1679.

Én ... Farkas István szegődtem vala 1678. esztendőben göbolyösnek Kecskeméten Lakos Toth Györgyhöz tizenkilencz tallérokban mint szent naptol fogvást Szent Lőrincz napigh es egy pár bőr kapczában ...

Tjk. 1679. 490. o. – Sz. K. h.

1679. március 8.

Domján Thamás vásárbiro előterjeszti az áratat állapítsa meg a tanács. Gyümöls, borsó, lencse ára marad az amit épen egy esztendeje állapították meg. Viszont az len maghrol nem leven limitatio, mostan arról így limitaltunk, az lenmagnak negyeddel valo mérése legyen négy timonyon fél negyed 2 timon.

³⁰¹ A szövegrészben fellelhető "talpfaja" a város közelében levő Talfája pusztára utal.

Tjk. 1679. 496. o. -- Sz. K. j.

1679. március 8.

Háznál penigh semminemü jóságot marhat nem szabad arulni s el adnyi sub poena fl. 12.³⁰²

Tjk. 1679. 496. o. -- Sz. K. j.

1679. augusztus 25.

Az közönséges varas bé vett szokásai közé ez is adnotaltatot³⁰³ ...

Hogy ennek utanna senki akár it Lakos, akár Viddeki Dohánt sem boltyaban sem piaczon Hazanal annalis inkab ne mereszellyen arulni mert ha valaki ebben megh tapasztaltatik az büntetést el nem foghja kerülni ugy mint flo 12.

Tjk. 1679. 501. o. -- Sz. K. h.

1680. február 29.

(Kohári István 500 f büntetés alatt parancsolja, hogy meghirdetett "limitaiobeli rendeletét" megtartsák. A bírák 1000 f. büntetés alatt kötelesek arra vigyázni, hogy ha valaki a városból a földesúr akarata nélkül elszökik, minden vagyona a földesúr részére legyen lefoglalva. Aki elszökik, annak büntetése 500 f. A hatalmaskodót pedig 500 f. büntetés és rangja szerint verés vagy egyéb is éri.)

Tjk. 1680. 123-125. o. -- Sz. K. h.

1682. december 16.

... Pál István ... magában felfuvalkodván ... Kalocsa János és Deák Pál Urainkat ektelenül eb szülöttivel, eb hitüvel szidalmazta s egyebekkel is: Azomban alfelirül fel fogvan dolmányát Kalocsa Uramat hatullyaban kinalta itattal (?). Ezen szitkozást a foghazban vetven a kis Bírák ... Uraink ... fülök hallására ugyan Kalocsa János uramat ekkeppen szidalmazta: Az kerengő Guta üsse meg Kalocsa Janost: Az egbül. Tüzes menkö szallyon alá az üsse meg mind magát mind gyermekeit mind penig minden jószágát: Mikor Kalocsa János a Templomban a Sacramentum osztása idejen a Pohárt kezében viszi, a Poháron

³⁰² 12 forint büntetés alatt.

³⁰³ Bevették, feljegyezték.

szaradgyon meg a keze ... Fő Biró Tot György Urat ... mind a Birákat hamisolta ...

Deliberatum est.

Mint hogy Pál István nem csak Kalocsa János, Deák Pál, Birák és Törvény tévő uraimot bántotta meg ektelen szitkaival és káromkodásával, hanem leg fellyebb és kiváltképpen a mennnynek földnek teremtő Istene ellen vétkezett, ehez kepest a mi Törvényünk szerint elsőben a Karácsoni napoknak utollyan tetessek a Pelengerben utanna onnan ki veve, az váras kapujában rudakkal meg nyomattatván erüssen veressék meg.

Tjk. 1682. 141. o. -- Sz. K. h.

1685. március 19.

Az valamely hatvan szekeret a Budai vezér az Ujvári élés ala kért és Kecskemétről elindulván mellyek azok közül Pest és Vác alol visza szöktek város romlására, azok helyben Biránk Uraink Pesten a Szénás szekerekből két szekeret állítottak, helyre tartozzanak a szököt szekeres emberek minden karokrul satisfactiot³⁰⁴ tenni az két szekeres embereknek Szekerért Szekeret, okorért ökröt úgy meg vizsgálván egymás között, hogy edgyik fél is meg ne sertödgyek.

Az szénás szekerekből állított hét Tabori szekerek mellé adatot legenyek egy egy hetre leszen fizetesek egy egy fel Tallér, a szeker já-rása is a szerint.

A 3 legenyeknek fizessenek meg azok az emberek kiknek emberei el szöktének, ezen fizetesnek pedig negyed része legyen a legeny Gazdajae a többi a legeny. (Odaveszett 9 ökör és egy szekér.)

Tjk. 1685. 497. o.

1685. június.

... Én Kopasz Geczi az Teremtő Istenem előtt állván vallom ... hogy az elmúlt Télen midőn Turra akartunk volna menni a Szent Király Erdőn Szántszándékombul adgyon vervén megh öltem ...

Tjk. 1685. 22. o. -- Sz. K. h.

1685.

Gazdájokat el hagyó szolgák Törvenye.

Minthogy ebben a mi szegény városunkban szokásul vették némely dologtul futamodott s henyelést szerető legenyek el szegődvn hol

³⁰⁴ Kárpótlás.

fertály, hol fél esztendeigh is elszolgálnak és csak kicsin dologért is megharagudván jámbor Gazdájával sőt még néha csak az dolgot megunván Gazdájokat el hadgyák minden igaz ok nélkül s annak utánna jámbor Gazdájokat zaklattyák rajtuk szolgálattyuknak jutalmát méltatlan keresik. Azért deliberáltunk úgy felöle, hogy ennek utánna aki mi nemü rendbeli szolgálta ki gazdáját minden igaz ok nélkül és bucsu adás nélkül el hadgya, Gazdája az olyan Szolgának egy penzt is ne fizessen. Ezt közönségesen mindnyájan vox³⁰⁵ szerint így végeztük s találtuk.

Tjk. 1685. 157. o. -- Sz. K. h.

1685.

... Gál András szóval előttünk ekképpen allegált: Böcsületes Törvény Birak Uraim az elmúlt 1684. esztendőben kaszáltam egy néhány azaz 18 boglya szenát Kovács Pál uram kertin ... Azonban Doczi István Uram házánál lako rideg legenyét marhákkal é vagy tali-gával a mezőre kiküldven, ot az szenámnál hált es ott a szena mellett tüzet rakott...

Tjk. 1685. 157-158. o. -- Sz. K. h.

1685. június 26.

... az Tatárok rajtunk valo járása Mezeinkben való koborlása az Nagy Félelem miatt nem vihették végben az kaszalást ...

Tjk. 1685. 167. o. -- Sz. K. j.

1685. június 30.

Az keczkemeti Földön levő Gabonakrull és munkasokrull Töttünk ilyen Limitatit.

1 uno: Az mely Szakványosok az buzatt fel fogadgyak, ha kaszályák azoknak adassék Tizenegyedén, ha pedigh az Szakványos arattya fogh adatni nekiek Tizedén.

2 do: Az aratásnak előtte az munkás béri fogh lenni d. 14. az arataskor pedigh d. 20.

3 cio. Az ki Buzáért dolgozik az hét számba az *Tallon* minden napra adassék neki egy-egy Csupor buza csapva.

4 to. Az kölesnek Arpanak Le takarítása fogh adatni kilencedén ...

Tjk. 1685. 171. o. -- Sz. K. j.

³⁰⁵ Szavazat.

1685.

Kecskeméti Kis Gergelyne lévén ilyen prasetentioja:³⁰⁶ hogy az elmúlt harmadik esztendőnek mondatván (?) az Kis Birája Kocsijával lovával el hajtottak volna az Tatár Kán elejben, azonban onnan, meg térvén alkalmasint is jöttek haza felé az Tatár jeájok akadván, mindenükből kifosztotta két Lovát is elvette.

Deliberatum.

Valóságos dologh hogy oda voltanak az Tatár Kán eliben, de megh világosodvánaz hogy Lovai el faradtanak és nem jöhetet haza az Többi kocsikval megh ért Kis Gergely, nem Tartozván immár akkor az Urak részire nevezendő sorbeli szolgáltatásval. Azért karátt az Szegény váras szenvedí; ugy hogy az Akori esztendőbeli adajára és az Tavalyra devalváltassek; és ez mostani 1685 Esztendőbeli Adajával és Szolgalttyával igazán Tartozzék.

Tjk. 1685. 171. o. – Sz. K. j.

1685. június 30.

...

5-to. Az mi az Kecskemethi Désmalást illeti, az mint az régi be vett szokás observattat³⁰⁷ most sem bontatik ell, Azért ki ki személye szerint mihelt nyomtatott azonnal hit szerint az Désmáját közönséges helyre az Varos hazához hozza be in Persona³⁰⁸; az holott nyomban fogja le tenni Juramentumot³⁰⁹ vagy hogy ha ad Summum³¹⁰ Sz. Demeter napigh be nem hozza büntetese fogh lenni flo 12 mellyet is az biró irremissibiliter exequallyon³¹¹ az utan az Desmát is megh adgya ... az Desmalás ily formaban fogh rendben veghben menni.

Az Buzanak az Kecskemethi Földön huzada vetessek az Pusztán harminczada.

Az Arpanak, Zabnak, Cziroknak az Kecskemethi Földön Tizede az Pusztán Tizenötöde vetetik be.

Az Urrétin való Köles Tizedébül fogh Désmáltatni.

Tjk. 1685. 171-172. o. – Sz. K. h.

1685. június 30.

(A városi és vidéki szegénység között "derekas villongás" eset amiatt, hogy a vidékiek elfoglalják a helybeliek elől a munkát.)

³⁰⁶ Bemutatás, kinevezés.

³⁰⁷ Megőrződött.

³⁰⁸ Személyesen.

³⁰⁹ Esküt.

³¹⁰ Végül; itt: legkésőbb.

³¹¹ Kérlelhetetlenül, tekintet nélkül.

... Azért az mely Vidékiek egy holnapigh kaszáltanak az Ertekes Gazdáknak vagy 5 hetigh Felrott (?) az kecskeméti szegénységnek arra szabadságh adatik hogy felére reá alhassanak ez mint az Gazda disponálni fogja őket, vagy együtt az vidékiekkel, vagy hogy szakasztva az kik pedig 2 hetigh dolgoztanak avagy kaszáltanak az olyanokatt az kecskeméti ki tudhattyak és ha az gabona el Takarítására alkalmasok foghnak lenni azoknak engedtetik, holott pedig ezen vegezesünk ellen a kecskeméti gazdák refractairusok³¹² fognának lenni, Tehatt az Fele reszie rea allandó keczkemétieknek nem akarna az Gazda enni adni, hordassék hus a Székbül nekiek és az biró az gazdán az munkások Eledelet irremisebilitér exaquallja.

Tjk. 1685. 172-173. o. -- Sz. K. j.

1685. augusztus 26.

Keczkemeth varossaban Lakos Doczi István és Sziarto Lőrinczné és Sziarto Mihalnénak mint fel pörösöknek lévén illyen praentiojok, az elmúlt Tavasz utollján menven fel Gyöngyös várossa felé bizonyos szekereket fogadván Kecskemétiékett Széles Szappanos Mihályt és Gombaj Györgyött Gyapjút rakván és egyéb Kalmár árútt reájuk vivén Jászberény felé eladásának okárét, azonban reájok ütvén az hajduk fel hányván szekereikett Portekajokban el is vittének, fenyegetvén az hajduk azzal is, hogy az ökreikett hajtának el, és így immár az mely számu 8 tallérokban megh alkuttanak az Gazdák az Hajdukval equaliter³¹³ szenvedtenek az Szekersek is az Alkukra (?) esendő fizetést.

Közönséges és igazságos ususban lévén az, hogy a szekeresek a gazda kárát nem viselik, a 8 tallért a gazdáknak kell szenvedni.

Tjk. 1685. 183. o. -- Sz. K. j.

1685.

A kiknek a Tizedekben ökrökben vagy szekerekben karok eset ezen Ujvári utazásban, azt a Tized a három varas Tavali Törvénye vegezeze szerint igazítsa el a Tized meg visgalvan jó lelki ismeret szerint a káros embereknek ökre szekere mennyit ért volna.

Tjk. 1685. 498. o. -- Sz. K. j.

³¹² Megszegő, ellenszegülő.

³¹³ Egyenlőképpen, arányosan.

1685.

A melly Lovakat Körösre az uj vezer kerésere kellett kentelenségből vinni majd huszjog valot, azoknak nagyob része oda veszet.

Tjk. 1685. 499. o. – Sz. K. j.

1686.

... Vallya meg igazán tudgya-e valamelly boszorkányos varáslását Czigány János Nénnyének János Vajdánének.

Miképpen látta vagy halotta.

... Balog János ... jur. et examinatus³¹⁴ vallya ad. prim.³¹⁵ Hallotta Mezei Petitől hogy eleitől fogva varáslásával élt oda fel is, hallotta Mezei Miklóstól, hogy a békát elevenen megtöltötte kölessel az fazékban megfőzte...

A cigányasszony ezt egy káros asszonynak is javasolta, hogy erre a kára megtérül.

Tjk. 1686. I. k. 632. o. – Sz. K. j.

1686.

... Farkas Simonné Boszorkánysággal vádoltatott kiért az fogházban vettetésén vette ki kezességén 500 forintig az maga hitvese ...

Tjk. 1686. II. k. 643. o.

1686.

Boszorkánysági Suspicioért³¹⁶ a fogházban vettetésén Gyolyainét kezességén ki vötték Gyolyai István és Gergely Nádi Mártonnal Eöt Száz Forintig hogy mikor kevántatik elő allittyák.

Tjk. 1686. II. k. 650. o. – Sz. K. j.

1686. július 8.

... Az buza részébül arattassék fele nyolczadán fele hetedén.
Az Arpa pedig egygel alab.

³¹⁴ Kivallatva eskü alatt...

³¹⁵ Elsőként.

³¹⁶ Gyanú.

Az ki pedig részéből nem megyen a ferfinak napiaban három csu-
por az Aszony Embereknek két csupor buzája járjon.
Az pénzes aratoknak béri napiában d. 25.

Tjk. 1686. II. k. 669. o. -- Sz. K. h.

1687. január 30.

(Arany Lőrincz kecskeméti lakos örökös áron eladja kert beli
portióját Kathi Mihálynak) ... kiváltképpen és elviselhetetlenüll
opprimáltatván az quantumbéli impositionak³¹⁷ fizetésére nézve...

Tjk. 1687. 113. o. -- Sz. K. h.

1687.

... Kovács Mihálynénak eleiben adatott Feö Biró Urunktól és a b.
Tanácstól hogy harmad nap alat ki mennyen a Városbul it ne lakják,
mivel a Fogot Törvény Birák oly tisztátalannak Sententiaztak³¹⁸ mind
ektelen karomkodasaert s mind mas rendbeli ördögi Practicajaert,³¹⁹
melyeket a Tanuk be hoztak, hogy elsőben kövezést érdemel a
karomkodasért annak utanna Egetest. Mi ilyen tisztatalan személy Vá-
rosunkban nem szenvedünk s nem tartunk.

Tjk. 1687. 138. o. -- Sz. K. j.

1687.

... nem csak az elmúlt esztendőben az három Városnak bé vet szo-
kása volt az hogy a Váras tilalma ellen valaki kurta korczmát árult
megh büntetődöt ... a a mellett vagy Varas szükségére foglaltatot a
bor, vagy a feneke ki szagdalta tot ... csak az el folyó esztendőben is
háromszor büntettetet ... büntetését méltán érdemlette Zakri Miklósne

...

Tjk. 1687. 192. o. -- Sz. K. h.

1687.

... Zakri Miklosne megh vallotta, hogy eö sem uratul hallotta, sem
maga tudta azon kender földet, hanem mások szavára nézve tet pa-
naszt Meltóságos Generális Kohári István Urunk eö Nagysaga előtt

³¹⁷ Az adóbeli kivetés kifizetésére kényszerítettév...

³¹⁸ Ítélték.

³¹⁹ Mesterkedés.

említett Sárközi Páll Urunkra, és így a bizonyosságokra nézve Sárközi Pál Urunk azon kender földnek Dominiumában³²⁰ marad.

Tjk. 1687. 193. o. -- Sz. K. h.

1687.

Az mely Lovát keresi Földvári György Ló Tanító Miskán ki Véber Dániel lovait tanította az kuruczok el vétén erő hatalomval Földvári Györgytől, onnan Tatár kezében akadván viszont onnan Nemeth kezében, mégis onnan Paraszt Ember kezében kézzül kézre, azon ló nem sajátja volt Földvári Gergelynek.³²¹

Tjk. 1687. 194. o. -- Sz. K. j.

1687. június 16.

... El végezték communi voto³²² hogi az kik Palinkat arulnak, az bts város kárára vannak ugi mint kurta korcsmások 12 forintra büntetesenek ...

Tjk. 1687. II. k. 910. o. -- Sz. K. h.

1687. július 6.

Az aratáson munkás béri egy napra dn. 12. aki pénzért dolgozik, ha Buzáért 3 csupor egy hétre. Az aratható Buza résziből tizedgyébül adatik, a kaszált Buza kilenczedbül az Árpa nyolczadbul.

Tjk. 1687. -- Sz. K. j.

1687. július 6.

A Meszarosokrul és Szék Birákrul valo
Deliberatio.

Mint hogy a szegény Város Lakossi majd éhel halásra jutottanak mostani Szék Biráink Mathe Kovács, Halyagos János, Király Jánosék az hust 7 pénznél különben nem akarván adni, mi ugyan aláb megh irt személyek nem engedgyük megh különben 6 pénznél adni, ugy hogy jo Hust vágjon es nem emelgető Dögöt. Holot penigh eszt nem akarná és elegendő Husth nem adhatna a szegénységnek tehát minden Héten

³²⁰ Birtokában.

³²¹ Szabó Kálmán megjegyzése: "Hiányos bejegyzés."

³²² Közös, egyöntetű szavazással.

szerdán és szombaton általunk adatik Hatalom az Hentesektől való Hus vágásnak in den. 5. az több napokat magunk Szék Birái foghattyák magoknak es a megh irt 6 pénzen árulják.

Az Hentesek penigh minden öreggh marhabul a Varas Hazához tartoznak 10 font hussal a Javából tavalyi, Harmad fü egy marha darabján vétetik a kettő.

Tjk. 1687. 414. o. -- Sz. K. h.

1688. március 20.

(Békés István panaszolja, hogy 1685. esztendőben, midőn Merczi és Heister generálisok Szolnok várát elfoglalták, a húsvéti ünnepek előtt ő is hajtott fel Pestre egy marhát Koncz Gergellyel, de a katonák a "Nyir nevű Erdőben" rájuk akadtak, a marhát elvették és megették. Békés István most keresi a marha árát Koncz Gergelyen, amit oly módon ítélnék meg neki, hogy Koncz keresse fel marhahajtó társait és közösen fizessék meg a kárt.)

Tjk. 1688. -- Sz. K. j.

1688. március 27.

Illyés Ferencz Kohári István Urunk eő nagysága jobbágya panaszt tesz, hogy marhait, melyeket 235 frton katonáktól vett, a székbirák elvették tőle (amihez ezeknek ugyan a közszükségletre nézve régi jögon alapuló szabadságuk volt) áruk kifizetése után kiderülvén, hogy a marhák lopásból származtak, a kárt neki kellett az eredeti tulajdonossal szemben mégis viselnie, bár a marhák már nem voltak kezén. Illyés Ferenczet a convocatus birák arra utasítják, hogy keresse kárának egy részét a katonákon, 135 tallért pedig -- szegénységét tekintve -- a város téríti meg neki.

Tjk. 1688. 224-225. o. -- Sz. K. j.

1688. március 27.

... régen be vett szokasa szerint való Statutum³²³ az itt környül levő három városnak szabadságában vagy az Szekbiráknak az közönseges jora nézve az itt lakos embertől az mint megh veszi azon áron az marhát el vehesse es az közönseges jora fordicsa ...

Tjk. 1688. 225. o. -- Sz. K. h.

³²³ Rendelet.

1688. március 27.

... akkor is meltsagos Generalis Veterány Urunk eö Nagysága a Város alá szállott eöt Regimentbül³²⁴ álló eö fölsége hiveivel az Vago marha miatt felettéb terheltetett az Város minden Gabonainkbol is ki puszttván...

Tjk. 1688. 226. o. – Sz. K. j.

1688. március 29.

(Illyés Ferenc panaszt tesz Király István ellen, hogy őt rettenetesen megverte, árestomba csukatta, ahol a nyüvek is ellepték.) Király István ez ellen így allegál,³²⁵ nem valo Illyés Ferencznek allegatioja, mert meg bizonyitom aszt Kecskemét várossa Tanácsával, a hogy a dologh így eset, midön minapiban az Fű vezér előtt voltam, rettenetes examenre³²⁶ húzván, hogy ha Török, Rác, Tatár Portéka és Jöszágh csak leg kisebbis a Varasbeli embereknél találtatik, így beszélvén a Fű vezér, Kard, rablás, egetés és vegsö romlás Mahomati hitire a fejünkön és így Fő Biránk nem lévén betegsege miat vocalván³²⁷ a Város Házánál eszt beszélvén Publico³²⁸ a közösségnek megh maradására nézve, mivel sok levén a lezzengő Katona, Hajdu némely Lakosoknál alattomban, azomban Illyés Fercnz Ladájaban is találtatott Rác, függő fel nyitogatván a Ládákat a templomokban, erre valo félelemre nézve úgy ütötte megh, mellyet méltán megh érdemlett...

Király István a Város dolgában faradozván, fejít, életét le kötvén a fű vezér elütt, hogy examenre húzatott volna a megh irt vezértül, hogy ami Városunkban Török, Tatár és Rác Portéka és egyéb nem találtatnék, fenyegetvén a várast végsü rablásával, minthogy a nagy félelem lévén a szegénységet a Ládákat a Templomokban hordván fel nyitogatták, kiben Csolmár veres ruhát, forgót találtanak, úgy Illyés Ferencz Ladájaban is Szalamia Rác, függöket ugyan felest kiért akkor is agyon verésre íteltetet a várustul ... mint hogy akkor Biránk is nem lévén Kecskemeti véreinknek; hanem Király István egy részrül Protegalta³²⁹ azon okért, megh ütötte Illyes Ferenczet méltán megh érdemlette, mit is tovább is szenvedgyen mintsem a Város veszedelme let volna belőle (végzik a fogott bírák).

Tjk. 1688. 229. o. – Sz. K. j.

³²⁴ Sereg.

³²⁵ Mentegetődzik.

³²⁶ Vizsgálat, vallatás.

³²⁷ Hívták, rendelték.

³²⁸ Nyilvánosan.

³²⁹ Támogatta.

1688. március 30.

Fogott bírák végzik keczkeméti tanácsstagokkal:

... jövenek előnkben Kecskemeth Városában Lakos Lázár Pálné, Dekány Gergelyne és Koáczi Istvánne keserves Panaszokall így proponálván Előnkben: Tudva való dologh az Egész Kecskemeth Varassa előtt, hogy az Mi Uraink edes hites Tarsaink az Szegény Varosnak megh maradására nézve szolgálván az hatalmas Urak előtt, elannyira az véletlen Szerencsetül megh esvén halalt is szenvedtenek. Azert ez irant való siralmas és Arvai könnyhullatasainkatt vévén respectusban³³⁰ vegyen Immunisekké³³¹ a közönséges város megh maradásra nézendő portioknak adónak és más Egyéb szolgálatnak fizetésüül megh értvén méltó kívánságokatt jó Lelekvel így Deliberaltunk.

Mivel hogy ez mostani Nyomorusagos veszedelmes Allapotokbn szorgalmatossan kívántatott az sereny vigyázás szegény városunkban megh maradására nézve it Lakos sok Embereinknek faradozása által eddigh is lött maradása, Ezen felüül Specificalt³³² Arváknak Urai avagy hites Társai Varas Szolgálatyaban szenvedtenek halált véletlenül. Azért jó Lelekvel méltónak íteltük, hogy sem adótt, Portiót³³³ és akarmivel nevezendő fellvetést is ne adgyanak mind addigh, valameddigh Varasunk miatt szenvedett Urainknak neveket viselik...

Tjk. 1688. 199-200. o. – Sz. K. j.

1688. június 21.

... Zana István ... tön ilyen feleletet. Az el folyt mult esztendőben a mezei életnek takarításakor, említett szolgál Dani Mihály egy szekér életet házamhoz hozván azt le tevén, 8 ökrömön ki küldvén a mezei kerthez, azonban éjjel nem vigyázván az Eökrökre mint szolgál es béres, hanem az álomnak veté magát fel nem költ örzésekre, azon éjjel el lopatta 5 ökrömöt, melyeket mint köteles szolgálmon keresek. (A béresnek meg kell téríteni a gazda kárát.)

Tjk. 1688. 220. o. – Sz. K. h.

1688. szeptember 3.

Fel peres Kalmár Istvánné illen képpen kezdte beszédit. A Német tabor ben lévén Városunkban, Szivós János 4 Eökrömet erővel el vitte, dolgoztatván és örletvén rajtok, azonban szénáért is a Pusztára ki küldvén, a tatárok rea találván Eökreimre el hajtották.

³³⁰ Tekinetben.

³³¹ Mentesekké.

³³² A jelzett.

³³³ Egyik adóféleség, amelyet a lakosság között a város 'osztott' szét.

Tjk. 1688. 231. o. – Sz. K. j.

1688.

Balog Györgyné ... az mely malomfának való fákat faragtak ... abban lévén valami kövér férgek s azokat meg aszaltatván Sziládi Mihálynéval, akkori sillerével (ugyan azon Sziládinének az javallásából, ki így szolott, csak ezt ad meg innya éget borban, meg áll bizony a nyelve, hogy nem simbelődik) és azokat a meg törött férgeknek az porait egynehányszor mega adta éget borban de azzal semmit nem árthatott, hanem Szegedrül hozatván valami fejér étetöt és azt Die 1. Juni hétfünn töltött káposztát főzvé az urának, ebben az fejér porbann adván oda Sziládinének, hogy azzal meg hincse a káposztának az töltelékjét s azt meg adván az Urának enni, ám azon hétfünn ... meg is hala Balog György.³³⁴

Tjk. 1688. III. 449-450. o. – Sz. K. j.

1688.

... Vecseri Péter is Boszorkánysági Suspicioban³³⁵ az fokházbul 500 forint kezességen ki vették ...

... Fodor Pila Boszorkánysági Suspicio miatt fogházban vettétvén ki vötték kezességen ...

... Docziné azon Boszorkánysági Suspicio miat fogházban vettétvén vették ki kezességen ...

... Vásárhelyi János Deák Demeterné hasnló Boszorkánysági suspicio miatt fogházban vettétvén N. Dull Mihály Ur Parancsolattyára bocsátottuk ki kezességen ...

... Pető Andrásné is Boszorkánysággal vádoltatván fogházban vettétvén ... ki veszik kezességen ...

Tjk. 1688. I. k. 650-652. o. – Sz. K. j.

1689. január 7.

Keczkemeth várossa majd hallatlan sok inségektül viseltetvén kiváltképen az Pogány Nemzetnek Taborozasa miat annak után Isten jó voltából Szolnoki Praesidium midön occupaltatott³³⁶ volna Meltóságos Merczi és Heister Generál eő Nagok mind alattok levő Nemeth és magyar Regimentyeivel az városon 95 napokigh it volt

³³⁴ Szabó Kálmán megjegyzése: "A káposzta maradékát a szomszéd udvarára öntötte, ahol a tyúkrok rakásra dögöltek tőle s így derült ki a dolog."

³³⁵ Gyanúsítás.

³³⁶ Amikor a szolnoki várat elfoglalták...

volna az Egész város lakosinak akar micsoda zár lakat estálloban Lött légyen akarminével nevezendő joszaga azon joszaghval szabad volt azon Nemet az mint mind ökreinkben Lovainkban Executiót tévén zákmánt hantak el vittek...

Tjk. 1689. 248. o. -- Sz. K. j.

1689. március 21.

... az többi között véghső romlásán és veszedelmében forgottak szegény városunknak minden Lakosi de Legh kiváltképen az megh irt 1686. esztendőben az midön Hatvan várában ment az Török és Tatárságh akarván élést vinni be nem lévén már reménysége maradásuknak, azonban az Török es Tatár Tabornak lévén sok kívánsága az Varoson es Emberekben is hatalomval sokakat az Eskütek közüll el vittek ...

Tjk. 1689. 249. o. -- Sz. K. j.

1689. október 10.

... Gombos Miklos comparalván³³⁷ tévén ilyen panaszt előttünk, hogy tudni illik Mányoik János Csösz lévén az szöllőben egy Disznaját által lőtte ...

Tjk. 1689. 259. o. -- Sz. K. h.

1689.

... Kemény Gergelynének levén ilyen kereseti Mocza Janosne fián: adván neki 7 idest³³⁸ hét aranyakat hogy az Banyákrul³³⁹ Portékát hozna nekie es azon hét aranyakat el vivén az hármán vásárlott az többin mi okokra nézve nem vásárlott vagy hova tette nem tudható ...³⁴⁰

Tjk. 1689. 260. o. -- Sz. K. h.

³³⁷ Megjelenvén.

³³⁸ Azaz.

³³⁹ Besztercebányáról és a felvidéki városokról rendszeresen szereztek be árukat a helyiek ezekben az évtizedekben.

³⁴⁰ Egy más kéztől származó feljegyzés szerint a tanács előtt az ifjú "...erős hittel megesküdtetvén vallja, a derekáról a többi pénzt elvesztette.

A tanács e mentséget elfogadta és így az iffiu Mocza István nem tartozik egy pénzvel is ... Kemény Gergelynének..." Uo.

1689.³⁴¹

Dékány György Uram fejös Juhaszának Komaromi Szücs István egy mod nélkül valo Czfra ködment³⁴² csinált Város és magok Czehek tilalma ellen azért ... Komaromi Szücs büntettetik meg 12 f. és a fokházban az ködmennek az czifrajat feicse le és adgyák vissza az Juhásznak adgya megh az árát az mennyit egy paraszt ködmen érne azon kívül az Szücsel egyaránt 12 f. legien büntetése.

Tjk. 1689. III. 261. o. – Sz. K. h.

1690.

... Én Nagy Bálint ... hitem után igazán vallom, kértem én Péter Deáktul azon kenderföldet, ... de ennekem nem atta, mivel Sárközi Pálnak atta feliben meghis ganajzotta...

Tjk. 1690. 5. o. – Sz. K. h.

1690. február 19.

Becsületes Kecskeméth Wárossának Lakossi mind közönségessen egyben gyülvén Eskütt Uraimékkal lévén lévén 8125 forintbéli Impositio.³⁴³ Az egész Urak részéről valo resolutiot ide computalom.³⁴⁴

1-mo Minden Házul akar mennyi légyen ki ki mennyit bir attul fizettessek két két Tallér.

2-do Az Istálloktul is mellyekben Ridegek laknak Tall. 2. A Majoroktul Tall. fél.

3-tio A Boltoktul is mindenikétül adassék két két tall.

4-to A Főre való Ado fogh lenni minden személyre kicsinyre nagyra gar. 2. sive den 50. German.

5-to A mely Ridegh vagy kereskedők találatnak kiknek sem helyek sem Istállólok nem lévén, azokat a Tized népe serio investigálván,³⁴⁵ hittel ki vevén tőle értéke szerint portiozzon minden 10 Tallérokul gar. 2.

6-to A marhabéli vadszám³⁴⁶ is minden nével nevezendő fogh lenni egy marhátul Gar. Nro 2. Az Harmadfü tinó vagy üsző egy vad szám, mint az előt penigh 10. meddű kos és ürükbül adatik gar. 2.

³⁴¹ Egy másik kijegyzés szerint 1698. év szerepel ugyanezzel a szöveggel.

³⁴² E felsőruházati darab ködmen, ködmön, ködmön formában egyaránt előfordul. Csávtált juh bőrből készült, amely a bundától, gubától abban különbözött, hogy szorosan a testhez volt szabva, hol kurta, hol hosszú kabátforma volt, gombokkal vagy kapcsokkal ellátva. Sok formája, fajtája létezett.

³⁴³ Kivetés.

³⁴⁴ Határozatát ide számítom, mellékelem.

³⁴⁵ Sorra ellenőrizvén.

³⁴⁶ A vadszám, vagy marhaszám a hódoltság mezővárosokban meghonosodott sajátos adónem, amely után évenként meghatározott összeget kellett fizetni. Az egyes gaz-

Tavalyi borju kettő egy vad szám.

7-timo A ki penigh a vad számját el tagdgya, mint hogy ujjabban bévetődik, ha el érik rajta, azon el tagadott Jószágh foglaltassék quantumra.

8. A Szöllőktül és kertektül kiktül Dezmat vesznek portio nem adatik.

Tjk. 1690. 376. o. -- Sz. K. j.

1690. július 11.

Kaszásoknak elrendelt Béri. Egy Egy napra öt-5 poltura, minden egy-egy kaszásnak, valamely Ember neigh ezt fölveri, ez rendelésben meg nem ál 12 ftok a Poenája³⁴⁷ ... munkás is valamely ez rendelésben meg nem ál, és több bért kér, akít rajta érünk, méltó büntetését el veszi.

Tjk. 1690. -- Sz. K. j.

1690. augusztus 15.

Én Kecskemethi mostani Fő Biro Szabo Bálint Nemzetes s Vitézlő Vice Ispán Sötér Ferencz Uram parancsolattyabul meg arestalván Nemzetes Györi Decsi István Deak Uramat, attam ki kezességen ugyan itt lakos b. Embereknek specificice³⁴⁸ Mago Mihály, Kari András, Szívós János, Szána György, Béleki Mihály, Bán István Uraiméknak.

Tjk. 1690. -- Sz. K. j.

1690.

Kállai László Annor. circiter. 55.³⁴⁹ Az mely igaz hitte a Városnak meg esküttem, azon hittel valam, hogy (... ennek előtte circit. hét Esztendőkkel) Zakri Miklosnét Varga István nem az Házájért verte megh, hanem hogy a Tatár föl akart menni, s Városunkban be akart szállani, a Tanács megh tilalmazta, hogy Senki be ne hordozkodgyék a belső kerítésben, othon légyen ki ki és gazdálkodgyék neki, azon

dáknak, adózóknak az adózásra kötelezett vagyonát átszámították, hány átlagos szarvasmarha értékét képezte az. Ennek értelmében pl. leggyakrabban öt juh egy vadszámnak minősült, egy malom tíz vadszámnak felelt meg, és a készpénzt úgy adóztatták meg, hogy kb. öt tallér jelentett egy vadszámot. Az egy vadszámra meghatározott adó mennyisége 5-30 dénár között változott a központilag kirótt adó nagyságától függően.

³⁴⁷ Büntetése.

³⁴⁸ Itt: névszerint.

³⁴⁹ Kb. 55 éves.

három napokban sokan a templomokban rakodtak be, és a Tatárok sokan Gazdájokat abrakért és egyébért a Templom Ajtajában lesték, annakokáért tilalmazta az b. Tanács, senkit be ne bocsássonak a kerítésben, mert a Templomokat föl verik érette, akkor pedigh Varga István Adó szedő Biránk volt, szófogatlanaságáért nyerte a verést.

Tjk. 1690. -- Sz. K. h.

1691. március 29.

(A szegedi bírák tudósítják a kecskemétiakat a császári hadak örvendetes győzelmeiről, Csanád megvételéről, és ígérk, hogy azt ezután is megteszik ...)

... de kgltek is mért ebbeli jo akarattyát nem akarja mutatni, a borokat ki nem hadgya bocsátani szomjan akar meg öletni bennünket, mijs ugyan irnánk jo hireket, ha borokkal kedveskednének pénzünkre, eszt csak mulatozásért.

Maradunk kgltek jo akaroi
Szeged várassa fő Birája
Császár György es Tanácsim.

Tjk. 1691. II. k. 2. o. -- Sz. K. h.

1691. április 20.

(Budai bástyák építésére küldött emberek nem igen jelentkeznek -- írja Lendvai György Pestről-- s s ha netán jön is dolgozni, egy-két nap után megszöknek. Azért inti a városok, falvak biráit, hogy mielőbb küldjenek embereket, mert jön az executio s aztán akit elfognak annak kímélet nélkül ingyen kell dolgozni.)

Tjk. 1691. II. k. 14. o. -- Sz. K. j.

1691.

Az Betsületes Tanátstul el vegeztett, hogy a Takátsok azon szerént szűjjenek s munkálodgyanak, valamint annak előtte, több fizetést a Város Lakositul ne vegyenek, mert másként az Birónak kemény büntetésett el nem kerülük, az mejjknél penig hamis Singek találtatnak, azokis Biro Ur Gratiájára Committaltatnak³⁵⁰ az Büntetesre nezve ...

Tjk. 1691. 36. o. -- Sz. K. h.

³⁵⁰ Jóakarátára bizzák.

1691.

Czirkátor Andrásné és Boda Györgyöt házasságtöréssel vádolják. Ha megesküsznek arra, hogy nem paráználkodtak, szabadulnak; ha nem: 40-40 forintot marasztalódnak, melyet a Földes Urnak tartoznak is meg fizetni.

Tjk. 1691. 42. o. – Sz. K. j.

1691.

(Pesti Generális Congregatoria³⁵¹ Sötér Ferenc viceispán a városokból 4-4, falvakból 3-3 személyt rendel felküldeni, a nemesek pedig személyesen jelenjenek meg 12 frt büntetés alatt Szent György havának 26. napjára. Máskor a bírák mennek másod magukkal s személyenként a nemesek.)³⁵²

Tjk. 1691. II. k. 8. o. és 51. o. – Sz. K. j.

1691. augusztus 26.

Az Becsületes Tanács mai napon közönségessen végezte, hogy az Varas Földérül való Gabonának minden nével nevezendő tizedet ki ki adgya. Az bérlet Pusztákrul peniglen tizenötödét, az mely ember penigh megh Dézsmálta eddigh az maga Pusztaián az Gabonát, az elébbi Gazdaiáknak visza adgya es el nyomattatván az gazda, tartozik 15. részét kiadni, a Pusztás Embert peniglen megelégíteni az Pusztáján, az ki szántat tartozik az Varas rendelése szerint, úgy hogy egy hétigh valo szántásértt egy napi szantással tartozvan, az szerint tartozik megh elgíteni, ha fogja kívánni gabonájul ha peniglen penzül.

Tjk. 1691. 59. o. – Sz. K. h.

1692. január 7.

Czeplédi, Körösi, Kecskemthi, Izsáki Lakosoknak sietve adassek köszönetem után.

Látván leveletem Czeplédi, Körösi, Kecskeméti Isaki Birák és Lakosok, hagyom és parancsolom, hogy jó vigyázásban legyenek, mivel az ellenség felesen gyülekezik Tömös Várhoz, hogy így vigyázatlan ne találjon bennetekett. Marhátokat, mejjeket kerítésben nem verhettek,

³⁵¹ A nemesi vármegye gyűlésére.

³⁵² Ők nem küldöttek, szavazati joggal nem rendelkeznek. Azért kellett megjelenniük, hogy a vármegye döntéseit pontosabb ismerjék, jobban végre tudják azt hajtani.

egy kevés ideig fejebb hajtsátok. Ha mi hireitek lesznek nekem is meg irjátok. Az Algyú Lűvésekre vigyázzatok; mert ha az ellenség közelebb leszen jelt adatok, az Algyuk lűvésével. Isten oltalmazzon benneteket.

Kigl. Ur eő Felsége Szolnoki Commendansa³⁵³. Bömingen (?)

Tjk. 1692. II. k. 62-63. o. -- Sz. K. j.

1692.

(Szentkirályról bejött két convocatus bírósági tag szerepel még 1692. február 12-én is a bíraskodásnál, de később is találkozunk még velük, így 1697-ben.)³⁵⁴

Tjk. 1692. 64. o. -- Sz. K. h.

1692.

... maga meg vallya ezen Juhász, hogy azon 62 juhok közül 12 ürüt le metélt pecsnyének ...

Tjk. 1692. 71. o. -- Sz. K. h.

1692.

...jövének előnkben Sárközi Páll és Csaba Mátyás, Proponálván Sárközi Páll, hogy ez előtt való esztendőkben vévén egy hajót melyhez társul bocsátotta Csaba Mátyást, és azon hajóra buzát vettek ...

Tjk. 1692. 72. o. -- Sz. K. h.

1692

... Bán Lőrincz fia maga kerte rea az gulyast, hogy orvosollya meg az Tehenet avagy (Salvo honore)³⁵⁵ kotorja meg, és az Tehen is harmad nappal holt meg az kotorás után, hihető hogy az tehénnek más nyavalyajais érkezhetet ...

Tjk. 1692. 79. o. -- Sz. K. h.

³⁵³ Parancsnok.

³⁵⁴ A kijegyzéshez fűzött megjegyzés: "Hornyik 1686-ban elpusztultnak állítja." HORNYIK János: 1927. 41. o. Az 1697-i adat az egykori jegyzőkönyv 215. oldalán volt található.

³⁵⁵ Esetleges díjazás fejében.

1692. június.

Meltóságos Groff Kohári Urunk eö Nga. Inspectorának³⁵⁶ Nemzetes Dúll Mihály Urunk eö Kglmenek parancsolattyára nézve, mai napon némely törvényes dolgoknak el igazítására nézve mostani fő Biro Szentkirály Páll Urunk eö Kglme convocalta az B. Kecskeméthi Tanácsot...³⁵⁷

Tjk. 1692. 82. o. -- Sz. K. j.

1692.

...Kovács Palkó így szidta a bérest: Te ördögkatta kut koloncz, ha az hasadra ülsz így verlek úgy verlek.
(Ugyanő és két társa ezt is mondotta: Ördög volt a lelked.)

Tjk. 1692. II. k. 78. o. -- Sz. K. h.

1692.

... világosan ki tetszik, hogy ... egyéb jóságja semmi sem volt Bodor Miklósnak, hanem egy feir Lova, mellyis esztendőre meg holt s egy hegedűje ...

Tjk. 1692. 83. o. -- Sz. K. h.

1692. május 28.

(A szegedi franciscanus pater Borkányi János tudositja a kecskeméti főbíróat a török és magyar hadak mozdulatairól, kisebb-nagyobb összecsapásokról, s arról, hogy a víz) hallatlan árja miatt klastromjuk, templomjuk kívül-belül víz alatt áll, egyedül nagy felelemmel maszkálunk az nagy oltarra.

Tjk. 1692. II. k. 133-134. o. -- Sz. K. j.

1692. június 23.

... A szék Birák a Sz. Lőrincz napig esett fagygyutt adgyák 16 Penzen, az utan esendő fagygyutt penig adgyák 12 Pénzen...

³⁵⁶ Felügyelő, széles jogkörrel meghatalmazott gazdasági vezető.

³⁵⁷ Szabó Kálmán megjegyzése: A tanács ugyan ily módon való összeülését később is gyakran megtaláljuk.

Sokszor pedig Dúll Mihály a földesúr inspectora parancsolatára ül össze a tanács, az inspector jelenlétében. Tjk. 1693. 121. o. és másutt.

Tjk. 1692. II. 158. o. -- Sz. K. h.

1692.

Vallya meg a Tanu micsoda Isten ellen valo káromkodo szokkal káromkodot Mutsi Mihály.

Kállai László vallja: Mutsi Mihaly haza jöven hozzánk mindnyajunkat Tatár tüzes menykő és teremtetével szidott, meg egetéssel fenyegetet hogy ugy Cselekszik mint Samson cselekedet hogy a kő Palotát az Urakra szakasztotta ...

Tjk. 1692. 92. o. -- Sz. K. h.

1692.

Pál Istok Vas Dávidot "Törökös ördög atta lekü" szavakkal, Illés István pedig "kő teremtetle lelkü"-vel szidja...

Kétszáz-kétszáz pálcát kapnak és megárestálják őket.

Tjk. 1692. 105. o. -- Sz. K. h.

1692.

... el vegezven az etelt gyertya gyuitásskor Boda Gyurka be ment az hazba ...

Tjk. 1692. II. k. 170. o. -- Sz. K. h.

1692.

... Boldog Mátyás fogta az kéve kötő páltzát ment az feleségéhez hogy verje ..

Tjk. 1692. II. k. 195. o. -- Sz. K. h.

1692. október 23.

Rácoknak kölesen kívül semmiféle gabonát sem szabad eladni, csak a ő Felsége hadai szükségére, amit ő Felsége úgyis jó pénzen megvétet ... (írja és hagyja meg a három város és Izsák bírának Söter v. ispán. Pest.)

Tjk. 1692. II. k. 232. o. -- Sz. K. h.

1692. október 27.

Méltóságos Groff Kohári István kglmes Urunk eő Naga jószágának inspectoának Nemzetes Dul Mihály Urunknak eő kgmének parancsolattyából convoválván mostani fő Biro B. Szent Királyi Páll Urunk eő kglme a B. Tanácsot, nevezet szerint Bets. Király István, Bede Lukács, Nagy János, Sárközi Páll, Szabó Bálinth, Kallai László, Péter János, Szabó Keresztes, Varga István második Biro Csertő János, nemes Kamarás János, Csorba István, Kakulya János Uraimékat és kglmeket.

Elsőbenis Csizmadia Ferenczet szabad személyt és Beddi Mártonét köttetet személyt Bets. Fő Biró Szent Királyi Páll Urunk eő kglme parancsolattyára nézve: provocalván³⁵⁸ s paráznaságot meg valván. Mivel az világi Törvényben oly világossan nem találatnak fel az ollyatén paráznáknak büntetések, azért szent istenünk törvénye szerint mely Mózes 3-ik könyvében 20 részében 10-ik versében. Item Cap. 18. Vers 20, -- Sto. Cap. 22. -- betetetet mindketten mint régi paráznák halálra ítéltek, azon szent törvényeknek tenora³⁵⁹ szerint. Bizván ezen dolgot kglmes Urunk eő Nga bölcs itéletére és gratiájára.³⁶⁰

Tjk. 1692. 89-92. o. -- Sz. K. j.

1692.

Szijjártó Andras mondotta mit kialtotok sühöt volt az Annyátok ... Török volt az Lelked, kutya hitü ... Töröknél Törökebb vattok...

Tjk. 1692. II. k. 237. o. -- Sz. K. h.

1692.

(A váradi fogoly törököket Szolnokról Szegedig a Jászság és a három város szekerein kell tovább szállítani a szolnoki commendáns parancsából. Kecskemétnek 30 szekeret kell adnia s ha azok dec. 23-ra Szolnokon nem lesznek, azt igéri a commendáns, hogy a körülbelül 3000 törököt egyenesen ide ill. a többi városokra szállíttatja, aztán lássák a bírák város kárát. A szekerek épségben fognak visszatérni, mivel elegendő kísérő is lesz a foglyokkal.

Közben kétszer is sürgetik, de 29-én még mindig nincsenek Szolnokon a szekerek.)

³⁵⁸ Vádolván.

³⁵⁹ Szándéka.

³⁶⁰ Szabó Kálmán megjegyzése: Ugyanekkor ugyane törvények alapján még 3 nőt és három férfit ítélnek halálra házasságtörésért, a földesúr gratiájára, 2 férfit és 2 nőt (akik nem állnak házassági viszonyban, tehát szabad személyek), kicsapnak a városból s reverzálist kell a két férfinak adni, hogy ezentúl jámbor életet élnek.

(A következő hónapban ezt találjuk beírva:) Az mely ökrök és szekerek az Törökök alá voltak s oda is vesztenek azoknak száma ökrök 84 szekér 30.

(Egy részét ellopták, más részét az ökröknek a rációk, németek, törökök levágták, néhányat a szekeresek adtak el.)

Tjk. 1692. 253., 288. és 299-300. o. – Sz. K. j.

1692. december 22.

500 teknős Békáth kér Sötér v. ispán budai főcommissárius ur számára, aki azoknak árát köszönettel megadja.

Tjk. 1692. – Sz. K. j.

1692.

Az fa lo előtt valo 12 életes vermek rendi.

Sz. K. Pál uram bottyának csapaszék felől valo szegletitül jo öt lépés az első soron az első verem igitenessen kel mennyi az káponának középső körakása felé. Az második ahoz 3 lépés, 3 dik is ahoz 3 lépés 4 dik is consequent.³⁶¹ 3 lépés, 5 dik ./ 3 lépés. Az második sorban a fa lo felől az első sortól (veremtől ?) lépven hármát az 5 dik veremtől igitenessen az Papista torony mellet levő kóláp külső szélnyit nézven onnet egy más után 5 verem vagyon mind három három lépés egy mástul Sz. Király Pál uram bottya felé. Eddig tiz verem vagyon ...

Az tizenegyediket kel keresni igitenessen menven az 6 dik veremtul hármát lépven az Váras nagy hazanak szelemen ágassa irant, az 12 dik ehez hat lepes menven Sz. K. Pál Ur bottyának a fa lo felől valo korom (koszoru) gerendája iránt.

Az Csap szék körül valo 9 életes vermek rendinek Le írása.

Az első a Csap szék gatorjának mellyet Kováts Gergely Ur csináltott az felső szegletitül két kis Lépés igitenessen menven Demeter Márton ur bottyának nap nyugat felől valo szegletire. Második ehez 4 Lépés ugyan az bot szeglete felé. Az 3 dik ugyan az csap szék nap kelet felől való szegletitül nezven Deák Pál Ur Kéményire 3 Lépés épen az ut közepén, menven nap keletre az szekér uton ezen kívül kettő egy más után három három lépésnyire az 6 dik Veremis három Lépés az 5 diktül mely az szeker ut közepin vagyon menven az Szana György kéménye felé, de ezen négy vermek üresek mostan. A 7 dik el kezdven Lépni az palánk kapujátul mind az szeker uttyán toab menven az uton az 8 dik jo lépés ehez, a 9 dik ez két verem között folyül az uton két két jo lépés mind az 7 dikhez, s mind az 8 dikhoz. Az 9 dikhez két lépés az 10 dik az Csap szeknek nap kelete fele valo felső szegleti fele tartván. Ehez három lépés az 11 dik menven az

³⁶¹ Következeten, pontosan.

Papista Torony körüljárja külső szeli felé. Az 12 dik ehez három lépés menvén az Ecclesia pinczeje Gátorja szája felé. Az 13. dik 8 lépés az Kerekes Istvan Uram kemenye fele igyenessen. Az tizen negyedik az második és a 11 dik között közép tájon, az Tizen ötödik az elsős és a második verem között az uton alol két két lépés. Az 16 dik ahoz két lépés az kapu fele az ut mellet. Az kapun alol az palánk mentiben kettő egymás mellet az első 3 lépés az kapu sarkához ehez 2 lépés az másik alol.

A Debreczeni piacon 2 üressék.

Az első Ketskes Gergely bottjának az ajtajátul nézvén az Bende János boros kamrája fele 6 Lépés. Az második ehez két lépés nézvén Beleki ur komrája verminek közepit.

Tjk. 1691-1698. évi kötetében az 1692. évnél elhelyezett cédulán. (Az írás egyezik a jk. egyik kézírásával.) -- Sz. K. h.³⁶²

1693. január 3.

... Barát Györgyöt is szabados személt provocalván³⁶³ Szappanos Jánosnéval meg köttetett személyvel való paráználkodásokért, mivel Szappanos János comiveálván³⁶⁴ felségének az Méltóságos Ur is eő Nga azon Asszonynek gratiat adott, ex fundamentó³⁶⁵ ha az nagyobb latornak³⁶⁶ gratia adatott mint meg köttetett személynek, ennek is szabados személynek gratia adattathatik és az egész diával tartozik, ezt bé tévén a statis faccio után sub spatio³⁶⁷ bis quidende (?) házasodgyék meg, éllye igazán, máskint a városban ne patialtassék,³⁶⁸ ha nem az városbul ez terminus el mulván csapattassék ki és az jószága foglaltassék az illető Földes Ur számára annyival is az gonoszság ki gyomláltassék közülünk. Mivel pedig Szék színén az bets. Tanács előtt B. B. Uraink előtt becstelenül s illetlenül szallott 2-dum Prologi Tit. 16. sub poena 12 fl. convincáltatott,³⁶⁹ mely ugyan azon alkalmatossággal excentisba³⁷⁰ ment.

Tjk. 1693. 94-95. o. -- Sz. K. j.

³⁶² Nem ritka eset még a későbbi évszázadban sem, hogy a hivatalos jegyzőkönyvbe szánt fogalmazványt valamilyen ok miatt a többi közül kiemelték, és a tisztázat készítése során az időrendnek megfelelő helyről kimaradt. Nem tudván pontos helyére később bemásolni, a fogalmazványt a jegyzőkönyv megfelelő helyére illesztették, hogy legalább ilyen formában álljon rendelkezésükre. Valószínűleg ez az igen érdekes, és a város út- és tárolási viszonyait jól érzékeltető feljegyzés is így maradt ki a hivatalos jegyzőkönyvi bejegyzésekből.

³⁶³ Vádol.

³⁶⁴ Megbocsájtván.

³⁶⁵ Abból az alapállásból kiindulva...

³⁶⁶ Vétséget elkövetőnek.

³⁶⁷ Az elégtétel után rövidesen.

³⁶⁸ Ne tőrjék meg.

³⁶⁹ Az idézett 16. pont alapján 12 forint büntetésre ítélték.

³⁷⁰ E formában ez a szó nem értelmezhető.

1693. január 3.

Szappanos Páll szabados személy lévén, paráználkodván szabados személlyel Gál Borkával, ezek felől is delibéráltatott, hogy az Bika Pénzt le tévén vegye el Szappanos Páll az Asszont, ha nem akarja el venni, legyen halál a fején.

Tjk. 1693. 97. o. -- Sz. K. j.

1693. január 3.

Pataki Pálnak sok rendbéli Praetentioi³⁷¹ lévén Vas Mártonon az B. Tanács előtt egy mással megegyeztenek, kezet fogván egy mással, úgy hogy Vas Márton fizessen Pataki Pálnak 12 Aranyokat, ezen dolga iránt Pataki Pál is soha tovább, és többé ne haborgass és ne haborgathassa.³⁷²

Tjk. 1693. 99. o. -- Sz. K. j.

1693.

Balog Mihály Mago Mihály uramat "Pribéknek, Töröknek" mondotta, Máté kovácsot "veszett Lelkűnek, Dühös Lelkűnek szidalmazta".

Ugyanő a tavalyi bírakat "betstelenitőknek, prédálóknak, Tolvajoknak, váras pusztítóinak" kiáltotta az utczáról...

Tjk. 1693. II. k. 263. o. -- Sz. K. h.

1693.

A czeglédi bírák értesítik a kecskemétiakat, hogy vigyázásban legyenek, kétszáz kurucz katona Egyegh falut felverte, 600 marhát s lovat elhajtottak, sok jó embereket le vagdaltak. (Levél beírva.)

Tjk. 1693. II. 275-276. o. -- Sz. K. j.

1693. január 26.

(Jogtalan bíráskodásért citálja és vonja felelősségre a főbíró és a tanácsot a vármegye, mivel az elmúlt 1692. esztendőben a) Vármegye magistratusának jurisdicchioját és auctoritását³⁷³ magának

³⁷¹ Követelése.

³⁷² Szabó Kálmán megjegyzése: "Hasonló, kézfogásos egyezkedésre gyakran találunk példát."

vindicálván³⁷⁴ (mikor bizonyos gonosztevők kezükhöz akadtak, az ország törvényeinek ellenére nemhogy a vm. magistratusának kezéhez szolgáltaták volna őket, hanem némely részüknek) fejere sentenciáztak³⁷⁵ (másokat szabadon engedtek. Erről a bírácnak a legközelebbi vm. gyűlésben számot kell adniok, hogy büntetésüket is elvehessék.)³⁷⁶

Tjk. 1693. II. k. 282. o. – Sz. K. j.

1693. február 23.

(A csongrádi kapitány írja:)

Vettem az kgték Levelét mely algyú lövés felől tudakozik a mely eset ezen dologért, hogy ennehány igaz Törökök Gyulára és Jenőre élést hoztak az kiknek mink vissza menvén az Törökök eleiben allottunk, el is fogtunk bennök, mink kevesen leven az kapok alatt miota seregemmel próbálni voltam 10 napja az estve érkeztem házamban, azért hüves az az öröm az élés hozás és a mi probank lött. Azonban az mely Törököt el fogtunk kerdezvén örvendeztek azon, hogy töb kurucz és Török jönne fel kgték azért jól vigyázon és mink más felől egy másnak az szomszédsagban szorgalmatosan hir adással legyünk.

Tjk. 1693. II. k. 291. o. – Sz. K. j.

1693.

(Sőtér viceipán írja:) Hadnagy uraiméknak meg parancsollya kgltek, hogy az Tolvajokra szorgalmatosan vigyázzanak, az vármegyével gyakorta ki mennyenek, mert már az Szent Gergely napi vásár el közelgetvén az Tolvajok fel támadnak, mert ha gyakorta ki nem járnak, bizony rosszul fognak járni.

Tjk. 1693. II. k.- 298. o. – Sz. K. j.

1693.

Tizenegyedik Tizednek Instantiajára szedetet Tanuk a Várad Törökök le vitelével mennyi és mi módon vesztenek el az ökrök.

Tjk. 1693. II. k. 299. o. – Sz. K. j.

³⁷³ A vármegye önkormányzatának joghatóságát és tekintélyét.

³⁷⁴ Követelvén, tulajdonítván.

³⁷⁵ Elítéltek.

³⁷⁶ Szabó Kálmán megjegyzése: "V. ispán levele."

1693. március 30.

(Vacsí és Szent Györgyi puszták kibérlését elhatározta a tanács.)

Tjk. 1693. II. k. 307. o. -- Sz. K. h.

1693. május 2.

... Három vagy négy Tallér ára finom fő dohánnak tegyének szerit számomra és az meg irt lovakkal együt küldgyétek fel, ugyana igen jól meg valogatva vegyének meg azon dohánt, hogy nagyobb része rosz ne legyen ... (írja Kohári István, Csábrágh.)

Tjk. 1693. II. k. 326. o. -- Sz. K. h.

1693. május 8.

(Szegedi bírák adják a rossz híreket, hogy május 7-én Szentai, Szabadkai, Martonosi és Bécsi hadak Lipppa felé ágyúkat, puskaport és más hadieszközöket kísérvén, a Maros mentén rácsaptak a zsákmányolt marhákat hajtó (kurucz-török-tatár seregre de a pogányság szétverte a támadókat, a tisztek nagyobb része ottmaradt, vagy sebesen jött vissza. Valamennyi gyalog kuruczok Serkéd táján a parasztoktól elvették csónakjaikat, azért vigyázásban legyenek a kecskemétiék. Péterváradjáról jövő embereik a -- szegedi bíráknak -- is rossz híreket hoztak, három sajka török "fölcsapott" és a császár hajóit el eregette, melyek egymásban megakadtak s nem vehették magokat az öreg Dunára, mivel szigetben voltak. Feirvárhoz 10 ezer pogány gyűlt, Tömösvárnál is kurucz-török-tatár hadak vannak.)

Tjk. 1693. II. k. 329. -- Sz. K. j.

1693.

(A csongrádi főkapitány adja hírül, hogy egy Gyuláról megszökött kurucz Varga Jankó szavai szerint:) Kurucz Király Jancsi az Törökkel együtt ki jött Gyuláról és az Tiszán által jön, úgy hogy ha egy hétig kellettikis lesködni, megis Kecskemethi gazda Embert fog meg, és Gyulára beviszi, mely dologrul szorgalmatossan vigyáztasson Kgtek, mind mijs innét, Szegedre is megirtam és kgtek Körös Várassa Fő Birájának meg írja.

Tjk. 1693. II. 363. o. -- Sz. K. j.

1693.

(Többek hasonló vallomása után...) ... Jakab Panna szolgálója lévén Ketskesnének tudgya hogy Ketskesné kurta korcsmat árolt Sz. György naptul fogvást, Sz. György nap előtt pedig fölötteb is árolta. Item Czeglédi Györgyné sellyére lévén Ketskésnének vallya hiti előtt két hete hogy Ketskésnénél lakik látta hogy az Aszonyok hozták tüle az bort...

Tjk. 1693. II. k. 363. o. -- Sz. K. h.

1693. július 5.

P. Kovács János vette ki kezességén az fogházbul Czirkos Andrást, az ki az kaszával Turi Mihálynak az karját meg vágta, ugy hogy a mikor kivántatik elé alittyá, ha nem tartozik az 500 forint vinculummal.³⁷⁷

Tjk. 1693. II. k. 371. o. -- Sz. K. j.

1693.

(Kölcsönt vesz fel a Debrecenben lakó Erdődi János Bán István kecskeméti lakostól 300 tallért. Ennek nyugtáját, elismervényét mint az máskor is megesik a jegyzőkönyvbe be írják.)

Tjk. 1693. II. k. 384. o. -- Sz. K. j.

1693. július 15.

Determináltatott, hogy Szék birák Uraink az husnak fontját hat pénzen mérjék.

2-o. Hogy második Biro Kaszap János Urunk az Sónak fontját négy pénzen méresse.

Tjk. 1693. 134. o. -- Sz. K. j.

1693. november 4.

Méneses Gazdák: N. Deák Pál, Szabó Bálint, Demeter Márton, Dékány György, Kis István, Szabó István, Kamarás János, Csete János és Illyés János.

³⁷⁷ Szabó Kálmán megjegyzése: "Előbb is, később is gyakori eset."
Vinculum itt kötés, kötelezettség.

Tjk. 1693. II. k. 402. o. -- Sz. K. h.

1693.

Szántó István így szidja Nagy Mihálynét: Lánzos ménkő teremtette, ördög atya, ördög teremtette ...

Tjk. 1693. 426. o. -- Sz. K. h.

1693.

(Paráználkodóknak házában helyet adó s őket itató) Galits Máté mind feleségestül erőssen páltzástassék meg és patzalt vonván az fejükben vezetessenek ki az városbul. Hasonlóképen Tolvaj Mátyásnéval, Boda Miklósnéval (akik a városból megszökött paráználkodókkal Galitsék házában együtt ittak).

Tjk. 1693. -- Sz. K. h.

1694. január 3.

... Szeles György A Varga Agoston es több Interessatusok³⁷⁸ ellen ... így allegal.³⁷⁹ Ez előtt 4 Esztendővel az *saska* meg emésztvén majd az egész földet az Saskaktól maradvan eppen Jakabszallasi kun pusztá.

Tjk. 1694. I. 85. o. -- Sz. K. h.

1694. május 6.

(Az izsáki bírák és tanácsbelieket Kecskemétről haza felé menvén) ott tüzes vérén folyt Tolvajok (megtámadták, minden ruhájukból kifosztották, lovaikat is elvették, miért is környékbeli községek és a vármegye segítségét kérik.)

Tjk. 1694. III. k. 7. o. -- Sz. K. j.

1694.

Az kik régi pusztult szöllőjükbül szántó földet csináltak, azokatt más emberek szöllő földnek meg kértének az Betsületes Tanátstul, ilyen renddel következnek. (8 elpusztult szőlőhelyet ad át a tanács.)

³⁷⁸ Érdekeltek ...

³⁷⁹ Mentegetőzik

Tjk. 1694. III. 18. o. -- Sz. K. h.

1694.

Első alkalmatossággal provocalván³⁸⁰ Ketskeméti Catholica Ecclesia B. Gondviselői Korbácz Istvánt praetendálván³⁸¹ eő Kgmin egy kertet mellyett Korbácz István mustoha Attya korbácz Márton vet volt 4 Tinókon, Korbácz Márton meg halván maradott azon kert Leanyara...

Tjk. 1694. III. 21. o. -- Sz. K. h.

1694.

... Szilágyi Mihály tőn ilyen actiot³⁸² Dekány István ellen hogy régi Szankon levő Bérett Pusztá Földét nevezett Dekány István el akarta volna contra omno jus³⁸³ kaszálni, sőt Szeles György és Demeter Márton Uret el is kaszáltatta volna mellyet akkori böcs. Szemellyek előtt az Melt. Groff Kohári Földes Urunk eő Nga autoritasaval³⁸⁴ hogy nagyob gonosz ne erje tiltja meg jegyzett Szilágyi Mihály Szeles Györgyel 400 Tallerokig sőt (!) Demeter Márton Ur 1000 Tallerokig prohibeallya.

Tjk. 1694. III. 36. o. -- Sz. K. h.

1694.

... Vecseri Mihály vei ... és Barta György szántogatván ... szitták egymást ... Rácz István fogta az ösztökét ment Barta Mihályhoz ...

Tjk. 1694. III. 37. o. -- Sz. K. h.

1694. május 20.

(Heiter generális elismerő levele.)

Az mi az három mező Város Körös Czegléd es Kecskemet Memorialesok által előmben tettek az dolgott ... alázatos Instantiajokra eő Felséghe Méltóságos Udvari kamarájának annyira recommendalnom³⁸⁵ állapottyokat, hogy az mint nekem tudtomra

³⁸⁰ Perbefog, vádol.

³⁸¹ Előállítván.

³⁸² Vádat.

³⁸³ Minden jog ellenére.

³⁸⁴ Tekintélyével.

³⁸⁵ Ajánl.

vagyon az minemő hasznos szolgálatott vittének végben Kgl's Császár Urunk eö Felsegenek részeröll kivált keppen valok.³⁸⁶

Tjk. 1694. III. 53. o. -- Sz. K. j.

1694. május 26.

(Idegen jobbágyoknak a városba jövele.)

Keglevits Ádám gróf birtokairól különösen Cseke-kátáról, a jobbágyok szétszéledtek s egy részük Kecskemétre jött.

A gróf plenipotentiáriusával³⁸⁷ raüzen a kecskeméti birákra, hogy adják tudtul szökött jobbágyainak, hogy mielőbb visszköltözzenek, bántódásuk nem lesz akkor, sőt "szép szabassággal ajándékozza meg" őket a gróf, ... "a város se ellenkezzék ebben, nehogy meg kelljen búsítani."

Tjk. 1694. III. 28. -- Sz. K. j.

1694. június 8.

(Regalis decimákat³⁸⁸ -- árendákat -- az 1694. esztendőre a budai Cameralis administratió³⁸⁹ az egész vármegyében ő Felsége számára foglalta le s azon pénzeket a viceispán kezéhez kell szolgáltatni.)

Tjk. 1694. III. k. 33. o. -- Sz. K. h.

1694. június 27.

... Aratás idején ... az Asszony ember poentusa³⁹⁰ légyen egy napra másfél Csupor élet³⁹¹ egy hétre, az Férfiake peniglen fel fertály.³⁹²

Az jo buzat nyolczadán aggyák az alab valót alab.

Az aratonak napjában 20 pénz a béri ...

Tjk. 1694. III. 42. o. -- Sz. K. h.

³⁸⁶ Szabó Kálmán megjegyzése: "az udvari kamara kegyelmes reflectiojába ajánlja őket."

³⁸⁷ Rendkívüli hatalommal felruházott gazdasági vezető.

³⁸⁸ Királyi tized.

³⁸⁹ Kamarai hivatal, szervezet.

³⁹⁰ Ebben a formában nem értelmezhető ez a szó, nyilvánvalóan, bér, fizetség értelemben használták.

³⁹¹ A kenyérgabonát gyakorta nevezték így ezekben az évtizedekben.

³⁹² Ez az eset is dokumentálja, hogy nem a véka vagy a kila negyedrészeről van szó, hisz egy heti bérnek ez igen csekély lenne.

1694.

... Bekő Istvánné vallya ... feküdtünk egy góréen ...

Tjk. 1694. III. 51. o. -- Sz. K. h.

1694. július 11.

... fogattuk meg kos paszternak Molnár Jánost és Denyén Istvánt úgy hogy eő kgmeknek az öreg kosoktul járjon két két poltura, az bárányoktul egy egy poltura...

Tjk. 1694. III. 54. o. -- Sz. K. h.

1694.

Kenéz András ... vallya hogy Nagy Gergely és Hemző István ökrei az Palots Janos kölessében mentenek és Palots János oda menvén az kölesben találván az ökröt az egyiket meg akarván fogni az Nagy Gergely szolgálja Palots Jánost megverte es azon verés után Palots János az egy ökrött vitte ezen fatensnek Szerőire ... 3. tio Egyed Pál ment mint egy heten tarsával dorongokkal Palats János Tanyájára ...³⁹³

Tjk. 1694. 74. o. -- Sz. K. h.

1694.

... Egyed Pál mint egy 7 vagy 8-ad magával dorongokkal vasvillákkal szerő nyesőkkel, petrencze hordó rudakkal oda ment ezen fatensnek szerőjökbe ... (Fazekas János tanúvallomása)

Tjk. 1694. III. k. 75. o. -- Sz. K. j.

1694.

(Egy mezőn történt verekedés tanuinak vallatásakor az egyik tanú mondja:)

... minthogy szunyog hálló alo fel sem költ nem látot semmit, hanem hallotta hogy mondottak ... ilyen atták ...

Tjk. 1694. III. k. 75. o. -- Sz. K. h.

³⁹³ Ugyanennek az esetnek egy másik kijegyzése: "Egyed Pál egy 7 vagy 8 ad magával dorongokkal vasvillákkal szerőnyesőkkel, petrence hordó rudakkal oda ment ezen fatensnek szerőjökre..." (Fazekas János tanúvallomása.) Tjk. 1684. III. k. 75. o.

1694.

... Kasza Gergely ... bérese lévén nyilván tudgya mivel eő maga hordotta az buzát az Kuczora földére hogy Barko Janos nem magáét hanem az sogoráét nyomtatta el...

Tjk. 1694. III. k. 77. o. -- Sz. K. h.

1694. november 13.

Magó Mihály, Karsai Ferencz "több társaival együtt" valószínűleg hírszerzésre indulván, Szabadkáról igen rossz híreket küldenek. A keresztény tábor átkelt a Dunán "a Tatárság tellyes tehetségével azon vagon, hogy a Tisza-Duna közé fel kaphasson.

Tjk. 1694. III. 85-86. o. -- Sz. K. j.

1694.

... Szivos Jánosnak let 19 vagy 20 boglya árpája, azon kívül 10 vagy 12 kereszt árpája ...

Tjk. 1694. III. 88. o. -- Sz. K. h.

1694.

... elő álván Sárkány Tamás ... teszen illy actiot, hogy ez előtt számos esztendőkkel Ványán reájok ütöttek bizonyos számú Hajduk, az egyik lovát el vitték.

Tjk. 1694. 160. o. -- Sz. K. j.

1694.

(Szőlőkből szántóföldet nem enged a város csinálni.)

Az kik régi el pusztult szőlőjükbül szántó földeket csináltak, azokatt más emberek szőlő földnek meg kértnek az Betsületes Tanátstul ilyen renddel következnek.³⁹⁴

Tjk. 1694. -- Sz. K. j.

³⁹⁴ Szabó Kálmán megjegyzése: "8 elpusztult szőlőhelyet ad át a tanács."

1695. március 22.

... az Ketskeméti jószág Veselenyi Ferentre, Petro Pálnéra, Csáki Istvánnéra Sárkándi Párlul maradot és így most már az kit hárman birtak az előtt magara szállott Melt. Judex Curil.³⁹⁵ Csáki István Uramra³⁹⁶ ... kinek meghatalmazottja a szolnoki főkapitány Bertóti István, bizonyos 100 arany (több évi adó) restantiának megküldését kéri, különben ő felseje írásával fog a német tisztektől katonákat hozni az executióra.

(Gr. Csáki István is ír) ... e dologban fogyatkozás ne legyen, ha mi-atta meg busulni nem akartok ...

Tjk. 1695. III. k. 148. o. – Sz. K. h.

1695. április 6.

(Kohári István írja Bertóti Istvánnak, a szolnoki főkapitánynak:)

... Ketskeméth Várossát az mostani földes urakkal osztatlanul birván, annak csupán summabeli adjával³⁹⁷ szoktunk vala mind eddig is juxta ratam cujus vis portionem³⁹⁸ osztzkodni...

(Kéri Bertótit, hogy Csáki gróf előtt említse meg, hogy a kecskeméti sok nyomoruságuk és "el raboltatások" nélkül is nehezen tudják adójukat megadni, ezért lehetőleg álljon el a militaris executiótól.³⁹⁹)

Tjk. 1695. III. k. 158. o. – Sz. K. h.

1695.

(1695. március 29-én császári nyílt levél Magyarországon mind a szomszéd tartományokban beállott drágaság ellen intézkedik. Ő felsége mind a császári és magyarországi kamara betiltotta, mégis némely kereskedők az alföldi baromtenyésztőktől a marhát hajtóknak a Tiszáig eléjök lovagolnak, azoktól is összeveszik és mikor az eladó barom vására jut már negyedik, ötödik kézen van, innen származik a barom drágasága és nagy szüksége a husnak, tehát elkoboztatás terhe alatt, nyilvános baromvásárokon kívül marhát venni nem szabad.)⁴⁰⁰

³⁹⁵ Curia bírása.

³⁹⁶ A szöveget kijegyző megjegyzése: "A kecskeméti az válaszolja, hogy Kohárinál van Csáki része, mire Bertóti írja, hogy az csak egy kis rész lehet." Uo. 150. o.

KecsKemét földesuraival és a város megváltkozásával kapcsolatosan I.: HORNÝIK János: 1860-1866. III. k. 7-93. o.

³⁹⁷ A város határa nem volt szétosztva a földesurak között, hanem csak a várost terhelő földesúri taxa, összeg felét, negyedét, tizenhatodát stb. kapták meg.

³⁹⁸ A tulajdonukban lévő birtokrészek arányában.

³⁹⁹ Katonai végrehajtás.

⁴⁰⁰ A kivonathoz kapcsolódott még az alábbi néhány sor: "Pedig nem ez volt az ok, hanem a felszabadító háborúkban elpusztult, elszegényedett, földönfutóvá lett a nép, pusztán parlagon, műveletlenül hevert a vidék, ember, marha és munkás kezek

Tjk. 1690-1698. 172-175. o. -- Sz. K. h.

1695.

... Az Rácz leány vallya hogy ő soha nem mondgya másra hanem Horgas Istvánra hanem eő tőle való (a gyermek) mert kaposzta vágaskor az Pitvarban eő rontotta meg, melyly volt octoberben...

Tjk. 1695. II. k. 453. -- Sz. K. h.

1695. május 25.

... Fő Biro Mago Mihály Uram Hagymási Gergely és Berta György instantiajokra⁴⁰¹ buzában Máthé Kovács, Haraszti István és Varga Mihály marhái által tet károk böcsültetésere ki küldötte Ketskés Gergelyt és Czirkator András Uraimékatt ...

Tjk. 1695. II. 455. o. -- Sz. K. h.

1695.

... Halyagos Mihály fia ... vallya ... Horgas István dolgában, hogy ... az leány ... haza hordván az káposztát az szöllőből ... az Halyagos szolgája (t.i. Horgas I.) ... az malomban forgott volna ...

Tjk. 1695. II. k. 472. o. -- Sz. K. h.

1695. június 8.

Ugy látom Kecskemethiek jadzotok velem mint bolondal. Szent György napra fogadtátok az Patyolatot kivel tartoztok meg küldítek mar sok esztendőkre tartozo daru Tollakert az Postatok egy gyermek lovat szürkét ígért, semmi sincsen benne, régen mult Szent György napja. Ugyan Alpári Praediumomat akik arendáltak három esztendőkre valo arendája hátra lévén, holott esztendőnként kellett volna Arannyal meg fizetni ... Látom jádzotok velem, hidgyétek el en is meg mutatom hogy Eörökös Aszszonyotok vagyok. Sem Alpári, sem Szentkirályi, sem Borbásszállási Pusztáimat senki ne ellye, maskent az mi esik köszönye magának. Az két Gyermek Lovat meg veszem s az Patyolatokat kötéstek szerint ... Ez levelemre választ várok.

Korányi Anna, Vaja.

nélkül.

⁴⁰¹ Folyamodvány, kérés.

Tjk. 1695. II. 475. o. -- Sz. K. h.

1695. június 23.

Böcsületes Fő Biro Mago Mihály Ur eö kglme convocalvan az Böcsüll. Tanácsot ... közönséges egyezésből végezték eö klmek hogy a melly Isten ellen valo szitkok eddig grassaltatnak⁴⁰² közöttünk s városunkban szélyyel, tellyesselge tolláltassanak⁴⁰³ erdemlet büntetes alat.

Minden Tizedből rendeltessenek két két Böcsülletes jo lelki ismeretű emberek az fellyebb irt szitkoknak es ezekhez tartozo s jarulando gonosságoknak gyomlálására.

Tjk. 1695. II. 470. o. -- Sz. K. h.

1695. július 10.

... közönséges akarattal végeztetett, hogy ebbe az esztendőben ki ki városunk lakosi közül Buzajat arattassa részéből úgy hogy az javát adgya tizedén, az aláb valóját penig kilencedén. Az Árpát is az buzával egyenlőképpen.

Tjk. 1695. II. k. 478. o. -- Sz. K. j.

1695. július 10.

A napi számos Aratok(na)k béri légyen minden napra két Csupor buza.

Tjk. II. k. 478. o. -- Sz. K. h.

1695.

Paal István az kecskeméthi Aszszonnyal Tot Istvánnéval el szökött Gyulára, holott maga kuruczczá levén bérlett 24 Aranyban az Töröktül egy lovat melynek beriben hadta az véle el szökött Aszszonyt, bérlette penig az lovat a végre hogy azon lónak hátán nyereségre mennyen mellynek alkalmatosságával fogságban esett, Loert valo zalogban penig az Aszszony oda maradott, úgy referáltatott az utan penig az kuruczok az Töröktől el lopták azon Aszszont.

Tjk. 1695. II. 478. o. -- Sz. K. j.

⁴⁰² Dúlnak.

⁴⁰³ Számolják fel...

1695.

Csizmadia János ... ex ben examinatus⁴⁰⁴ vallya ... Molnár János Vincze Pannával együtt háltanak az szunyog hállo alat egész aratás-kor, Keresztes Samu pedig kívül az töb Aratokkal hált mindenkor ...

... a kinek arattak az gazda vas villával ment az gunyho aitajára ugy szitta s pirongatta őket.

Tjk. 1695. II. k. 480. o. -- Sz. K. h.

1695. augusztus 14.

... az husnak fontya járjon 7 pénzen, az Fadgyunak Penig fontya 16 Penzen, Másája 16 Forintokon, az kergeteges, Lába törött es egyéb fogyatkozásos marhát le ne vágjon hiti is leven rajta az Szék Biráknak s meg se vegyen senkitől.

Tjk. a695. II. k. 492. o. -- Sz. K. h.

1695.

Varga György Mészáros János sellyére jó lelki ismeretire kénszeritetett, vallotta, hallottam Csengeri György szájából midön Halgato György által készitetett s hussal főtt kását evett volna ... mondotta rossz étel ez.

Tjk. 1695. II. k. 492. o. -- Sz. K. j.

1695. október 2.

Mi alább irt személyek adgyuk ezen recognitionalis⁴⁰⁵ levelünket Rima Szombatban lakozo Nemedi Andras es Cseh Gergely Urainknak, hogy Városunknak Böcs. Szék Birái Szabo Márton, Szivos Gergely es Keresztes Ferenc Urainkal alkudtanak meg eö klte az Váras Székin esendő marha bőrökről, ujjobban, proxime⁴⁰⁶ következő Szent György napjáig, ugy hogy az eöreg marha bőröket el vegyék eö klk B. Szek birainktol párját 40./, negyven eöreg garasokon,⁴⁰⁷ harmad füket pedig hármát egy eöreg Párban hasonlo árron. Az juh bőröket párjában Polt. 58 ./, Eötven nyolcz Polturákon Párját meg másolhatatlanul in omnes fortune eventus mellynek nagyobb es állandobb erősségére

⁴⁰⁴ Megkérdezett, kivallatott személy.

⁴⁰⁵ Elismerő irat.

⁴⁰⁶ Legközelebb, következő,

⁴⁰⁷ Kecskemét és Nagykőrös térségében a 15 krajcárosokat nevezték ezekben az évtizedekben öreg garasnak.

adtuk ez recognitionalisunkat:⁴⁰⁸ eö klk is consensussokat⁴⁰⁹ advan
alabb irt kezek irásával comprobállják⁴¹⁰ ...

Tjk. 1695. II. k. 508. o. -- Sz. K. h.

1695. október 8.

(Sötér viceipán levele. Pestini.)

Esett értésére az Teként. N. vármegyének panaszképpen, hogy sok engedetlen s Illetlen cselekedeteket véghez vivő kltek közzé be férkeztenek hire nélkül kegyelmteknek es annyira meg ülepedtenek, hogy házakat is épittenek magokanak, kik engedetlenül sem adozni sem szolgálni nem akarnának. Teczett azért közönségesen az Teként. N. Vmegyének hogy az olyan engedetlen adozni s szolgálni nem akaro Ráczoikat magok között tovább ne szenvedgye hanem mindgyárt az Varosbol ki külgye kiben külömben se szenvedgyen kgltek.

Tjk. 1695. II. k. 507. o. -- Sz. K. j.

1695.

... az Szappanos Uraink az Szappant ne darabolva árullyák hanem fontal egyéb eránt nehéz büntetések el veszik, fontyát pedig arullyak denar 20.

Tjk. 1695. II. k. 507. o. -- Sz. K. h.

1695.

... Sera Miklósné Eörsébet ... (tanúként) mint ez dologban (bába lévén) tudos hogy ismeri minden bizonytal meg rontatott szüzességében az kicsiny leányka ...

Tjk. 1695. II. k. 530. -- Sz. K. h.

1695.

Hartyányi Eörszék ... egykor az ajtót reájok nyitva latta hát Kari Pannának az keze az Bodor Mihály vállán volt. Éget bort és Pogácsát gyakran adott Bodor Mihálynak ...

⁴⁰⁸ Elismervényünket.

⁴⁰⁹ Egyetértésüket.

⁴¹⁰ Megerősítik.

Tjk. 1695. II. k. 531. o. -- Sz. K. j.

1695.

... Küldött is lány sajtot Kari Panna Eötvös Péternek, amaz is küldött vissza neki egy bokor szives kapcsot, azutan is egy palaczk bort küldött Kari Panna Eötvös Péternek.

Tjk. 1695. II. k. 532. o. -- Sz. K. j.

1695.

... Ila Miklósné ... hallotta .. hogy Kari Panna az schola Mesterhez Nanási Istvánhoz járt ittak s öttek és Kari András (Kari Panna férje) maga haitotta haza az Asszont részegen a Mestertől, hallotta azt is hogy a Mester a kalapját az Kari Panna fejében tötte a Böddi házánál

...
Olasz Dávid vallya: ... Kállai János volt Kari Pannának legelső szeretője és gatyá madzagot is varrt Kari Panna neki.

Tjk. 1695. II. k. 533. o. -- Sz. K. j.

1695.

Máthé Kovács ... vallya hogy nincsen Kecskeméth körül olyan Pusztá kit ha 6 vagy hét ember birna is hogy külön szakasztván egyiknek az része annyi volna mint az Szeles Györgye Jakabszálláson sőt 4 Pusztá biro ember is vagyon kinek olyan tiszta Szántó földé homok nélkül nincsen...

Tjk. 1695. II. k. 538. o. -- Sz. K. h.

1695.

Barát György rea kenszeritetet az B. Tanácstul hogy az három büntetés közül tudni illik magának feje vétele, holtig való raboskodás a vagy Lenart Susannával kivél el eset volt feleségül el vétele közül, mellyeket az M. Groff Kohári István Urunk székin tet törvény meg sulyositotta ezekre sok izben készeritetett Barát György valasztotta az holtig való raboskodást.

Tjk. 1695. III. k. 125. o. -- Sz. K. j.

1696. február 3.

... Meg világosodván előttünk az Meltos. Földes Ur Eö Nga parancsolattyabol oculatra comitalt B. Embereknek relatiojokból⁴¹¹

1. minemü tágassagu föld légyen Szeles Györgynek Jakabszállási kun pusztá földé, meg teczet az is,

2. hogy az rajta lévő sellyérek semmi rövidségére Szelesnek nem löttének légyen.

3. Meg tudvan hogy azon pusztát ha nyaralóvá csinállya Szeles minemü károkra s romlásokra legyen az körül levő Pusztákon s szánton levő Szegénységnek.

4. Hogy contradicalliak⁴¹² az Galambosiak. az Méltóságos Ur Eö Nga limitatioja⁴¹³ szerent hogy az publicum⁴¹⁴ mindenkor fellyebb böcsültessék az privatumnál.⁴¹⁵ Az közönséges jónak hasznára, az több szegénységnek javára maradjon azon föld szántó földnek inkább hogy semmint mindeneknek manifestus praejudiciumára⁴¹⁶ Nyaralónak. Lévéen ugyan azon Pusztá az Anak Nyaraloja. Akarván tamen Nyaraloul ki szerzeni magának az A ezen pusztát Melt. Földes Urat Eö Ngát felölle ...

Tjk. 1696. 186. o. – Sz. K. h.

1696.

... Az Tatároktól minden jószágok el fogyattatvan pusztán maradtanak minden kerekegyházi Földek nem leven marhaja az szegénységnek, úgy kezdetek osztan arrendalni szantani közönségesen azon Pusztán való földeket...

Tjk. 1696. 195. o. – Sz. k. j.

1696.

Rimaszombati Kerekes Istvanne es Farkas Janosne tolvajnak fogvan Kormányos Ferencznét, minden rajta elkövethető böcstelen dolgokat véghez vittének le vetkeztetven, nálla kereskedvén, de semmit sem találtak, gyakorta tömlöczözvén indebite⁴¹⁷ mindenképpen vexalták⁴¹⁸ mind magok indulattyokból mind az Rimaszombatiak tanácslásokból. Ellene esküttek de semmit sem találtak ellene, es így

⁴¹¹ Vizsgálatra kiküldött becsületes emberek jelentéséből...

⁴¹² Ellenkező véleményt fogalmazzanak meg.

⁴¹³ Itt: szabály.

⁴¹⁴ A közösség.

⁴¹⁵ Egyén, magán személy.

⁴¹⁶ Kinyilvánított kárára.

⁴¹⁷ Méltatlanul.

⁴¹⁸ Háborgatták.

tolvajságát Kormányosnénak nem próbáhatták. Mellyért pro rigore Legum⁴¹⁹ tul(?) D. E. T. 5. Mos⁴²⁰ 19. v. 29. et Regni Part. 2. tit. 72 convincaltatnak in Emenda liqua;⁴²¹ mindazon által nem leven Meltos. Földes Urunknak favore⁴²² ellen arra hatalmunk, hogy capitalis sententiat praemutciallhasunk.⁴²³ Bizzuk ezért azon dolgot Meltos. Földes Ur Eö Nga dispositiojára. Mind az által az illyen nyelveskedésért plengerre adjudicaltatnak⁴²⁴ és az A-t meg kövessék mind a ketten.

Tjk. 1696. 212. o. -- Sz. K. j.

1696.

Bérében ... bőr kapczát penig és süveget sem kérni sem adni ne legyen szabad. Az gada büntetése az eránt legyen F. 12 a szolgálé 6.

Tjk. 1696. I. k. 627. o. -- Sz. K. h.

1696.

(... Haisler gróf számára 20 kancát küldenek, Pacner úr számára 9 paripát az itteni gadzák méneseiből, 26-36 talléros árban, továbbá a kőrösiek, ceglédiek és mások is vásárolnak Kecskemétről lovakat.)

Tjk. 1696. II. k. 352. o. -- Sz. K. h.

1696.

(Nagy Istvánné vallja, hogy) Kari Panna ... az Mesternek sütött is küldött is bélest ...

Tjk. 1696. II. k. 560. o. -- Sz. K. j.

1696.

... Kakas Pálné vallja, hogy nála söpröt égetvén Kari Panna, mivel azon söpröt először az Györi Farkas ember ígérte Böddinének, azután valami modon esett Kari Pannának, odajö Böddiné mocskolta Kari Pannát hogy el csalta az söpröt ...

⁴¹⁹ A törvény szigorának megfelelően...

⁴²⁰ Mózes 5. könyve...

⁴²¹ Fővesztésre marasztaltott...

⁴²² Kedvezmény, pártfogás.

⁴²³ Főben járó ítéletet megváltoztathassunk. (?)

⁴²⁴ Ítéltetnek.

Tjk. 1696. II. k. 560. o. -- Sz. K. h.

1696.

Kovács Ferenczné ura otthon nem létében Galgóczi György gulyás ifju legény szeretőjének kétszer is süített kalácsot s maga mondotta, hogy azon nevezett legények süti. Más alkalommal Kovács Ferenczné így szóllott (a fatenshez⁴²⁵): Nosza Maris sűsűnk hamarjában egy kis pogácsát az Gyurkának, mig az templomban vannak. Kovács Ferenczné gyurta a fátens pengig vajon sűtötte. Láta azt is, hogy a mīdōn gyurta volna annak tésztaját egy űvegbe vėres vizet tōltōtt kōzibe. (A tanu) meg is szagolta, igen bűdōs volt. Hogy pengig azon pogácsat Galgóczi György ette annyiból tudja, hogy azután az asszony így beszélgetett, mondotta a Gyurka, soha jobb izű pogácsat nem evett.

Tjk. 1696. II. 560. o. -- Sz. K. j.

1696.

... Az Lovasz Mester kívánságára az Lovasz Mesternek bora egy egy napra ... járjon 2 pint az többinek ./.⁴²⁶ Paternek, Secretariusnak,⁴²⁷ Rezegebornak (?) Hopmesternek⁴²⁸ Mártonnak egy egy napra legyen egy pint. Mellyeért administraltunk⁴²⁹ nekik 28 ako bort, ők is contentusok⁴³⁰ lettek vele.

Tjk. 1696. II. k. 560. o. -- Sz. K. h.

1696.

... Bodor Mihályné sirva mondotta, hogy ... az Ura örökké oda jár innya Kari Pannához már egy Patyolat keszkenőt is adott neki ...

Tjk. 1696. I. k. 561. o. -- Sz. K. j.

1696.

... az melly keszkenőt küldött Kari Panna Bodor Mihálynak mint hogy meg nem maradhatott Bodortól, azért mint közbenjövő vitte Kari

⁴²⁵ Bevalló, itt tanúskodó.

⁴²⁶ Detto: ugyanannyi.

⁴²⁷ Titkár.

⁴²⁸ Udvarmester.

⁴²⁹ Itt: kiutal értelemben.

⁴³⁰ Megelégedettek.

Pannától az keszkenőt kit elsőben el tagadott volt hittel mondván neki Kari Panna kösd nyakadra Máthé vidd Bodorhoz tudja mire való.

Tjk. 1696. II. 563. -- Sz. K. j.

1696. április 4.

... az Rácok ki üzések közzül excipiáltassanak⁴³¹ az Oláhok és ben maradgyanak melly Rácok ki üzését minden késedelem nélkül a Metos. Ur Eö Nga parancsolta; de ott az Olahok felöl mentio nem volt.

Tjk. 1696. II. k. 616. o. -- Sz. K. j.

1696. április 24.

Senki az gazdák közzül szolgájával marhában ne alkudgyék, a ki alkudott is el bomollyon hanem ha alkudik pénzben alkudgyék, el bomolván penig az marhabeli alku az szolgál gazdáját abbeli haragjában el ne merje hadni, hanem pénzben alkudgyék meg s megmaradgyon, mert ha el hadgya es a melly gazda az olyan szolgát meg fogadgya leszen büntetese f. 12.

Egész ködmönt penig senki ne adgyon szolgájának, hanem fizessen annyit a mennyit az szürért, az dolmányt is ki ki régi mod szerint csinaltassa, Bór kapczat es süveget sem kérni, sem adni ne legyen szabad sub poena Hosp. f. 12. Servor. 6.⁴³²

Tjk. 1696. 208. o. -- Sz. K. h.

1696.

Bébi Gergelyné Császár Ilona Hallotta az Tolmácsnétól hogy éjjel nappal Kari Pannával ivott (az ura) és az ital közben csokolodtanak is az öreg Turinétól is hallotta és az Ura haza menvén zajongván az Urára mondotta az Ura Bébi Gergely az Feleségének hogy Kari Pannának az alfele is szebb az te orczádnál azomban arczul is verte.

Tjk. 1696. II. k. 563. o. -- Sz. K. j.

1696.

... Kis Gergelyne Ilona megesküvén vallya hiti után hogy Dékány György juhásza Kalla György a mikor az Karácsonyi ünnepekre haza

⁴³¹ A rendelet hatálya alól vegyék ki...

⁴³² Gazdáknak 12, szolgálknak 6 forint büntetés alatt.

jött hozott haza faggyut egyszer, melyből martot az felesége mint egy száz gyergyát de bizonyosan számát nem tudgya, viszont másodszer is hozot fadgyut mellyet bőr kapczaért adot Halasinének az boltban, bőrt is hozott haza de nem tudgya mennyit, tudgya hogy egy subat csinalt belőle ...

Tjk. 1696. II. 580.

1696. május 9.

... Deső Ferencz Vasarhelyiensis fatens Tudgya hogy Vásárhelyen ... (akkor tizedes lévén) az inquizicio⁴³³ után az vízre vitték ezen említett asszonyt az fatens is jelen volt ugyan ő is vetette az vízben de alá nem ment az vízben, hanem mint a tök fen lábbott, mellyért jó készüllettel égetni ki is vitték, de az szegedi Tisztek fogták pártját ugy szabadult meg a tüztől ...

Tudja, hogy Vásárhelyen sokan esküdtek és vallottak boszorkánykodásra.⁴³⁴

Tjk. 1696. II. k. 638. o. – Sz. K. j.

1696. június 1.

Némedi István ki jo Lelki üsmeretire vallya, hogy eő kglme segitet nemely Ráczoknak pálinkát mérni, az mérés alat Mezei Péter Kováts Jánossal ittanak pálinkát, az üveg fenekén meg maradt pálinkát circiter kétszer az Rácznak az szeme közé öntötte, mondván magaban ördög volt az Lelke az Rácznak el hatalmaztak raitunk de csak ki kelle-ne csapni az városbul, szitták is mind ketten Lelküvel, szülöttével tanátskozván egymás között hogy meg üsse, de ezen fatens nem engette, az után ki vévén Kováts János Mezei kezébül az Lapatot mondvan mind ütöm én az illyen Lelküt hozzá csapván ezen fatens az vallát vetvén az lapát nyele alá ugy mentette meg az ütéstül.

Tjk. 1696. III. k. 648. o. – Sz. K. j.

1696. június 24.

A kaszásoknak béri egy napra legyen 20 Pénz.

Aki az kaszások közzül többet kér s az Gazdák közzül is ha többet igér büntetése leszen ft. 12.

⁴³³ Vizsgálat, vallatás.

⁴³⁴ Szabó Kálmán megjegyzése: "A szövegből alig érthető meg, kiről van szó, t.i. az asszony neve eszerint János Deák Demeter, nem Demeterné lenne. A "Demeter" szót ugyan Deménének is lehetne olvasni."

Az gyűjtőknek bérek egy napra Polt. 5.

Tjk. 1696. II. k. 653. o. -- Sz. K. j.

1696.

Vallya meg a Tanu jó lelki ismerettel tudgya e hallottae a melly Te-
lelőt most bir Peter János Kerekegyházi Kun Pusztan az regi Elei
elkezdvén birni Varos meg szallasatul fogva birta e?

Tjk. 1696. II. k. 658. o. -- Sz. K. h.

1696. július 8.

... Az buza részébül arattassék fele nyolczadán fele hatedén.

Az Árpa pedig eggyel alab.

Az ki pedig részibül nem megyen az ferfiaknak napiában három
csupor az Asszon Embernek két csupor buzája járjon

Az pénzes aratóknak béri napjában d. 25.

Tjk. 1696. II. k. 669. o. -- Sz. K. j.

1697.

Tartozzék minden ember bemondani az el nem szegődött szolgál-
kat, kik vettessenek mindgyárt Portiora Tall. 5.

Tjk. 1697. II. 193. o. -- Sz. K. j.

1697.

(Szentlőrinci convocatus bírák még 1697-ben is jönnek be
Szentlőrincről.)⁴³⁵

Tjk. 1697. 215. o. -- Sz. K. h.

⁴³⁵ A kijegyző megjegyzése: "Hornyik szerint a község 1686-ban elpusztult s néptelen lett."

Az eredeti szöveg hiányában nem lehet az eltérő állítások között igazat tenni. Nem lehetetlen, hogy a Kecskemétre menekültek azok a szentlőrinciek is, akik közül a korábbi évtizedekben is gyakorta fogadtak fel bírákat, és még évekkel később is régi településük képviselőjeként illették, nevezték őket.

1697.

... Delibaratum est.

Jollehet megvilágosodott az, hogy Kasza Jánosnak felesége sirankozot az házának eladásán mindazon által mégis tudván élt azon házának árával, a Borju is már most fejős tehén lévén, az szoknyát, mellyet azon pénzen vett, el viselvén lattatott egi általlyában consentialni⁴³⁶ azon házának eladásában. Azért az ház Boros Mihálynal hagyatatik jarulvan ehez az is, hogy az Városnak réghi be vett szokása és jo rend tartása szerint Kasza János egy parnát is ki vitt az hazbul és ugy vitte azon Joszáját az házban mint sellyér nem mint Gazda mutatván ezzel maga és Successori⁴³⁷ képében hogi azon házat el advan maga keze írása alat contractust⁴³⁸ is adot.

Tjk. 1697. 227. o. – Sz. K. j.

1697.

A mi pedig Peter János Teelője eránt valo praetentioját⁴³⁹ illeti ... mivel personaliter az Parsoknak⁴⁴⁰ bizonyásaik és iterato⁴⁴¹ hit szerént azon dolgot fatealvan,⁴⁴² azon Teelő határ helyeken az oculata revisiobol⁴⁴³ világosan ki jött az, hogy az határhegytől fogva az Kerek halomig, bellől az rét felöll Peter János Elei birták azon földet, Peter János maga es successori legyenek azzal contentusok⁴⁴⁴ az meg nevezett hatarig; az mellyeket penig azon határokon innét adott eő kegyelme ... mas embereknek szántó földül azon föld is az Nyaralo földhöz valo lévén nagyobb részént, ha azon embereknek másutt élő földök nincsen, azon helyen maradgyanak fizetvén proporcionaliter⁴⁴⁵ az több Arendatorok közzé. Hassy így mind az Praetens⁴⁴⁶ felek közzül az gyűlölség tolláltassék⁴⁴⁷ s mind a Publicum bonum praemovealtassék.⁴⁴⁸

Tjk. 1697. 248. o. – Sz. K. h.

⁴³⁶ Egyetérteni.

⁴³⁷ Örökös, utód.

⁴³⁸ Szerződés, egyezés.

⁴³⁹ Kivánság.

⁴⁴⁰ Személy szerint a feleknek...

⁴⁴¹ Ismételten...

⁴⁴² Vallván ...

⁴⁴³ Szemrevételezés ...

⁴⁴⁴ Az örökösök elégedjenek meg...

⁴⁴⁵ Részarányosan ...

⁴⁴⁶ Igénylő, követelő ...

⁴⁴⁷ Felszámolódjon ...

⁴⁴⁸ A közjót, a közösség javát előmozdítsák ...

1697.

... Torma Istvánné Csauz Mihályt és a tizedeseket "Török hitűnek Sido lekünek csunyította".

Tjk. 1697. II. 743. o. -- Sz. K. h.

1697.

Az Ráczoknak ne legyen szabad munkára másuvá menni ez város kivül, ha ki különben cselekedik cselédgye is utánna veretessék és háza el rontassék.

Tjk. 1697. II. 793. o. -- Sz. K. j.

1697.

... Farkas Janosné mivel kurta korcsmárosnak találtatott hasonlóképpen valamint az többi az kik ilyen dologban találtattak vegie ő is méltó büntetését ugi mint 12 f. birságot ...

Tjk. 1697. II. 821. o. -- Sz. K. h.

1697.

... Senki az itt valo Borokat mas vidéi Embernek hir nélkül ne merészellye ki adni ...

Tjk. 1697. II. 788. o. -- Sz. K. h.

1697. február.

(Lopás gyanújában találnak egy szolgálót, aki) békóban verettetik ... törvényig ... vagy amig bűnét meg nem vallja.

Tjk. 1697. 796. o. -- Sz. K. j.

1697. március 16.

Kiss István ... mondta ... Pap Ignátnak ... az Tatárok lakjanak még az földeteken is ... magát kurucnak mondotta és azt kérdezte Papista vagy-e és hányszor gyovontál ...

Tjk. 1697. -- Sz. K. j.

1697. áprlisi 16.

A szolgák szegődtetésében rendeli a vármegye, hogy ezentúl minden gazda újesztendőtől szegődtesse szolgáját. Ha pedig valamely szolga Sz. György napnál tovább nem akar szolgálni, hozzattassák Pestre katonának.

Tjk. 1697. -- Sz. K. j.

1697. április 28.

... az Ganéjt ne merészellye senki le hányatni az Várasban, hanem minden ember két s két for. birság alatt az árokra vagy homokra ki vitesse, ugy szintén az dögöt, akar kutya, macska és egyéb legyen az várasbol ki vitesse.

Tjk. 1697. II. k. 786. o. -- Sz. K. j.

1697. április 28.

Az Ráczoknak és Oláhoknak ne legyen szabad fel állított házat venni vagy csináltatni a városban, se Magyaroknak ne legyen szabad nekik Házat el adni, hanem földházakban lakjanak: sőt még föld házakat is ne csinállyanak többet, hanem kikben eddig laktanak azokkal meg elégedyenek.⁴⁴⁹

Tjk. 1697. -- Sz. K. j.

1697. május 2.

Mivel az Regimentek⁴⁵⁰ meg kezdettenek indulni, szükséges az sokszor hirtelen jövő fel s alá járó Németekre nézve, hogy az Tized népének közönséges akarathól Eökre es Szekere mindenkor készen legyen és vagy az Csordán vagy közelebb valo helyen az Tized Népének Eökre tartassék es az eökor Csordás ki állittassék.

Tjk. 1697. II. k. 788. o. -- Sz. K. j.

⁴⁴⁹ Ugyancsak Szabó Kálmán feljegyzésében található változat: "Az Ráczok és Oláhok Városunkban föl alított házat ne vegyenek se ne csinállyanak, sőt senki itten pénzen nekik házat el ne adgyon." Tjk. 1697. április 28. 226. o.

⁴⁵⁰ Hadak, seregek ...

1697. május 2.

Az szolgák dolgok eránt a N. Vgye Paranycsolattya szerént, ujonnan végeztetett, hogy a melly Szolga karácsonkor be szegődött és Sz. György napkor meg akar másolni, ne büntetessék veréssel avagy pénzzel, henem vasba veressék és a N. Vgyére fel küldgyék, elsőben pedig a Fogházban Pálczával kísértessék.

Tjk. 1697. -- Sz. K. j.

1697. május 12.

Dull Mihály Ur Leányának Lakodalmi Solennitasara⁴⁵¹ adassék 4 Ürü, Vájszár Urnak 2.

Tjk. 1697. II. 789. o. -- Sz. K. h.

1697- május 16.

... Colonellus⁴⁵² Urunknak Eö Ngának discretionē⁴⁵³ adassal 4 Borjas Tehenek es a kivant Eökrök helyett négy vágo Marhák adassanak, 6 szalonna, 10 Ürü, 20 Bárány, vaj pint 50. Azon kívül 10 merő szitált Liszt, Arpa es köles kása 10 Merő. Az Aszszony számára egy pár kancza Lovak. Item⁴⁵⁴ Lencsét 4 Merőt. Eczetet másfél akot, mellyeket ezen Spec. Dicatio⁴⁵⁵ szerént meg is fizettünk.

Tjk. 1697. II. k. 790. o. -- Sz. K. h.

1697. június 2.

... tetczett eö kegyelmeknek hogi az juhászokat, kik az juhokat az tilalomra csak kertek köziben hajtjak Bts Tanács végzése ellen, ne pénzel hanem Pálczával büntettesenek ...

Tjk. 1697. II. 795. o. -- Sz. K. h.

⁴⁵¹ Ünnepegyesség, ünnepegy.

⁴⁵² A másoló kiegészítése: "Mint később megállapítható, a "Conellus neve Ditrich". Uo. 791.

⁴⁵³ Figyelmességként, ajándékként.

⁴⁵⁴ Továbbá.

⁴⁵⁵ Itt: ezen külön lista, alkalmi lajstrom ...

1697. július 7.

Az ki penigh házat akar tartani parancsollják meg erőssen hogi az ház mellett szerezen Istállót, szénát és abrakot, hogi az szállót befogadhassa, melyet az Tizedeseknek punctatim ki köl adni, hogi az szállókat, kiváltképen a tiszteket az alkalmasabb Gazdákhöz rendel szállítsák, ne csak egiaggra (sic !) valljanak velek, az közvitézlő rendet pedig porcionaliter⁴⁵⁶ szállítsák mindekhez valakiknek házaik vagion.

Tjk. 1697. -- Sz. K. j.

1697.

Vajszár Istvan Ur Ecsegi Tiszt tartoival Mészáros Jánossal jöve hozzánk az Ur Eo Nga Számára Való Borok Vásárlására, Szallvan Szabo Balint Ur Majorjában ...

...Elmentek Vajszár Urék vásárolván elégséges Borokat az Ur Eö Nga Számara Akoját Gross 8.⁴⁵⁷

Tjk. 1697. II. 830. o. -- Sz. K. h.

1697. július 24.

Fittos Ferencz szolgabíró értesiti a városok és falvak biráit, hogy az ujonnan támadott kurucszághoz tartozó rebelliseket (akiket ugyan ebben a vármegyében nem remél) kergessék, fogják el és erről a vármegyének jelentést tegyenek.

Hasonlóképen fogják el a passus nélkül kóborló szökött német katonákat is.

Tjk. 1697. II. k. 921. o. -- Sz. K. j.

1797. augusztus 25.

... Istennek ítéletéből Szolnok meg égvén Conferralnak⁴⁵⁸ eo kglmek Tiszt. Szolnoki karvallott Paterek számára husz német forintokat...

Tjk. 1697. II. k. 923. o. -- Sz. K. h.

⁴⁵⁶ Részenként...

⁴⁵⁷ Nyolc garasával, nyilvánvalóan öreg garasra gondoltak.

⁴⁵⁸ Beszámol, tájékoztat ...

1697. szeptember 2.

Egy Curjer⁴⁵⁹ az Taborról Bécs felé menvén igen rosz hirt hozván Titel felől minden felé expedialtuk.⁴⁶⁰

Tjk. 1697. II. 819. o. – Sz. K. j.

1697. szeptember 8.

Bányai Jánost masod magával küldöttük Szegedre hirt tudni. Item Pesti kötél verő jöve hozzánk Szegedről. Ebéden nálunk lévén beszéli, hogy alá az Taborra nem mehetni.

Tjk. 1697. II. 822. o. – Sz. K. j.

1697. október 23.

Az melly Szolgáknak⁴⁶¹ az Városban magának vagyon háza s cselédgye⁴⁶² is vagyon, az olyan Szolga akar esztendeig, akar félesztendeig Szoglállyon az ház adóval és az Bárány dézsmával tartozzék, ha jussa vagyon az marhából is vad számmal. Az melly Szolga pedig csak fél esztendeig szolgál feleségére nézve tartozzék fel adóval idest egy Tallérral es az Bárány Dézsmával akit maga juha ellik egészből.

Tjk. 1697. II. 829. o. – Sz. K. j.

1697.

A melly Szolga tovább nem akarna szolgálni tartozik az Gazda olyan Szolgát sub Poena f. 12.⁴⁶³ Város házához hirt adván el hozni, ha ugyan semmi képpen be nem szegődik mint szolgáló. – portiozó⁴⁶⁴ és Adó fizető Jobbágy be irattatson az Város Laistromában.

Tjk. 1697. II. 786. – Sz. K. j.

⁴⁵⁹ Futár.

⁴⁶⁰ Itt: szétküldtük.

⁴⁶¹ Itt juhászokra, gulyásokra, tehát pásztorokra és nem béresekre, cselédekre gondoltak.

⁴⁶² Itt család értelemben.

⁴⁶³ 12 forint büntetés terhe alatt ...

⁴⁶⁴ Katonai és állami terheket is viselő ...

1697.

Város kocsissainak bére 12 fr. készpénz, négy fertály buza, továbbá mentesek minden adótól, portiótól, szolgálattól.

Tjk. 1697. II. k. 788. -- Sz. K. h.

1697. december 7.

... Kőrösiek Juhaik Vacson járván s sok károkat téven hajtassanak be benne ...

Tjk. 1697. II. k. 836. o. -- Sz. k. h.

1697.

Varga János kérte meg ház helyt Kűszegi Jánosné Kertye mellett való földet, melly meg nem eshetvén, az Asszony kára nélkül, alkudgyék meg az Asszonnyal és épitse házat.

Tjk. 1697. II. 896. o. -- Sz. K. j.

1697. december 24.

Istentul békességés megh maradastokat kívánom úgy mint Bede Lukács és Sárközi Pál mind közönségessen az több mellettek levő Sanczol S-gokkal (így !) együtt kívánom.

Akarám ertestekre adnom jámbor Birák es Polgárok, hogy eddig valo Szófogatatlanságnak hagyatok békét es az ennek előtte valo elmult Esztendőknek forgási szerint úgy ne gondollyátok ez mostani esztendőt, hanem bé hodollyatok, ha azzal akarjátok hogy az reátok következő Tatár hadtól békével meg haradhassatok, mivel az veletek ett kenyér es só szerént veszedelmeteket nem kívánom. Azért adótokkal sietséggel be jöjjetek es engem meg keressetek, az utolszori dolgot gondollyatok meg, mert késő ezutan emberek szemét felnyitni mikor a méhek el lepnek. Azért azt ne godollyátok, hogy embereket itten megárestálnák, mivel aki maga jó akarattyából jön, az nem szokás hogy meg árestáltassék. Azért akaratotok mi legyen, nekem ezen ember által meg jelencsétel, vagy ezen levelemet vivő ember által vagy az magatok embere által. Ezek után Isten veletek.

Jó akaro Uratok az Szabadkai Musztafa Bék, a Csenin Basa Eötse.
Irtam Nandor Fejer Varott.

Tjk. 1697. II. 957. o. -- Sz. K. j.

1697.

... Kis Szabo István Felesége provocalán⁴⁶⁵ Mostoha Fiát csunya rut mocskos beszedekkel s káromkodásokkal attá lelküvel lelkét fel csinálásával vádolván kit elégge meg is bizonyét több fertelmes mocskaival edgyütt.

Determinallya a Bts Tanács hogy le huzatván, holnap kétszer Cultus⁴⁶⁶ után jól palczaltassék meg emberül, ezután kialcsa ez jutalma a káromkodoknak. Ellen valo Tanuk voltanak Hagymasi Janos, iffju Szakács Gergely.

Tjk. 1697. II. k. 963. o. -- Sz. K. h.

1697.

... Barta György az "öreg Deákokat" törökországi csődöröknek mondta, amiért bevádolják ...

Tjk. 1697. II. 785. o. -- Sz. K. h.

1697. december 29.

Tiszteletes Pr Gvardian⁴⁶⁷ Getzi Raphael urunk eö Kglme az Bts Tanács praesentiájában⁴⁶⁸ küldvén Bts két követeit hozzánk ugy mint Pontani Ferencz Catholica Ecclesianak Ordinar Cantorat⁴⁶⁹ es Horvát Samuelt azon Catholica Ecclesianak Schola mesterét panaszképpen jelenték előttünk, miképpen a fellyebb el mult napokban azaz die Xbr⁴⁷⁰ Szikszai Szűcs János Bor ital közben a Pohárt ugy köszönte volna Makai Szűcs István Feleségére hogy az Jesuiták mindnyajjan veszzenek el, a Barátokban penig annyi vér maradgyon mennyi a Poharban marad, igy referalvan azt eö Atyaságok előtt, Lengyel Szűcs, mellyről kivannak eö Atyaságok a Bts Tanácstól satisfactiot.⁴⁷¹

(Ugyan elégséges bizonyíték nincs ellene, mégis két prédikációig pellengérbe teszik az után) rontassék le es megnyomatván nyaka es labai ruddal, jól palczattassek meg és az után kialcsa meg hogy a ki nyelvét veszteg nem tartya böcsülettel, az leszen virága és az utan a Tiszt. Patereket ... kövesse meg ...)

Tjk. 1697. II. 791. o. -- Sz. K. h.

⁴⁶⁵ Vádol ...

⁴⁶⁶ Vallásos szertartás ...

⁴⁶⁷ A szerzetesek házfőnöke.

⁴⁶⁸ Jelenlét ...

⁴⁶⁹ A katolikus egyház hivatalban lévő kántorát...

⁴⁷⁰ December napján ...

⁴⁷¹ Elégtételt.

1698. március 12.

Vásári sátorok rendje.

1. Egyszer Limitalt Satoroknak rendi az Homokon
Az Első sor a Kapolna felöli Szaboké és Szür Szaboké, Kálmány János háza mellett.
 2. Másik soron árullynak Kecskemetiek.
 3. Pestiek, Budaiak.
 4. Soron Győriek.
 5. Soron Komáromiak, Beszterczeiek, Pesti Görögök, Egri Görögök az másikon Debreczeniek.
 7. Zubbonosok.
- Aki pengig ezt fel bontya, birsága lészen f. 24.

Tjk. 1698. -- Sz. K. h.

1698. március 20.

Sima Szappanos Istvan rut mocskolodasaert hogy a Vásárba levő mindennenü ide jött mester embereknek mestersegekben szarván es hogy sehonnyából jötteknek kiáltotta eöket fogházban vetttévén meg kegyelmeztek neki több céhbeli társai fogadvan előttök es a Bts Tanacs előtt hogy ennek utanna olyan dolgokat nem cselekszik, ha pengig leg kisebbet cselekednék is a Czéhből ki vetessék most is ugy bocsáttattyák el hogy Esztendő s három napig Czéh nélkül lészen. Feő Biro Király Istvan, Nagy János, Demeter Márton, Szabo Bálint es Szabo Xtes,⁴⁷² Kovács Gergely, Cserő Janos es a több Bts Szappanos Mesterek előtt. Ha pengig az üdö alatt főzne szappant, tőle el vétessék az Articulus szerént.

Tjk. 1698. II. 854. o. -- Sz. K. h.

1698.

(Szappanos Ferenczet, mivel apósát megverte s rútvul szidalmazta), halál helyett 80 frt-ra, háromszori kikötesre és pálczázásra (ítélték).

Tjk. 1698. III. k. 39. o. -- Sz. K. j.

1698. április 11.

... az Csizmadiaknak fizetések a kik ugy dolgoztatnak vélek hogy minden hozzá valót ugy mint talpat bellést magok adnak több ne legyen ket Mariasnál ez is Pengig csak addig tarcson fenn, meddig az

⁴⁷² Keresztes, ekkor a katolikus vallásúak között megszokott férfi keresztnév.

Nemes Vármegyének az Mester Embereknek munkájokért való fizetések felol való determinatioja alá érkezik ...

Tjk. 1698. II. k. 1001. o. – Sz. K. h.

1698. április 11.

A Bls. Tanács rendelete szerént rendeltettek az Török Basa mellé vigyázó emberek. Losa András, Borbély Istvan, Borbély György házá-nál Szabó Ferencz, Csorba György, Dobos György.⁴⁷³

Tjk. 1698. II. 1002. o. – Sz. K. j.

1698. április 15.

Besze kurvaját, Gömöri Mih. Latrát, Sárközi Gergely kurvaját Matzonkai Peti Parazna Társát böcsületesen mint afele Szaihákat kenesz Gergel Poroszlo által ki csapták és az körössi uczán végig haitván Eöket Budai kapunál az Bts. Várostul bucsut vettek.

Tjk. 1698. II. k. 1003. o. – Sz.K. j.

1698.

... Johannes Kovács ... vallya ... Király János ... el tiltott hogy ne kaszályuk a földet, mert el tördeli a kaszánkat ...

Tjk. 1698. III. k. 190. o. – Sz. K. h.

1698. április 26.

... Mivel az Ráczságh városunkban sok Istentelenséget visznek végben Mind Melt. Földes Urunk eö Nga parancsolattyára nézve s mind pedigh közönséges végzésre nézve Varosbul ki üzetessenek es semmi okkal tovább az városban ne lakjanak.

Tjk. 1698. III. k. 250. o. – Sz. K. j.

1698. április 26.

... A kertek közöt senki Marháját ne jártassa, az határ hanyasra hol-napi napra bt. Emberek rendeltessenek ...

⁴⁷³ Szabó Kálmán megjegyzése: "Török világ vége. Közszolgálat."

Tjk. 1698. III. 250. o. -- Sz. K. h.

1698.

Az Tolmács minémü házban lakik tartassék az bls. Váras számára, ha penigh az T. P(ate)rek föl kérnék magok szükségére nem bánnyák (t.i. a Tanács) de Privatus Embereknek contradically⁴⁷⁴ eö kglmek.

Tjk. 1698. III. 251. o. -- Sz. K. j.

1698.

Aranyi Lőrinczné ... vallya ... mentem a kis homoki kutra a Kozma majorja mellett ki ... s hát ott huzza vonnyaa Belegi uram szolgálóját ...

Tjk. 1698. III. k. 233. -- Sz. K. j.

1698.

(Szűcs Mihályné tanúvallomásából) ... Mulatozás, ivás közben ... már éczaka volt ... az én Uram el küldött a szomszédba valami fris egész körtvéyekért, hogy azt megborsollyuk s azt egyék ...

Tjk. 1698. III. k. 234. o. -- Sz. K. j.

1698.

... Minthogi világosságra jött, hoga némelly Emberek Szöllője között olly darab földeket tartanak, az kihez kaszáló füvek vannak: azért ugi rendelik, és determinatak eö kglmek hoga az szöllők között lévő füvet le kaszáltassék és az bts Város számára hordgyák...

Tjk. 1698. III. k. 234. o. -- Sz. K. j.

1698.

... Kemény Andorné (az Galamb Gyurott (?) velle meg ölettetvén) Keményen palczatassék meg mind atta teremtette mondasert, mint (hallatlan példaju) dohanyozaséért ...

⁴⁷⁴ Nem javasolják ...

Tjk. 1698. III. 223. o. - Sz. K. h.

1698.

Bede Albertné eleiről állitják a tanúk, hogy 150-200 esztendõn keresztül a község elpusztulásáig voltak ott adózó jobbágyok.

Tjk. 1698. III. k. 256-257. o. -- Sz. K. h.

1698. április 28.

Az Ráczok és oláhok Városunkban föl állított házat ne vegyenek se tsinállyanak, sõt senki itteni pénzen nekik házat el ne adgyon.

Tjk. 1698. -- Sz. K. j.

1698. május 20.

Determinálták eõ kglmek hogi Méltosságos Váczi Püspök Urunk eõ Ngnak 2 lo adassék, Bedõ Istvan vicarius Urunknak 6 Arany és az kétt mellette lévõ Pap Uraknak ugi Secretarius Urunknak egi egi pár Csismát... (Püspöklátogatáskor)

Tjk. 1698. III. k. 261. o. -- Sz. K. h

1698. május 30.

Méltóságos Revai Elek Ur eo Naga a Nemes Kúnok es Jászok Fõ Kapitánya exmittalvan⁴⁷⁵ Ifjú Révai Károly Uramat eõ Nagat plenipotentiaival,⁴⁷⁶ a Kun es Jaszsági puszták es hatarok revisiojára,⁴⁷⁷ a többi között egy villongo Agas Egyházát Kerek Egyházát, Város földet és Könkseget hasito negyes hatart is fel hányta eõ Naga, meg esküttetvén felette Toth Mihály mostani masodik Biro, Szivos Szabó János, Toth Márton, Toth Gergely es Herczeg István Uraimékat...

Tjk. 1698. III. k. 274. o. -- Sz. K. h.

⁴⁷⁵ Kiküld...

⁴⁷⁶ Teljhatalommal felruházva.

⁴⁷⁷ Felülvizsgálatára.

1698. augusztus 7.

Minthogy az mi eleink Semmi idegen Nemezséget sem Görögöt, sem Rácztot magok között nem szenvedtenek és a Mélt. Földes Urunk eö Mga mélt. parancsolattya is ugi tartja hogi Görögöt és Rácztot köztünk ne tartsunk. Azért hogi a sok kárt és alkalmatlanságot el kerülhessük és miattok többet ne szenvedjünk ... determinálták, hogi az Görögök tovább bótokban itt ne lakjanak, hanem az bótos gazdák harmad nap mulva hányják ki, és ha akarnak itten árulni Sátorban árullynak két vagi három napigh s az után mennyen tovább, itt holnap számra ne lakjanak, ha pedigh az bótos Gazdák 3-mad nap mulva ki nem hánnák, tehát az Gazdákat vessék az Fokházban és ráncsanak el raita 12 p. toties quoties,⁴⁷⁸ ugi hasonló képpen az olyan Tanácsbeli Embert ki ezt az determinatiot revocalna⁴⁷⁹ vessék gyalázattára az Fokházban és büntessék 12 forintra.

Tjk. 1698. III. k. 329. o. -- Sz. K. j.

1698. augusztus 13.

Mago Mihly Ur szolgája az Mezei Munkát ott hagyvan az szürt, az mi az mi nemüt vett nem szerette, azért hogi hozza illyék három palczaval derekassan hozzá igazítsák, hogi masok is példát vegyenek rola.

N.B. az Szür igen illetet hozza mert palczaval teglazzták, es hitit le tette hogi még ideje ki nem telik, el nem hadja.

Tjk. 1698. III. 317. o. -- Sz. K. h.

1698. augusztus 22.

... a Váras közönséges Mészár Szekibül a Kecskeméti Szappanos mesterek 12 Magyar pénzint vegyék el a Bts Váras fadgyát, mig abban tart, másunnan hozott fadgyúbül senki szappant ne főzzön, mert valaki vidéki fadgyubul főzi a Szappant (mig itt talál) a Szappanát a Váras Bts Birája hordassa el, s mind addig detinealtassék valameddig a Váras fadgyábül főzött Szappan el nem kel, az utánn 12 forinton valsa ki a Varas Birajatul s e szerint a fadgyunak limittioja szerint a Szappanos Mesterek a Szappant fontal mérjék, mind tablját s mindennemü darabját, ne csak egy két fontyát, fontya mennyen 16 pénzenn Magyar pénzenn a ki peng e szerint a 16 pénzen fontal való limitatio szerint nem akarná mérni a Szappant hasonló képen 12 forintal büntesse meg nem a Czeh Mester, hanem a Varas Birája, kell peng arulni a piaczon a maguktól Debr. hozott Articulusok szerint. Artic. 34.

⁴⁷⁸ Valahányszor, minden egyes alkalommal.

⁴⁷⁹ Megmásít, visszavon.

Tjk. 1698. III. 331. o. -- Sz. K. h.

1698. augusztus.

... Görögök vannak Szücs Péter, Deák Ágnes, Kalocsa István Szana György Umék böttyában ...

Tjk. 1698. III. k. 329. o. -- Sz. K. h.

1698. augusztus 27.

Isten minden békességes meg maradással aldgya meg kglteket.

Mi Isten segeccségébül békességesen ide érkezővén, Halasi Uraimék azt beszéllik, hogy bizonyos Rácok jöttek Szegedről, a kik referállyák, hogy feles Tatárság Temes Várban élést hozott volna az kikis békessegeessen hogy fel ne csapnának, nehezenn térnek vissza, mert amint mondgyák 30 000 ezeren, melly minekünk valóbann rossz hir; Azért kglmetek mennél hamaréb, azoknak az embereknek kiknek jószágok a Tisza mellett, avagy az alsó pusztákon vadnak, hirt adgyon es szorgalmatossan vigyázzanak, es jövendőben az várast ne okozzák (kiváltképen Keresztes Ur ugyne járjon mint tavaly);de mind az által ebbül lármát nem kell indítani mert nekünk is ugy kell írunk a mint hallottuk. Azonban Szegedde es Csongradda mindgyárt küldgye embe-reit kglmetek tudakozásra az kik sietve végere mennyenek miben légyen az dolgok. Ezt penig kglmetek Körösi Uraimékkal mindgyárt communicallya⁴⁸⁰ mivel Halasi Uraimék ugy kívánnyák.

Kglmeteknek jo akarója és Attyafia Sz Királyi Pál. és Szivos János.⁴⁸¹

Tjk. 1698. III. 333. o. -- Sz. K. j.

1698.

Pesti Pálné Kovács Sophie mivel hogy az Urát meg verte s szitta is ocsmányul azért a cselekedetért tétessék a Kalyitkában s Predikatio után mennyen ki a Városul, de ismét emollíáltak⁴⁸² eő kglmek, hogy kalyitkábann tétetlen ballagjanak ki mai napon a Városul, valahová akarnak menni.

Tjk. 1698. III. k. 351. o. -- Sz. K. j.

⁴⁸⁰ Közölje.

⁴⁸¹ Az előbbi kecskeméti főbíró, az utóbbi tanácsstag.

⁴⁸² Enyhítettek.

1698. szeptember 28.

Mint hogyi hirünk nélkül sok jövevény Ember és Aszony gyölekezik Varassunkban az mellyek mint sok gonoszságok és tolvajságok következnek: Azaért minden Tized népe az maga Tizedgjét járja meg és az hol affele bitang személy találkozik, mennyen jól végére micsoda személye honnan jött, vanné igassága méltoe az it valo lakásra, ha pedigh igazságát nem tudja mutatni, verjik ki innend, avagi hozzon igazsságot magának, hogyi az gonoszságh ki gyomláltassék.

Tjk. 1698. III. 353. o. -- Sz. K. h.

1698. szeptember 28.

Mivel compenaltatott⁴⁸³ hogy itt Lakos Gyolyai Ughi es Sasi Halászok csolnakon bizonyos katonákat által hordottanak az Tiszán által: az honnend az Városnak nagi veszedelme következhetik. Azért determinálták eő kglmek köz akarattal hogyi ha Halászni akar itt Városunkban tovább ne lakjanak, hanem oda mennyenek az hol meg engedik.

Tjk. 1698. III. 353. o. -- Sz. K. j.

1698.

... Hamarika János cirokjában Kerekes István sertései annyi kárt tettek, hogy az tartozik 36 vékányit megtéríteni...

Tjk. 1698. III. 354. o. -- Sz. K. h.

1698. október 5.

... mivel csak egy óra a közü micsoda ártalmas hirt hallunk s olykor mind hirt tudni s mind vigyazni kell a lovas, azért minden tizedből fenn álló lovas mindenikből 2-2 tö légyen, kiknek lovok allyon nyeregben s magok legyenek készen, hogy a mire kívántatik, mindgyárt elő állyanak.

Tjk. 1698. III. 358. o. -- Sz. K. j.

⁴⁸³ Valószínű, hogy az eredeti szövegben compertal szóalak lehetett, aminek a jelentése: megtud, utána jár. Az itt található formában e szó nem értelmezhető.

1698.

... Mivel Prényi Csősz méheket tart a Szőlőben, mellyek a Szőlőnek nem hasznosak, azért azon méhek ide a Váras házához be hozattassanak, es Varas háza hasznára fordittassanak ...

Tjk. 1698. III. 358. o. -- Sz. k. h.

1698.

Szél András ... 4 Esztendőktől fogva Mago Mihály Ur engedelmébul fél Házi Kun pusztán szántott s most Sárközi János ki akarja tudni ... föld bérít meg atta, fizette...

Tjk. 1698. III. 363. o. -- Sz. K. h.

1698.

(... Kupai Mészáros Mihály így szidta a "Csordás"⁴⁸⁴ asszonyokat:) ördög adta teremtette Szarandokos Xtes⁴⁸⁵ Madzagos Asszonyok ha az szekeremen volnanak mind az Dunaban forditanam ... baszom az Papista hitet.

Tjk. 1698. III. 364. o. -- Sz. K. h.

1698.

... a pásztorok, béresek ... elő vöttek egy veder tarhót ... hoztak gömolyét ... szilvát öttek ...

Tjk. 1698. III. 373. o. -- Sz. K. h.

1698.

... a pásztorok, juhász, gulyás és béres ... fel ugráltak a tarho mellől, csakóra verték a süvegöket s el möntek ...⁴⁸⁶

Tjk. 1698. III. 373. o. -- Sz. K. h.

⁴⁸⁴ A másolat készítőjének megjegyzése: "A köv. tanú vallomásánál: Csorcsolás."

⁴⁸⁵ Keresztes ...

⁴⁸⁶ Egy másik kijegyzés alapján: "...A pásztorok juhászok, gulyások és béresek ... fel ugráltak a tarho mellől csakóra verték a süvegöket s el vágattak." Uo.

1698.

Michael Szappanos ... vallya ... volt egyszer a házamnál az Kántor de mi végre jött házamhoz en nem tudom, s mint ember szokott, en is hozatam elsőben 1 ital bort az utan többet is.

Tjk. 1698. -- Sz. K. j.

1698.

Sok jokkal ez uj esztendőben Isten Eö Sz. Felsége oltalmazza kmntt a pogány marhától es minden jokkal aldgya kívánom.

Jöve hiremmé onnan aloll hogy Fejer Várról tizenötszáz pogányság jött volna ki és ismét hogy ez elmúlt éjjel Becskereken háltanak volna. Ne talántan több is. Hanem illik magunkat jól strasalnunk.

Ha más képpen hallani fogom is kkl irni fogok.

P. S.⁴⁸⁷ Minapi fogadasom szerint Knek megírom es bizonyos hír ez minden hejjanosan kinn Van (?) Körösre is juttassa kgtek ezen hirt.

Csongrád.

Kknek jö akarója Capitány Rako.

Tjk. 1698. II. 958. -- Sz. K. j.

1698.

... Dékány István fiával ... Rozs Benedeket ... szidta rutol Szakallaba szarvan es az Anyat fel csinálvan. Szabo Janos penig Vén Török születtenek es egyebeknek ...

Tjk. 1698. II. 965. o. -- Sz. K. h.

1699.

Bán István Szolgáját, ki puskával és égetessel fenyegette Gazdáját egi puskát az nyakában kötvén vessék az pelleggeben és két Predicatio után verjek meg erőssen, az után tovább való dispositioig⁴⁸⁸ tartassék vasban.

Tjk. 1699. II. k. 404. o. -- Sz. K. j.

⁴⁸⁷ Utóirat.

⁴⁸⁸ Rendelkezés, intézkedés.

1699. február 8.

Sötér viceispán 1000 arany birság alatt parancsolja, hogy a városok a vármegyével induljanak a pusztákra, az elszaporodott tolvajok elfogására. Gróf Marsilit is felverték az egyik elmúlt éjjel Ócsa mellett, szolgálait megölték, neki a lábát lőtték át. Most jönnek a lengyel és orosz követek Kecskemétre ... fejemért fel nem venném ha valami galyiba érné eö Nagokat...

Tjk. 1699. III. 412. o. -- Sz. K. j.

1699.

Valkai Mihály vadoltatik iszonyu káromlásokkal, melyet el követett az el mult napokban.

Kire bizonyságok Fölsö Mihály, Valkai Istok és az Feleségie hogi hallottak tüle, mondván: baszom az lelkit mind Bironak, mind Praedicatornak és teneked is, kitül mit félek küldgy el érette.

Azért ugi deliberáltak eö kglmek hogi kegyetlenül megh verjék és annak utánna az házát rontsák el s csapják ki a városbul.

Tjk. 1699. III. 414. o. -- Sz. K. h.

1699. március 14.

(A szolgabíró kérdésére írja a kecskeméti tanács.)

Nem csak 5 vagy 6 Esztendöktül fogva de mintha Nandorfejervarat első alkalmatossággal eö Felsege dicsöséges fegyvereivel az Pogánytul vissza nyerte mi sem Arulokat kémeket Hirmondókat sem Tömösvárba sem Nandorfejervarba, sem Török Taborba nem küldettünk sem nem tudgyuk maganossan ki küldött volna és az üdö közben jollehet hogi levele által az Török sokszor kérte adóját (mellyet mindenkor az T. N. Vármegyével és Méltosságos Földes Urunk eö Nagyával communicaltuk⁴⁸⁹) de mi sem Töröknek sem kuruczoknak semminemü adót nem attunk.

Tjk. III. 432. o. - Sz. K. j.

1699. március 15.

Minden Tizedet emberséges emberek járjanak el s írják fel, hány siller s kie, hány rideg vagyon s kinél lakik vagy kihez tart.

Tjk. 1699. 424. o. -- Sz. K. j. --- Sz. K. j.

⁴⁸⁹ Kapcsolatot tartottunk.

1699. március 15.

Minden lakos akár nem lakos Katona (mivel itt eleitői fogva katonai rend nem lakott, hanem Jobbágy) eltakarodgyék innen 2 nap alatt az eddig való portióját adgya meg, ha peniglen jobbágy akar lenni, az fegyvert tegye be s adózzon s a nevét az Város Protocollumában⁴⁹⁰ írják be.

Tjk. 1699. III. 424. o. -- Sz. K. j.

1699. március 16.

Ingh Istókné és Kemény Andorné, mivel irantok erős praetensio⁴⁹¹ vagyon kurvaság iránt, inquisito pragaltassék⁴⁹² ellenek s mig dolgok világosságra megyen, addig minden nap tétessenek a fogó katyikábann.

Tjk. 1699. III. 425. o. -- Sz. K. j.

1699. március 21.

Aldgya Isten minden jókkal kglmeteket !

Méltóságos Gralis Marsili Ur eö Nacha parancsolattyából s mások relatiojából⁴⁹³ is kedvetlenül ertvén az Tekintetes Nemes Vármegye, hogy Kglmetek nem tudatik mibül viseltetvén, ö Nagat Országunk régi kívánt békességében fáradozót, midön Kecskemeth Varassaban circiter diem 6. Febr.⁴⁹⁴ be ment volna, Meltóságához képest valo becsülettel ne excipiálta⁴⁹⁵ volna, söt tudva minemü veszedelmes és tolvajos hely légyen, a mellyen ö Naghanak erre Pest fele kellett menni, eö Naga melle semmi comitot⁴⁹⁶ nem rendelt, ugy hogy az ami esett eö Nagann ezen uttyában...⁴⁹⁷

Tjk. 1699. 432. -- Sz. K. j.

⁴⁹⁰ Jegyzőkönyvébe.

⁴⁹¹ Elképzelés, vélekedés, gyanú ...

⁴⁹² Indítsanak vizsgálatot ...

⁴⁹³ Értesítés, előterjesztés ...

⁴⁹⁴ Február 6. körül.

⁴⁹⁵ Kivételez.

⁴⁹⁶ Valószínű a szövegrontás, e szó ebben a formában nem értelmezhető. A committal szó (megbízás) áll hozzá formai és a szöveg értelmezése szempontjából legközelebb.

⁴⁹⁷ Szabó Kálmán megjegyzése: 2ie 21. Marty 1699 Dominus honorandus Judex Primarius Oppidi Nostrí, Generosus Dominus Paul Sz. Királyi, in sinistra causa Illimi Comitís, in Libera ac Regia Civitate Pestiensi, ad reddendam annone (?) arestatnt, Deus det (két olvashatatlan szó). Március 25-én már ő vezeti a tanácsülést.*

1699.

Toth György fia Thot Pál ... Attyát meg ütöte és a Pálczát kezébül ki tekerte s meg fenyegett Attyát. (Bár ezért halálbüntetés járna) ... bilints vetttévén kezeire s labaira s ki is pelengéztetvén palczástassék meg a Piatz közepin erőssen.

Tjk. 1699. III. 441. o. – Sz. K. j.

1699.

...Moritz Mihály Bako Miklost mivelte és mondotta kálomisták nem különbek vadtok a Töröknél...

(Sok hasonló esetet találhatunk ezekben az időkben.)

Tjk. 1699. III. k. 453.

1699.

Balog Györgyné szolgálója Balog Györgyné szoknyájáru az ezüst kaptokat le metélte s töjít is el lopván ... mivel még több lopott jószág is vagyon nálla, verettessék meg, hogy akkepen meg valya kit hova adott és meg mi vagyon nálla, azután az piatzon lévő forgóban tétetvén csapattassék ki mint lopó az Varasrul.

Tjk. 1699. III. 455. o. – Sz. K. j.

1699.

Mivel Thot Mihály felesége fertelmes eő véle való életünek kiáltotta az férjét, mellyet az Asszony meg nem bizonyíthatott, hanem azt mondotta hogy eő tsak azért fogta és kiáltotta az férjére Thot Mihályra azt a fertelmes életet, hogy akképen meg válhatna tölle. Annakokáért az eő rosz nyelvéért tétessék a forgó kalitkában két praedicatioig és azután pálzáltassék meg a piatzon ...

Tjk. 1699. III. k. 469. o. – Sz. K. j.

1699. augusztus 2.

Ennek felette pedig ennek a szegény helynek Bts elöl jároi kérik egyszer s mind tiszték szerint parancsollyák is ez helynek minden lakosiknak, ugy mint Gazdáknak, Gazdasszonyoknak, Szolgáknak, Szolgálóknak, Sellyéreknek, gyermekeknek kicsinyeknek nagyoknak egy

szoval minden jövevényeknek és minden nével nevezendő rendünek: Hogy a midőn azon említett Catholica Sz. Eccla szokott processioját⁴⁹⁸ viszi végben, annak nézésétül magát meg oltalmazza, ne báméskodgyék el meg álván s nézvéen mint az oktanok annál is inkább ki ki magát az haigáladástul meg oltalmazza avagy ha ki azon processiot szemléli s nézni akarja, a süvegét le vegye és azon processiot járo sz. Gyülekezetnek illendő tisztességet tégyen és ugy nézze, mert ha kik különben tselekszik minden kételkedés nélkül a M. Földes Ur eö Nga Törvénye szerint a ki halálra való lészen halálra íteltetik, vagy mennél nagyobb büntetést fel találhatni azzal fog büntetetni.

Tjk. 1699. III. k. 486-487. o. – Sz. K. h.

1699. augusztus 14.

Körösi Birák Uraimék irnak, hogy itt körül belől a pusztákon forognának hat Tolvajok, mellyeknek kergetésekre bennünket kérnek mivel fenyegetöznek, hogy Körösi Uraiméknak meg kell kezeh miatt halni az Vékás haláláért, söt ezzel is fenyegetöznek, hogy Varossokat tövébül fel égetik hármát az Tolvajoknak nem esmérhetők, hármának pedig neveik ezek: Vilmányi András, Kis János és Pap Istok.

Tjk. 1699. III. 493. o. – Sz. K. j.

1699. augusztus 19.

(Ajándék a "Budai Uraknak".)

... Melt. Budai Urakat megh köl keresni ugy mint Schweider Urt, Adtort, Brunek, Zruneg (!) és Secretarius Umékat Nedeczki Vice Ispán Eszterházi Péter Ur eö Nagát, vigyenek 4 ürüt, 4 Bárányt, ludakat, csirkét, Szappant és Sajtokat.

Tjk. 1699. III. 491. o. – Sz. K. j.

1699. augusztus 23.

(Vesselényi István sürgeti a várost, hogy az esztendőök óta elmaradt taxát mielőbb megfizessék.)

Tjk. 1694-1702. 690. o. – Sz. K. h.

⁴⁹⁸ Kőrmenet.

1699. szeptember 5.

... itt volt Nemes Hanover Regimentjéből Groff Gyenger Ur eö Nga Comendérozt⁴⁹⁹ Nemeteket és 128 öltökkel az Németek Kalmár Pétert török modon megh kötözték és Besze István szolgálait meg fosztották.

Tjk. 1699. II. k. 510. o. -- Sz. K. j.

1699. szeptember 20.

Communi voto⁵⁰⁰ decidaltatak⁵⁰¹ eö kglmek hogi ennek utanna sem Gazda Ember sem Szolga az Dohányt ne szija, mert ha ez után valakin raita érik, valahányszor cselekszi az Gazdán mindenkor 12 f. és az szolgán 6 forintot ezt 3 szor egi más után raita el veszik ha pénze leszen ha pediglen nem leszen pénze minden haromszor erőssen veretik és ha ugian nem tanul s el nem hadgya az Dohányozást negiedszer is raita érik akkor osztán akar Gazda akar Szolga legyen az Város piaczn le fogják és minden testit öszve rontyák, azután akarkit szolgállyon.

Tjk. 1699. III. 502. o. -- Sz. K. h.

1699.

Mint hogi meg vagion parancsolva közönségessen hogi Kecskeméthen minden Ember olyan Sellyért fogadgyon be az kirül számot adhasson de Szabó Gergely nem csak rossz Sellyért hanem Lapu Panna Prazna Asszonyt (az ki azt több Rabokkal egiüt az tömlöczöt meg állván el szalatt) az házánál tartotta és Birák Uraiméknak hirt nem adott, hanem a Gazda Hasznára házába röitözgette; Azért közönségesen determinalták hogi Szabó Gergely azon Prazna Asszonyt az hátán az Várostul ki vigye és ilyen helytelen Személly befogadásáért 12 f. büntettessék.

Tjk. 1699. III. 502. o. -- Sz. K. j.

1699. október 25.

... Csorba István Ur vette megh Lipoczi János Ugri nevő Szöllőhegyben levő szöllőjét örök aron ötven Tallérokban ...

⁴⁹⁹ Vezényelt.

⁵⁰⁰ Közös döntéssel, szavazattal.

⁵⁰¹ A kérdést eligazították.

Tjk. 1699. 286. o. -- Sz. K. h.

1699.

Az elszökött Borbély Legénynek holmi jószágának Lasjtroma:

Vagyon két Thekey Beretvája ... melyben vagyon Beretva numero⁵⁰² 20, olló pedig kettő. Vagyon egy Beretva köve, három könyve, egy mester süvege, egy pár szür kaptza, két keszkenéje, és vágó vasai. Egy futája. Ezeken kívül holmi dirib darab foltja és aprólékja. Item⁵⁰³ vagyon egy megyszin mentéje és egy köpönyege, Item egy Medentzéje.

Tjk. 1699. III. k. 509. -- Sz. K. j.

1699.

... Szakál Péter Varga Mihály ültetésbeli szőlőjét meg vette Egy Bornyas tehénen es kétt Talléron, mellyet ha violálna⁵⁰⁴ ez ado személy tartozzék az vevő személynek fizetni Tall. 30.

Tjk. 1699. III. k. 513. o. -- Sz. K. h.

1699. november 7.

... minden Ember házánál az udvarán egy egy hordo vizet tarcsón s ugy rendelik eő kglmek, hogy elsöben is eő kglmek kezdgyék el és ma járnak meg az Tizedeket és ha valamellyik eő kglmek közül házánál az udvarán hordoban holnap délig viz nem lészen, mindeniken egi egi forintot ráncsanak el s ugi hasonloképpen minden Emberen.

Tjk. 1699. II. k. 532. o. -- Sz. K. j.

1699. november 9.

... az bls P. Paulinus Urmeknak ad Instantiam eorumque⁵⁰⁵ templum épületire adgyunk 50 fr. 25 mérő buza egy vágo tehen, 6 ürü, 6 sajtok, 10 Ako bort.⁵⁰⁶

Tjk. 1699. III. k. 516. o. -- Sz. K. j.

⁵⁰² Számszerint.

⁵⁰³ Továbbá.

⁵⁰⁴ Sérelmezné.

⁵⁰⁵ Azóknak folyamodványára, kérésére.

⁵⁰⁶ Szabó Kálmán megjegyzése: "Adomány a pesti Pálososoknak."

1699.

(Farkas András szolgálégénynek gazdája gombóczot küld ebédre, amit ez a földhöz vág, azzal, hogy megérdemlett volna egy bögre hust.)

Tjk. 1699. III. k. 517. o. -- Sz. K. j.

1699. december 10.

(Pestises helyekből és Török ország felül jött embereket) ... ö Felsege rendelete szerint 1000 forint birság alatt nem szabad a varosokba, falvakba bocsátani s tőlük portékát venni. (Írja a viceispán.⁵⁰⁷)

Tjk. 1699. III. 534. o. -- Sz. K. j.

1700.

(Oláh Gábor mondta) ... baszom az egész Papistassagnak a Lelkét és minden Nemzetségét ...

(Sok hasonló esetet találhatunk ezekben az időkben)

Tjk. 1700. 509. o. -- Sz. k. h.

1700.

(Kováts Imre tanuvallomásából:)

... azon utomban fel tett zab Vas Márton beresse által a szürüre be hordatván el nyomattatott és ez fatens szorta fel is ...

Tjk. 1694-1702. 565. o. -- Sz. K. h.

1700.

Fonyo Péter örökös Jobbágy lévén el akart innend menni jobbágyot nem constituált⁵⁰⁸ maga helyett, azért megfogatott és D. Nagy Ferenc Ur kezességén elbocsátatott.

Tjk. 1700. 640. o. -- Sz. K. j.

⁵⁰⁷ Alispán.

⁵⁰⁸ Állított.

1700. június 20.

... az kaszásoknak bére legien egi hetig 4 Mgr⁵⁰⁹ és koldus által ma kiáltassék megh ...

Tjk. 1694-1702. 679. o. -- Sz. K. h.

1700. június 24.

Buda vételekor Balog Gergely Városunkért szenvedvén Buda alatt halált, jollehet Eözvegyül maradt feleségének és neveletlen három árváinak mezei kertek a Bts Tanátstul cedáltatott Bekő Andrásnak, ki is azon kertet mind ez ideig birta, most pedig az Eözvegy árváival együtt kezéhez akarván venni, egy mással meg egyeztenek azon, hogy Bekő András azon kerten maradván esztendőnként a mennyi marháji lesznek Balog Gergelynének s árváinak mindenkor ki teletti, fel növelvén pedig az árvák Bekő András a kertet kezekben vissza bocsáttya.

Tjk. 1694-1702. 681. o. -- Sz. K. h.

1700.

... A kéve kötő fával Sutus Mihály Böszörményi Mihályt megvéresítette ...

Tjk. 1694- 701. o. -- Sz. K. j.

1700.

Kimenvén Halasi András és Benkö István Monostorra Csáki Dávid Czirka betsülésére, mellyet Csertő János Birő Uram és Balog István Uram Gulyásai meg étettek, a kárt betsülték nyoltz fertályra.

Tjk. 1694-1702. 723. o. -- Sz. K. h.

1700.

Lévai Takáts kérdezte Madots Samut, hová mégy, felelte az: Csongrádra Dohányért az ebattáért.

Tjk. 1694-1702. 728. o. -- Sz. K. h.

⁵⁰⁹ Máriásgaras, eredetileg 15 krajcáros ezüstpénz, melyen Szűz Mária képe volt látható.

1700. május 4.

(Sajtnyomóház és borégetés) ... alkudtunk meg Pulai Mathéval egy háznak megtsinálásában úgy hogy két kamra legyen és közepén egy pitvar⁵¹⁰ az holott Sajtot nyomjanak éget bort égessenek Tíz tallérban és két Sajtban, étel és ital adassék néki, tartozik azért emberül megtsinálni.

Tjk. 1694-1702. 737. o. -- Sz. K. j.

1700. június 13.

El végezik eő kglmek és Szék Birák Uraimeknak erössen megh parancsolták, hogi az Mészáros Széket reggel 5 orakok föl nyitván elegendő hust szerezenek tíz oraigh nyitva legienek, Dél után egy orakor föl nyissák és 5 oraig nyitva tarcsak. Azon kívül ha ugian az várost hussal nem győzik tehát Hentesek alitassanak, kik szerdán és szombaton elengdő hust vaghassanak, melly napokon Szék Birák Uraiméknak is Szabad legien hust vágni. Mellyet ha Szék birák Umék elmulatnak es az ezen Determinatit meg nem akarnák tartani tehát az erdemlet büntetessen kívül az Hentesek be bocsátanak, és mint hogi hírek van azon hogi az marhát labán el nem adgyák ha raita érik hiti haqiottak lesznek annak torvenyes büntetesis el nem kerülük.

Tjk. 1694-1702. 674. o. -- Sz. K. h.

1700. június 28.

Az 13. Juny determinatit⁵¹¹ eő kglmek renoválták⁵¹² és közönségessen el végezték, hogi az bts Varosban mint hogi Szék Birák Umék az Szegénységet elegendő hussal nem tartják és az bts Tanács végzéséhez magokat nem is alkalmaztatják, Azért 10 Hentesek allitassanak, kik Szerdán és Szombaton elegendő hust vaghassanak, annyival inkább, mint hogi mostani Szék Birák Umék nem hogi az bts Tanácsnak parancsolattya szerint járnának 5 orakor regel tíz oraig az Széket nyitva tartanak de sőt reggel 7 és 8 ora töviben bé teszik és hust nem adnak. Azért azon említett tíz Hentesek az Debreczeny Piaczon Maklári házán tul arulyák az hust, de mindenkor egy penzel aláb mintsem az város székében adgyák, azon kívül az bts Városnak minden Marhátul adgyanak 10 Polturát.

Tjk. 1694-1702. 687. o. -- Sz. K. h.

⁵¹⁰ A kéziratban levő titvar forma minden bizonnal elírás.

⁵¹¹ Határozatot.

⁵¹² Megújították.

1700. október 17.

Veres Peti és Nagy Istok juhászok ... mivel is szegény ember juhát meg nyuzván husát bőrét el adták annak okáért íteltettek erre hogy keményen paltzakkal veretessenek meg, a kárt is fizessék meg, annak felette ez is végeztetett a Bts Tanátstul, hogy ha valamely Gazda vagy lakos ember valamely Juhásztul effele jorzágot bé vészen, a ki nem az övé volna, az az ember is hasonló büntetést vészen el a mine-műt ezen juhászok ha rajta érik.

Tjk. 1694-1702. -- Sz. K. h.

1700. október 24.

Mivel Madots Samu nevű szolga legény Egre kiálto rut szitkokkal szidta mind Gazdáját s Gazdaszszonyát, úgy mint Attával, Teremtettével és Menküvel is üttette eöket, a mint négy Tanuknak vallásokbul meg világosodott. Azért El végezte a Bls Tanáts hogy Madots Samu vasban verettetvén három vasárnap a piatz közepin erőssen páltzáztassék meg; ez után is pedig valaki Attával, Teremtettével és egyéb szitkokkal szitkozódik hasonló büntetéssel büntettetik meg, úgy mint vasban verettetvén Három vasárnapokon a piatz közepin erőssen megh verettetik.

Tjk. 1694-1702. 733. o. -- Sz. K. h.

1701. január 5.⁵¹³

... Voltanak a Bts Tanáts béli Uraink közzül⁵¹⁴ az Reformata Scholában a Deákokhoz fegyvert keresni ...

Tjk. 1694-1702. 758. o. -- Sz. K. h.

1701.

(Szűcs János tanúvallomásából:) ... a fatens Kis Mihály nevű legényel a kunyhó előtt az szöllő hátyán ülven látta, hogy Thothh János a kunyhoban ment es a kapás is kenyér szegni bé ment volt az kunyhoban ...

Tjk. 1694-1702. 784. o. -- Sz. K. h.

⁵¹³ A másoló megjegyzése: "hónap nincs kiírva, valószínűleg január." A jegyzőkönyv oldalszámai is ezt teszik valószínűvé.

⁵¹⁴ A másoló kiegészítése: " névszerint felsorolva 13 tanácstag és 2 nótárius."

1701. április 10.

Betsülletes Csertő János Ur eö Kglme Ketskemeth Várassa Feö Birája idejében a Bts Tanáts Hentes Szöllösi Mihály Uram eo Kglmével Conveiniált illy formán: hogy Szöllösi Mihály esztendő által városunkban az Hentességet gyakorolván tellyes tehettsége szerint olly marha Diszno juh és bárány hust fog vágni, mellyel az helységünk lakosi contentusok léssenek és hogy esztendő által minden marhátul 8 font hust: minden juhtul egy font hust, minden Disznotul mellyeket le vágván el fog árulni egy máriás garast tartozik a Bts Várásnak fizetni, mellyeknek is mind el követésére magat Szöllösi Mihály Ur eö Kglme a Bts Tanáts előtt kéze bé adásával kötelezte. (A hentes adózástól és tizedbeli szolgálattól ment, hetenként szerdán és szombaton tartozik mesterségét gyakorolni.)

Tjk. 1694-1702. 814. o. -- Sz. K. h.

1701.

Sz. Királyi Jobbágyok

Mocza Gergel
Dobo Mihály
Farkas Istvan
Horváth István
Nagi Miklós
Székel Máthé
Szanto Gergel
Toth Peter
Farkas Simon

Konsanczi Mathe
Santa Mihál
Lele Mihály
Nagi István
Szabo György
Töge Pál
Nagi Albert
Toth Gergely

Tjk. 1694-1702. 825. o. -- Sz. K. h.

1701. május 9.

... Melt. Palatinus Urunk eö Herczegségének az Contratusnak⁵¹⁵ kun Puszták eránt meg erősítéséért adassék egy Mén Lo.

Tjk. 1694-1702. 837. o. -- Sz. K. h.

1701. május 9.

...az Pünkösdi ünnepekre az Budai Urak számára küldgyenek egi egi bárányt és Némelly csirkéket ...

⁵¹⁵ Szerződés, egyezés.

Tjk. 1694-1702. 837. o. -- Sz. K. h.

1701. június 5.

Reszke-Sz. Péteri Pusztát megzálogosítottuk semmi hasznát nem veszük, most Szegediek ingien birják.

Tjk. 1694-1702. 850. o. -- Sz. K. h.

1701. június 5.

Sz. Királyi Praediumot⁵¹⁶ két felé köl szakasztani, arra Eberséges Emberek deputaltassanak,⁵¹⁷ az Sz. Királyiak is jelen legyenek.

Tjk. 1694-1702. 850. o. -- Sz. K. h.

1701.

...Mélt. Groff Koháry István Földes Urunk eö Nga azt parancsollja és nálunk praxisban⁵¹⁸ is vagyon, hoga valakik az Portio miat el atták jóságokat azon jóságokat anyi pénze a mennyin el atták mindenkor visza vehetik.

Tjk. 1694-1702. 855. o. -- Sz. K. h.

1701.

... Czifra Kis István mint hoga az bls Tanácsnak embertelenül szollot te s tu szoival, ha többé cselekszi vegye el méltó büntetését...

Tjk. 1694-1702. 867. o. -- Sz. K. h.

1701. június 9.

A tavalyi és az idei kis Birák a Tavalyi Tizedesek és a mostani Tizedesek az egész Tizedeket conscribállják,⁵¹⁹ a Gazdákat egi Lajstromban az Sellyereket, özvegy Asszonyokat, Ridegh Leégnyeket és Lányokat az kik az szolgálatot el hatták az másik Laistromba írják, ha pedigh a Sellyér a vagi az kinél lakot, Birák Uraiméknak hirt nem ad, tehát a

⁵¹⁶ Pusztát.

⁵¹⁷ Küldjenek ki, bizzanak meg.

⁵¹⁸ Gyakorlatban.

⁵¹⁹ Írják össze.

Gazdán azon rea irt portiot minden engedelem nélkül meg vegyék, ugi hasonloképpen ha valamely Gazda Selléyrét Rideggyét le tagadna tehát ... az Gazda adgya megh helyette az portiot.

Tjk. 1701. -- Sz. K. j.

1701. július 10.

Az bls Tanács el végzesebul Melt Groff Keglevics Sigmund Ur eö Nga Lakodalmi solemításara⁵²⁰ conferaltatik⁵²¹ egi vagni valo söre,⁵²² 4 Ürü és Csirkék.

Tjk. 1694-1702. 871. o.

1701. július 24.

... ez napságtul fogva Senki is más ember szöllejében sem éttzaka sem nappal ne járjon el sem mennyen annál inkább más ember jóságát senki is a szöllőkben ne praedállyá és ne Tolvalyolja, mert ha meg szollitatatik az Csőszoiktül vagy az kapásoktól és semmit nem felel a meg szollításra, hatalom adatott az kapásoknak és az Csőszoiknek hogy az olyan emberhez mindgyárt hozzá löjjenek, és ha mi rajta esik magának tulajdonittsa, és ez után fegyver adatik mind az csőszoiknek mind az kapásoknak kezekben.

Tjk. 1694-1702. 873. o. -- Sz. K. h.

1701. szeptember.

1-mo. Tudgyae, láttae, avagy hallottae a Tanu hogy in Anno 1700 ... Ketskemeti Uraimék Sz. Királyi Jobbágyokat meg fogdosván rabságban tartották azért hogy az szabados erdőre mentek, a Sz. Királyin, kiket fogtak meg és medig tartottak fogházban.

2-do. Tudgyae hogy in Anno 1701. Cir. Diem 20 Mensis May ketskemeti Uraimék magok hatalmokkal ki menvén Sz. Királyi Praediumra,⁵²³ mind erdőt, mind mezőt két felé osztották és az Sz. Királyi Jobbágyokat el tiltották hogy reá ne mennyenek ? mert valamennyi ökorrel reá mégyen el hajtják.

3-tio Tudgyae kik voltak jelen mikor azon Praediumnak határát el osztották és el foglalták ?

⁵²⁰ Ünnepségre.

⁵²¹ Itt: jóváhagy.

⁵²² Felhízalt szarvasmarha.

⁵²³ Puszta.

4-to. Tudgyae hány kertet foglaltak el a Kassay részre valo Jobbágyokét, és mennyi száz szekér szénát kaszáltattak ottan azon az határon ?

5-to. Tudgyae hogy nem engedtek a Sz. Kiályiaknak építeni a Falu helyen a Kecskemétiék házat, hanem a kit építettek volt is el kellett hordani.

6-to. Tudgyae Vay Ábrahám Ur a Bárius pénzre mennyi Jobbágyot birt és házhelyet és nevezet szerint kik lehetnének.

7-to. Tudgyae mennyi pénz taxát adtak Vay Uramnak azon resztül azon Jobbágyok Esztendőről Esztendőre.

8-to. Tudgyae Szegedi részről mennyi taxát fizettek és hány örökös Jobbágyok voltak az Kassay Uraknak azon Szegedi ágról.

9-no. Tudgyae hogy a Sz: Királyi Erdőben Semmi magánossan valo része nem volt Vay Uramnak ugy mint az Kassay Uraknak az Uraság számára, és mikor el adtak az Erdőből valamely Részt Vay Ur számára semmit nem adtak azon Erdőért adott Summából hanem tsak egyedül az Kassay Urak Percipiálták egészen az fructust⁵²⁴ az Erdő részéről. Tudgyae az is hogy azon Kassay Urak részére valo Erdőt is el foglalták Ketskeméti Uraimék.⁵²⁵

Tjk. 1694-1702. 888-889. o. -- Sz. K. h.

1701.

... Csismadia Mihály lovát Nagy Andras ketszer vagy 3szor egi Rakocza forma fával megh ütötte...

Tjk. 1694-1702. 906. o. -- Sz. K. h.

1701.

... Bende thamás holta után ... maradott ... 30 Tallér, 3 tehén, 2 pászta szöllő, egy szövőszék és ház ...

Tjk. 1694-1702. 936. o. -- Sz. K. h.

1702.

... Az Budai kapun kívül bal kéz felől az minemő darab Homok vagon azon földet Pap Sámuel füzeseig kérte megh N. Szivos János Ur, melyet az bls. Tanács megh is engedtet hogi szabadon szöllőt épithessen eő kglme.

⁵²⁴ Itt: szerezték meg a bevételt.

⁵²⁵ A szövegrész kimásolójának megjegyzése: "Csak a feltett kérdések vannak beírva, tanuvallomások nélkül."

Tjk. 1702. 40. o. -- Sz. K. h.

1702. május 13. (?)

Valamely Szolgáló bársony Brémet és arany Csipkét kíván avagi szél arany vagi arany brémet innend kicsapattassék és az ki megigéri is vegi el méltó büntetését ezt Vasárnap die 15. May⁵²⁶ proklamáltassa⁵²⁷ az bls Város.

Tjk. 1702. 78. o. -- Sz. K. j.

1702. október 18.

... Kglmes Ur eő Fölsége klmes parancsoattya, hogi az kiknek dohányok terem senkinek joszága el vetése alat ne mereszellye el adni, hanem az Budan arra rendeltetett Comissariusnak, kijs az árát ugi adgja mint más ... (írja a szolgabíró).

Tjk. 1702, 50. o. -- Sz. K. h.

1702. november 20.

(Dékány István gulyása ellopta Sz., Királyi Pál csikósától) nyergének szerszámát, vas örvet, s aczkot, 2 pár kapczát, baltát, és egy fazék vaját ... bocskor szíjat ...

Tjk. 1702. 58. o. -- Sz. K. h.

1702. december.

Az kiknek csikókat ígértünk

Commissarius Schwedler Urunk	6 csikós kancát, megattuk
Ergszenherib Urnak	6 csiko, mega attuk
Tonnoczi János Urnak	1 csiko, dat.
Globicz Urnak	1 csiko dat.
Soos Urnak	2 csiko rest.
item penzért	6 csiko rest.
Administrator Urnak	6 csiko rest.
Volkra Urnak	6 csiko rest.
Leistner Urnak	2 csiko dat.
Item Comm. Schweidler Urnak	1 mén lo dat.

⁵²⁶ Május 15-én.

⁵²⁷ Hirdesse ki.

Com. Eckler Urnak

2 csiko rest.

Tjk. 1702. 76. o. -- Sz. K. h.

1703.

Kis István Gullyása Toth Mihály vallya hiti után hogi az Adamnak adot egi Tinot 6 1/2 Talléron es eö nem ismervén kerdezte az nevét, Kovács Jancsinak mondotta magát és Burgundian lakik.

Tjk. 1703. III. 79. o.

1703. január 30.

... Az Sörnek az arrat az Vmgye ugy röndölte, mivel az Arpa ocso hogy az Vacsy Sörnek akoja 1 forinton légyen, Iczéje pedig egy polturán, az másuvá valo Sörnek pedig akoja 75 pénzen, iczéje pedig 2 pénzen árultassék ... (írja a szolgabíró).

Tjk. 1703. 90-91. o. -- Sz. K. h.

1703. február 5.

... Kovács János ... Szántó István *káposztás földét* az ki öszve volt foglalva az *szőlővel* és munkája volt raita, elfoglalta ...

Tjk. 1703. 92. o. -- Sz. K. j.

1703.

(... Kozma Mihálynak "az kertnél három veremmel" maradt gabonája ...)

Tjk. 1703. 97. o. -- Sz. K. h.

1703. március 7.

(A tanácsülés alkalmával ...) Nztes Vitézlő Darvas Mihály Ur eö Kglme az egész Familia képpében ugi mint Plenipotentiarius⁵²⁸ Baracs nevü örökös Pusztaja éránt Péter János Um ellen solemniter protestal,⁵²⁹ hogi ha eö kglme tovább is akarná magát immittalni⁵³⁰ és

⁵²⁸ Teljhatalmú megbízott.

⁵²⁹ Ünnepelesen tiltakozik, fellebbez.

nem supercedal⁵³¹ tehát törvényessen fog praecedalni⁵³² említett Nemes Darvas Familia Peter János Um ellen, és minden költségét s faradságát Péter János Um meg fizeti, melyet akart eö kglme prothocollátatni.⁵³³

Tjk. 1703. 100. o. – Sz. K. h.

1703.

Balassa Istvánnak béres szolgáláia Császár szekeresévé lett conventiojában⁵³⁴ ígért dolmánrul és nagrágrul ingivel együtt gazdáia megh elégitette.

Tjk. 1703. 101. o. – Sz. K. h.

1703. március 20.

... a Lörinczi Pusztának aestimatioja⁵³⁵ eránt az Budai Uraknak conferallyuk: ... Bkünner Urunknak két borjas tehenet, Czennegh Urunknak két borjas tehenet és Secretaius Hiltl Urunknak kész pénzt 12 tall. f.

Tjk. 1703. 104. o. – Sz. K. h.

1703. március 20.

Az Tobak irántis érkezett uj parancsolatya Kglmes Urunknak eö Fölségének, hogy ki ki az Tobakot azon arra rendelt Commissariusoknak olly árron adgya az mint adhattya, és akik aprofitkossan azzal kereskedni akarnak, azon Commissariusoktól tartozzanak Tobakot venni és ugy véle kereskedni, másként nem ... (írja a szolgabíró)

Tjk. 1703. 444. o. – Sz. K. h.

1703. május 29.

Elvégeztek eö kglmek közönséghez Teczésből hogy minden Tizedbéli Tizedesek egy egy kis Biroval az egész Tizedet házanként meg

⁵³⁰ Beavatkozik.

⁵³¹ Itt: nem mutat hajlandóságot.

⁵³² Megelőz.

⁵³³ Jegyzőkönyvbe vétetni.

⁵³⁴ Bérrel kapcsolatos egyezség, szerződés.

⁵³⁵ Becslése.

járván kit szerént az Gazdától végre mennyenek kiknek minemü s hány ridejek legyen (tudni illik az kik most az szolgálatot el hagyván nem szegődtek el) végre menvén az ridegeket erős hittel megeskütvén vegyek számba kinek hány marhája légyen és minden rideg egy egy marhájátul minden holnapra egy egy Mgr s ezen kívül érdöme szerént az Tizedben szolgállyon, hozzá adván ezt is hogy az melly Gazda ridegét eltagadgya Ridegjeiknek Portioját tartozzék meg fizetni az rideg pedig marháját tagadván mint aféle fide fragus⁵³⁶ erdőmlött büntetését el nem kerüli.

Nem különben az Rideg Asszony Leány is minden holnapra tartozik egy egy Garas Portiott ...

Tjk. 1703. -- Sz. K. j.

1703.

(Hagyó Miklós tanuvallomása:)

... Hallotta Biro Istvántul hogy Jámborok ne verjete be az ablakokat mert ha kiknek nem is elég van az ki veri.

Tjk. 1703. 181. o. -- Sz. K. h.

1703. június 5.

Virág Peter Urammal hozattunk egy karika es két Tábla Szappant.

Tjk. 1703. 446. o. -- Sz. K. h.

1703. Június 29.

Buday Tabak Mihalynak, Tabak Márton Tabak János es Tabak Istvánnak feleből kesziteni adtunk Juhbört Nro⁵³⁷ 420 melyekbolnekünk kész bőr obvenial Nro. 205. Száznylvcvzan alab valo Juh Bőrért pedig ad ezekön kívül 45 jo kész bört.

Tjk. 1703. 446. o. -- Sz. K. h.

1703. július 22.

(... a városi tanács elhatározta, hogy budai administrator Schweidler Úr ő méltósága részére küldendő két egy szőrű szép csikó

⁵³⁶ Minden bizonnyal szövegrontással állunk szemben. A fragus szóalak nem értelmezhető. Valószínűleg vagy fide fractus (hitétől, esküjétől eltávolodott, esküjét megszegő értelemben), vagy fide fraus (csalárd hitű) lehetett az eredeti szóalak.

⁵³⁷ Számszerint

lovak kiválasztásáról, s e végett a méneseknek három közelebb való helyre hajtásáról a főbíró gondoskodjék; Meskó Ádám úrnak, a Német Rend jászkunsági birtokai directorának ígért 12 Tehén kiválasztására pedig Bodó András esküdt ember kiküldetett s annak elhajtására Győr felé négy lovas legény rendeltetett.)

Tjk. 1702-1708. 144. o. -- Sz. K. h.

1703. szeptember 9.

... az fagyuknak fontját het penznel az Szapanak pedig fontját tizen negy penznél föllyeb senki is az bts Szappanos Mesterek közzül el adni ne mereszelle ... azt is igaz és nem hamis fonttal mérjék...⁵³⁸

Tjk. 1703. 160. o. -- Sz. K. h.

1704. január 20.

Ha a Laktos Czeh igazságosnak ítélheti azt, hogy Tuldig Joseff ki-nek Professioja⁵³⁹ a Puska miven kívül nem terjed, annyi költséggel kövesse a czehet, mint a kik a Lakatossagnak mindenféle nemeit gyakorollyak sőt a puska mivét is magok vagy legények által gyakorol-tatják, tehat Tuldig Jos. kényszerítették a Czehbe allasra a szabott Ta-xa szerint, mert hogy ara kéntelenítettett, annak okai az ő erkölcssei voltanak.

Tjk. 1704. -- Sz. K. h.

1704.

Szentkirályi János 43 éves ... vallja: mikép Kecskeméti István volt hadnagya katonáival e tanút körül vévén kinezni akarta s lovai hollétét vele megvallatta, azután a pinczében elrejtett lovait onnan kivonta, a kívül levő lovairól pedig a békót levagdalta, s két legjobb lovát kiválasztván, elvitte. Ugyanakkor elvittek azok még három nyergét, minden nyeregszerszámát, hámjait, gyeplőit, kantárjait, puskáit, pallo-sát és egy hegyes törét. Sőt ládáját is felnyitották, minden valamit sze-rettek belőle elprédáltak. Padlását meghágván, legalább 20 sajtját elvittek, szalonnáját ledarabolták, hájait és nyers bőreit elvitték.

Tjk. 1704. 203. o. -- Sz.K. j.

⁵³⁸ "22 szappanos mester nevét sorolja fel a T. j. a faggyú és szappan árának megállapít-
tásakor, mint akik a t. határozatot tudomásul veszik."

⁵³⁹ Szakmája.

1704. október 5.

... Ha ez után vagy Katona vagy Paraszt Ember szitkozodván Káromkodik nagy büntetése leszen mivel Kglmes Urunk ő Nga Parancsolattya.

Tjk. 1704. 309. o. -- Sz. K. h.

1704. december 29.

(Tanuvallomás) ... ez előtt 5-töd nappal Karácsony napján, Nagy Mihály az Halasi kapu mellett levő kapusok Gunnyojában többekkel edgyütt lett volna, Dél után Sori János kapus bé menvén a Gunnyhóban, mondgya az ottben levőknek, mért nem kártyáztok ? ugy mond, kire felel Tok Miklos, hiszen nem annak valo nap vagyon ma, bizony ha 16 volna is mind az Tűzben rakatnám ... (Mire azután összevesznek és összeverekednek.)

Tjk. 1704. 353. o. -- Sz. K. h.

1705. május 1.

Deliberatum est.

Meg világosodván Barna Mihálynak Isten ellen valo fertelmes káromkodása, kiert Klmes Fejedelem Urunk Ő Nagatul kglmessen kiadott Edictum⁵⁴⁰ szerént halált érdemlett, mind azon által mostani cselekedetiért, publice⁵⁴¹ a piartzon, in exemplum⁵⁴² ... háromszor (tudni illik may napon edgyszer, holnap és szombaton is hasonlokeppen) csapattassék meg. Annak utánna kiálcsa meg hogy a ki az Istent káromlya, nem különben leszen annakis büntetése.

Tjk. 1705. 395. o. -- Sz. K. h.

1705.

... a juhász a szegény sellyér legénynek megragadván nyakravalóját a torkán ... a földhöz csapta...

Tjk. 1705. 409. o. -- Sz. K. j.

⁵⁴⁰ 1704 tavaszán Rákóczi a solti táborból szigorú rendeletet adott ki, és küldött meg az országos hatáskörű szerveknek, melyben a hadseregben és a nép között elterjedt rossz szokás ellen kívánt fellépni.

A kecskeméti tanács 1704. október 5-én határozott arról, hogy Rákóczi rendeletének megfelelően kell a káromkodókkal szemben eljárni.

⁵⁴¹ Nyilvánosan.

⁵⁴² Itt: mások okulására.

1705.

... egykor ... Gyurák Ilona ... többekkel edgyütt az uczán kin ülven, meg irt Tok Máthéné hozzá menven edgy hitván zubbont kért tüle ...

Tjk. 1705. 479. o. -- Sz. K. h.

1707. január 28.

(Suti Istvánt többszöri káromkodásért /többek között Szt. Miklóst Ördög-adta lelkünek szidta/ befogják és a tanács így ítélkezik fölötte:)

Mint hogy Isten természet, Edgyházi és mind világi ugy Polgári Törvények, Istenünk ő Sz. Felsége Dicsérésére, Sz. nevének felmagasztalására, és imadására minden teremtett állatot intenek, anyival inkább kereszténységben Levő Embereket kötelezik, hogy azoknak által hágoit nem csak halálra, hanem kövel valo agyon veretésre méltónak dictallyák. A mint az egész Sz. Irás tellyes a féle példákkal, és hazánk elő Törvényeis ezt nyilvánosságossá teszik. És mivel Suti Istvánnak Isten ő Sz. Felsége ellen, Sz. Miklos⁵⁴³ Tisztessége ellen valo káromkodása elegendő Tanu bizonyságokból ki nyilatkoztatott, jól lehet az Törvénynek kemény büntetését, ugy mint kövel valo agyon verettetését méltán meg érdemelné. Mind az által, kívánván a bls Tanács, hogy jozan életre térvén, ő Sz. Felsége nevének dicsőítője és Szenteknek tisztelője lehetvén életében, azon Törvényeknek keménységét megnyhitvén edgyező akaratbul el végezték, háromszor publice,⁵⁴⁴ ugy mint Pénteken, Szombaton csapattassék Száz Száz pálczával meg az Piaczon, másoknak rettentő példájára, utobbi Executioknak idején mindeneknek hallatára és meg tanulására ezen Deliberatum is publicaltassék.⁵⁴⁵

Tjk. 1707. 618-619. o. -- Sz. K. h.

1707. március 10.

... Mathe Istok ... az elmult esztendőben Szivos Gergely Gulyássá volt, de mivel az ellenség az el mult őszel azon joszágot el haitotta, mostan már Bekes István béresse ...

Tjk. 1707. 639. o. -- Sz. K. j.

⁵⁴³ Szent Miklós püspök a helybeli ferencesek templomának védőszentje, és szidalmazásával a helybeli vallási türelmetlenség szítását is vádként fogalmazhatták meg a vádlottal szemben.

⁵⁴⁴ Nyilvánosan.

⁵⁴⁵ Hirdessék ki.

1707.

(Pap Sámuelné tanuvallomásából) ... éjfélkor Czigány Panna ... ment az ő Ágyához egy tizenötöd napi polyabéli leánygyermekét mellőle edgy teknőcskéből (kiben fekütt) fel emelvén megforgatta ...

Tjk. 1707. 697. o. -- Sz. K. j.

1707. augusztus 27.

(Abroncsnak való fákért, a város közönséges szükségletére, több ökrös szekeret küldenek a Mátra felé, melyeket visszafelé jövet,) ... némely kurucz Tisztek elpraedáltak (két esztendővel ezelőtt).

Tjk. 1707. 702. o. -- Sz. K. j.

1707.

Tudgyae nyilvánságossan az Tanu néhai idősbik Daróczi István házas társával edgyütt építette é azon szöllőt ... a vagy penig még Rideg korában építette ?

Tjk. 1707. 713. o. -- Sz. K. j.

1707.

... Csorba Jánosné mostoha lánykája viszketeg nyavajáját ugy akarta gyógyítani, hogy valami kenőccsel testét bekente s a kemencébe bujtatta, ahol a lány megfullaldt.

Tjk. 1707. 724. o. -- Sz. K. j.

1708.

Szabó György kérte meg Csik Gergely kertét, mellyis vagjon Szakallas János és Péter Deák szomszedsagaban, a Fekete Halmon belől.

Tjk. 1708. 6. o. -- Sz. K. h.

1708.

Az Hentesség tolláltassék⁵⁴⁶ és az szegeny Városnak hasznára erigáltassék⁵⁴⁷ két szék, vagy egy szekben két Táblára vágattassék az hus hogy ezzel a szegény lakosok szükségére nagyob szorgalmatosságal providealtassek⁵⁴⁸ hus dolgából.

Tjk. 1708. 821. o. -- Sz. K. h.

1708.

A melly kőházat épitetett Néhai Szivós János, azon háznak helyén levő Néhai Kincses János Épületeiért ki elégítette magát.

Tjk. 1708. 824. o. -- Sz. K. j.

1709. január 16.

Szőcs Máthé lányának esküvőjén "...Tiszteletes Lovas Mihály Urat megbecsülvén ki késérték az Vőfélyek ..."

Tjk. 1709. 74. o. -- Sz. K. h.

1709.

... egy Sutu is maradt Nedobra Ferke kezénél ... (vallják a tanúk egy örökségi perben).

Tjk. 1709. 112. o. -- Sz. K. j.

1709. június 6.

... convocaltatván⁵⁴⁹ a becsülletes Tanáts ... közönséges meg egyezett akarattal el végezték Hogy az Sz. Lőrinczi és Sz. Királyi Puszták (mellyek közönséges Városunk költségén szerettek) a szüköldődő Szegénység között proportionaliter⁵⁵⁰ fel osztassanak, mind kaszálni valo füve s mind szántó földe. Ahoz képest Bts. Biró egy néhányad magaval recognitióra exmittaltatik,⁵⁵¹ meg visgalvan kik usuállják⁵⁵² szükségken kívül, ket s három teleket magoknak el foglalván.

⁵⁴⁶ Felfüggeszt.

⁵⁴⁷ Létesít.

⁵⁴⁸ Gondoskodik.

⁵⁴⁹ Összehív.

⁵⁵⁰ Részarányosan.

⁵⁵¹ Elismerésre, megállapításra kiküldik.

Tjk. 1709. 135. o. -- Sz. K. h.

1709. augusztus 5.

(Tóth János és felesége örökös civakodásban élnek, részegeskednek, mások botránkozására egymást förtelmes szitokkal illetik, amiért is) ... Tóth János mind Feleségestül, másoknak rettentő példájokra keményen pálczákkal csapattassék meg, az után házokat el hagyván magokat az Városrul küldgyék ki és ha valaki találkoznék a ki őket vissza hozná annyival is inkább ittben házához bé fogadná, azon Ember tartozzék őket maga hátán ismét a Városbul kivinni.

Tjk. 1709. 150-152. o. -- Sz. K. j.

1709.

(Tanuvallomás.)

Gálfi Benke Högyösi Örsébetnek "...semmi jegyruhát sem adott, mivel maga Högyösi Eörsébeth mondotta: hogy elég ruhája lévén neki nem kell, arra való nézve mondotta Gálfi Benke, hogy ő néki két üsző-je lévén, az edgyiket a jegy ruha helyett neki adgya, szaporitson az ő számára soha többé magáénak nem mondgya.

Tjk. 1709. 157. o. -- Sz. K. h.

1709. augusztus 22.

... (Csizmadia Gergely többeket) Hunczfut éb atta Teremtettének szidalmaz, (amiért) ... másoknak rettentő példájokra palczasztassék meg ...

Tjk. 1709. 160. o. -- Sz. K. h.

1709.

... kérdezi Sőlősi Andrásnéatul Biro György Ur, mit csinálnak itten ily későn ezek az öreg Déákok, hiszem nem volna szabad ő nekik 8 ora után járni ...

Tjk. 1709. 302. o. -- Sz. K. h.

⁵⁵² Használják.

1711. május 24.

*Imre János alispán megparancsolja a három városnak,
hogy százötven szekeret állítsanak ki katonai szállítás céljára.*

Grosis Prudent. A Tekéntetes N. Vármegye Méltgos Marschallus Gróff Pélfy János Úr eő Excell. parancsolattyát vévén, eum in finem, hogy mentől hamarébb provehenda Annona Szolnokins Tokainum versus 150 szekerek állittassanak ki kgték Várossibul, mely szekereket is a mint is oda alá való létemben kglteknek ex Commissione illimi Dmni a Diczent megparancsoltam absque omni tergiversatione kijs állítani el ne merészellye kgltek mulatni, ezent hozzám eő Felsége szükséges szolgálaty. Pesten.

Servus paratissus
Joannes Imre.

Tjk. 1708-1713. 323. l. -- Szilády K. m. B. XLI.

1711. május 26.

*Imre János alispán felszólítása a három városhoz
százötvek szekér kiállítására végett.*

Bls kécskeméti, kőrösi és czeplédi Biráknak, Eskütteknek.

Jóakaró Birák és Eskütt Uraknak. Reiteratis vicibus⁵⁵³ kellett Ke-gyelmeteknek meg parancsolnom, hogy az Három városokbul a Profont⁵⁵⁴ liszt alá való száz ötven szekerek Szolnokban sistáltassanak⁵⁵⁵ és onnand a Jászságigh promoveálván⁵⁵⁶ a lisztet, a szekerek meg fognak váltatni, mely szekereknek ki állításában valamely remora⁵⁵⁷ fogh lenni kgltek által és így ő Flge szolgálattya szenvedné s mely miat is ha mi Executionalis⁵⁵⁸ terhe lenne kglteknek, magának tulajdonicsa kgték, mivel még ott létemben is Diczent Ur eő Ngsa parancsolattya ezen intimáltam kglteknek, ez iránt való csak hamar válaszát el várom kglteknek.

Pest.

Kgltknek jó akarója s Vice Ispánnya
Imre János.

Tjk. 1708-1713. 323. l. -- Szilády K. m. B. XLI.

⁵⁵³ Ismételi hibázás miatt.

⁵⁵⁴ Profunt: katonai kenyér.

⁵⁵⁵ Állítsanak elő.

⁵⁵⁶ Előmozdítván.

⁵⁵⁷ Késés, késleltetés, akadály.

⁵⁵⁸ Végrehajtással kapcsolatos.

1711. június 20.

Bls Kecskeméti, Kőrösi, Czeglédi, Pándi Biráknak ... Lakos Uraiméknak nagy hamarsággal adassék.

A mostani mostoha N. Pest Városában In. eő szent Felsége elreített Tanátsából ujonnan ujobban szikrázni kezdett nyavalyáknak meg orvoslására, az itt való Fő és n. Instantiák (?) edgyben gyűlésének alkalmatosságával a többi között az is concludáltatott,⁵⁵⁹ hogy a t. N. Pest, Pilis és Solt Vármegyékben levő helységek lakosi magokat emberi mód szerint azon kinyilatkozni s csirázni kezdett nyavalyátul őrizték s magam is eo in passu⁵⁶⁰ kglmeteket intem sőt parancsolom is, hogy N. Pest Városából való Embereket kikis passus⁵⁶¹ nélkül kglmetek Városába menni kívánnának, ne admitállya⁵⁶² kglmetek, úgy hogy másokat is, si essent suspecti.⁵⁶³ Azonban ezen órában kellett értenem, hogy feles Mása húsrul tegyek dispositiot s provisiót,⁵⁶⁴ a mintis minden felé a T. N. vármegye négy járásában irattam, hogy a renstantiárius⁵⁶⁵ helységek a Vágókat mind ára haladék kívül Joltra⁵⁶⁶ administrálni el ne merészellyék mulatni, tudván, aztis hogy az Vágók iránt Kglmeteknek is feles restanitája vagyon, holott sana conscientia⁵⁶⁷ tudván aztat, hogy Kglmetek ultra Suum Quantum pro mensibus Hibernalis administrált⁵⁶⁸ többet, mely iránt leszen is condigna refusioja⁵⁶⁹ Kglmeteknek pro praeterito Ao. 1710.,⁵⁷⁰ a mely vágóbeli restaniáknak le fizetésére Kglmetek absque illus hóra et momenti procrastinatione⁵⁷¹ ugyan említett Fótra a következő jó s ökörből álló Vágókat fel haitani el ne merészellye Kglmetek mulatni.

Pest, ... Kglemtekenek jóakarója szolgál Imre János mp.

Kecskeméth Városa administrabit	16 pecora mactabilia ⁵⁷²
Kőrös, item oppidum	10 pecora mactabilia
Czeglédia	3 pecora mactabilia
Pánd	1 pecus mactab

Tjk. 1708-1713. 331. l. -- Szilády K. m. B. XLI.

⁵⁵⁹ Elhatároz.

⁵⁶⁰ E tekintetben.

⁵⁶¹ Útlevel.

⁵⁶² Jóváhagy.

⁵⁶³ Ha lennének gyanúsak.

⁵⁶⁴ Intézkedés; gondoskodás, ellátás.

⁵⁶⁵ Minden bizonnyal rontott szóalak, hátralékos, szolgáltatással tartozó értelemben használja a levél írója.

⁵⁶⁶ Ebben a formában nem értelmezhető a helységnév. Valószínűleg a későbbi sorokban is fellelhető Fót szóalak rontott változata.

⁵⁶⁷ Ép lelkiismerettel.

⁵⁶⁸ A téli hónapokra kivetett saját mennyiségén felül teljesítették...

⁵⁶⁹ Méltó megítélése.

⁵⁷⁰ Az előző, az 1710-es évet illetően...

⁵⁷¹ Ettől az órától és pillanatnyi halogatás nélkül.

⁵⁷² Fejős tehének.

1711. június 25.

Generosis Prudent.⁵⁷³ Kecskemét, Kőrös és Czepléd.

Generosi, Prudent. Kőrösi Birák Uraimék Levelét vettem, a melyben eő Keglmekek adván értésemre, hogy szolnoki Commendáns⁵⁷⁴ Ur mind a három Várostúl pro fortificatione ejusdem Praesidii⁵⁷⁵ feles szekereket és gyalog embereket kíván, azon levelet azonnal fő Hadi Commissar. Vorster Uram eő Ngsával communicaltam,⁵⁷⁶ ajánlotta azonnal arra magát, hogy ezen dolgot meg orvosollya és ezen holnap irnya fog említett szolnoki Commendáns Urnak eő Ngsnak, hogy nem az három Városbúl, hanem Szolnok körül s ugyan külső Szolnok N. Vármegyei helységekből a meg tudot szekereket és Embereket. A minapi levelemben parancsolt Vágókat minden halogatáson kívül in pleno numero⁵⁷⁷ fel hajtsa Kgltek Pesti mezőn ideig választott szállásomra, lévén fellyebb meg nevezett fő Hadi Commisza. Úr eő Ngsa szomszédom, edgyütt Táborozánk és ha Kk meg alázza magát jövén látogatásunkra, mijs jó Budai Bor Gazdálkodással leszünk. Reliquo⁵⁷⁸ kívánván talállya levelem Kkt szerencsés s egészséges fris (?) órában, maradok in Campo Pestiensis Praetiti. D. V. Paratissimus Servus et Amicus Joannes Imre mp.⁵⁷⁹

P.S.⁵⁸⁰ A vágókat mentül hamaráb fel hajtassa Kk, hogy ne kéntelenítessenek katonákat küldeni.

Tjk. 1708-1713. 332. l. -- Szilády K. m. B. XLI.

1711. július.

Becsületes Kecskeméti, Kőrösi és Czeplédi Biráknak.

Bizodalmas jóakaró birák, Tanács és Eskütt Uraiméknak.

Ajánlom szolgálatomat Kglmeteknek. Előbbeni Currenssem⁵⁸¹ által attam tudtára Kglteknek, hogy a Tekéntetes N. Vármegyének Gyűlése tézsen pro praesentis mensis die July Nona⁵⁸² itt a Pesti Mezőn levő szállásomnak alkalmatosságán, a mellyre is Kglmetek maga becsülets Deputatussa⁵⁸³ által compareálni⁵⁸⁴ el ne merészellye mutaltni és az közönséges megh irt napjainkban való Békességes és hasznos dolgokat elő mozdítani segítse. Azonban a mint értettem Kecskeméti

⁵⁷³ Bölcs és nagylelkű.

⁵⁷⁴ Parancsnok.

⁵⁷⁵ Ennek a várnak a megerősítésére.

⁵⁷⁶ Kapcsolatba kerül, kölcsönösen tájékoztat.

⁵⁷⁷ Teljes számmal, hiánytalanul.

⁵⁷⁸ Végül.

⁵⁷⁹ A pesti mezőn, a fent megírt legkészségebb barát és szolgál, Imre János, sajátkezüleg.

⁵⁸⁰ Utóirat.

⁵⁸¹ Körlevelem.

⁵⁸² A jelen július hónap 7-én.

⁵⁸³ Küldöttsége.

⁵⁸⁴ Megjelenés.

Uraimék Kglmetek között lévén Bajtai István⁵⁸⁵ Ur, ezen tartandó T. N. Vármegye Gyűlésének Terminussa iránt eő Kglmet Bajtai Uramot valóságossan tudósicsa, ha pedig ott nem lévelné (?) in omnem Casus et fortunae eventum⁵⁸⁶ éppen a T. N. Nográd Vármegyében lakos és ittennek Possessionatus⁵⁸⁷ Uraknak is irtam, hogy compareállyanak,⁵⁸⁸ úgy eő Kglme is ezen Gyűlésre, mint is a Kglmetek böcsületes erre a végre deputálandó tagjait elvárom. A Vágókat (már harmadszor intem Kglmeteket, a kik is jobb részről Eökrökbül s a javábül tellyenek ki) felhajtani szorgalmatoskodjék Kglmetek⁵⁸⁹ és ha mostani Mező Táborban szállott ügyemet valamely szép házi kenyerekkel megsegítendi Kglmetek, meg háláló kötelességgel veszem a mint hogy maradok is in Campo Pestiens, ad Rákos.⁵⁹⁰

Kglmetek jó akarója szolgál Imre János Vice Comes⁵⁹¹ mp.

Tjk. 1708-1713. 338. l. – Szilády K. m. B. XLI.

1711. július 5.

... convocaltatván a bls tanács, signanter ... nevek ... Uraimék tanácskozáván ő Kglmek a Puszták állapotya végett. Közönségessen voxolásból el végezték ő Kglmek.

Mivel az Kun Pusztáknak felettéb való Taxájok miatt, elfogyatkozott állapotunkhoz képest innen túl már azokat nem lehet árendálni, Hogy azért azon szegény Lakosok (kik is ekoráig azon Kun Pusztákon tehetések szerént való Peconomiajokat⁵⁹² követték) élő föld nélkül ne maradgyanak, azoktul akiknek a Város földén és az urak földén is kertyek, azaz: A két helyen két kertyek vagyon, az Urak földén levő hagyattasék meg nála, a Város földén levő pedig adattassék annak, a kinek semmi sincs. A kinek csak edgy kertye vagyon is a Város földén és annak Nagysága, vagyis bősege akkora volna, hogy mások is meg férnek rajta, Cimborákat (ollyakat kiknek semmi sincs) tartozzék maga mellé fogadni. Hasonlóképpen a kiknek Pénzen vett kertyek vagyon, de a Város földén semmi sincs, azok is az ő értékek szerint részt vehessenek amazokéból, kik a Város földén felesleg birnak.

Tjk. 1708-1713. 339. l. – Szilády K. m. B. XLI.

⁵⁸⁵ Szilády Károly lapolji megjegyzése: L. HORNYIK János: 1860-1866. IV. k. 9. l.

⁵⁸⁶ Minden eshetőségre és szerencsés kimenetelre.

⁵⁸⁷ Birtokos nemes.

⁵⁸⁸ Jelenjenek meg.

⁵⁸⁹ Szilády Károly lapolji megjegyzése: 'Anno 1711. 29. july. A N. Vármegye szükségére, T. N. V. Imre János Vice Ispány Urunk eő Kglme 16 darab vágó marhát kérvén, azoknak defalcationjára a Bls város marhájáruul hajtottunk hat vágót, kiről nem quietalt eő Kglme, hajtotta a vágót Iliá Miska társával. Ugyanott. 354. lap.'

⁵⁹⁰ A Rákos melletti pesti mezőn.

⁵⁹¹ Alispán.

⁵⁹² Nehezen értelmezhető szóalak, valószínűleg fizetőképesség értelemben használta a levél írója.

1711. augusztus 29.

Szegedi Kelemen Mihály, Bls Magó Mihály, Varga István és Bodó András uraimék előtt vallotta, hogy Sz. Lászlót, Ferencz szállását, Csengelét, Kömpöczöt, Majsát, Csólyost, Ágasegyházát, Átokházát, Pálost, Ülést, Kígyóst, Mérgest és Móricz gáttját a szegediek kaszálták és usuálták.⁵⁹³

Tjk. 1708-1713. 356. l. -- Szilády K. m. B. XLI.

1711. szeptember 2.

Convocáltatván a Bls Tanácsot, signanter⁵⁹⁴ Vaga István, Bodó András, Idősebbik és Iffiabbik Kalocsa István, Kovács György és Biró István, Hajagos János és Demeter Gergely uraimékat. Midőn N. Muraközi Sámuel Notarius proponalta volna ezen mostan folyó esztendőre némely Kun pusztáknak Inspector Reisig (?) Urtul Szolnokban való kiarendálását és azokrúl költ Arendatoriaknak kezénél lételét jelentvén, hogy maga Pecséttye és subscriptioja⁵⁹⁵ alatt hagyott volna, említett inspector Úr kezénél bizonyos Contractust⁵⁹⁶ és azon az okon kívánta, hogy bizonyos Possessorok,⁵⁹⁷ a kik usuálni akarják azon Pusztákat, obligállják⁵⁹⁸ magokat azon Puszták bérinek fogyatkozás nélkül való ki szedésére, a proportiot⁵⁹⁹ törvényesen akarván revideáltatni,⁶⁰⁰ a szerént legelsőbbben is Jakab szállásátul ajánlyák magukat Bls. Biró István, Idősebbik és Iffiabbik Kalocsa István, Szeles György és Sebők István uraimék. Orgoványtul Bls. Varga István uram, Kerekegyházatul Bls. Bodó András, Tóth Mihály, Tóth Márton, Sáffár Miklós, Garzó György és Böddi János uraimék. Benétül Bls Szivós Pál, Balassa Gergely, Cseh András, Szappanos Ferencz uraimék. Pálkátul bls Hajagos János, Kovács György, Demeter Gergely uraimék.

Tjk. 1708-1713. 356-357. l. -- Szilády K. m. B. XLI.

⁵⁹³ Használ, hasznosít.

⁵⁹⁴ Nevezetesen, név szerint.

⁵⁹⁵ Aláírása.

⁵⁹⁶ Szerződés, egyezség.

⁵⁹⁷ Birtokosok.

⁵⁹⁸ Kötelezzék.

⁵⁹⁹ Részesedést.

⁶⁰⁰ Felülvizsgálni.

1711. szeptember 19.

Laczkovicz László Pest-Pilis-Solt egyesült vármegye jegyzője tájékoztatja az egyes településeket a rájuk kirótt pénzbeli szolgáltatásról, amit városonként tételesen is felsorol.

in Libera Regiaque Civitate Pestini sub deputatione Inclytorum Pest, Pilis et Solt. unit. Cottum secundum repartione pro varys necessitatibus factam infrascriptis oppidis et Pagis obvenerunt, solvendi floreni modo ab infra declarato specificati, qui quidem deputati sunt pro militum Comitatus persolutione de ex eo Judiabus (?) Oppidorum et Pagorum imponitur ut eorundem militum Dno Capitaneo assignare satagant dictam summam pecuniae. Signat. Pestini anno diesque supra.

Oppidum Kecskemét solvet fl.	300
Kőrös	200
Czepléd	80
Passio Sagh	8
Bicske	6
Pánd	10
Nagy-Káta	36
Sz. Márton Káta	38
(summa)	678

Signat per me Ladislaum Laczkovics
praescriptor Inclyt. Catt. juratum Notarium mp.

Tjk. 1708-1713. 359. l. -- Szilády K. m. B. XLI.

1711. szeptember 20.

Az Böcsületes Alsó Némedi és a többi Biráknak és Eskütteknek adassék sietséggel.

Isten éltesse Kglmeteket alól specificalt Birák és Esküttek. Mivel Jászberényből el szöktének a szekerek, az mellyeknek ott kellett volna subsistálni usque ad primum Novembris⁶⁰¹ és azon Császár Urunk eő Felsege Magazinumban⁶⁰² levő lisztet kellett volna transportálni Onodban, annak okáért uijob Parancsolat érkezvén a T. N. Vármegyékre, hogy azon szekeresek nyomban sístáltassanak⁶⁰³ Jászberényben nagy büntetés alatt, azért ha Kglmetek el akarja távoztatni valami non putáramot (így), mindgyárást azon szekereket Comissarius Semberi Úrnak kezéhez assignálni tartozzanak, az Birák külömbet sem cselekedvén.

⁶⁰¹ Kiállítani november 1-től ...

⁶⁰² Élelmiszerraktár.

⁶⁰³ Állítsanak.

Pest.

Jó akarója Durcsányi Ferencz mp.

Alsó Némedi	Currus No.	2
Ócsa		2
Kecskemét		20
Kőrös		15
Czepléd		5
János Hidgya		1
Nagy-Káta		2
Sz. Márton Káta		4
Tóth Almás		3
Kóka		4
Szeecső		2
Pánd		1
(összesen)		61

Az birák pediglen adgyanak 8 napra való kenyeret az embereknek, ott lesznek pedig egy holnapig, nyolcz nap múlva az Ónodi Magazinumbul Semberi Commissarius úr ki fogja szerzeni az profontot.⁶⁰⁴ Négy négy marhával vagy is lóval légyenek befogva a szekerek.

Tjk. 1708-1713. 358. l. -- Szilády K. m. B. XLI.

1711. november 1.

Convocaltatván a bls Tanács, signanter ... nevek ... Uraimék némely szükséges dolgoknak el végzésére nézve, a többi között communi suffragio⁶⁰⁵ el végezték éő Kglmek, hogy ennek utánna irremissilibiter⁶⁰⁶ a Városházához valószolgáltatot két hétig continuálják⁶⁰⁷ a Lakosok.

Tjk. 1708-1713. 361. l. -- Szilády K. m. B. XLI.

1711. november 17.

Becsületes Kecskeméth, Kőrös és Czepléd Városok biráinak és Esküttyeinek ő Kglmeknek.

Sok jókkal álgya meg Isten Kglmeteket.

⁶⁰⁴ Katonai élelem.

⁶⁰⁵ Egyhangúan, egyértelműen.

⁶⁰⁶ Visszavonhatatlanul, kérlelhetetlenül.

⁶⁰⁷ Folyamatosan végezzék.

Mivel hogy az Quártélyosok bé szállottak, azoknak pedig Compániát⁶⁰⁸ meg nem engedik szaggatni, hanem csak edgy-edgy helyben parancsoltatik, hogy tartassanak, Edgy Helységnek pedig lehetlenség, hogy afféle egész compániát el tarthasson; Hogy azért az Helységek, az hová bé szállottak, egészen el ne romollyanak, tétetett ilyen rendelés, amint ide aláb meg vagon irva, azon szerint minden helység maga portioit bé küldgye Dömsödre, egy szer s mind 8 napra valót. A portio kenyeren két font kenyeret, az husbeli portion 1 fontot, az Abrakbelin 6 fontot, a Szénabelin pedig 8 fontot értvén minden napra, Senki kész pénzben ne merészellyen adni, mert ha valamely Helységbeliek el merészlik követni, tudva legyen nálok, hogy nem csak afféle készpénzbeli fizetések bé nem fog vétetödni, és ezért, hogy ily nagy kárban ne eicsék magokat, el ne merészellyék követni, akár mi nével nevezendő alkuvást. Pest.

Portiones Dietim	Panis	Carnis	Pabuli	Foeni ⁶⁰⁹
Kecskeméth	48	40	48	48
Kőrös	32	30	32	32
Czezléd	13	12,1/2	13	13

Kglmeteknek kész szolgálja
Laczkovics László

P. S. Most ugyan elsőben kenyeret kell Kglmeteknek vinni, de én úgy itélném, hogy jobban esnék, ha Kglmetek az helyben végeznék úgy ott sütnék az kenyeret, lisztül kellene administralni.⁶¹⁰

Tjk. 1708-1713. 366. l. -- Szilády K. m. B. XLI.

1711. november 19.

Az Bls Kecskeméti, Kőrösi és Czezlédi Biráknak és Tanács uraiméknak adassék sietséggel.

Isten áldgya meg Kglmeteket Városi Birák és Tanács Uraimék. Vévén ezen Currenst,⁶¹¹ mindgyárt minden fogyatkozás nélkül az reátok limitált Portiones⁶¹² ide Dömsre küldgyön Kglmetek, másképpen az Executio reátok megyen, ha Kglmetek Zab kaphatni, talán job volna mint az árpa, mert az Német nem akarja el venni. Az hús pedig len jó legyen, hogy vissza nem kell megint hajtani. Küdgyön Kglmetek egy hónapra való Élést, hogy nem úgy kell az Ember busittatni, hamar siessen Kglemetek. Datum Dömsöd.

⁶⁰⁸ Itt: katonai egység.

⁶⁰⁹ Naponkénti kenyér, hús, abrak, széna.

⁶¹⁰ Kiutalni, biztosítani.

⁶¹¹ Körlevél.

⁶¹² Megszabott adagok, részek.

Portiones Dietim	Kenyér	Hús	Abrak	Széna
Kecskemét	48	40	48	48
Kőrös	32	30	32	32
Czegléd	13	12,1/2	13	13

Kenyérért küldgyön Kglmetek lisztet és soót és az tisztek számára konyhára valót, másként ne cselekedjék.

Leopoldus Piati Cammis.

Tjk. 1708-1711. 367-368. I. -- Szilády K. m. B. XLI.

1711. november 20.

Edlbeck, a szolnoki vár parancsnoka 20 gyalog munkást, 4 molnárt és 4 szekeret követel Kecskeméttől szolgálatra.

Juduci et Juratis ex Kecskemét praesent. Praemissa. salute. Postquam hesterno (?) die revidissem omnes laboratores hic loci existentes, hinc video nullos negligentiores et pigriores in servitio suae Mattis Semme D. D. Nre Clementisse, quam ipsos et tantum sex laboratores loco viginti, currum plane nullum, moliture non eruditos, sed rustucus video, ideo immediate post has Perceptas alios viginti manuales et non infantis, quatuor Currus, et loco quatuor rusticos existentes in officio Molitoris alios eruditos mittant, hoc non factu, immediate executio sequetur, et non solum manebit, quousque numeros implebitur, verum etiam toto tempore, quo hac contributione hominum Sua crma Mattas usa fuerit. His manebo. Act. Szolnok.

Servire Benevolus
Ant. Rud. Edlbeck.

Id est 20 Manuales
4 Molitores
4 Currus
Summa 28

Tjk. 1708-1713. -- Szilády K. m. B. XLI.

1711. november 22.

Koháry István levélben tájékoztatja Wesselényi Ferencet, hogy már atyja elvesztette a Kecskemét feletti földesúri jogait, és és óvja attól, hogy a város lakóival szemben hatalmaskodjon.

Spectabili et Magnifico Dno Dno Stephano Vesselényi perpetuo de Hadad (pleno et competenti cum titulo) Dno mihi observandissimo. Medgyes. Spectabilis et Magnifice Dne Dne mihi observandissime

Salutem et servitiorum meorum commendationem. Az Kecskemétiieknek 23. praeteriti mensis 7-bris Medgyesen költ Levelében mit írjon Keglmed, megerttettem s nem kevésé álmélkodom azon, hogy az Kecskemétiiekhez még mostan is jussát praetendállya Kgd, holott már azelőtt maga kgd ídes Attya, az iránt való praetentioját, régen abba hadta volt, jól tudván azt, hogy nem tanácsos ő Kglmének Törvénytelenül hatalmaskodni, Törvényes uton penighlen maga praetensiojának megindításával kára következhetik, mert minek előtte még az előtti változó időkbén ő kglme az akkori ellenkező felekhez állott volna s annyival inkább az után sok ezerekkel károsította Törvénytelenül az Kecskemétiiket, melyről ha Kglmed addig semmit sem tudott, nem kétlem, másoktul bizonyosan végére mehet. Kérem azért Kglmedet az Kecskemétiiket, kiknek békeessséges és szabados birodalmában sok számú Esztendőknék elforgása alatt voltam s vagyok is Isten jó voltábul ne fenyegetse s annyival inkább Törvénytelenül, hatalmasul őket ne háborgassa, hogy az mit az vámon akarna nyerni, azt annál sokkal is többet, el ne veszesse a Harminczadon. Azonba ezen Esztendőbeli Amniotitialis Gratiát kinek kinek miképpen kellessék éretnyi, az Ns Vármegyékben publikált Kglmes Asszonyunk ő Felsége Parancsolattyábul, ne neheztelye kitanulni s magát ahoz is alkalmaztatni és nekem egyszersmind értésemre adni, akarja-e tovább is maga praetentioját Törvénytelenül, hatalmasul, vagy hogy Törvényes uton kezdeni, avagy maga is könnyen által látván Kglmed annak helytelen mivoltát, abban hadni. Melyről el várván bizonyos választát Kglmednek. In reliquo Magnificam Dominationem Vestram quam diutissime valere cupiens maneo

Spectabilis et Magnificae D. Vestrae

Sevus Paratissimus

Comes Stephanus Koháry mp.

Tjk. 1708-1713. -- Szilády K. m. B. XIV/a.

1711. december 5.

Bls Kecskemét, Körös és Czegléd várossok Biráinak.

Jó akaró Urainknak Kglmeteknek ajánlom szolgálatomat. Vice Ispány Úr eő Kglme Posonybul Isten segítségébül leérkezvén, bizonyos occurrentiakra⁶¹³ nézve pro 9. praesent. Gralis Gyűlést terminált,⁶¹⁴

kihez képest kívántam Kglmeteknek értésére adnom, hogy az meg irt Terminusra Kglmetek Deputatussa⁶¹⁵ is megjelenhessenek. Dat. Pest.

Kglmeteknek
kötels szolgája Laczkovics László mp.

Tjk. 1708-1713. 374. l. -- Szilády K. m. B. XLI.

1711, december 20.

Böcsületes Szelei, Kókai, Almási, Szent-Lőrincz-Kátai, Szent-Márton-Kátai, János Hidai, Nagy-Kátai, Bicskei, Sági, Pándi, Alberti, Czeglédi, Kőrösi, Kecskeméti és Izsáki Biráknak és Eskütteknek eő Kglmeknek éjjel nappal adassék.

Isten áldgya meg Kglmeteket Birák és Esküttek.

Mivel a Tekintetes Nemes Unitált Vármegyének bizonyos okokra nézve ezen Kecskeméti Processusban⁶¹⁶ érdemtelen Szolga Birájának méltóztatott választani, arra való nézve Kglmeteknek értésére adom, hogy ennek utánna tisztemhez alkalmaztassa magát Kglmetek. A mi illeti szükséges és kerülhetetlen Kegyelmes Királynénk eő Felsége Hadi Rend és azon Nemes Militia iránt való küldetet Regulamentumot, azaz: böcsületes Helységes és az Nemes Militia közöt való rendelést, ime Currentális Levelem által tudtára adom Kglmeteknek. Hogy legelsőben is akár mely tisztviselő, vagy is Regementbeli köz katona (vagy Felséges Császár dolgában vagy annak praetextusa⁶¹⁷ és színe alatt, eddig való helytelen szokások szerént fel s alá járván, magatok tetczések szerént helyégről helységre forspontos⁶¹⁸ és paraszt vecturán⁶¹⁹ szoktak járn) ez után Felséges Commissáriusság Resolutioja és Nemes Vármegye Parancsolattya szerént vecturát, forspontot és egyéb szekérbeli alkalmatosságot ne adgyon Kglmetek, hanem ha egy mért földnre egy pár marhától fél forintot le teszi azon járásbeli Militiában való személy, jóval jó.

Pro 2-do. Ha négy vagyis több marhával járandó szekerezés találna esni, minden két marhától léend bére fél fél forint.

Pro 3-tio. A mi illeti a Regementbeli Tiszt Viselő Uraiméket, minden félelem nélkül nap szám szerént azaz dietim mit ad és adminisztrál Kglmetek vitézlő tiszt Uraiméknak, igazán fel nótállya,⁶²⁰ az kikkel is nagy büntetés alatt Conventiot⁶²¹ vagy alkut ne merészellen tenni, mert Kegyelmes és Felséges Udvarnak kegyes parancsolattya ellen való dolog volna az.

⁶¹³ Tárgyalás.

⁶¹⁴ A jelen hónap 9-ére megyegyűlést hívott össze.

⁶¹⁵ Küldöttsége.

⁶¹⁶ Járásban.

⁶¹⁷ Ürügye, gyakorlata.

⁶¹⁸ Katonai előfogat kötelezettsége.

⁶¹⁹ Fuvar.

⁶²⁰ Jegyezze, rögzítse.

⁶²¹ Egyezés.

Pro 4-to. Miglen az Conscriptio⁶²² végben nem vitetődik (a kiben mostanság Tisztelendő Pater Definitar és Pesti Prior Urammal eő Kglmével fáradozok) nem kétlem, tudva vagyon a szegénységénél mi-ből állyon, légyen az Oralis Portio,⁶²³ tudni illik két font kenyérből s egy font húsból. Ló Portio pedig hat font abrakból és nyolcz font szénából. Ha ezen felyül mind a forspont iránt s mind említett Intertentio iránt fellyéb kényszeritnék Kglmeteket, nap szám szerént jól fel irattassa Kglmetek s kezemhez küldgye. Ezzel Isten éltesse Kglmeteket. Kőlt Szecsőn.

Kglmeteknek jó akaró Szolga Birája

Zlinszky Imre.

Tjk. 1708-1713. 378-379. l. -- Szilády K. m. B. XLI.

⁶²² Összeírás.

⁶²³ Élelem szolgáltatás.

KECSKEMÉT VÁROS FŐBÍRAI 1557-1848⁶²⁴

1550 Boros Balázs	1557 Bakos János
1559 Nagy Péter	1564 Végh Mihály
1567 Ung Mihály	1575 Zana Benedek
1582 Ötvös Antal	1583 Szabó Ágoston
1591 Bizony Benedek	1592 Végh Márton
1593 Süveg István	1594 Tóth Mátyás
1595 Dániel Péter	1596 Dániel Péter
1597 Varga Ferenc	1598 László Ferenc
1599 Szűcs Péter	1600 Varga ferenc
1601 Koczka János	1602 Kun János ⁶²⁵
1611 Ágoston Pál	1625 Bakos János
1626 Szabó Péter	1627 Ágoston Pál
1628 Bíró János	1629 Hegedűs Miklós
1630 Erdős Mihály	1631 Barkó Lőrinc
1634 Ágoston Pál	1635 Cseh György
1638 Bakos János	1639 Ágoston Pál
1640 Katona Mihály	1641 Nagy János
1642 Nemes János	1643 Bakos János
1646 Ágoston Pál	1647 Nemes János
1648 Tokk (Mátyás) Máté	1649 Czirkátos Mihály
1651 Kakulya Mihály	1652 Deák Mihály
1653 Szana István	1654 Császár Gergely
1656 Thok Máté	1657 Ágoston György
1658 Hegedűs János	1659 Czirkátor Mihály
1660 Halassy Mihály	1661 Bíró György
1662 Csebe Pál	1663 Csaba Mihály
1664 Szentkirályi Pál	1665 Hegedűs János
1666 Patai András	1667 Csaba János
1668 Deák Pál	1669 Nagy István
1670 Szentkirályi Pál	1671 Kalocsa János
1672 Bede Lukács	1673 Kamarás Ambrus
1674 Patai András	1675 Bíró János
1676 Tóth György	1677 Bíró György
1678. Deák Pál	1679 Kalocsa János

⁶²⁴ A bíróválasztás időpontja 1786-ig április 24., Szent György napja volt. 1787-től Mind-szent napjára tették át a választás időpontját. Ettől csak rendkívüli esetben tértek el. A megbízatás egy évre szólt.
E névsort a Szabó Kálmán hagyatékban fellelhető Kecskemét város főbírái c. fogalmazvány, KISFALUDY Katalin: 1992. 104-105., SZAKÁLY Ferenc: 1995. 23., 51., 55. és 122. és Kecskemét város adó- és számadáskönyveinek adatai alapján állítottuk össze.

⁶²⁵ A név után zárójelben: ekkor pusztult el a város. 1691-1698. (évi jegyzőkönyv) 317. o.

1680	Nagy János	1681	Sárközi Pál
1682	Tóth György	1683	Nagy István
1684	Dák Pál	1685	Bíró János
1686	Szabó Máté	1687	Kalocsa János
1688	Bede Lukács	1689	Magó Mihály
1690	Szabó Bálint	1691	Király István
1692	Szentkirályi Pál	1693	Sárközi Pál
1694	Bede Lukács	1695	Magó Mihály
1696	Demeter Márton	1697	Király István
1698	Szentkirályi Pál	1699	Kaszap János
1700	Csertő János	1701	Szivós János
1702	Böde János	1703	Magó Mihály
1704	Csertő János	1705	Varga István
1706	Bede János	1707	Bán István
1708	Tóth Mihály	1709	Magó Mihály
1710	Szabó János	1711	Magó Mihály
1712	Nagy István	1713	Kalocsa István
1714	Szabó János	1715	Bíró István
1716	Kovács György	1717	id. Kalocsa István
1718	Csorba István	1719	Bíró István
1720	Szabó János	1721	ifj. Kalocsa István
1722	Deák István	1723	id. Kiss István
1724	Bede Mihály	1725	Bán András
1726	Bíró István	1727	id. Kiss János
1728	Csorba István	1729	Kiss János
1730	Horváth Sámuel	1731	Bíró István
1732	Takács Mihály	1733	Hegedűs János
1734	Csizmadia Mihály	1735	Kalocsa István
1736	Lázár János	1737	Kiss János
1738	Takács Mihály	1739	Bán András
1740	Horváth Sámuel	1741	Kiss János
1742	Tóth Gáspár	1743	Muraközy Sámuel
1744	Lázár János	1745	Lázár János
1746	Kovács János	1747	Kovács János
1748	Bano János	1749	Muraközy Sámuel
1750	Tóth Gáspár	1751	Kalocsa János
1752	Szabó Gergely	1753	Bozó János
1754	Szentkirályi Pál	1755	Sárközi Pál
1756	Fehérvizi György	1757	Kalocsa János
1758	Ferczy Gergely	1759	Csaba Mátyás
1760	Szentkirályi Mihály	1761	Rozgonyi István
1762	Szentkirályi Pál	1763	Csaba Mátyás
1764	Ferczy Gergely	1765	Rozgonyi István
1766	Szentkirályi Mihály	1767	Csaba Mátyás
1768	Szentkirályi Pál	1769	Deák Mihály
1770	Ferczy Gergely	1771	Rozgonyi István
1772	Szentkirályi Mihály	1773	Nagy János
1774	Hajagos József	1775	id. Deák Mihály

1776	Végh Mihály	1777	Tormássy István
1778	Szekeres András	1779	Herczeg János
1780	Hajagos József	1781	Csáktornyai Ferenc
1782	Végh Mihály	1783	Nagy János
1784	Szekeres András	1785	Herczeg János
1786	Hajagos József	1787	Deák Mihály
1788	Deák Mihály ⁶²⁶	1788	Sátor Péter
1789	Banó János	1790	Banó János
1791	Tóth István	1792	Tóth István
1793	Deák Pál	1794	Ladányi Gergely ⁶²⁷
1795	id. Kiss Pál	1796	Ferenczy Gergely
1797	Deák Mihály	1798	Banó János
1799	Tóth István	1800	Ladányi Gergely
1801	Kiss Pál	1802	Fekete Sándor
1803	Kiss Mihály	1804	Ladányi Gergely
1805	Saátor Péter	1806	Végh János
1807	Nagy Mihály	1808	Fekete Sándor
1809	(Balásfalvi) Kiss Pál	1810	Sárossy János
1811	B. Kiss Mihály	1812	Végh János
1813	Saátor Péter	1814	Fekete Sándor
1815	B. Kiss Pál	1816	Demeter János
1817	B. Kiss Mihály	1818	Fekete Sándor
1819	B. Kiss Mihály	1820	Végh János
1821	Szánthó Márton	1822	Ladányi Sándor
1823	B. Kiss Mihály	1824	Ladányi Sándor
1825	B. Kiss Mihály	1826	Ladányi Sándor
1827	Szeles József	1828	Szeles József
1829	Fekete Sándor	1830	Kun János
1831	Bódogh Antal	1832	Bódogh Antal
1833	Bódogh Antal	1834	Szeles József
1835	Szeles József	1836	Szeles József
1837	Ferenczi László ⁶²⁸	1838	Detsi József ⁶²⁹
1839	Ladányi Sándor ⁶³⁰	1840	Ladányi Sándor
1841	Ladányi Sándor	1842	Csányi János
1843	Csányi János	1844	Csányi János
1845	Bódogh Antal	1846	Bódogh Antal
1847	Nagy Lajos		

⁶²⁶ A bíróválasztás időpontjának változása miatt kapott Deák Mihály ismétellen bizalmat.

⁶²⁷ Ladányi Gergelyt május 11-én választották meg.

⁶²⁸ A főbíró megválasztására júniusban került sor.

⁶²⁹ Megválasztására júliusban került sor.

⁶³⁰ Ettől kezdve a főbírók megválasztása ismét novemberben történt.

LEGGYAKORIBB LATIN ÉS LATINEREDETŰ SZAVAK

actor	felperes, panaszos
anno	évben
attractor	alperes, panaszlott
circa	körülbelül
compareal	megjelenik
confirmal	megeősít
contental	kielégít, kárpótol
controversia	viszály, per
deliberatio	határozat
deliberal	dönt, határoz
die	napon
et anno eodem	és ugyanabban az évben
etcetera (etc)	és a többi
executio	végrehajtás, elégtétel
fassio	vallomás, örök bevallás
fatens	bevalló, tanú
fundus	telek, udvar
judex	bíró
limitatio	árszabás
nobilis	nemes
notarius	jegyző
oppidum	mezőváros
in oppido	mezővárosban
sustitulus	helyettesítő, nevében eljáró
testis	tanú
tutor	gyám
testamentum	végrendelet
viceispán	alispán

FONTOSABB MÉRTÉKEGYSÉGEK

Átalag: kb. 75 literes hordó.

Fertály: Valamely mértékegység negyed része.

Fertály: Kecskeméten és környékén a XVI-XVIII. században használt gabona űrmérték. Egy fuvar, egy szekér gabonának a negyede, kb. 180-200 liter lehetett. Bővebben I. IVÁNYOSI-SZABÓ Tibor: 1986/b.

Font: Régi súlymérték. A Magyarországon használt font 0,56 kg.

Icce: Régi űrmérték, folyadék mérésére használták, amely 0,8484 l-nek felel meg. Két messzely alkotott egy iccét.

Lat: Régi súlymérték, a font harmincketted része, 1,75 dkg.

Kila: A pozsonyi mérővel azonos gabonaűrmérték, 61,49 liter.

Mázsa: Száz fontnak megfelelő súly, tehát 56 kg.

Pint: Régi űrmérték, (két iccével egyenlő), 1,4-1,6 l. A magyar pint 1,415 liter. Az angol pint 1,58 liter.

Rőf: Hosszmérték, amit textíliák mérésére használtak. Lényegében azonos a sing-gel. A rőf valamivel hosszabb és német, illetve osztrák eredetű, a sing magyar és valamivel rövidebb. A bécsi rőf: 77,71 cm. volt.

Terhe, terő: Egy szekérre felférő mennyiség.

Vég: Szöveteknél a kereskedelemben használt mérték, melyekben meghatározott, de szövetenként erősen eltérő hosszúságú kelme volt. Hossza 20 és 40 méter között változott.

Véka: Régi űrmérték, főleg gabonafélék mérésére használták. Általában 25-30 liter volt.

GYAKORIBB PÉNZNEVEK

Arany: A magyar arany azonos a magyar aranyforinttal, nevezték dukátnak is. A leghíresebbé vált veret Körmöcbányán készült. Károly Róbert pénzreformja óta 1727-ig ez volt Európa legjobb aranypénze. Az ezüstpénzek értékének és nemesfém tartalmának romlása miatt a XVI-XVIII. században értéke, ágiója azokkal szemben folyamatosan nőtt. (A XVII-XVIII. század pénzforgalmára és pénznevekre vonatkozóan l. bővebben: IVÁNYOSI-SZABO Tibor: 1986/a, illetve 1979.

Dénár: Régi magyar ezüstpénz, amit általánosan elterjedt régi minták alapján vertek. A XVII. században gyakorlatilag váltópénz lett. Az ezüst tallérhoz és az aranyforinthez viszonyított értéke fokozatosan csökkent.

Garas: Az elnevezés vidékünkön gyűjtőnév volt. Amennyiben nem illették valamilyen jelzővel, akkor 15 rajcárost jelentett. Megkülönböztettek aprógarast, kisgarast, kongó garast, máriásgarast. Valamennyi ezüst krajczárveret. A kisgaras 3 krajcárt ért.

Magyar forint: Ebben az időszakban már csak számítási pénz volt. Mivel igen sok külföldi pénz is forgalomban volt ezekben az évtizedekben, ezek értékét átszámolták magyar forintba. Elvileg száz dénár értéket képviselt.

Magyar pénz: A magyar dénárt is gyakorta nevezték így.

Máriás garas: A XVII. század végi pénzreformok során a tizenhét krajcáros vereteken Szűz Mária és a kis Jézus volt látható. Erről kapta nevét ez az ezüstpénz. 34 pénzes garasként is nevezték. A következő században vált igazán közkedveltté.

Német forint: Azonos a rajnai, vagy más néven rénes forinttal.

Pénz: Olykor a dénárt nevezik így.

Poltura: A XVI-XVII. században a magyarnál gyengébb minőségű lengyel pénzek igen jelentős teret kaptak a magyar pénzforgalomban. A poltura fél garassal, azaz másfél krajcárral

volt egyenlő. Ezek mintájára a magyar pénzverdék is állítottak elő polturákat.

Tallér: Ausztria 1524-ben kezdte veretni a tallért. Nálunk 1553-ban vezették be ezt a pénzveretet, amely ettől kezdve hosszú évszázadokon át a magyar pénzviszonyok egyik meghatározójává vált. A nagy-formátumú, igen szép pénzveretek itthon és külföldön egyaránt igen népszerűek lettek. Értékük a kisebb ezüstpénzek nemesfémtartalmának romlása miatt fokozatosan nőtt.

Tímon: Francia eredetű, de nálunk a török révén forgalomba kerülő pénz. 1663-tól bő két évtizeden át a helyi pénzforgalomban jelentős szerepet kapott.

BIBLIOGRÁFIA

BÁLINTNÉ MIKES Katalin

- 1987 Kecskemét város Levéltára. (In: Bács-Kiskun megye múltjából IX. 125-166.) Kecskemét.

HORNYIK János

- 1860-1866 Kecskemét város története oklevéltárral. I-IV. Kecskemét.
1927 Kecskemét város gazdasági fejlődésének története. Kecskemét

HEGYI Klára

- 1995 Török berendezkedés Magyarországon. Bp.

IVÁNYOSI-SZABÓ Tibor

- 1986/a Pénzforgalom és pénzürtékek Kecskeméten 1662-1711.
1986/b Gabonaürmértékek használat Kecskeméten a XVII-XVIII. században.
1986/c Az árak alakulása Kecskeméten 1662-1790. (Mindhárom in: Bács-Kiskun megye múltjából. VII. a: 9-146., b: 147-158., c: 159-320.) Kecskemét.
1993 Adatok a cigányok kecskeméti történetéhez. (In: Bács-Kiskun megye múltjából XII.) Kecskemét. 7-56.
1991 Kecskeméti szabályrendeletek (1659-1849.) Kecskemét.
1994 Kecskemét gazdasági fejlődése 1700-1850. Kecskemét.

KISFALUDY Katalin

- 1992 Kecskemét önkormányzata (Közigazgatás és bíraskodás) 1686-1848. (Levéltári Füzetek, Bács-Kiskun megye VIII.) Kecskemét.

SZAKÁLY Ferenc

- 1981 Magyar adózás a török hódoltságban. Bp.
1985 Pest-Pilis-Solt megye XVI-XVII. századi dica- és dézsma-jegyzékei. Bp.

MUTATÓ

A, Á

- ablak 202
abortusz 58
abrak 139, 172, 216, 217, 220
abroncs 206
ácsmester 68
Adacs 94
adó 33, 95, 118, 127, 134, 156,
160, 173, 174, 185
adófizető 115, 173
adókönyv 25, 40
adomány 65
adómentesség 195
- kérése 134
adós 32, 62, 66, 105
adóslevél 66, 73, 111
adósok börtöne I. megfogatás
adósság 33, 37, 42, 71, 72, 75,
78, 89, 92, 108, 109
adószedő (-bíró) 55, 59, 64, 66,
72, 89, 98, 139
adótartozás 49
aga 121
Ágasegyháza 77, 78, 179, 213
Ágoston György, főbíró 56, 65
- főbíró képe 95
ágy 93, 94, 206
ágyú 149
ágyúlövés 141, 147
ajtó 160
akasztás 56, 67
akasztófa 56, 67
akó 164, 171, 172, 190, 200
Alberti 219
Alföld 115, 156
Ali, vajda 27
alispán (viceispán) 70, 98, 114,
138, 140, 143, 145, 148,
153, 160, 185, 191, 209,
212, 218
alku 99
állatok nyilvántartása 30
- adásvételének rögzítése 41
állatorvoslás 141
Almás 97
Alpár 45, 53, 157
alperes 48, 60, 66, 69, 75, 91,
92, 104, 108, 109
Alsónémedi 214, 215
alsó puszták 181
általvető 121
ágy 88
Ányas (Tisza mellett) 55
áradás (Tiszán) 55
arany 28, 88, 118, 119, 136,
147, 156, 157, 158, 179,
184,
aranybrém 199
aranycsipke 199
aratás 126, 131, 153, 158, 159,
167
arató 44
aratórész 44, 126
árbecslés 108
árenda 77, 101, 157, 162
árendátor 168, 213
árestálás 138, 174 (I. még fog-
ságba ejtés)
árok 170
árpa 36, 71, 102, 121, 127,
129, 131, 155, 158, 167,
171, 216,
árszabás 45, 71, 123 (I. még
limitáció)
áru 71
árucsera korlátozása (eltartás)
50, 53
árusítás 95
- szabályozása 42, 43, 46

- tilalma háznál 124
articulus 113, 116, 119, 176,
180
árva 47, 63, 65, 72, 82, 87, 89,
90, 94, 101, 106, 107, 134
árvagondozás 47, 65, 192
árvíz (Szeged) 142
Aszód 44
asztag 94
asztalpenz 71
aszu gyümölcs 121
- szilva 122
átalag 66, 76, 79
Átokháza 213

B

bába 58, 160
Bácska 46
baleset 55
Ballószög 53
balta 199
Bán Gergely, főbíró helyettesítője
72
bánya (város) 136
Banum (szőlőkert) 116
Baracs puszta 200
bárány 154, 171, 188, 195
Baranya 58, 112, 121
báránydézsmá 173
barom 36, 95
baromtenyésztő 156
baromvásár 34, 35, 36, 41, 47,
156
bársonybrém 199
basa l. pasa
bassia 27 (l. még pasa)
bástya 139
Batthyáni Ádám, gróf 54
Bécs 149, 172
Becskerek 184
bebörtönzés 30, 138
becstelenítés 103 (l. még
szidalmazás)
becsületet megadni 103
befelelet (állítás, bizonyítás) 90,
105

bég 26, 46
béka 129
Békés vármegye 73
békétlenség 62
békítés 97, 98, 105
béklyó (békó) 169, 203
béles (sütemény) 163
Bene (puszta) 213
Benko Gergely, adószedő, esküdt,
főbíró 59, 91, 92
bér 125, 126, 138, 163
Berény 43, 88
béres 55, 90, 134, 155, 183,
191, 201, 202, 205
bérletlen puszta 96
bérfizetés 115, 130
bérlegeltetés 78, 96
Bertóti István főkapitány 156
bestia 38
beszállásolás házakhoz 95
Besztercebánya 136, 176
betakarítás 90
betegágy 82
betegség 133
bevádolás 107
Bicske 214, 215
bigámia 54
bikapenz 147
bilincs 187
billeg, billog 47
billegezés 43
billegvas 48
bíró, bírák 28, 29, 33, 34, 35,
40, 41, 44, 46, 54, 56, 58,
67, 70, 71, 80, 91, 96, 102,
125, 139, 140, 143, 153,
174, 180, 207, 211, 214,
216, 218, 219
Bíró György, adószedő, főbíró
55, 76, 84, 116, 117
bírói pecsét 30, 38
Bíró István 26
bírói jegyzőkönyv 44, 76
bíró kegyelmén marad 67, 80,
87, 122, 139
bírság 28, 29, 30, 31, 33, 34,
35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42,

43, 44, 45, 46, 48, 49, 50,
51, 52, 71, 80, 191
bírság sajtban kiszabva 29, 39,
40
- nádban 39
bitang jószág 25, 28, 29, 30,
32, 33, 36, 45
Bizony Benedek, főbíró 26, 27
bizonyáglevél 74
bocskorszj 199
Bódogháti puszta 61
boglya 94, 155
bokra (párja) 80, 104
bolt 120, 123, 124, 137, 145,
166, 180, 181
bor 48, 49, 66, 76, 77, 79, 80, 90,
91, 123, 130, 150, 161, 164,
169, 172, 175, 184, 190, 211
- dézsma 46
- égetés 193
- háznál történő árusítása 76,
77, 80, 123
- vásárlás vidékiek részéről
51
Borbásszállás 157
borbély
- orvoslás 91
- legény 190
- süveg 190
borjú 78, 81, 82, 88, 102, 123,
138, 168, 190
Borkányi János, ferences 142
borotva 190
bors 178
borsó 51, 122, 123
boszorkányos varázslás 129
boszorkányság 129, 135, 166
Böd (Böld) 98
bögre 191
böjt 121
böjtelő 70
bőr (nyers-) 303
- farkas 44
- hati (fekete) 121
- juh 194, 202
- marha 26
- vásárlása 68
bőrkapca 123, 163, 165, 166

búcsúadás 126
Buda 31, 43, 117, 125, 139,
145, 176, 188, 192, 195,
199, 201, 202, 211
Budai kapu 177, 198
bujdosás 92
bunda 137
Burgundia (városrész) 52, 59,
200
büntetés 26, 64, 68, 80, 87, 97,
122
búza 27, 50, 51, 53, 85, 90,
106, 141, 153, 155, 157,
158, 167, 174, 190
- aratás 126, 129, 131
- kereszt 101, 102
Buzás Mihály, prédikátor 53, 54

C

caducitas 30, 46
catholica religio 103
cédula 41, 55
Cegléd 51, 56, 57, 59, 62, 64,
67, 68, 75, 78, 80, 82, 85,
92, 94, 96, 97, 100, 103,
105, 106, 108, 110, 140,
147, 152, 163, 209, 210,
211, 214, 215, 216, 217,
218, 219
- bírák 71
- kertek 88
céh 44, 113, 114, 176
céhbe állásra történő kényszeri-
tés 203
céhmester 71, 95, 103, 113,
114, 180
céhpecsét 44
Chun János I. Kun János
cifraködmön 137
cigány 42, 45, 52, 129, 206
cimborá (birtokostárs) 212
cirok 127, 182, 192
citálás I. törvény elé idézés
civakodás 93
comes 218

commissarius 199, 201, 214,
219
compania (század) 216
contractus 103, 168, 213
conventio 200, 219
convocatus bírák l. fogott bírák
curia 115
curjer 173
currens l. körlevél
Cyn 27
Czirkátor Mihály, főbíró 64, 66,
69, 73

Cs

Csaba János, főbíró képe 111
Csábrág 149
Csalános tó 102
csaló 52
csákány 37
Csáki István, gróf 156
Csáki Istvánné 156
csákó 183
csaplár 29
Csanád 139
csapszék 145
császár 68, 149, 152, 156, 200,
214, 219
Császár György, Szeged város fő-
bírója 139
császári hadak 139
császári kamara 156
csavargó 68
Csebe András, főbíró 73, 74
Csebe Pál, főbíró 63, 64, 91
Csehország 68
Csekekáta (Jászság) 153
cseléd (család) 168, 173
Csemniczki Gáspár, notarius 114
Csengele 213
csérés 79
Csertő János, főbíró 195
csigára ítélet l. testi büntetés
csikó 96, 157, 199, 200
csikós 199
csincsilat (chinchilat, cincilat,
csencselet, csingalet,

csingelat) 28, 29, 30, 33, 35,
38, 43, 44, 45, 46, 52
csirke 188, 195, 197
Csiszár völgy 122
csizma 116, 120, 179
- karmasin- 120
- sarok 116
- talp 116
csizmadia 68, 69, 95, 116, 120,
176
csizmadiák árszabása 120
csobolyó 121
csolmár veres ruha 133
Csólyos 213
csónak 149, 182
Csongrád 148, 149, 184, 192
Csongrádi utca 54
csorda 170
csordás 170, 102, 103
csődör 33, 195, 199
csősz 50, 136, 183, 197
csuha 40
csupor 126, 130, 131, 153, 158,
167

D

darutoll 157
deák 60, 64, 72, 112, 117, 119,
137, 138, 175, 194
- esti kimaradásuk időpontja
208
- öreg- 208
Deák Pál, adószedő 66
Debrecen 47, 100, 150, 176,
180
dékán 95
délest 123
Déli tó 49
dénár (den., d.) 28, 30, 32, 33,
34, 36, 37, 38, 39, 40, 41,
42, 43, 44, 45, 46, 48, 49,
50, 51, 52, 53, 66, 70, 71,
79, 119, 122, 126, 130, 131,
132, 137, 142, 150, 153,
159, 160, 166, 180, 193,
200, 203 (l. még: pénz)

Derékpénz 72
Derék utca 115
dézsmá 67, 127, 138, 140
dinnye 45
Dinnyés János 30
dió 122
disznó l. sertés
Dobsza 36
dohány 123, 149, 189, 192
dohányfelvásárlás 199
dohánytermelés 199
dohányzás 178
dolmány 36, 58, 60, 88, 95,
124, 201
dög 131, 170
Dömsöd 216
döntőbíró 102
drágaság 156
Dull (Dúl) Mihály, Koháry István
 inspectora 142, 144, 171
Duna 54, 104, 149, 155, 183

E, É

eb 102
ecclesia l. egyház
ecclesia megkövetése 105
ecclesia kertje 107,
ecclesia pincéje 146
ecet 171
Ecseg 172
edictum 204
Eger 176
égés 65, 115 (l. még tűzvész)
égetés (fel-) 133
égettbor 135, 160
egri görögök 176
egri püspök 73
Egyeg (Jászság) 147
egyenletlenség 94
egyház 62
 - római katolikus 82, 119,
 152, 175, 188
 - református 119
egyházfi 54, 72
egy kenyéren él 109
éhínség 131

elégetés (boszorkányság) 166
elégtétel 60, 62
élés (gabona) 148, 181, 216
élet (gabona) 95, 134
elesett l. paráználkodás
eljegyzés 53, 54
elköltözés a városból 96
ellopott jószág keresése 96
előállítás (jog) 37, 48
élőfa 65
előföld (szántó) 216
előljáró 187
emberölés 37, 46
emberrablás 53
eming 55
engedetlenség 71, 81, 88, 91,
105, 139
eperjesi mézszárszék 38
építkezés 123
épület 115, 123, 207
erdő 34, 99, 125, 197, 198
 - csősz 50
 - magán 65
 - szabados- 197
erdőhasználat korlátozása 50
érsek 122
Érsekújvár 54, 74
erszény 63
eskü 44, 60, 67, 72, 73, 76, 78,
81, 84, 89, 90, 93, 102, 107,
108, 112, 121, 138, 139,
159, 162, 165, 180
esküdtek 55, 56, 92, 95, 137,
211, 214, 215, 219
esküdtek elhurcolása 136
esküdt ember 55, 203
esküdt polgár 70, 82
esküdt tanácsbeli személy 98
esküdt főbíró 92
esküvő 207
étel 109, 159
étető (mérég) 135
ezüst 66, 87, 106, 107
 - kapocs 187
 - tallér l. tallér

F

Fadd 28
 faggyú 113, 142, 159, 166, 180
 fahordás 31, 34
 Faisz 38
 falka 43
 Faló (csapszék) 145
 falu, falvak 70, 71, 73, 74, 140,
 172, 191, 198
 falusi bíró 70, 139
 farkasbőr 44
 fattyú 116, 117
 fazék 199
 fegyver 186, 194, 197
 - használat joga 197
 fegyveres védelem 71
 fehérruha (fehérnemű) 85, 108
 fejadó 137
 fej betörése 32, 33
 fejedelem (II. Rákóczi Ferenc)
 204
 fejedelem széke 62
 fejős juhász 79, 137
 felbujtás bűncselekményre 61
 felírás 33
 fék 28, 40
 Feketehalom 206
 Fekete László viceispán 98
 Félegyháza (Jászság) 88
 Félegyházi kun puszta 183
 felesbérlet 137
 felkelés (gonosztevők üldözésére)
 71
 fellebbezés (peres eljárás) 119
 felperes 60, 66, 74, 75, 91, 92,
 104, 108
 felpénz 118
 felség, ő felsége I. király
 felsőruha 37
 felszabadító háború 156
 felszabadulás (jobbágyság alól)
 123
 felvallás 44
 Ferdinánd, III. 54
 féreg 135

Ferencszállás 37, 213
 ferences 142
 fertály 51, 53, 90, 102, 106,
 153, 174, 192
 fizetés 125
 fogadás (kötelezettség vállalása)
 102
 fogház 62, 68, 98, 115, 124,
 129, 143, 150, 171, 176,
 180, 197
 - kitörése 68
 fogoly 144
 fogott bírák 55, 56, 59, 64, 67,
 68, 75, 78, 79, 83, 84, 85,
 93, 97, 101, 103, 106, 108,
 109, 120, 122, 130, 132,
 133, 134, 167,
 fogott esküdt személyek I. fogott
 bírák
 fogott törvény 105, 109 (I. még
 fogott bírák)
 fogott törvénybírák 106, 107,
 110, 117 (I. még: fogott
 bírák)
 fogság 98
 fogságba ejtés 75, 143
 Foktő 28
 foltozó varga 116
 font 50, 70, 71, 150, 180, 195,
 203, 216, 220
 forgó (szégyenkalitka) 133, 187
 forint (f. fl. for. flor.) 28, 30, 31,
 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38,
 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45,
 46, 47, 48, 49, 50, 51, 53,
 61, 63, 65, 70, 80, 97, 98,
 100, 101, 102, 103, 105,
 122, 124, 137, 140, 146,
 150, 159, 163, 165, 166,
 169, 170, 173, 174, 176,
 180, 189, 191, 200, 201,
 214, 219
 forspont 219, 220
 fosztogató 71, 151
 Fót 210
 főbíró 25, 26, 27, 29, 32, 35,
 47, 51, 55, 56, 63, 64, 65,
 89, 97, 98, 102, 103, 104,

105, 111, 112, 113, 116,
117, 125, 130, 133, 138,
142, 147, 158, 176, 181, 195
főbíró képe 95, 108, 111
főcommissárius 145
főgenerális 54
főispán 68
főkapitány 114, 149, 156
föld 89, 91, 115, 116, 155, 161,
162, 169, 174, 177, 178, 198
földbérlet 77
földesúr (úr) 28, 29, 30, 31, 32,
33, 44, 46, 62, 68, 75, 95,
97, 98, 99, 100, 107, 113,
115, 118, 122, 124, 130,
132, 140, 142, 144, 146,
156, 172
- gondviselője 119,
- gráciájára bizás 144
- jog 218
- parancsolata 68, 124, 162,
165, 177, 180, 188, 196
földház 183
földművelés 50
földosztás 53, 207
fővezér 133
francia (katona) 120
francia puska 120
franciscanus I. ferences
fundus (telek) 95
futa 190
fű 28, 207 (l. még: széna)
függő 133
fülek 62, 71, 83, 88, 98, 104,
114, 118
füzes 198

G

gabona 126, 128, 133, 140,
143, 200
-betakarítás 128
gádor 145, 146
Galambos 162
ganajozás 137
ganéj 170

garas 137, 172, 202 (l. még
máriás garas, öreggaras)
garázdálkodás 29
gatya 37, 48, 102
gatyamadzag 161
gazda 45, 61, 63, 78, 85, 90,
95, 102, 125, 126, 128, 139,
140, 149, 163, 165, 166,
168, 172, 173, 187, 189,
194, 196, 197, 200, 202
- méneses- 150
- boltos- 180
- több kertes- 212
- telkes- 207
gazdasszony 187, 194
gemes kút 33
generális 130, 132, 133, 135,
152
generalis congregatio l. nemesi
vármegyei gyűlés
Gergely napi vásár 29, 36
Gergely pap 53, 54
german garas 137
gonosztett 67
gonosztévő 58, 71, 117, 148
gombóc 191
göbölös 58, 123
gömölye 183
Gömör vármegye 68
görög 180, 181
- egri- 176
- pesti- 176
gratuitus labor l. ingyen munka
guba 137
gulya 39
gulyás 77, 89, 112, 141, 164,
183, 192, 199, 200, 205
gúnya 88
gunyhó 159
gvardian 175

Gy

gyalázkodás 97, 103, 106
gyalogember 211
gyalogos (katona) 37
gyalogrobot 70

gyám (tutor) 58, 63, 107
Gyarmat 59
gyeplő 203
gyertya 143, 166
gyermek 187
gyermekló l csikó
gyapjú 128
gyilkosság 125
gyolcs 95
Gyolya 182
Gyöngyös 83, 103, 106, 128
Győr 60, 76, 77, 89, 90, 96,
106, 115, 176
György deák, notarius 55, 66
Gyula 148, 149, 158
gyűjtők (széna-) 167
gyűlölködés 105
gyümölcsoltó 47
gyümölcsös (fáskert) 49, 122,
123
- kert 63

H

háborúság (civakodás) 98
hadnagy 70, 71, 120, 148, 203
hadieszközök 149
hajdú (katona) 52, 53, 70, 120,
128, 133, 155
hadi commissar 211
- rend 219
Hahin aga 121
háj 203
hajó 141, 149
Haisler, gróf 163
hal 42
halálbüntetés 70, 204, 205
halálokozás díja 120
halálozás 36, 40, 52, 53, 56, 81,
82, 120, 135, 192, 198
- a város szolgálatában 134
halálos ítélet 53, 144, 147, 161,
176, 187
Halas 61, 103, 110, 181
Halasi kapu 204
Halasi Mihály, főbíró képe 72
Halasi utca 54

halász 182
hám 203
hamis mérték 35, 40, 43, 139,
203
hamis vád 58
harangozás 123
harmadfű 132, 137
harmincad 46, 218
három-város 71, 80, 130, 143,
144, 152, 209, 211
- statutuma 132
- törvénye 128
hatalmaskodás 96, 97, 100,
111, 124, 133
hatalmas urak 134
határhányás 177
Határhegy 168
Hatvan 136
ház 27, 49, 65, 67, 69, 72, 81,
85, 95, 100, 115, 117, 123,
126, 137, 138, 143, 151,
160, 169, 172, 173, 174,
178, 179, 190, 198, 218
- elrontása 185, 198
- eladásának jelképes formája
168
- építés 192, 198
- hely 65, 115, 174, 198
- megásása 27, 67
- feltörése 26, 27
- vásárlás 69, 82, 93, 115,
168, 170
haza 67
házasságkötés 76, 77, 84, 85,
87, (l. még: lakodalom)
házasságtörés 33, 63, 140 (l.
még: paráznaság)
házbeli eszköz 101
házikenyér 212
hegedű 44, 142
hegedülés 44
Hegedűs József, főbíró 104, 105
hegy (domb) 102
Heister, generalis 132, 135, 152
helység 216
hentes 50, 132, 193, 195, 207
- szék 207
- tábla 207

hetivásár 47
Heves-Külső Szolnok vármegye
83, 114, 211
híradás 63, 148
hírhallás 112
hírmondás 80
hírnév megsértése 103
hírszerzés 155
hírtétel 123
hitire szorít 44
hitpénz 30, 42, 46, 53
hittétel 70
hódoltság 25
holtig való raboskodás 161
holttest 72
homok 170, 175, 198
hopmester 164
Hornyik János 25, 26, 27, 29,
30, 31, 33, 35, 36, 37, 38,
39, 40, 41, 42, 43, 45, 51,
52, 53, 54, 117, 142, 156,
167, 212
Horváth Ágoston, főbíró 25, 26,
27, 29
Howen, bég 26
hús 128, 131, 132, 150, 159,
191, 193, 207, 216, 217, 220
- árusítás ideje 195
- bárány- 195
- disznó- 195
- juh- 194
- marha- 195
- mázsa- 210
húshiány 156
hússal főtt kása 159
húsvét 29, 52, 132
hücsket (hucset, hüczegh, hüczet,
hügyed) 27, 29, 30, 31, 32,
33, 34, 35, 36, 39, 40, 41,
42, 45, 46

I, í

Ibrahim, vajda 27
icce 70, 71, 122, 200
idegen nemzet(ség) 117, 120,
122, 180 (l. még: török)

idegen uraink l. török
igás robot 70
Imre János, alispán 209, 211,
212
ing (ümög, üng) 37, 45, 48, 58,
60, 201
ingatlan lekötése 72
ingyen munka 88 (l. még: robot)
ínség 53
instantia 152, 157
ipar 66
ispán 78
istálló 69, 136, 137, 172
Isten 69, 75, 77, 82, 83, 84, 88,
95, 102, 103, 104, 106, 107,
110, 117, 118, 121, 125,
135, 143, 144, 158, 172,
174, 180, 183, 186, 204,
205, 214, 215, 216, 218,
219, 220
iszpáhija (iszpaia) 26, 97
Iványosi-Szabó Tibor 31, 34, 42,
47, 119
Izsák 59, 75, 140, 143, 151,
219

J

Jagosics Márton, bírói jegyző 76
Jakabszállás 35, 151, 161, 162,
213
Jankó (Jankovác) 121
Jánoshida 215, 219
járás 70, 210, 219
jármos ökör 79
jászok főkapitánya 179
Jászberény 128, 214
Jászság 144, 209
jászsági puszták 179
Jászterem 128
jegy l. eljegyzés
jegyajándék 87
jegyruha 208
jegyző 25, 40, 46, 122
jegyzőkönyv 25, 26, 28, 34, 36,
38, 44, 119, 150
Jenő (vár) 148

jezsuita 175
jobbágy 26, 79, 87, 95, 96, 114,
122, 123, 132, 153, 173
- adózó- 79
- költözése 191
- megfogása
- szökött- 114, 115
jogszolgáltatás 26
jogtalan bíraskodás 147
Jolsva 68, 69
jó pénz 143
jóság 39, 58, 72, 78, 84, 90,
95, 106, 107, 110, 124, 133,
136, 138, 162, 181, 196
- adás-vételének nyilvántartá-
sa 42
- lábas- 26
- (ingatlan)- visszavásárlásá-
nak lehetősége 196
jövevény 95, 182, 188
juh 39, 89, 102, 111, 119, 141,
171, 173, 174, 194
- fejős- 48
juhász 79, 102, 103, 111, 112,
141, 165, 171, 183, 194, 204
juhászat 47, 48
juhbőr 159
juhhús 194

K

kabát 137
kadi (kádi, kádia) 28, 30, 31, 32,
34, 35, 36, 38, 39, 40, 45
kalács 164
kalap 161
kalitka (szégyen-) 181, 186
Kalocsa 108
Kalocsa János, főbíró 112
kalodaváltság 30, 31, 32, 33,
34, 38, 39, 41, 46, 52
kálomista 187
kalmár 71, 120
kalmár áru 128
kamat 108
Kamarás Ambrus, főbíró 111
kamra 42, 146, 193

Kamut (falu Békés vármegyében)
73
kanca 163, 171
Kanizsa 54
kantár 121, 203
kántor 175, 184
kapás 194, 197
kapca 199
kapitány 54, 62
kápolna 122, 145, 176
káposzta 51, 67, 157
káposztásföld 200
kapus 204
Kara 80
karácsony 51, 119, 125, 165,
171, 204
Karaffa, tábornok 38
karasia 36
kárbecslés 192
kard 133
kár helyreállítása 115
karikafa (hordó) 76, 77
karmasin 120
káromkodás 39, 45, 70, 117,
121, 123, 143, 175, 185,
191, 204, 205
kártétel (katonák által) 63
kártya 204
kárvallás 99
Kassay rész 197
kasza 150, 177
kaszáló 38, 178
kaszálás 38, 41, 126, 128, 131,
152, 177, 207, 213
kaszás 33, 138, 166, 192, 198
Katalin nap 26, 27, 36
Katalin napi vásár 83
katolikus egyház 152
katona 63, 67, 72, 78, 88, 97,
99, 100, 102, 121, 132, 133,
147, 170, 182, 186, 204, 211
katonai rend 186
katonai szállítás
Kecskemét 25, 26, 28, 29, 31,
32, 34, 35, 37, 43, 51, 55,
59, 60, 61, 62, 69, 71, 75,
79, 83, 88, 92, 95, 99, 100,
102, 103, 106, 107, 110,

- 113, 115, 116, 117, 123, 125, 126, 127, 128, 133, 140, 144, 149, 151, 152, 153, 156, 157, 161, 176, 185, 186, 189, 197, 198, 209, 210, 211, 214, 215, 216, 217, 218, 219
- bírái 29, 37, 38, 68, 71, 75, 133, 147 (l. még: bíró)
 - előljároság 46
 - fogház 98 (l. még: fogház)
 - föld 127
 - kereskedő 54, 176
 - tanácsa 44, 66, 99, 133, 134, 142, 185, 204 (l. még: tanács)
 - törvény 32, 44
 - törvényszék 37, 75, 110, 113
- Keglevics (Keglevits) Ádám, gróf 153
- Keglevics Zsigmond, gróf 197
- Kelebia (Kelebes, Kelebej) 110
- kemence 206
- kémény 145, 146
- kemény tél 62
- kenderföld 130, 130, 137
- kenőcs 206
- kenyér 174, 194, 215, 216, 218, 220
- kenyérgabona 52
- Kerekegyháza puszta 44, 101, 162, 167, 179, 213
- Kerekhalom 168
- kerékre tétel 67
- ítélet 76
- kereset (követelés) 104
- kereskedés 54, 55, 68, 77, 95, 201
- kereskedik (kártételt követel) 98
- kereskedő 137, 156
- kereszt
- árpa 155
 - búza, gabona 44,
- kereszténység 205
- keresztény tábor 155
- kerítés 140
- kérő (vőlegény) 63
- kert 51, 59, 60, 61, 63, 64, 65, 74, 85, 86, 89, 91, 92, 100, 105, 112, 115, 116, 118, 119, 123, 126, 130, 138, 152, 171, 174, 177, 192, 198, 200, 206, 212 (l. még: mezei kert)
- építése 60
 - megkérése 206
 - telkesítése 60
 - vásárlása 59, 60, 90, 115
- kerülő l. ör
- kés 37
- kesely (kechiel, kechjel) 29
- keszkenő 164, 165, 190,
- kézpénz 174, 201
- készség (felszerelés) 123
- kéve 39, 48
- kévekötő pálca 143, 192
- keze beadása, kezét ad (egyezség) 79, 102, 113, 147, 195
- kezek fejre tetele (ítélkezési forma) 67, 76
- kezes 28, 29, 30, 37, 38, 51, 62, 67, 129, 135, 138, 150,
- Kígyós** 213
- kiházasítás 83
- kihirdetés 80
- kila 70, 71
- kincstartó 35
- kinzás 57, 71, 203
- király 36, 54, 68, 143, 152, 191, 201, 210
- királyné 219
- királyi komornyik 54
- Király István, főbíró 176
- királyi tanácsos 54
- kisasszony napi vásár 115
- Kisbalázs puszta 47
- kisbíró 64, 72, 89, 99, 121, 124, 127, 196, 201
- kiskorú megrontása 160
- kiszniczer 40
- kóbor 71
- kocsi 27, 30, 33, 55, 121, 127
- kocsi futtatása 30
- kocsis (koty) 174
- kocsma 29, 35, 80

- álnok- 91 (l. még: kurtakocsmá)
- Koháry Imre, gróf 117, 118, 119
 - István, gróf 113, 114, 124, 130, 132, 142, 144, 149, 156, 161, 196, 217
- Kóka 215, 219
- kolbász 67
- koldus 192
- Komárom 54, 176
- komondor 103
- kontár 116
- konyha 217
- kopja 121
- Korányi Anna 157
- kos 137
- kospásztor 154
- kovács 56, 57, 59, 65, 66, 68, 76, 81, 82, 89, 95, 99, 100, 105, 116,
 - legény 77
- Kovács Miklós, adószedő bíró 98
- köböl 80
- ködmön 95, 137, 165
- kőház 207
- kőláb 145, 146
- kölcsön 150
- köles 126, 127, 129, 143, 154
- köleskása 171
- költés l. hamis vád
- Kömpöc 213
- Köncsög 77, 179
- könyv 190
- köpönyeg 121, 190
- körlevél 211, 216, 219
- Körmend 75
- körmöci arany 28 (l. még: arany)
- Kőrös 49, 56, 57, 58, 59, 60, 62, 64, 67, 68, 71, 75, 78, 82, 85, 92, 93, 96, 97, 99, 100, 103, 105, 106, 108, 110, 115, 129, 140, 152, 163, 174, 181, 184, 209, 210, 211, 214, 215, 216, 217, 218, 219
 - bírák 49, 71, 149, 188
- Kőrösi utca 35, 36, 46, 54, 177
- körte 44, 122, 178
- körtvély l. körte
- kötélverő 173
- kötés (kötelezettség) 101
- kötéslevél 99
- kötött személy (házas) 144, 146
- követség (békítésre) 97
- közbiztonság 36
- közhirre tétel 192, 199
- közigazgatás 26
- közlekedési baleset 30
- közmunka 160
 - város számára 39, 40
 - lóval, kocsival 41
- község 71, 151
- közszolgálat alóli mentesség 195
- közvitélő rend 172
- kufárság 126
- Kun István, jegyző 25
- Kun János, főbíró 51
- kunok bírása 68
 - főkapitánya 179
- kun puszták 151, 162, 167, 179, 183, 195, 212, 213,
 - bérlése 35, 212, 213
- Kunszentmiklós 55, 83, 99
- kunyhó 194
- kurtakocsmá 35, 41, 50, 76, 77, 130, 131, 150, 169
- kurtamészárszék (kurtaszék) 44, 50
- kuruc 131, 147, 148, 149, 158, 169, 172, 185
 - tiszt 206
- kuruzslás 135
- kurva 116, 117, 177, 186
- kurvafia 38
- kút 33, 65, 178
- kútásás 33
- kútkolonc 142
- kútrovás 65
- kutya 170
- kutyakölkök 103
- különélés 93
- kürt 72

L, Ly

Lackovicz László, Pest-Pilis-Solt
vármegye jegyzője 214, 216
láda (ruhás) 90, 133, 203
lakat 136
lakatos 120
lakodalom 76, 77, 87, 171, 197
lakos, lakosság 29, 215, 218
lapát 166
lasnak (pokróc) 121
László Ferenc, főbíró 47, 48
lator I. gonosztevő
leány elfoglalása I. eljegyzés
leánynegyed 83
lefoglalás 47
legeltetési tilalom 29, 32, 33,
34, 38
legitimálás 26, 29, 30, 38, 43,
48, 180
Légrád 62
lelkipásztor 105
lencse 122, 123, 171
lengyel követ 185
lenmag 123
letartóztatás 56, 62, 78, 98
levagdal (harcban) 147
Léva 54
levél 54, 61, 77, 98, 99, 100,
111, 117, 118, 211
levélváltás 34
limitáció 33, 50, 51, 71, 120,
122, 123, 124, 200.
Lipót császár 68
Lippa 149
liszt 171, 209, 214, 216, 217
litterae I. levél
ló 28, 29, 30, 31, 32, 33, 35,
36, 37, 39, 43, 45, 46, 47,
58, 59, 67, 74, 76, 80, 81,
86, 89, 93, 96, 101, 106,
110, 115, 127, 129, 131,
136, 147, 149, 151, 155,
158, 179, 198, 203, 215
- bérlése 158
- fehér- 142

- kesely- 29
- kiosztása megőrzésre 32,
35
- kurta- 32
- vörösdere- 67
lócsiszár 45, 52
lopás 26, 27, 28, 29, 56, 67, 71,
74, 108, 132, 145, 169
- fa- 36, 39, 43
- jószág- 67
lóportio 220
lopott jószág megkeresése 58
lótanító 131
lovaglás 34
lovak betörése 130
lovas 121, 182
Lovas Mihály, tiszteletes 207
lovászmester 164
lőfegyver használata 136
Lőrinci puszta 201
Lőrinc napi vásár 29, 36
lövöldözés 44
lúd 188

M

macska 173
madár 118
magát megigazitja 93
magazinum 214, 215
magistratus, I. tanács
Magó Mihály, főbíró 158
magyar
- had 142
- király 70 (I. még: király)
- pénz 180
- regiment
- tisztségviselők 28
Magyarország 54, 68, 69, 70,
156
- helytartója 68
magyarországi kamara 156
major 137, 172, 178
Majsa 102 213
Maka 45
malac 157
malom 31, 43, 157

- mérték 43
- fa 135
- malomra fogás 31
- malomsor 31
- marha (szarvas-) 26, 27, 30, 33, 35, 36, 38, 41, 42, 43, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 56, 57, 58, 63, 70, 72, 73, 74, 77, 78, 82, 83, 86, 87, 88, 89, 90, 95, 97, 98, 104, 106, 107, 126, 132, 140, 147, 149, 156, 157, 159, 162, 165, 173, 177, 184, 192, 193, 195, 202, 212, 215, 219,
- marhabeli vadszám 137
- marhabőr 159
- marhalevél 31
- marhaőrző 29
- máriás (garas) 176, 192, 195, 202
- Maros 149
- Marsil, gróf 185
- Martonos 74, 149
- mása l. mázsa
- más hitre hajlás (áttérés) 93
- második bíró 179
- mátka 54
- mátkázó kedd 52
- mátkázó szerda 52
- Matkó 121
- Mátra 206
- megelégítés (kárpótlás) 100
- megfogadás 30, 31, 32
- megkövetés 38, 55, 58, 64, 93, 97, 98, 103, 105, 175
- megkövezés 205
- megtartás 46
- megtöretés 67
- megvagdálás 52
- megváltkozás 27
- méh 67, 174
- mélyföld l. mér föld
- ménes 39, 74, 90, 96, 110, 150, 203
- mén ló l. csödör
- mente 36, 40, 190
- menyecske 79
- mennykő 143
- Merczi, generalis 132, 135
- méreg 135
- Mérgecs (puszta) 213
- mér föld 122
- mérő 70, 71, 154, 171, 190
- Mesko Ádám, a Német Rend jász-kunsági birtokainak igazgatója 203
- mester l. scola mester
- mesterember 70, 95, 113, 116, 120, 176, 177
- mész 52
- mészáros 57, 75, 131, 210, 214
 - legény 45
- mészárszék 43, 113, 128, 193
 - nyitva tartásának szabályozása 193
- messzely 122
- méz 35, 49
- mezei élet (gabona) 134
- mezei kert (hortus campestris) 59, 60, 64, 65, 72, 74, 84, 85, 86, 89, 90, 92, 100, 108, 109, 116, 119, 123, 134, 192
- mezei munka 180
- mező 126, 197
- mezőbeli tanú 104
- mező kulcsos város 120
- Mező Szeged 110
- mező tábor 212
- mezőváros 26, 28, 120
- Mikebuda 99
- militaris executio 156
- Mindszent (Csongrád vármegye) 74
- mindszent nap 123
- Miskolc 86
- Mizse 27, 29
- mocskolódás l. szidalmazás
- mogyoró 122
- Mohamed 133
- molnár 217
- Monostor 192
- Móricgáttya 213
- Mózes 144
- mulatozás 178
- munkabér 48, 174

- limitálása 126, 130, 131,
138, 153, 166, 167, 176,
192
munkások 128
munkaszolgálat 29
Muraközi Sámuel, notarius 213
Murány 68
must 80
Musztafa, bég 174

N

nád 39, 48
nádor 68, 75, 88, 195
nadrág 36, 95, 201
Nagy István, adószedő bíró 89
Nagykáta 214, 215
Nagy utca 54
Nagykőrösi utca 54
Nagyszombat 73
Nándorfehérvár (Fehérvár,
Feirwar) 149, 174, 184, 185
napa 93, 99
napszámber 33, 130, 158
naptár
- ó szerint 51, 53
- új szerint 51
Nazur, török tisztviselő 56, 61,
95
negyed 50, 122, 123
negyedrész (felségnek járó-) 58
nemesek
- kecskeméti- 44, 103, 11,
140, 144
- környező településekről 55,
60, 108, 110, 111, 140
- taxája 71
nemes militia 219
nemes vármegye 70, 71, 98,
104, 147, 151, 160, 172,
177, 185, 186, 200, 210, 211
- gyűlése 140, 147, 212,
214, 218
- magistratusa 147
- parancsa 171, 186, 219
Németország 68
német-római császár 54

német
- forint 172
- katonák 145, 156, 170,
172, 189, 216
- katonák fosztogatása 189
- regiment 135, 136
- tábor 134
népgyűlés 137
Nógrád 70, 88, 114
Nógrádi vár 70
Nógrád vármegye 114, 212
notarius 64, 66, 194

Ny

nyáj 39
nyájpásztor 78
nyakravaló 204
nyaraló 39, 101, 104, 162, 168
nyargalózás 30
nyársba vonás 62
Nyéki Gábor 117, 119
nyelvén marasztal 64
nyelveskedés 163
nyereg 28, 36, 40, 199, 203
- számszám 199, 203
Nyíri erdő 29, 32, 33, 34, 36,
39, 50, 132
nyolcadrész 84, 87
nyomtatás 88, 109, 127, 140,
155, 191
nyugta 150
nyüvek 133

O,Ó

Ócsa 185, 215
oláh 165, 170, 178
okmány 63
olló 190
oltár 142
Ónod 214, 215
oppidum 107, 113
oralis portio 220
orgazda, orgazdaság 26, 27, 56,
57, 70, 75

Orgovány 213
orosz követ 185
ország 103
országos vásár l. vásár
orvoslás (népi-) 206
Oszman, szubasa 27
osztás (örökösök között) 63

Ö, Ő

ökör 26, 28, 31, 34, 39, 40, 46,
47, 48, 83, 84, 86, 88, 90,
99, 100, 104, 105, 106, 109,
119, 123, 125, 128, 134,
136, 145, 148, 154, 170,
171, 197, 212
öl 70
öltözet 90, 107
őr, őrző 91
ördögi praktika 117
öreggaras 159, 172
örlés 134
örökös 46
örökös áron (értékesítés) 130
örökös jobbágy 191
örökös ház 95
örökösödési per (örökségi -) 207
örökség 61, 65, 92, 94, 96, 100
őstül maradt javak 83
őszpörlés 40
ősztüke 152
összeírás 196, 220
özvegyek 134, 196

P

pacal 151
padlás 203
Páka (puszta) 31, 213
pákai bíró 31
Pákai utca 54
palack 161
palánk 146
palánkkapu 145, 146
palatinus l. nádor
pálca 88

pálcázás 45, 70, 151, 171, 174,
178, 180, 187, 208 (l. még:
testi fenyítés)
pálcapénz 29, 33, 39, 42
pálinka 131, 166
pálosok 190
pallos 203
panasz a bírakkal szemben 67
Pánd 210, 214, 215, 219
pap 53, 179
Pápai Péter, alispán 114
pápista 145, 146, 169, 183, 191
paplan 118
Parajit, aga 121
paraszt 97, 131, 149, 204
parasztkapitány 71
parasztködmön 137
parasztvármegye 71, 112
paráznaság 37, 41, 79, 122,
140, 144, 146, 147, 151,
167, 189
paripa 36, 37, 40, 97, 163
parlag (pallag) 116, 156
párna 168
pártaöv 106, 108, 109
pasa 26, 27, 35, 43
passus 172, 210
pásztor 96, 103, 183
pasztorma tehén 117
Pataj 63
pater 100, 164, 172, 175, 178
patyolat 157, 164
pecsenye 141
pecsét 42, 48, 65
pecsétes levél 93
pecsétpenz 46, 50
pellengér 45, 52, 105, 107, 125,
163, 175, 184, 187
pénteki vásár l. hetivásár
pénz 27, 28, 32, 67, 75, 76, 78,
87, 91, 100, 101, 106, 107,
113, 117, 131, 140, 142,
150, 153, 159, 166, 167,
171, 180, 189, 193, 196,
198, 200, 203 (l. még: dénár)
pénzbeli szolgáltatás 214
pénzes aratók 130
pénzes kert 65, 116, 212

pénzrontás 28
Pereghi János, prédikátor 154
pereskedés 26, 29, 33, 51, 54,
55, 59, 93, 100, 101, 105,
108, 109, 119
peres személyek 98
pergamenlevél 25
Pest 117, 125, 132, 139, 140,
143, 160, 170, 173, 176,
181, 190, 209, 210, 212,
215, 216, 219, 220
- görögök 176
- mező 211
- urak 55, 117
Pest-Pilis-Solt (egyesült) vármegye
27, 70, 71, 114, 210, 219
pestis 191
Péteri pusztas 196
Pétervárad 149
Petró Pálné 156
piac 44, 50, 62, 116, 124, 146,
187, 193, 194, 204, 205
- debreceni- 146
- rendtartása 44, 50
pince 50, 123, 203,
pint 48, 49, 79, 80, 122, 164,
165, 171
pitvar 157, 193
plenipotentiarus 153
pogácsa 160, 164
pogány 184
pogányság 149, 184
pogányhitű (szitkozódás) 105
pogány nemzet táborozása 135
pohár 83, 106, 124, 175
pokróc 37
- fehér- 121
- sebesi- 121
polgárok 68, 174
poltura 138, 154, 159, 167,
193, 200
pólya 206
porció (adó) 134, 167, 173, 174,
186, 196, 197, 202, 216
- abrak 216
- hús 216
- kenyér 216
- széna 216

poroszló 177
porta 70, 71
- pénz 71
portéka 133
posta 88, 157
Pozsony 62, 69, 218
praesidium 135 (l. még: vár)
prédikáció 184
prédikátor 36, 47, 51, 53, 54,
62, 72
- ítélkezése 53
- szidalmazása 185
prior 220
processio 188
proclamálás l. közhírré tétel
profont 215
- liszt 209
puska 45, 120, 184, 203
puskapor 149
pusztas 73, 102, 112, 127, 134,
140, 149, 151, 152, 157,
161, 162, 167, 181, 183,
185, 188, 196, 197, 200,
207, 210, 212, 213
- bérlet
- föld 77, 152
- zálogba vétele 196
pusztas ember 140
pusztaszállítás 49, 157
Pusztaszer 96
pünkösds 27, 37, 53, 195
püspök 73
püspöklátogatás 179

Q

quantum 138
quarta puellaris l. leánynegyed
quartélyosok 216

R

rab 26, 27, 33, 57, 58, 70, 189
rabság 79, 197
rablás 47, 52, 53, 62, 128, 133

rác 37, 57, 110, 121, 133, 143,
 145, 157, 160, 165, 166,
 169, 170, 177, 179, 180, 181
 Ráckeve (Keve, Kewe) 35, 108
 Rácország 110
 rágalom 42
 Rákóczi Ferenc, II. 204
 rakonca-fa 198
 Rákos 212
 recognitionalis levél 159
 rebellis 172
 reformata scola 194
 regalis decima 153
 regiment, regiment 133, 170,
 219
 regula 116
 rendelet 53, 138
 rendtartás 120
 - adósokról 33
 részesaratás 130, 158
 rét 41, 168
 Révai Elek, a kunok és a jászok
 főkapitánya 179
 reversalis 144
 rideg 78, 123, 126, 137, 185,
 196, 197, 202
 - asszony és lány 197, 202,
 206
 Rimaszombat 55, 60, 83, 159,
 162
 robot 139
 robotlajstrom 40
 római császár I. német-római
 császár
 rovás (nyilvántartás) 76, 77
 ruha 97, 151, 208
 ruha általvető 121
 ruházat 106

S

sacramentum 124
 Ság 214, 219
 sajka 149
 sajt 29, 38, 39, 40, 161, 188,
 190, 193, 203
 sajtnyomó 48

- ház 193
 sak I. zsák
 Sámson 143
 sarcoló 71
 Sárkándi Pál 156
 Sárköz 121
 saru 95
 sas 182
 sáska 151
 sátor 175, 180
 scola 106
 scolamester 54, 161, 163, 175
 secretarius 164, 179, 188, 201
 sereg (had-) 121
 Serkéd (a Maros mellett) 149
 sertés 27, 39, 48, 86, 87, 136,
 182, 195
 sertésvágás 48
 sérült fél (sértett fél) 103
 sik 120
 sutu 207, sing 70, 71, 139
 sequestrál I. lefoglal
 só 46, 72, 82, 111, 150, 174,
 217
 - kereskedelem 72
 sodomia 26, 102, 103
 Solt 204
 sorbeli szolgáltatás 127
 sorompó 50
 söprű (bor-) 163
 - égetése 163
 sör 200
 söre 88, 197
 Sötér Ferenc, alispán 138, 140,
 143, 145, 148, 160, 185
 sövény 65
 Strázsahegy 102
 suba 166
 súlyos testi sértés 32, 33, 91,
 192
 Sümeg 97
 süveg 95, 163, 165, 183
 Süveg István, főbíró 34

Sz

Szabadka 149, 155, 174

Szabadszállás 46, 55, 59, 60, 64, 74, 92
 szabad személy 144, 146, 147
 szablya 37
 szablahüvely 37
 szablyás kés 41, 42
 szabó 65, 95, 103, 119, 176
 - céhmester 103
 - legény 41
 - mester 119
 Szabó Bálint, főbíró 138
 Szabó István, főbíró helyettes 59
 Szabó János, nagygághi, főbíró képe 91
 Szabó Kálmán 58, 59, 65, 66, 68, 115, 135, 142, 144, 148, 150, 153, 155, 166, 170, 177, 186, 190
 szaggató 87
 szakványos 126
 szalamia rác függő 133
 szállás 35
 számadás 102, 111
 számadáskönyv 40
 számítási pénz 28, 122
 szalonna 27, 49, 50, 67, 171, 203
 Szank 103, 152
 szántás 85, 90, 116, 119, 121, 140, 152, 162, 183
 szappan 160, 176, 180, 188, 202
 szappanos céh 113, 176
 - céhmester 113, 180
 - mester 95, 114, 160, 180, 203
 szárazmalom 31
 szatócs 32
 szántó föld 121, 151, 155, 161, 162, 168, 207
 szattyán csizma 120
 Szecső (Tápió-) 215, 220
 Szeged 48, 49, 52, 55, 83, 103, 110, 135, 139, 142, 144, 149, 166, 173, 181, 196, 198, 213
 - bírák 139
 Szegedi út 121
 szegénység 50, 53, 65, 118, 127, 132, 193
 székbíró 105, 113, 115, 117, 131, 132, 142, 150, 159, 193
 szekér 42, 99, 125, 134, 144, 145, 170, 183, 209, 211, 214, 215, 217, 219
 - szénás- 125
 - vasas- 123
 szekerce 37
 szekeres 128, 200
 szekerezés 123
 szekérút 145
 Széktó 46, 53
 Szele (Tápió-) 88, 219
 szelemen 145
 szem 109
 széna 47, 125, 126, 134, 172, 198, 216, 217, 220
 - rakás 40, 94
 szenátus 107
 szentírás 205
 Szent Demeter nap 127
 Szent Gergely napi vásár 148
 Szent György nap 30, 48, 89, 140, 150, 157, 170, 171
 Szentgyörgy puszta 149
 Szentháromság 65
 Szent István 56
 Szent Katalin nap I. Katalin nap
 Szentkirály 27, 28, 56, 57, 60, 62, 64, 68, 75, 78, 82, 85, 92, 94, 95, 96, 98, 103, 105, 106, 108, 109, 141, 157, 195, 196, 197, 198, 207
 szentkirályi erdő 125, 197, 198
 szentkirályi jobbágyság 96
 Szentkirályi Pál, főbíró 102, 103, 142, 144, 151, 181
 Szent László 56
 Szentlászló (puszta) 213
 Szentlőrinc 53, 56, 57, 60, 62, 64, 67, 75, 78, 82, 85, 92, 94, 96, 97, 105, 106, 108, 167, 207
 Szentlőrincváta 219
 Szent Lőrinc nap 29, 30, 34, 36, 123, 142,

- Szent Lőrinc utca 54
 Szent Luca 51
 Szentmártonkáta 214, 215, 219
 Szent Mátyás nap 71
 Szent Miklós 205
 Szenttamás 45
 Szered 59
 szerőnyeső 154
 szérü (szerő) 154, 191
 szidalmazás 26, 30, 31, 33, 34,
 38, 39, 40, 50, 55, 64, 102,
 105, 121, 124, 142, 143,
 147, 152, 159, 163, 169,
 176, 181, 183, 184, 187,
 194, 205, 208
 Szilády Károly 68, 76, 91, 100,
 212
 Sinan, pasa 27
 szita 171
 szitkozódás 158
 szófogadatlanóság 68
 szoba 69
 szoknya 65, 168, 187
 szolga 26, 27, 28, 31, 32, 33,
 38, 39, 40, 42, 46, 56, 57,
 61, 62, 63, 73, 78, 85, 90,
 94, 104, 106, 112, 125, 134,
 157, 165, 167, 170, 171,
 173, 180, 184, 185, 187,
 189, 201, 202
 szolgabíró 71, 76, 82, 172, 185,
 199, 200, 201, 219
 szolgák szegődésének időpontja
 170, 171
 szolgalegény 191, 194
 szolgáltató 150, 187, 199
 szolgálmester 95
 Szolnok 80, 81, 132, 135, 144,
 156, 172, 208, 211, 213, 217
 szórás (gabona-) 191
 szökés 89, 90, 92, 95, 114, 115,
 120, 124
 - közmunkáról 31, 125, 139
 szökött jobbágyság 153, 158
 szőlő
 - adás-vétel 81
 - birtok 46, 58, 66, 80, 100,
 116, 136, 138, 151, 153,
 157, 178, 183, 189, 190,
 194, 197, 198, 200
 - építése 81, 198, 206
 - kipusztulása
 - lopás 50, 197
 - műveltetése 81
 - pászta 198
 - pásztor
 Szőny 47
 szőnyeg 118
 szőrpokróc 37
 szövés 139
 szövőszék 198
 szubasa 26, 27, 28, 43, 60, 117
 szűnyogháló 154, 159
 szűcs 44, 68, 69
 - céh 44
 - céh pecsétje 44
 szűr 95, 165, 180
 szűrcsuha 40, 121
 szűrkapca 190
 szűrszabó (szűrmíves) 42, 119,
 176
 Szűrszabó István, főbíró képe 72
- T. Ty**
- táblabíró 83
 tábor 37, 65, 125, 134, 172
 tábor sorra való ló 37
 takács 42, 53, 139
 takarmány 39
 talált holmi 30
 Talfája (Talpája)
 - erdő 34, 50, 53, 123
 - pusztaszállás 49
 taliga 126
 tallér 29, 31, 40, 41, 45, 55, 56,
 59, 60, 61, 62, 63, 65, 66,
 69, 71, 72, 74, 76, 78, 80,
 81, 82, 86, 89, 91, 92, 96,
 97, 98, 99, 100, 101, 104,
 105, 107, 108, 110, 111,
 120, 123, 125, 128, 137,
 149, 150, 152, 163, 173,
 189, 190, 193, 198, 200, 201
 Tápiószentmárton 79

- tarhó 183
 tarló 126
 tanács 28, 31, 44, 54, 58, 59,
 61, 62, 63, 64, 67, 71, 72,
 74, 75, 76, 80, 89, 90, 91,
 95, 99, 103, 104, 105, 108,
 111, 112, 113, 115, 116,
 117, 121, 123, 130, 138,
 139, 140, 144, 147, 149,
 151, 155, 158, 161, 171,
 174, 177, 178, 193, 194,
 195, 196, 197, 202, 205,
 207, 211, 212, 213, 215
 - szidalmazása 196
 - kegyelme 58
 tanácsbeli ember 180, 216
 tanácsnok 25, 194
 tanácsstag l. tanácsnok
 tanácsülés 200
 taníttatás 106
 tanú 81, 83, 89, 93, 105, 106,
 111, 112, 143, 154, 160,
 164, 174, 179, 206, 207
 tanya 35, 47, 154
 tanyaföld 53
 tarisznya 37, 121
 társaság (tőzsérek) 115
 tasi rév 112
 tatár 46, 47, 52, 53, 54, 62, 95,
 99, 126, 131, 133, 134, 136,
 138, 139, 143, 149, 155,
 162, 167, 169, 171, 181
 - beszállásolás 138
 - kán 127
 - őrző- 53
 - tábor
 taxa 30, 71, 119, 156, 188,
 198, 203, 212
 - pénz 71
 tehén 30, 31, 32, 42, 44, 48,
 57, 73, 80, 82, 86, 88, 103,
 112, 119, 123, 141, 168,
 171, 190, 198, 200, 203, 210
 teknősbéka 145
 tél (nagy-) 106, 107, 125
 telet 95
 telető 167, 168
 teletetés 104, 192
 Temesvár 140, 149, 181, 185
 temetés 40
 temető 72
 templom 124, 133, 139
 tereh, terő 66
 természet 205
 testi büntetés (fenyítés)
 - botozás 70
 - csigára ítélet 76
 - égetés 124
 - hátán köteles kivinni a város-
 ból tettes társát 189, 208
 - kerékre tétel 67
 - kerékre ítélet 76
 - kikötés
 - lapátozás 70
 - megkövezés 124
 - nyelv kimetszése 50
 - pálcázás 45, 70, 121, 143,
 151, 171, 175, 176, 180,
 194, 204, 205, 208
 - rudakkal történő megnyoma-
 tás 125, 175
 - testének összerontása 189
 - vasra verés 171, 184, 194
 - verés 105, 124, 125, 184,
 185, 189, 194
 testi sértés 31
 Thok Máté, főbíró 55
 timár 68, 69
 timon, timony 123
 tinó 28, 32, 33, 63, 79, 82, 122,
 137, 152, 200
 tinta 67
 Tisza 55, 149, 156, 181, 182
 Tisza-Duna köze 155
 tiszt 70, 172, 217, 219
 tisztátalan személy 117
 tisztelendő (pater) 220
 tiszteletes 207
 tisztesség megadása 107
 tisztségviselő 40, 91
 tisztviselő 28
 - bántalmazása 45
 - kötelezettsége 70
 - szidalmazása 29, 36, 45,
 67, 97, 99, 125, 147, 185
 Titel 173

- titkos belső tanács 68
tized (közigazgatási egység) 37,
52, 128, 148, 158, 170, 182,
185, 190, 196, 201, 202
- népe I. tizedes
- pénze 33
- végzése 37
tizedes 29, 31, 34, 45, 70, 71,
95, 120, 172, 182, 196, 201
tizedpénz (egy tized rész) 40, 52
tobak 201
Tóbiás, prédikátor 51
tolmács 40, 115
Tolna 99
tolvaj 26, 56, 61, 67, 71, 73,
74, 75, 77, 88, 96, 97, 98,
106, 107, 109, 115, 147,
148, 151, 162, 163, 182,
185, 186, 187
torony 145, 146
Tótalmás 215, 219
Tóth György, főbíró 112, 125
tök 166
töltött káposzta 135
tömlőc 162, 189
török 26, 28, 29, 37, 46, 56, 58,
60, 68, 97, 110, 111, 117,
121, 133, 136, 145, 147,
148, 158
- bíró 28
- elleni fegyveres fellépés 35,
43
- had 142, 149,
- iparcikk 120
- katonák kártétele 63
- módon eljárni 188
- ország 191
- szó, mind szidalmazás 144,
147, 169, 175, 184, 187
- tábor 136, 185
- tisztviselő 28, 53
törökös (jelleg, viselkedés) 64,
143, 144
törvény 26, 44, 59, 63, 66, 69,
78, 79, 80, 82, 84, 85, 87,
88, 90, 92, 93, 95, 97, 98,
99, 100, 104, 108, 109, 110,
111, 119, 125, 169
- egyházi- 205
- világi- 205
törvénybírák 99, 126
törvény elé idézés 64
törvényhely 107
törvényi igazítás (ítélet) 101
törvénykezés 36
törvény-nyerés (per-) 31, 32, 36,
38
törvényszék 64, 65, 67, 68, 69,
72, 73, 74, 75, 89, 94, 99,
106
tözsér 115
tulajdon 30
tulajdonjog 43, 59
tulok 26, 27, 30, 112
Túr 100, 125
tűzifa 99
tűzkár 94
tűzrakás 126
tűzvész 65, 115
tyúk 105
- U. Ú. Ū.Ű**
- udvar 33, 65, 69, 91, 115, 190
udvari kamara 152
Ug 182
Ugri (szőlő) hegy 189
Újlesztendő (újév napja) 170
Újlak 29
Újszász 41
Újvár 60, 72, 74, 83, 125, 128
uralkodó I. király
Úrrét 38, 40, 53, 127,
- pusztaszállás 49
utca 35, 54, 115, 120, 147, 205
úriszék 54, 62, 113, 114, 118,
119, 161
Uzsód 86
uzsora 82
uzsorás pénz 108
Űlés 213
ünneptérés 34
űrű 137, 141, 171, 188, 191,
197
űsző 33, 88, 208

V, W

Vác 125
Vacsi puszta 149
vád visszavonása (visszahazudás)
58
vadszám 137, 138, 171
vagdalás (testi sértés) 37, 42
vágómarha 133, 210, 211, 212
vágóvas 190
vagyon 46
vagyonbiztonság 36
vagyon elkobzása 124
vaj 48, 171, 199
Vaja 157
vajda 26, 27, 28
vallási ellentét 175
vallásra való visszatérés 93
vallomás (vallás) 37
vám 41, 48, 59, 218
Ványa 155
varga 68, 69, 95, 116
Varga Balázs, prédikátor 47
Varga István, adószedő 139
váltságdíj 56
vár 70, 132, 135, 136
Várad 62, 144, 148
varázslás 206
varázsló 52
várparancsnok 217
vásár 29, 30, 34, 36, 41, 42, 43,
46, 48, 57, 115, 148, 176
- bíró 29, 30, 36, 51, 99, 123
- előtti felvásárlás 35
- felszabadítása 36
- díj 42
- tér 46
Vásárhely 46, 47, 110, 166
vásári rendtartás 44
Vásári utca 54
vasárnap 105, 107, 123, 193,
199
vásártartási jog 34, 36
város (egyéb) 70, 71, 80, 139,
140, 144, 172, 184

város (Kecskemét mint
önkormányzat) 27, 29, 30,
31, 32, 33, 36, 44, 46, 50,
65, 78, 79, 80, 81, 84, 91,
96, 102, 113, 114, 115, 116,
119, 120, 121, 122, 124,
125, 131, 133, 135, 138,
153, 158, 170, 173, 174,
178, 179, 180, 182, 192,
193, 195, 199, 207, 218
- adománya kert 59, 64, 105,
116
- árka 67
- árszabása 50, 51
- asztala 72, 84, 92
- barma 38, 47
- beköltözés 152
- bírója 80 (l. még: bíró)
- büntetése 97
- belső kerítése 138, 139
- elhagyására történő kényszerítés (kicsapatás) 144,
146, 151, 166, 177, 130,
181, 182, 185, 187, 208
- elöljárói 49, 53
- város előtti megolvasás l.
kihirdetés
- elpusztulása 60
- földje 104, 140, 212
- füstín való törvény 119
- gondviselője 117
- gyűlése 49, 95
- határa 156
- háza 67, 99, 127, 133, 145,
173, 183, 215
- híre nélkül (történi cselek-
vés) 89
- juhászata 47, 48
- kapuja 79, 125
- kegyelmén maradni 88
- közgyűlése 53
- közössége 65
- lajstroma 173
- malma 31
- megszállása 167
- mészárszéke 43, 180, 193
- munkaszolgálat 29
- palánkja 145, 146

- pecsétje 48, 49, 93
- piaca 189
- pincéje 80
- protocolluma 186
- pusztája 207
- rendelése 140
- rendtartása 87, 168
- szénája 29, 39
- szolgálat 105, 215
- szökés (a városból) 151
- tilalma 130, 137
- törvénye 86
- vágóbarma 44
- végzése 32, 50
- veszedelme 133
- Városföld 53, 179
- városi jegyző 25
- vasas szekér 123
- vasörv 199
- vasvilla 154, 159
- vászon 95
- Vay Ábrahám 198
- vectura 219
- veder 183
- Vég Márton, főbíró 25, 32
- végrendelet (testamentum) 49, 81, 82, 83, 90, 100, 109, 110, 111, 118
- végvár 54
- végveszély 136
- véka 43, 182
- verekedés 26, 28, 29, 31, 32, 34, 38, 40, 52, 58, 61, 133, 154, 166, 181, 187, 204
- verem 50, 52, 53, 72, 115, 145, 146, 200
- vér, vérség 59, 61, 92, 100, 123
- vérenek veszítése 38
- vértagadás 85, 94
- Veszprém 75
- Veterany, generalis 133
- vetés 50, 65, 90, 106, 109
 - jószágok kártétele 50
- vezér (budai) 125
- vicarius 179
- vidéki (nem helybeli) 119, 124, 127
- Víg Mátyás, főbíró helyettesítője 72
- vigyázómester 95
- viszketegség 206
- vizonteladás szabályozása 42
 - tilalma 42, 86, 87
- víz 31
- vízbefojtás 166
- vízbefulladás 53, 55
- vizeshordó 190
- vízkereszt 35
- vőfély 207
- völgy 102
- vox 126, 212
- Wesselényi Ferenc, gróf 68, 75, 156, 218
 - István 188

Z, Zs

- zab 96, 127, 191, 216
- zacskó 199
- zálog 89, 92
- zár 136
- Zelevény 41
- zsák 121
- zubbony 205
- zubbonyosok 176
- zsellér (sellyér, siller) 45, 60, 78, 100, 135, 150, 159, 162, 168, 185, 187, 189, 196, 197

RESÜMEE

Ein jedes unserer Gebietsarchive verfügt über solch eine Dokumentensammlung, die für die ungarische Geschichtsschreibung unumgebar wichtig wurde. Im Archiv des Komitates Bács-Kiskun sind diejenigen Schriftstücke am bekanntesten, die sich in erster Linie zur Wiedererweckung und Dokumentierung des Eroberungszeitalters und der mühseligen Werkstage der bald darauffolgenden kriegerischen Jahrzehnte eignen. Die Schriften der Stadt Kecskemét bilden einen unverhältnismässig grossen Teil dieser. In erster Linie machten die Arbeiten von János Hornyik, Áron Szilády, Sándor Szilágyi, Ferenc Salamon und Sándor Takács auf die in diesem Zeitalter entstandenen Schriften von Kecskemét und Nagykőrös aufmerksam. Bedeutende Historiker unserer Zeit messen diesen auch grosse Wichtigkeit bei. Ferenc Szakály beweist hauptsächlich auf Grund dieser Schriften die Existenz des "historischen Kuriosums", das sich auf dem Eroberungsgebiet entfaltete. Klára Hegyi jedoch macht darauf aufmerksam, dass die Protokolle der eroberten Städte, bzw. der am Rande der Eroberungsgebiete gelegenen Siedlungen beweisen, dass innerhalb des mächtigen Osmanischen Reiches, von Kairo bis Buda, nur die eroberten Städte ausgebaut werden konnten, dass diese ihre autonomen Organisationen bewahren konnten, ihre eigenen Angelegenheiten in ihrer eigenen Sprache erledigen konnten und so das erreichten, was noch nicht einmal die türkische Bevölkerung erreichen konnte.

Leider sind während des 2. Weltkrieges die Protokolle der Stadt Kecskemét verlorengegangen. Von diesen stehen sozusagen den Historikern nur diejenigen Details zur Verfügung, die János Hornyik mitteilte.

Glücklicherweise wurden im Verlaufe des vergangenen Jahrhunderts durch die Anfertigung von Kopien und Notizen seitens mehrerer Forscher und Archivbeamter viele weitere wichtige Details bewahrt. Diese sind grösstenteils in anderen Institutionen, verstreut zwischen verschiedenen Schriftstücken, zu finden. Die meisten sind auf Zetteln von schlechter Qualität zum gelegentlichen Gebrauch angefertigt, so dass sie heute in vielen Fällen kaum noch zu lösen sind.

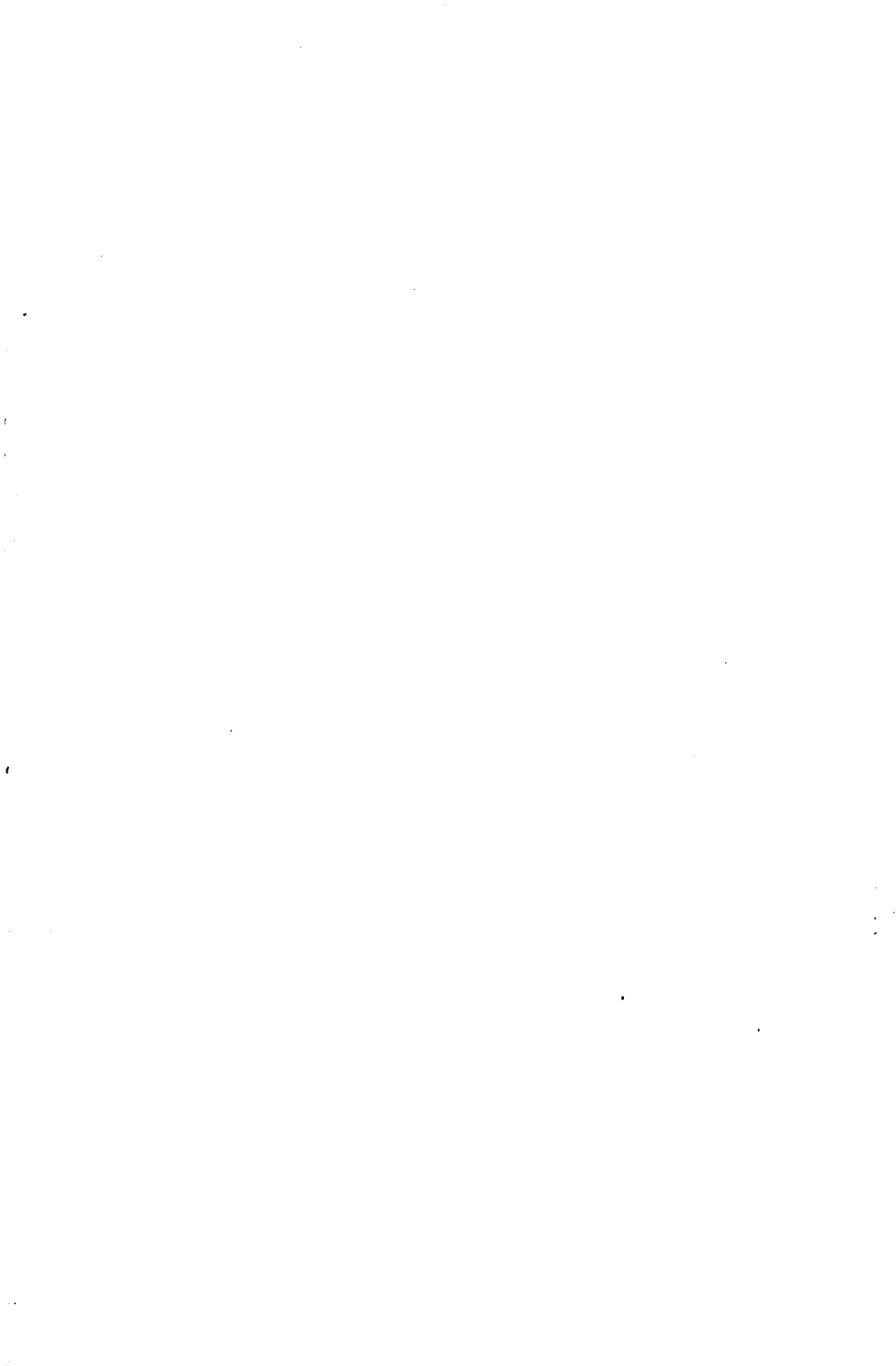
Das Ziel der Textsammlung ist es, dieselbe den sich für die verschiedenen Gebiete des Zeitalters und der Geschichtswissenschaft Interessierenden zugänglich zu machen und die Schriftstücke vor allem vor der Vernichtung zu schützen.

Aus einem über ein Jahrhundert umfassendem Zeitalter sind ein halbes Tausend Protokollteile in dem Band zu finden. Hier wurden Daten festgehalten, die sich auf mehrere Dutzende von Siedlungen beziehen. Die ganz besondere Form der Gerichtbarkeit, mehrere Eigenarten der örtlichen Verwaltung, die ständige Organisation der öffentlichen Sicherheit und der Selbstverteidigung, die verschiedenen Gebiete der Wirtschaftsführung, die örtlichen Sitten, die Gestaltung der Moral, die demografische Bewegung u. s. w. sind aus den sich oft nur auf die Festhaltung von Daten beschränkenden Aufzeichnungen auf ihren Spuren zu verfolgen und genauer kennenzulernen.

TARTALOM

ELŐSZÓ	5
BEVEZETŐ	8
SZÖVEGKÖZLÉS	25
KECSKEMÉT VÁROS FŐBÍRAI 1557-1848	221
LEGGYAKORIBB LATIN ÉSLATINEREDETŰ SZAVAK	224
FONTOSABB MÉRTÉKEGYSÉGEK	225
GYAKORIBB PÉNZNEVEK	226
BIBLIOGRÁFIA	228

A nyomdai munkálatok: a BÁCS-ÁG Kft. Nyomda
6000 Kecskemét Parasztfőiskola
Megjelent: 500 pld
16/(B5) ív terjedelemben

300,- Ft